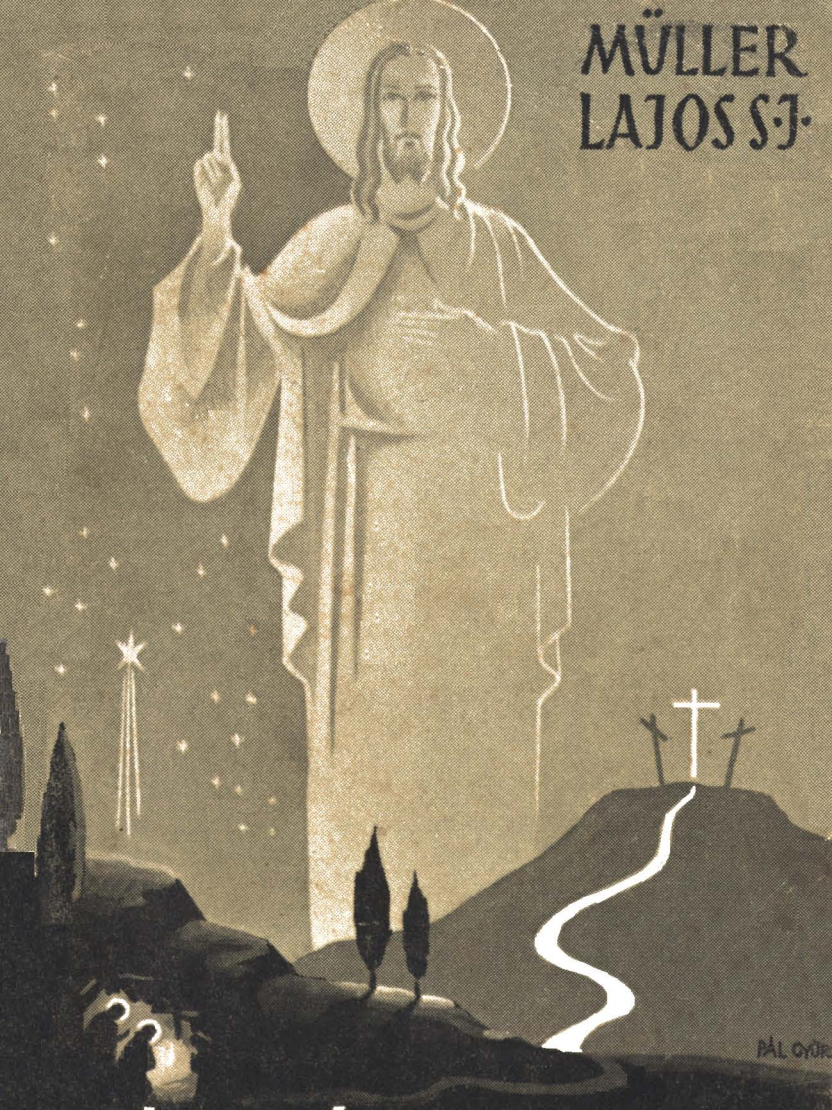

MÜLLER
LAJOS SJ.

PÁL OYR

***PÉLDÁTADTAM
NEKTEK***

MÜLLER LAJOS S. J.:

„PÉLDÁT ADTAM NEKTEK”

**ELMÉLKEDÉSEK VIZKERESZT
UTÁNI ELSŐ VASÁRNAPTÓL
HAMVAZÓSZERDÁIG**

**KORDA R. T. KIADÁSA,
BUDAPEST, 1939**

**Nr. 732|1938. Imprimi potest. Budapestini, die 26. Octobris 1938.
Eugenius Somogyi S. J. Praep. Prov. Hungariae. — Nihil obstat.
Dr. Julius Czapik censor dioec. Nr. 4751|1938. Imprimatur. Strigonii,
die 14. Novembris 1938. Dr. Joannes Drahos vicarius generalis.**

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepregy-u. 2.

Nagyméltóságú és Főtisztelendő

Kelemen Krizosztom

*úrnak, pannonhalmi Főapátnak,
a bencés rend és a magyar klérus
ragyogó példaképének*

tisztelettel ajánlja

a SZERZŐ.

I

AZ ÚR JÉZUS BEMUTATÁSA A TEMPLOMBAN I.

(Szemlélődés Meschler nyomán)

1. VÁLÁS BETLEHEMTŐL, ÚT JERUZSÁLEMBE

Lepergett tehát a Betlehemben eltöltött negyven nap. E közben a Szentcsalád biztonnal, amint a három keleti bölcs látogatása is igazolni látszik, akik a Gyermeket és Anyját „házban”¹¹ találják, valami kis, iparos állapotnak megfelelő szerény szállást bérelt. Elérkezett az idő, hogy az újszülött fiúgyermeket a törvény szerint az Úrnak bemutassák és Szűz Mária magát erre az alkalomra előírt szertartásoknak — mint édesanya — alávesse, s előírt áldozatát a gyermekért bemutassa. Tiszteséggel elbúcsúznak a szállásadótól és ismerőseiktől. Megköszönik nekik a jótéteményeket s szívességeket, amelyeket részükről élveztek. Jóakarattal és neheztelés nélkül válnak meg azoktól is, akik nekik talán kellemetlenkedtek. El vannak telve hálával Isten iránt a sok örömért és fájdalomért, amelyekben e városkában részük volt. Valóban volt okuk a hálára! Hiszen itt született az ő boldogságuk, az édes Jézus. Itt játszódtott le a pásztorok és bölcsek felejthetetlen imádási jelenete. Volt biztonnal

kereszt is elég. De ez sem kisebb jótéteménye Istennek, mint az öröm. Aztán Jeruzsálem felé veszik útjukat; most már hárman utaznak. Mária hátason ül s gyengéd gonddal tartja karján a gyermeket. József vezeti az öszvért. Az út Refaim pusztáján visz keresztül. Ugyanezt az utat járta meg hajdanában Ábrahám, amikor fiát, Izsákot, Moriah hegyére vitte, hogy ott az Úrnak feláldozza. Itt pihent meg egykor Jákob és helyezte feleségét, Rachelt sírjába. Itt verte meg Dávid többször a filiszteusokat és itt gurultak hajdanában Salamon pompás fogatai, hogy Urukat Ethaim kertjeibe vigyék.

A táj épp tavaszi pompájában virul, skarlát-színű kék- és fehérvirágos szőnyeget borít ki a tájra a kikelet.

Mikor a Szentcsalád elment Rachelnek fehérre meszelt sírja mellett, a kis Jézus biztonnal gondolt az aprószentekre, akiket most még boldogan ringatnak bölcsőjükben, de gondolt anyjára, a második Rachelre is...

És az Istenanya mivel is foglalkozott lelkében a hosszú út alatt? Hálálkodott szüntelen a Betlehemben kapott sok és nagy kegyelemért. Hiszen a hála a szeretetnek virága, amellyel annyira telve van „a szép szeretet anyja”.²

Nem hánytorgatja szívében, hogy voltaképpen a „tisztulás” törvénye reá, a Szeplőtelenre nem is vonatkozik és megalázó. Ellenkezőleg, készül, hogy a törvény szándékának a lehető legjobban megfeleljen. El van telve hódolattal Isten szent akaratával szemben s készséggel, hogy annak az utolsó árnyalatig megfeleljen. Ez az egész lelkület a kis Jézus szívéből van

kölcsönözve, aki, mint madárka a lombsátor alól, úgy pillant ki Anyja fátyola mögül s jár-tatja kicsi szemét a városon, a templomon, az Olajfák hegyének magaslatain...

2. BEVONULÁS A TEMPLOMBA

Az éjjelt Mária és József, jórészt imában töltötték s reggel ünnepi ruhába öltözködtek. Aztán felmentek a templomba. A zsidóknak ez a vallási és nemzeti büszkesége — mint Flavius József leírja³ — „meredek magaslat hátán emelkedett. A külseje felkínált mindent, ami csak a lelket és szemet elragadja. Köröskörül aranyos lapokkal volt borítva, amelyek mint tűz ragyogtak a felkelő nap első sugaraiban. A messziről érkező zarándokoknak úgy tűnt fel, mint hótakarta domb, mert ahol nem volt bearanyozva, ott tiszta fehér márvány csillogott. Az építmény kockakövei helyenkint 45 könyök hosszúak, 5 könyök magasak és 6 könyök szélesek, a főoltár 15 könyök magas és 50 könyök hosszú. Az oltárhoz és szentélybe csak szeplőtelen életű papok léphettek, bíborba öltözöttek.” Így a híres történetíró... Az Üdvözítő először látja Atyjának há-zát testi szemmel. Érzi, tudja, hogy Ő a fiú, az örökös, ennek a háznak az ura. Személyi-ségének és méltóságának teljes öntudatával látogatja meg azt.

3. SIMEON ÉS ANNA

Valószínűleg az ú. n. „Nikánor-kapu” előtt állt és várakozott az agg Simeon. Fehér szakállú, tiszteletreméltó aggastyán. Arca barát-ságos és az összeszedett és imádságos lelkület

vonásait viseli. A Szentlélek tudtára adta, hogy most menjen fel a templomba, mert elérkezett a beígért idő, midőn megláthatja a Messiást.

Alig pillantja meg Máriát a kiseddél a karján, Szent József kíséretében, felismeri őket. Mária elé lép, meghajlással üdvözli, és kifejezi imádását a Gyermekek iránt. Talán az Úr Jézus felpillant anyjára és egy mozdulattal jelzi, hogy az aggastyán karjára kívánczik. Az édesanya csakugyan át is adja a Gyermekeket. Simeon a szeretet elragadtatásával néz annak szemébe s látomása támad. Szemléli a megtestesülés felséges titkát, az Istenembert. Látja felkelni a világ napját, hogy beragyogja a pogánylakta szigeteket, s a világ minden táját, míg végre majd Izraelnek is kinyílik szeme és elfogadja az üdvösséget. Közben életfáradtságtól tikkadt szíve megifjul, midőn az Istennek mindig friss és új örökkévalóságát átölelve tartja s elzengi azt a klasszikus szép esti hálaéneket, amellyel az Egyház a világ végéig áldja az Urat megváltott napjainknak juttatott összes jótéteményeiért.

„Most bocsátod el, Uram, szolgádat a te igéd szerint békességben, mert látták szemeim a te megváltásodat, melyet készítettél minden népek színe előtt, világosságul a pogányok megvilágosítására, és dicsőségére népednek, Izraelnek.”⁴

Erre visszaadja a Gyermekeket anyjának. Most egyszerre csak komolynak és szomorúnak látszik. Szeme fürkészve kutatja a kíválasztottság mélységes, rettentő titkát, amelynek középpontjában a Messiás áll. Ő szolgál sokak üdvösségére és kárhozatára, ő választja két részre a világot. Feltűnik már amúgy homályo-

san prófétai szeme előtt a kereszt fája és
alatta a Messiás édesanyja... törrel szívében.

Időközben odajött az öreg, szentéletű öz-
vegyasszony, Anna is. Arca sovány, beesett a
sok böjtöléstől, szeme megtört a sok könny-
től. Ő is megismeri a Messiást és édesanyját.
Közben, mintha csak megifjodnék, s régletűnt
szépsége, mint a télre hirtelen kibontakozó ta-
vasz újra felvirulna. Szeme fiatalos tűzben ég,
miközben lelkendezve áldja Izrael Istenét...

4. JÉZUS BEMUTATÁSA ÉS MÁRIA TISZTULÁSA

Most aztán a Gyermeket József veszi át,
aki vele szemben az atya szerepét tölti be. El-
viszik ezt a kis önmagát emésztő gyertyát a
templomnak ama helyére, amely a gyermekek
bemutatására ki volt jelölve. Megtartották az
első gyertyaszentelő körmenetet.

Szent József átadja a Gyermeket a pap-
nak, aki azt magasba emeli az Úr színe előtt.
Lefizetik érte az öt sziklust, mire a pap áldó
szavakkal adja vissza a Gyermeket.

Közben Szűz Mária is felajánlotta a két
kis galambból álló áldozatot, amelyet a sze-
gények áldoztak a bárányka helyett. Ez a tisz-
tulás jelképes vezeklés volt a gyermek helyett,
aki az áteredő bűnnel terheltén lépi át az élet
küszöbét. Jól esett a Boldogságosnak, hogy ő
is szinte eltűnhet az ő alázatosságában a sze-
gény és egyszerű asszonyok között, akik rá-
szorultak a tisztulásra és vezeklésre.

Az a jövendölés, amellyel Aggeus próféta
a csüggedő zsidókat, akik még emlékeztek a
sokkal nagyobb és szebb salamoni templomra
— bátorította, ma beteljesedett. „Nagyobb lesz

ez új háznak dicsősége az elsónél, úgymond a seregek Ura; ezen a helyen adok én békeséget, úgymond a seregek Ura."⁵ Minden jelképes áldozat beteljesedett és a régi papi rend — karján az édes Üdvözítővel — elérte hivatásának csúcspontját.

Mielőtt a szépséges titok mélyébe hatolnánk, egyelőre csak szemléljük benne az evangéliumi tanácsok pompás iskoláját.

Az egész titok elsősorban az *engedelmeség* titka.

A Szentlélek fel is hívja erre, éspedig ismételten s nyomatékkal a figyelmet. Nem szűnik meg hangsúlyozni, hogy a Szentcsalád eljárásában minden úgy történik, „amint írva vagyon az Úr törvényében”.⁶ És ismét „Mikép megmondattott az Úr törvényében.”⁷ Majd megint: „a törvény szokása szerint”.⁸ Nem keres és kíván itt senki kivételt, jóllehet erre alapos ok lett volna...

Feltűnő és megkapó vonás az egész képen a *szegénység*. A mennyek egykori királynőjének nem telik többre, mint két galambfira, hogy azzal gyermekét kiváltsa.

Nos és a *tisztaság* illata elbájoló. Timoteus jeruzsálemi pap azt írja, hogy mikor az agg Simeont a Szentlélek a templomba hívta, ez a Szent Szűzet, mint a Messiásnak anyját, feltűnő és elragadóan szép szerénységéről ismerte fel.

Ó, bár minket is erről lehetne megismerni, hogy Istennek szentelt, odaadott életet élünk.

Beszélgessünk a végén a szent személyekkel, elmondva nekik, ami az egész jelenetben szívünket megilleti. Kérjük tőlük és általuk az

áldozatosság szellemét. A szentáldozásban azután gondoljuk magunkat az agg Simeon, illetőleg a jó Anna asszony szerepébe, amint átveszik Máriától a Gyermekeket. S aztán, ha Őt vettük, mi egyéb kívánnivalónk is maradt ebben az életben, mint az, hogy Jézusnak tökéletesen szolgálva, hivatásunkat tökéletesen betöltve, Jézust mi is meglássuk az égben.

Ki is választok mindjárt egy erényt, amelyben még a tökéletesség elég kívánnivalót hagy, s azt ma mindjárt el is kezdem szorgalmasan gyakorolni. Vajjon melyik az? Az engedelmeség, szegénységszeretet, avagy a szerénység?

¹ Mt. 2, 11. — ² Jéz. S. f. 24, 24. — ³ Zsid. háború 5. könyv 5. fej. — ⁴ Lk. 2, 29—32. — ⁵ Agg. 2, 10. 11. — ⁶ Lk. 2, 23. — ⁷ U. o. 24. — ⁸ U. o. 27.

II

AZ ÚR JÉZUS BEMUTATÁSA A TEMPLOMBAN II.

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet: „Mikor pedig eltelték az ő megtisztulásának napjai, Mózes törvénye szerint felvivék őt Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak... Vala pedig Jeruzsálemben egy Simeon nevű igaz és istenfélő férfiú, ki várja vala Izrael vigasztalását...”¹

Második előgyakorlat. A hely és esemény elgondolása az előző napi szemlélődés alapján.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Úrtól főleg az áldozatosság szellemét, amely főképpen a szent tisztaság állhatatos és tökéletes gyakorlásában nyilvánul meg.

1. AZ ÁLDOZAT SZELLEME

Az áldozat szelleme az, amely Jézusnak és Máriának szívét leginkább betölti, és ebben a titokban a legjellemzőbb.

Látom az eseményt már gyönyörű előképében, Izsák feláldozásában.

Az Úr egyszer így szól Ábrahámhoz: „Vedd egyszülött fiadat, kit szeretsz, Izsákot... és áldozd fel ott egészen elégő áldozatul az egyik helyen, amelyet majd mutatok néked. Fölkel erre Ábrahám az éjtszakából, megnyergelé sza-

marát, maga mellé vevé két legényét, meg Izsákot a fiát, s miután fát hasogatott az egészen elégő áldozathoz, elindula arra a helyre, amelyet az Isten meghagyott neki." Útközben kérdi a mit sem sejtő gyermek: „Atyám!” „Az felelé: — Mit akarsz fiam? Ime mondá amaz — itt van a tűz meg a fa, de hol van az egészen elégő áldozatra való állat? — Mondá erre Ábrahám: Az Isten majd gondoskodik”...

Elérik a helyet, amelyet Isten megjelölt. Ábrahám itt oltárt épít, fát rak rá, megkötözi a fiúcskát, aki gyermekded engedelmességgel semmi ellenkezést nem fejt ki. Aztán veszi és suhintásra felemeli a kardot. „De íme, kiálta az Úr angyala a mennyből, mondván... Ne nyúljon kezed a gyermekhez s mit se csinálj neki: most már tudom, hogy féled az Istent s kedvéért egyszülött fiadnak sem kedveztél.”¹²

Ábrahámnak ez az áldozata csodálkozással tölt el minden népet. Maga a Szentírás is magasztalóan említi: „Ábrahám a kísértésben hűnek bizonyult.”¹³ Pedig ez csak előkép.

Ime, ma látjuk az igazi Izsákot egyelőre Anyja karján, ki gyermekével meghozza az áldozatot, lemondva róla, átadva őt a mennyei Atyának a mi érdekünkben.

Más édesanya kiválthatta gyermekét és egészen visszakapta. Mária felvilágosodott lelke érzi, tudja, hogy neki teljes és valóságos, nem jelképes áldozatot kell meghoznia. Ha a szívére hallgat, bizonynyal szívesebben a saját életét adta volna, mint a gyermekét.

Nagy tanulság ez számunkra s hathatós felhívás az áldozatosság szellemének ápolására.

Mi is az áldozat? A szoros kötelességen túlmenő, tehát önkéntes készség adni, tenni, szenvedni. Mily sokat jelent az áldozatosság a jellem kialakításában, a lelkiéletben, Krisztus követésében! Az áldozat szelleme emel bennünket a tucatemberek fölé, tesz bennünket szépekké s nemesekké, hősoökké. Az állat nem tud áldozatot hozni, az angyalnak nincs rá alkalma. Istennek is e végből emberré kellett lennie, hogy az áldozat se hiányozzék szépségéből. A szenteket is valamennyit az áldozatosság tette azzá, amik. És sajnós, éppen ez az, ami a világból szinte kiveszőben van. A családi élet laza és széthullik, amikor áldozatot kell hozni. A gyermeket is úgy nevelik, hogy lehetőleg minden áldozattól mentesítsék. És csaknem minden diszharmónia a társaséletben, minden rendetlenség az áldozatosság hiányából származik.

Szálljak aztán saját szívembe és kutassam, keressem, vajjon bennem, aki az áldozatos életre talán fel is esküdtem, megvan-e az áldozatosság szelleme? Van, aki csak azt teszi, annyit, ami és amennyi múlhatatlanul szükséges... a másik, ha hoz is áldozatot, de azt nagyon kiméri, felszámítja és hánytorgatja. A legtöbb pedig azon van, hogy az áldozatot kikerülje, könnyítse, s lehetőleg másra tolja. Sokszor éppen az ilyenek viszont mennyit áldoznak a hiúságnak, kapzsiságnak és érzékiségnek oltárán!

Nézzünk édesanyánkra s főleg Jézusra! Nem kérdik-e tőlem, mit tehettem volna még, amit érted nem tettem meg? Merítsünk példájukból áldozatos szellemet Isten ügyéért és a lelkekért. Mennyire megértette ezt a tanítást

Jézus Szívének hű ismerője és másolója Szent Pál, aki így ír:

„Nem azt keresem, ami a tietek, hanem titeket... szívesen áldozok, sőt magam is áldozattá leszek a ti lelketekért.”⁴

2. LELKI TISZTASÁG

„Aki meg van mosva, elég neki, hogy lábát mossák meg, akkor egészen tiszta”,⁵ mondotta az Úr Jézus a lábmosás alkalmából. Ezzel arra célzott, hogy a legszentebb lelkeket is, akik minden jelentékeny folttól mentesek, még mindig belepí a por és rászorulnak a tisztulásra. Csak a Szentséges Szűz alkot ebben kivételt. Méltán mondja reá az Egyház a Szentlélek ígéit: „Egészen szép vagy, barátnőm, és makula nincs benned.”⁶ „Ki az, aki eljön, mint a hajnal pírja, szép mint a hold... tiszta mint a nap.”⁷ Egyházunk is minden képet, hasonlatot, amely szépséget, tisztaságot tüntet fel, a Szent Szűzre halmoz. A többek közt „speculum iustitiae-nek”. „Az igazság, a szentség tükrének” nevezi őt, amelyen nincs homály. A Szentséges Szűzben tehát minden tiszta: az értelem, az akarat, a képzelődés, az érzékek, a külső tekintet... Tiszta a fogantatása, a születése és egész élete.

Miért veti tehát őt is alá az Úr a tisztulás törvényének? Amiért Fia sem vonja ki magát a tisztulást jelképező szertartások alól.

Minő felhívás ez reánk, a mind nagyobb és tökéletesebb tisztaságra! „Aki igaz, legyen még igazabb, és a szent legyen még szentebb.”⁸

Vizsgáljuk meg magunkat egy kissé ebben a tekintetben is.

Mi, katolikusok, Jézus Krisztusnak eleven

tagjai, élő tabernákulumai, szentségtartói vagyunk. Minő tisztaságra kötelez ez mindnyájunkat! Nem csak a pap, de mindnyájan elmondhatjuk és magunkra alkalmazhatjuk: „Ki mehet fel az Úr hegyére, ki állhat meg az ő szent helyén? Az, akinek keze ártatlan, kinek szíve tiszta.”⁹ Szent Péter ígéje is valamenynyionkre vonatkozik: „Ti pedig választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet, szerzett nép vagytok, hogy hirdessétek annak erényeit, aki sötétségből hívott titeket az ő csodálatos világosságára.”¹⁰

Nos hát nézzünk most már körül, s figyeljük magunkat. Ki mondhatja el közülünk: „Tiszta az én szívem, tiszta vagyok a bűntől?”¹¹ Szegezd csak lelkednek kikutathatatlan mélységeibe, szíved óceánjába tekintetedet: „Itt a tenger: nagy és hatalmas terjedelmű, nyüzsgő benne a számtalan hulló, apró és nagy állat egyaránt.”¹² Nem hiába sóhajtja maga a királyi próféta, a Szentléleknek ez a hárfája: „Ki veszi észre tévedéseit? Tisztíts meg titkos bűneimtől!”¹³ A hármasság kívánságnak de mennyi szála ágbogazza be lelkemet-szívemet a tisztességesnek látszó ürügyek leple alatt. Főleg az érzékenység nagy mester ebben. Hányszor bujkál a szeretet, barátságosság, előzékenység, udvariaság, divat stb. inkább, vagy kevésbé begombolt köntösében! „Törd át a falat!”¹⁴ mondja a próféta. Ne engedd, hogy a külső látszat megcsaljon, s az ürügy, hogy te mégis csak különb vagy ennél, vagy annál, legalább külsőleg.

Isten adja, hogy reánk ne vonatkozzanak az Úr Jézus szavai: „Jaj nektek... mert megtisztítjátok a pohár és tál külsejét, belül pedig telve vagytok szennnyel.”¹⁵

Figyeld meg makacs ragaszkodásodat a saját véleményedhez sokszor bizony a szeretet és igazságosság rovására. Aztán szándékaidat, vajjon egyenes úton járnak-e? Mennyi minden szorul még tisztulásra! Nemcsak a belsőben, hanem talán még a külsőben is. Milyen a fellépésem, tekintetem, milyenek az olvasmányaim? Vigyázok-e eléggé arra, hogy más lelkében kárt ne tegyek? Végül milyen fokú az őszinteségem? Egyszóval „Nyüzsgő belül a számtalan hüllő, apró és nagy állat egyaránt...”¹⁶

Mária tisztulásának ünnepe reám is sok tanulságot hoz. Valóban nekem való ünnep!

Az égő gyertya az áldozatosság iskolája, a tisztulás pedig felszólítás nagyobb és tökéletesebb szívtisztaságra.

Beszélgetés a Szent Szereplőkkel, főleg az Úr Jézussal és a Szentséges Szűzzel. Kérek tőlük kegyelmet az elmélkedés folyamán ébredt jó szándékaimra. Formálok is mindjárt a mai napra valami nekik kedves, izlésük szerinti feltevélt. Ilyen lehet az áldozatosság a munkában, a felebarátokkal való érintkezésben, no meg a szerénység fokozottabb gyakorlata.

¹ Lk. 2, 23—25. — ² Gen. 22, 12. — ³ Jézus, Sir. fia 44, 21. — ⁴ Kor. 11, 12; 14, 15. — ⁵ Jn. 13, 10. — ⁶ É. é. 4, 7. — ⁷ É. é. 6, 9. — ⁸ Jel. k. 22, 11. — ⁹ 23. zs. 3, 4. — ¹⁰ I Pét. 2, 9. — ¹¹ Péld. 20, 9. — ¹² 103. zs. 25. — ¹³ 18. zs. 13. — ¹⁴ Ezek. 8, 8. — ¹⁵ Mt. 23, 25. — ¹⁶ 103. zs. 25.

III

AZ ÚR JÉZUS BEMUTATÁSA A TEMPLOMBAN III.

Első előgyakorlat. Az evangéliumi szöveg: „Mikor pedig eltelték az ő megtisztulásuk napjai, Mózes törvénye szerint felvivék őt Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak, amint írva vagyon az Úr törvényében, hogy minden elsőszülött fiúgyermek az Úrnak legyen szentelve és hogy áldozatot mutassanak be, miképen megmondott az Úr törvényében, egy pár gerlicét, vagy két galambfiat... És megáldá őket Simeon és mondá Máriának az ő anyjának: Ime tétetett ez sokak romlására és feltámadására Izraelben, és jelül, melynek ellene mondanak; neked magadnak is tör fogja átjárni lelkedet, hogy nyilvánosságra jöjjenek sok szívből a gondolatok.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása az előző elmélkedés szerint.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat és a Szent Szűzet, leheljék lelkembe az alázatos és áldozatos szellemet.

1. MILY ÁLDOZATOT HOZOTT SZŰZ MÁRIA
EBBEN A TITOKBAN?

a) Aláveti magát a tisztulás törvényének. Az áteredő bűn folytán az ember származásá-

hoz bizonyos szennyfolt tapad. Hiszen minden születés szaporítja a „harag gyermekeit” és a kiengesztelés igényét a megbántott Isten részéről. Miért is a mózesi törvény az édesanyát, ha egyénileg bármilyen szent volt is, több hétre kizárta a zsidó vallási társadalomból, míg aztán előírt szertartások közt őt ismét „tisztának” jelentette ki. Ebből az alkalomból áldozatot is kellett bemutatnia. Ha szegény volt, két galambot vagy gerlicét. Ha módos, akkor egyik gerlét, vagy galambot egyéves hibátlan báránykával kellett helyettesítenie. Ugyanekkor az elsőszülött fiúcskát, akit Isten az ősidőkben maga szolgálatára követelt, mióta Lévi nemzetsége lőn az istentiszteletre kiválasztva, ki kellett váltani s érte az 5 szekelt (körülbelül 15 pengőt) lefizetni. Nagyon világos, hogy egyik törvény sem vonatkozhatott Máriára és Jézusra. Hiszen Mária a Legszentebbel ajándékozta meg a világot, s ezáltal csak még tisztább és szentebb lett. Jézust pedig, az isteni főpapot nem lehetett s nem kellett az Istennek szolgálata alól kiváltani.

Midőn tehát a Szent Szűz teljesíti a törvényt, amely reá nem is vonatkozott, ezzel nagy alázatosságot gyakorolt, de megtette, mert hiszen Fia sem vonta ki magát a törvény alól, hanem az utolsó betűig teljesítette azt, „Mert így illik teljesítenünk minden igazságot.”⁴²

b) Megalázta magát Úrnőnk az áldozatok bemutatása által is. Nem titkolta annyi asszonytársa előtt, amit mi annyira szeretünk leplezni, hogy ő bizony szegénysorsú, s nem telik báránykára, hanem csak olcsó galambfiókra. De volt neki kincse, s ez az ő fiacskája, akit szíven szorongat, Neki ez mindene, és elég gazdag

általa, s nincs is a világon egyéb kívánsága. „Számomra az élet Krisztus és a halál nyereség”, mondja ő is.

c) De még erről a legdrágábbról is lemond szent alázattal Isten javára és a mi érdekünkben. Elválik tőle, átadja a papnak, leteszi az oltárra. Nagyon jól érzi, tudja, hogy ez nála nem csupa jelkép, hanem valóság. És a menynei Atya ezt a felajánlást jóillatú áldozatul elfogadta, és csak időre-órára adja vissza Jézust Mária keblére.

Szűz Máriának ez az áldozata előkép mindazokra nézve, akik Krisztus országára felkésznek s az Ő szoros követésére szánják magukat.

Mindazoknak el kell ismerniök alázattal, hogy bűnösök s elsősorban „tisztulniok”, vagyis vezekelniök kell. Szent Ágostonnak tulajdonítják ezt a mondást: „Addig tart fenn a kegyelem, ameddig a penitencia.” Vétkezünk és hibázunk naponként. Körülöttünk a világ szinte fuldoklik a bűnben. Krisztus vezekelt, vele szentséges Édesanyja, a mi Úrnőnk. És mi ne vezekeljünk? Nincs szent, aki ezt mélységesen be ne látta volna. Valamennyi vezekelt, főleg azok, akik egyideig nagyobb bűnökbe estek.

Másik áldozat, amelyet nekünk is meg kell hoznunk, az emberi tekintetek megvetése. Nem szabad törődnöm azzal, mit gondolnak, mit mondanak majd az emberek, ha én Krisztus törvényét, a tökéletesség szabályát az utolsó jottáig betartom; „Nem szégyenlem ugyanis az evangéliumot.” Aki csak annyiban akar javulni és haladni, amennyire ez az embereknek tetszik, nem sokra viszi. Hamarosan különckek,

képmutatónak, álszentnek ítélik majd, ha más-képen tesz, mint az átlag. „Nekem azonban — mondjuk mi is Szent Pállal — legkisebb gondom, hogy ti mondjátok felőlem ítéletet... aki pedig megítél engem, az Úr az.”⁵ Szent Jeromos is találóan mondja: „Szerzetesnek az első erénye: megvetni az emberek vélekedését s megemlékezni szüntelen az apostoli ígékről: ha még az embereknek tetszeném, Krisztus szolgálója nem volnék.” Mondjuk Jóbbal: „Vagyon tanúm a mennyben és bizonyságom a magas-ságban.”⁶

Minderre azonban csupán az alázatosság-ban jól megalapozott lélek képes.

d) Mária aztán lemond Jézusról. Az igazi Krisztus-követőnek is bizonyos értelemben még az Úr Jézusról is le kell mondania, pl. az ő vigasztalásairól, a nyugalomról és békéről. Sőt aki Krisztus ügyéért harcba száll, annál az apróbb sebek sem maradnak el. De majd kárpótol mindezért az Úr hűséges szeretete. Mi keressük önzetlenül *csak* Krisztust, és ha megkérdené minket, ahogy Aquinói Szent Tamással tette, vajjon mit kérünk munkánkért jutalmul, feleljünk vele: „Uram, egyedül téged, magadat.” Avagy Keresztes Szent Jánossal mi egyebet se kívánjunk tőle, mint: „Szenvedni és megvettetni érted!”

Az igazi erény akkor mutatkozik be, amikor eljönnek az idők, midőn Pállal sóhajtozni vagyunk kénytelenek: „Módfelett megterhel-tettünk, erőnkön fölül, úgyhogy még életünket is megúntuk.”⁷

Vagy amikor Szent Bernáttal sopánkodunk: „Nem ízlik a zsoltár, nem esik jól a lelkiolvasás, nem gyönyörködtet az ima, nem találok

gondolatot a szokott elmélkedésekben, lustának érzem magam a dologra, aluszékonynak a virrasztásra, viszont hajlékonynak a haragra, a makacs gyűlölködésre, a nyelvhibákra és az ingyenkedésre." Óvakodjunk ilyenkor, nehogy mindez bennünk szándékos legyen. Vigyázzunk, hogy a hullámok felett is Péterrel a bizalmat el ne veszítsük. Jézus ugyan békét ígért nekünk, de nem azt a szentimentális békét, aminőt a világ ad nekünk, hanem az „ő békéjét”⁸, azt a békét, amelyet ő maga a kereszten sem veszített el, s amelyről Szent Pál mondja: „Feltette bőséges az én örömöm minden szorongatásunk mellett.”⁹

2. AMI A SZENT SZÜZRE MÉG A JÖVŐBEN VÁR

Simeon megmondotta neki előre szent ki-méletlenséggel. Kard a szívébe. Ő is tehát misztikus vértanúságra van szánva s ezzel a vértanúk Királynéjává koronázva. Szenved majd szeretete foka szerint, annál is inkább, mert benne az anyai és az isteni szeretet eggyé olvadt. Közönséges halandónak tehát erről a szenvedésről alig is lehet sejtelme, fogalma.

Szenved aztán mint nemzetének, népének hűséges leánya. Hiszen hallja, hogy Fián mint szegletkövön hazája szétmállik és csak a töredék ismeri majd meg benne az üdvösségét, messiását. És a többire milyen sors vár? Jeruzsálem maga is a földig lészen megalázva.

Fia céltáblája lesz az ellentmondásoknak. „Jel, amelynek ellene mondanak.”¹⁰ Tanító lesz, akire nem hallgatnak, király, akinek nem hódolnak: „Nincs királyunk, csak császá-runk.”¹¹

Általa „nyilvánosságra jönnek sok szívből a gondolatok”.¹² Titokzatos igék ezek. Igen! Amikor a Szűzanya ott áll majd a kereszttővében, napfényre jön, mi lakik az emberi szívekben... mily hitványak és képmutatók voltak a farizeusok és papok, mily jellemtelen Pilátus, mily gyáva és állhatatlan a nép, mily félénkek az apostolok, mily megbízhatatlan az emberi népszerűség... s mily kevesen az igazán hűségesek. A kereszthez való viszonyom árulja el azt, hogy ki és mi vagyok én is... mily állhatatlan, minő ingatag és megbízhatatlan.

És ha körültekintek, mit tapasztalok? Amit az Apostol. „Mindenki a maga és nem Jézus Krisztus dolgával törődik.”¹³

Szűz Mária is látja, tudja mindezt legalább úgy homályosan... És reszketve tartja karján Krisztust és meghozza az áldozatot, amelyet hivatása megkívánt. „Ime az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.”¹⁴

Nincs egyéb számomra sem hátra, mint áldozatos lélekké válnom, a világ s emberi tekintetek bilincseit szétzúzva, magamat Jézus Krisztusnak szoros követésére szánom, s ilyenképen testemet, lelkemet, egész életemet hála- és dicséretáldozatul bemutatnom, miként a Zsoltáros mondja: „Én is, Uram a te szolgád vagyok, szolgád fia és fia szolgálódnak. Széttörted bilincseimet! A hála áldozatát neked bemutatom, s az Úr nevét segítségül hívom.”¹⁵

Beszélgetés az Úrral és Szent Anyjával. Kérem tőlük, mint a harmadik előgyakorlatban, az áldozatosság szellemét. Rá is szánom magamat mindjárt az ő reménylett segítségükkel valami áldozatra. Magamra vállalom va-

lamit, vagy lemondok valamiről ma, ami nekem csakugyan áldozatot jelent és jelképezi egész odaadásomat az Úrnak.

¹ Lk. 2, 22—35. — ² Mt. 3, 15. — ³ Fil. 1, 21. —
⁴ Róm. 1, 16. — ⁵ I Kor. 4, 3. 4. — ⁶ Jób 16, 20.
— ⁷ II Kor. 1, 8. — ⁸ V. ö. Jn. 14, 27. — ⁹ II Kor.
7, 4. — ¹⁰ Lk. 2, 34. — ¹¹ Jn. 19, 15. — ¹² Lk. 2, 35.
— ¹³ Fil. 2, 21. — ¹⁴ Lk. 1, 38. — ¹⁵ 115. zs.
16, 17.

IV

AZ ÚR JÉZUS BEMUTATÁSA A TEMPLOMBAN IV.

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet: Simeon mondá: „Látták szemeim a te megváltásodat, melyet készítettél minden népnek színe előtt, világossággul a pogányok megvilágosítására és dicsőségére népednek, Izraelnek... Ime, tétetett ez sokak romlására és feltámadására...”¹

Második előgyakorlat. Mint az előző elmélkedésben,

Harmadik előgyakorlat. Kérem a kegyelmet, hogy az Úr Jézus iránt mind nagyobb és hőbb lelkesedéssel viseltessem, de egyben szent félelem is töltsön el, nehogy éppen az ő malasztjának elhanyagolása romlásomat okozza.

1. „VILÁGOSSÁG A POGÁNYOK
MEGVILÁGOSÍTÁSÁRA”

Az agg Simeon prófétai szemmel látja Jézusnak fenséges tulajdonságait és hivatását. Világosságnak nevezi őt. S valóban nélküle sötét az élet és sötét az egész örökkévalóság. Később önmagáról mondja majd Jézus: „Én vagyok a világ világossága, aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága.”² Ennek jelképeül szenteli és adja ke-

zünkbe Egyházunk a gyertyát. Szépen feltűnteti a gyertya Urunk egész természetét. A szüzi méhek alkotta viasz jelenti a Szűzanya véréből formált testet, a gyertyabél Jézusnak emberi lelkét, a láng az istenségét. Amint a gyertya önmagát emésztve szolgál és tölti be feladatát, úgy az Úr Jézus önmagát feláldozva felelt meg hivatásának. Szinte elégett az isteni szeretetben s szolgálatban. Ez az önfeláldozás a fényesség, amellyel világít a világban. Miként a gyertya felgyújthatja bár az egész világot a nélkül, hogy a saját fényességéből valamit is veszítene, úgy Urunk is bár „megvilágosít minden világra jövő embert”¹³ mégsem lesz ezzel homályosabb, sőt fokozza dicsőségét. Nekem is tehát hozzá, egyedül hozzá kell járulnom, ha nem akarok a sötétségben elpusztulni. De aztán, ha általa kigyulladtam, ha tőle meleget, s világosságot, főleg pedig ha apostoli hivatást kaptam, ám csupa álszemérmességből nem szabad a véka alá rejtkezkednem, hanem a gyertyatartóra kell kerülnöm, hogy példával, szóval, tollal világoskodjam azoknak, akik Isten házában, az Egyházban vannak.⁴ Nem szabad sajnálnom magamat, ha közben fogyok és emésztődöm is...

2. „DICSÓSÉGE NÉPÉNEK”

Mindenkinek el kell ismernie Izrael népének azt a dicsőségét, aminek egyébként minden egyéb javát is köszöni, hogy „a test szerint Krisztus belőlük való, aki mindenekfölött való, örökké áldandó Isten.”¹⁵

Ó! Bárcsak kamatoztatná is ez a szerencsétlen nép ezt a dicsőségét és fordítaná lelke

üdvére. Bizonytal az Úr Jézus e rokoni kötelek címén is szívesebben adna bocsánatot és gyakorolna vele irgalmat, ha bánatával, megtérésével eloszlatná az átkot, amelyet magára vont, mikor kijelentette: „az ő vére mirajtunk és gyermekeinken”.⁶ „Imádkozzunk azért az álnok zsidókért, hogy a mi Urunk Istenünk eltávolítván a leplet szívükről, ők is megismerjék a mi Urunkat, Jézus Krisztust.”⁷ Dicsősége Jézus egész emberi nemünknek, de dicsősége magának az Istenségnek. Ő a legfényesebb sugár, amelyet magából kilövelt, kinyilatkoztatva az ő belső végtelen tökéletességét. Hiszen Jézus Isten „dicsőségének fénye és lényegének képmása . . . annyival különb az angyaloknál, amennyivel különb nevet örökölt azoknál”.⁸

Azért nincs is igazi dicsőség az övén kívül. Minden igazi dicsőség az ő birodalmából kihatott terület. Kiben és miben keressek én is dicsőséget, ha nem az Úr Jézus szolgálatában? Amennyire neki tetszem, főleg amennyire hozzá hasonlítok, annyiban vagyok és leszek én is dicső.

Ha bármi másban keresem dicsőségemet, ez reám csak megalázó s nevetségessé tesz. „Tőlem tehát távol legyen másban dicsekednem, mint mi Urunk Jézus Krisztusban . . .”⁹

3. „SOKAK ROMLÁSA ÉS FELTÁMADÁSA”

Elgondolhatjuk, minő cikázó villámcsapás volt ez az íge Szűzanya szívére. Amily boldogítóan hatottak rá a Fiáról szóló magasztalások és ígéretek: hogy t. i. „megváltása” lesz népének, világossága a nemzeteknek, „dicső-

sége Izraelnek", éppennyolc lesújtó volt reá, mikor azt is hallja róla: sokaknak romlására, vagyis kárhozatára is „tétetett”.¹⁰ De kit is ne töltene el ez a kinyilatkoztatás csodálkozással és borzalommal? Az Isten fia leszáll a földre, és pedig ily kedves, bájos alakban, nem másért, mint „hogyminden ember üdvözljön s az igazság ismeretére eljusson”.¹¹ Mikor majd megnyitja ajkát, úgy szól, ahogymember még soha. Beszél egyszerűen, világosan, úgy, hogymegérthette őt tudós és tanulatlan, igaz és bűnös egyaránt. Beszélt falun és városban, síkságon és hegyen, szárazon és tengeren. Tanítását kétségbevonhatatlan, számtalan csodával kísérté és igazolta. Felkereste még az eretnek szamaritánok tartományát is és napokig tanítja őket... Sőt elment a gerazénusok földjére is, ahol egy embert a gonoszlélek egész seregétől szabadított meg, akik ezt a szerencsétlent megszállva tartották. Mikor pedig az ördögök kérik az Urat, hogymaz éppen ott letelező sertésnyájba bújva, azokat a tenger mélyibe hajthassák és erre az engedelmet csakugyan még is kapva, ezt végre is hajtják, akkor lebben fel a fátyol az említett szörnyű jövőndőlésről. A tetemes kár ugyanis, amelyet a sertésfalkának vízbefulladásá okozott, a pogány lakosságot nagy félelembe ejti, nehogymaz ez a titokzatos próféta még nagyobb veszteségnek legyen okozója. Miért is „kéré őt gerazénusok földjének egész lakossága, hogymatávozzék el tőlük...”¹²

Ime, miért nem kellett és kell manapság sem sokaknak Krisztus? Féltik miatta a sertésnyáját, a szenvedélyeket, amelyektől esetleg még kell válniok, ha Krisztust az ő szigorú

erkölcstanával befogadják. Csak a sertések maradjanak meg, ha el is távozik tőlük Krisztus.

Ezért tétetett Jézus sokaknak romlására.

Szomorú kép tárul elém. Mikor látom, hogy a „széles úton, mely a pusztulásba viszen, sokan tolonganak”¹³ és csak kevesen járnak „a keskeny utat”,¹⁴ megdöbbenve kérdelem, vajjon ezek nem hallottak Jézusról és az ő evangéliumáról? Vajjon nem vettek tudomást arról, akinek a fellépésétől a mai időszámítás megindul? Vajjon nem merült-e fel olykor lelkükben a kérdés, nincs-e talán igaza, éspedig egyedül igaza annak az Egyháznak, amely magát a krisztusi tanok letéteményesének vallja s amely csakugyan úgy világoskodik, mint a hegyen épült város az ő patinás igazságaival, rendületlen szilárdságával, bár állandó dühvel csapkodják körül a felekezetek és szekták szennyes hullámai? Hiszen nem oly nehéz Krisztus igaz Egyházába eltalálni, ha valaki igazán keresi az igazságot és komolyan akarja lelkét megmenteni.

Minthogy Isten ettől tette függővé az üdvösséget¹⁵ s másrészt őszintén akar mindenkit üdvözíteni,¹⁶ gondoskodott is számtalan módon, hogy megkönnyítse az Egyházba vezető utat. És csakugyan, némelyeket a tudományos kutatás, másokat a művészet szeretete, másokat a szociális kérdés tanulmányozása, ismét másokat a Szentek, vagy a csodák stb., de valamennyit még hozzá az ima és tiszta, becsületes élet segítette a világtengeren úszó eme Noé-bárába, amelyen kívül, mint a Szentatyák mondják, nincs menedék, nincs üdvösség.

Épp ezért nincs mentség azok számára, akik az Egyházon kívül maradnak. Hiszen jönne is

sok szerencsétlen, ha nem félne az ezzel járó kártól, ha nem sajnálná, mint a gerazénusok a „sertéseket”.

Inkább leszállnak tehát azokkal a pokol tüztengerének feneketlen mélységeibe...

De vajjon engem nem érint-e ez a fenyegető ige: „Ime, tétetett ez sokak romlására.”¹⁷ Vajjon a keresztény hit, sőt a hivatás mentesít-e egészen ettől a rettentő félelemtől? Magát Szent Pált is aggasztotta üdvének, választottságának félelmetes kérdése, hiszen maga írja: „Sanyargatom testemet és szolgáságba vetem, nehogy, míg másokat tanítok, magam valamikép elvesztésre méltó legyek.”¹⁸ Szent Ágoston pedig önmagáról bevallja: „Átlapoztam a Szentírásokat, de sehol sem találom, hogy a ti püspököknek nem kell ma az örök kárhozattól tartania...” A világtörténelem telve van ily szörnyű bukások emlékével és a tapasztalás sem marad hátra a tanúskodással. Hányat látunk földi, anyagi érdekből, szerelemből stb. lemondani az örök üdv reményéről és jog szerint kiszolgáltatni magát az örök kárhozatnak. Ó a szerencsétlen vakok! Ők maguk az okai, hogy éppen Jézus számukra romlást jelent. „Jaj annak az embernek... jobb lett volna annak, ha nem született volna az az ember.”¹⁹ „Ennekokáért annál inkább legyetek rajta, testvérek, hogy jócselekedetek által biztossá tegyétek hivatásokat és kiválasztásokat.”²⁰

Még maga az apostoli buzgalom sem ment meg kellő óvatosság híján: „Karold fel társadat, amint csak teheted, de vigyázz magadra, hogy lépre ne menj!”²¹

Beszélgetés az Úrral. Tehetjük ezt az Egyház imájával, amelyet lelkünkben jól kibőví-

tünk és elmélyítünk: „Engedd Uram, hogy szent nevednek szeretete és félelme szüntelen bennünk lakozzék, mert gondviselésedet soha meg nem vonod azoktól, akiket szeretetedben megerősítettél. Ki élsz és uralkodol mindörökkön örökké...” Tegyük is mindjárt jófel-tételt, nevezetesen azt, hogy lelkiismeretes munka és engedelmesség által szent hivatásunkban való kitartásunkat Isten kegyelmével biztosítjuk.

¹ Lk. 2, 30. 34. — ² Jn. 8, 12. — ³ Jn. 1, 9. —
⁴ V. ö. Mt. 5, 14. — ⁵ Róm. 9, 5. — ⁶ Mt. 27, 25. —
⁷ Egyh. imája nagypénteken. — ⁸ Zsid. 1, 3—4. —
⁹ V. ö. Gal. 1, 6—14. — ¹⁰ Lk. 2, 34. — ¹¹ I Tim.
2, 4. — ¹² Lk. 8, 37. — ¹³ V. ö. Lk. 7, 13. —
¹⁴ U. o. 14. — ¹⁵ V. ö. Mk. 16, 16. — ¹⁶ I Tim.
2, 4. — ¹⁷ Lk. 2, 34. — ¹⁸ I Kor. 9, 27. — ¹⁹ Mt.
26, 24. — ²⁰ II Pét. 1, 10. — ²¹ Jézus, Sir. fia 29, 27.

V

AZ ÚR JÉZUS BEMUTATÁSA A TEMPLOMBAN V.

(Vágy az Eucharisztia után)

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet: „Vala pedig Jeruzsálemben egy ember, Simeon nevű, igaz és istenfélő férfiú, ki várja vala Izrael vigasztalását, és a Szentlélek volt benne. És ki volt neki jelentve a Szentlélektől, hogy halált nem lát, míg csak meg nem látja az Úr Krisztusát... És a Szentlélek ösztönzésére a templomba méne. És mikor bevitték szülői a gyermek Jézust, hogy a törvény szokása szerint cselekedjenek vele, karjaiba vevé őt... és magasztalván az Istent mondá: Most bocsátod el Uram szolgádat a te ígéd szerint békeességben, mert látták szemeim a te megváltásodat.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása, mint az előző elmélkedésekben.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Eucharisztia iránti szeretetem és buzgalmam fokozódását.

1. GYÖNYÖRREL TELI TALÁLKOZÁS

Gondoljunk az agg Simeonra, aki hosszú életen keresztül epedt a Messiás után, és aki-nek meglátását tekintette élete egész céljának, értelmének. Nos, végre eljött a várva-várt pillanat. A Szentlélek felhívására a templomba

jön, s ott nemcsak megláthatja az Úr Jézust, amiről a Szentlélek ígérete szólt, hanem át is karolhatja, meg is csókolhatja. Ó! mily öröm, mily boldogság! Minő kárpótlás a hosszú várakozásért!

De mennyire örülhetett a Boldogságos Szűz is ennek a két léleknek oly örömteli találkozásán, Jézus és a lélek ölelkezésén! A Szűzanya legnagyobb lelki gyönyöre, amikor az ő Jézusát adhatja a lelkeknek. Ünnepei közeledtével már bizonnal előre örül a sok áldozónak...

Aztán meggondolom, hogy hozzám mennyivel kegyesebb az Úr, mint volt Simeonhoz. Hiszen nekem talán hosszú életen át mindennap adja Szent Fiát, nemcsak hogy megöleljem, megcsókoljam, hanem, hogy szívembe beleolvassam.

Ámde a megszokás folytán mennyire elkophatik ez a történelmi eseménynek is beváló élmény! Mennyire hiányzik már sokszor a szent elfogódás, rettegéssel vegyes epedés, félelmetes s hálás öröm, amely egy Istennel való érintkezést szükségképen megelőz. Ez az Istennel való ölelkezés bezzeg minő hűvös, mintha bizony ezzel nem is a szeretet örök tüztengerébe merülne a lelkünk. Ha messziről hazaérkező testvérünket, vagy barátunkat így fogadnók, az észrevenné ezt, csodálkoznék és rosszat sejtene... A hit elvesztette bennünk jótékony, éltető fényét.

A hálaadás is sokszor oly hűvös. Néha olyanok vagyunk hálaadásunkban, mint aki szerelmese keblén elájult és csak időnkint tér magához, hogy szakadozva mondjon mégis valamit neki... aztán megint csak el elveszti

eszméletét... A prófétánál azt mondja az Úr: „A Házam romokban hever, közületek pedig kiki a maga házába siet...”² Így sietünk mi is tova a szentáldozás után kiki a saját dolgára, még akkor is, amikor volna egy kevés időnk ekkora jótéteményt meg is köszönni...

Mit gondol ilyenkor Mária, az isteni Gyermekek anyja, aki Fiát, mint egykor Simeonnak, karunkra, szívünkbe adja?

Miért sietünk el annyira, oly szaporán? Talán unalmasnak találjuk annak társaságát, akiről a próféta azt állítja: „Nincs keserűség a társaságában... hanem csak vígság és öröm?”³

Szégylhetjük magunkat, hogy olykor hitvány szórakozásért, mulatságért, eszem-iszomért, mint Ézsau egy tál lencséért, erről az isteni lakomáról egészen lemondunk.

Hasonlítunk a durva lelkű zsidókhoz, akik a pusztában még a mannával sem voltak megelégedve.⁴ „Undorodik már lelkünk — mondogatták — ettől a felette sovány eledeltől” — és visszakíváncoztak az illatos hagymára. Féltrebiggyesztett ajakkal mondogatták: „Eszünkbe jut az ugorka, a dinnye, a párhagyma, a vöröshagyma, a fokhagyma. Most száraz a lelkünk: nem lát szemünk mást, csak mannát.”⁵ Mint koldusgyerek, csimpaszkodunk a penészes kenyérbe, amelyet jötevőnk ki akar csavarni kezünkből, hogy hófehér, édes kalácsot adjon helyébe nekünk... Így némelyik azért nem megy áldozni, nehogy szenvedélyéről le kelljen mondania...

2. „ANNAK ÖRÖK ÉLETE VAGYON”⁶

A mulandóság gyermeke vagyok. Hogy az Írás szavával éljek: „Enyészem, mint a hanyatló árnyék.”⁷ A temető mutatja. Akik ott vannak, mint átlebbenő árnyak, elenyésztek már a földről örökre...

Életem olyan mint az álom, mint „az ébredőnek elenyésző álma”.⁸ „Olyan az ember élete, mint a fűé, virítása olyan mint a mező virágáé. Ha átmegy rajta a szél, elenyészik és többé helyét nem ismerik.”⁹ Nem sikolt-e lelkem a halhatatlanság után?

„Ave Caesar! Morituri te salutant!” „Üdvözlégys császár, köszöntenek téged a halálba indulók!” — kiáltották a gladiátorok, akik küzdeni s halni mentek a császár és a nép mulattatására. Mi is kiáltsuk oda, szegény halandók, az örökkévalóság halhatatlan királyának: „Ave Caesar!” Kiáltsunk oda annak a Hatalmasnak, aki birtokosa és kormányosa 40 milliárd csillagnak, amelyek észbódító távolságokban keringenek és vonzzák, taszítják egymást. Kiáltsunk oda Krisztusnak: Élet! Élet! Vegyük és együk őt és akkor — megígérte — életünk lesz.¹⁰ Vegyük, együk és igyuk az életet, mi megtehetjük, boldog katolikusok.

Hányszor halljuk a szentmisében: „Per omnia saecula saeculorum” Mindörökkön örökké... olykor rozoga, bedőléssel fenyegető templomokban, aggastyán, elfáradt istenszolgája mondja ezt... Mit is mond? Örökkévalóság! Micsoda ellentét!

Mennyi atomból áll a földkerekség? Nagyítóüveggel is alig érzékelhető atomokból. Hány és hány milliárdból. Csak Isten tudja. Hát még a többi égitestek, amelyekhez képest

földünk is csak parány... mennyi atomból állnak. Ha most már mindenegybes atomra 1000 évet számítok és az egyszer elmúlik... Mikor lesz ennek vége? És ha egyszer mégis csak vége lesz, vajjon letörlesztettem-e az örökkévalóságnak egyetlen részecskéjét is? Dehogy! hiszen annak nincsen részecskéje, az örök jelen... örjítő gondolat! És ha ezt az örök életet teljes öntudattal, teljes érzékenységgel kiállhatatlan tűzben kellene eltöltenem! Ez az örök halál, amely fenyeget. Sikolt a lelkem, az örökkévalóság királya után: Élet! Élet!!!

A másik lehetőség kimondhatatlan boldogságban eltöltött örökkévalóság. Egy pillanat belőle többet ér a világ összes gyönyörénél, ha egészen a világ végéig élvezném is azt. Kárpótol a vértanúk összes gyötrelmeiért... Élet, vagy halál! Örök élet, vagy örök halál! Micsoda dilemma! Pedig egyik, vagy másik.

Amde, hogy gondolatainkhoz visszatérjünk: az Úr szavatul érte: „Ha nem eszitek az Emberfia testét... nem leszen élet tibennetek. Aki eszi az én testemet, annak örök élete vagyon.”¹¹

Az Eucharisztia megőriz a lelki penésztől és rothadástól, amely az érzékeken oly csábítóan kínálkozik be a lélekbe... a bűzös hagyomány... És nekem e miatt nem kellene manna?

Mondjam azért Izaiással: „Utánad vágyakozott a lelkem, éjtszaka és reggel lelkemmel bensőmben Tefeléd ébredtem.”¹² Mert „Amint kívánczik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánczik lelkem tehozzád, Istenem! Szomjazza lelkem az erős, élő Istent.”¹³

Mikor aztán megáldoztam, akkor elmondom az Énekek Énekének jegyesével: „Árnyékában kívánok megtelepedni és gyümölcse édes

az én inyémenek.”¹⁴ Mikor így átölelve tartom az Életet magát, akkor érzem csak igazában, hogy mennyire a halhatatlanságnak vagyok gyermeke. Ilyenkor beolvadok az örök életbe. Ilyenkor értem és érzem át Simeonnak énekét: „Nunc dimittis... Most bocsátod el Uram szolgádat a te ígéd szerint békességben, mert látták szemeim a te megváltásodat.”¹⁵

Beszélgetés az Úrral és a Szent Szereplőkkel. Mintha már a sír szegélyén állnék... Hiszen életem olyan, mint a mozdony, amely még egyedül a pályaudvaron várja az indulást, hogy aztán kigördülve, óriási távolságot fusson be hegyeken, völgyeken, rónákon át... Most gyűjtöm a rakományt, most fejlesztem az energiákat... Kérem az Urat, adjon nekem életet, minél több életet. De egyben hálálkodom is neki a nekem juttatott bőséges életért. De ígérem is, hogy azt az isteni tüzelőt, amelyet szent teste és vére által velem közöl, jól felhasználom és meleggé és mozgató erővé változtatom lelkemben. Ezt teszem főleg a jó hálaadás által, amely bizonyos értelemben az egész napra kiterjed. Így aztán állandóan belőle, általa élek, és nem csökkenő erővel futom meg pályámat az örökkévalóság utolsó állomásáig.

¹ Lk. 2, 25—30. — ² Agg. 1, 9. — ³ Bölcs. 8, 16. — ⁴ Num. 21, 5. — ⁵ Num. 11, 5, 6. — ⁶ I Jn. 6, 55. — ⁷ 108. zs. 23. — ⁸ 72. zs. 20. — ⁹ 102. zs. 15, 16. — ¹⁰ Jn. 6, 52. — ¹¹ Jn. 6, 54. 55. — ¹² Iz. 26, 9. — ¹³ 41. zs. 1. — ¹⁴ É. é. 2, 3. — ¹⁵ Lk. 2, 29—30.

VI

AZ ÚR JÉZUS BEMUTATÁSA A TEMPLOMBAN VI.

(Simeon halálvágya)

Első előgyakorlat. Az evangéliumi szöveg: „Simeon magasztalván az Istent, mondá: Most bocsátd el, Uram, szolgádat a te ígéd szerint békességben.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása. Látom, szemlélem a könnyesszemű aggastyánt, amint a Gyermecket az ég felé emelve, elzengi az ő hattyúdalát, a „Nunc dimittis”-t.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy a szent halálra vágyódjam én is, de teljesítem is lelkiismeretesen annak feltételeit.

1. SIMEON HALÁLVÁGYA

Mennyi mindent nem mond, ki nem fejez az az egyszerű, de oly megható „Nunc dimittis”, „Bocsásd el, Uram!” Ó, mily nehéz lett volna számomra, a halál, ha hirtelen bekopogtat! Hiszen úgy „várta Izrael vigasztalását”. De bizton remélte is, hiszen maga a Szentlélek megígérte nekem, hogy „halált nem látok, míg csak meg nem látom az Úr Krisztusát”. Ez volt az egyetlen, gyengéd szál, amely engem még ehhez a világhoz kötött s számomra a földi

életet elviselhetővé tette. Nincs családom, sem rokonságom; sem a barátság, sem a vagyon, sem az élet valami kelleme, élv a röghöz engem nem bilincsel. Csak egy vágy emésztett: meglátni a régtől várt Messiást... Ez a kívánságom is beteljesedett. Most már jöjj, halál, számomra elvesztéd ijesztő voltodat, sőt vigasztalást hozasz nekem... „Most bocsátod el, Uram, szolgádat békességben.”

Minő lelki nagyság, szépség, nemesség s emelkedettség nyilatkozik meg ezekben a szavakban. Mily magasztos felfogás a halálról, ott karján az isteni Útravalóval.

Mily ellentéte ennek a gonosz halála, pl. egy Antiochusé, aki haldokolva felkiált: „Mily nagy nyomorúságba jutottam és minő tengerébe a bánatnak, melyben most vagyok... Pedig hát kedves voltam és szerettek... Visszagon-dolok most azokra a gonoszságokra, amelyeket véghezvittem.”¹²

A halál óráján mindenkinek a szeme előtt film pereg le: a saját életének vigaszos vagy aggasztó képeivel. Én most állok, tesz-veszek a felvevőgép előtt, és egykor még viszontlátom mindazt, jót, rosszat, amit gondoltam, beszéltem, cselekedtem. Most vetem a magot, a tiszta búzát, a konkolyt, amely még kikel számomra.

2. AMI A HALÁLT MEGKÖNNYITI

Ez mindenestre a mulandókhöz nem tapadó szív. Olyanoknak kell lennünk, mint a galambnak a háztetőn. Az első neszre kitárja szárnyait és fellebben, tovaszáll. Azért figyelmeztet bennünket oly hathatósan az édes Üdvözítő: „Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, hol

rozsdá és moly megemészti és ahol tolvajok kiássák és ellopják, ... hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket az égben.”³ Hiszen amúgy sem tudom: „melyik éjjel kéri számon tőlem lelkemet, és akkor amit szereztem, kié lesz”? Talán szegény vagyok: Hála Istennek! Nem kell odahagynom birtokot, kastélyokat, ékszereket, ritka gyűjteményeket és képtárakat, mint egy Mazarin bíborosnak († 1661), aki szinte már haldokolva még végigvonszolta magát pompás képtárában s egyes képeitől lamentálva búcsúzott.

Nem kell utánoznom azt a híres színésznőt, aki még halálos ágyán is kedves ékszereit símogatta. Ámde a szív mi mindenhez nem tapadhat!

Lehet az könyv, eszköz, munka, kéziratok stb., amelyekre halálom után többnyire tűzhalál vár. Lélekben gyakorlatoznom kell, hogy ezektől a szívem már eleve megváljon. Mert „Ó halál! Be keserű rád gondolni annak, ki békében élvezi javait.”¹⁵ Viszont mily édes annak a halál gondolata, aki lelkében már mindentől megvált. „Sohasem hittem, hogy oly édes a halál” — mondotta Suarez S. J., a nagy tudós, haldokolva. Hiszen mint szegény szerzetesnek amúgy sem volt miről lemondania, de ha lett volna is, attól szívét már régen elszakasztotta. Hiszen egy negyedóráért, amelyet Istennel való érintkezésben tölthet, odaadta volna — mint állítá — összes hírnevét és rengeteg tudományát...

3. AMI A HALÁLT MEGÉDESÍTI

Ilyen először is a tiszta lelkiismeret. Lám, a Szentlélek is ezt magasztalja az agg Simeonban: „Ígaz és istenfélő férfiú”⁹ volt. „Boldogok, akiknek útja szeplőtelen.”⁷ Amilyenek a Szent Alajosok, Szent Margitok és sok mások... akiket, ha talán az ártatlanságban nem is követtem, de legalább a bűnbánatban utánóztam-e? „Boldog az a szolga, kit mikor ura eljövend, így cselekedve talál... Ha pedig a gonosz szolga azt mondja szívében: Késik az uram és verni kezdi szolgatársait és a részegesekkel iszik, megjön majd annak a szolgának ura, amely napon nem várja és amely órában nem tudja, és elszakítja őt, és részét a képmutatókkal adja ki, ott leszen sírás és fogak csikorgatása.”⁸

A másik, ami megédesíti a halált, ez az isteni szeretet. Ez jellemzi az agg Simeont is. Egész eljárásában, magatartásában ez domborodik ki. Ő szeret, azért, mert szeret. Szeret, hogy szerethessen. Meglátta az Urat és egyebet nem is kíván, hanem szívesen látja a halált. Ő mily epedő sóhajokkal imádkozta a zsoltárt: „Jaj nekem, hogy számkivetésem oly hosszúvá nyúlik.”⁹ „Mikor jutok oda, hogy az Isten színe előtt megjelenjek?”¹⁰ „Egyet kérek az Úrtól, azért esedezem: hadd lakjam az Úr hajlékában.”¹¹

Azért üdvözli a halált mint megváltót és szabadítót: „Megszabadultunk mint a madár a vadászok töréből. Összetört a tör és mi megszabadultunk.”¹²

Igyekszem én is magamban ezt a halálvágyat élesztgetni. Nem éppen könnyű dolog, még az igaznak sem, mert hiába, a hatalmas életösztön mégis csak kapaszkodik ehhez a

nyomorult földi léthez. Pedig Istenem! „ha félelmetes is meghalni, — mint a keresztény bölcs megállapítja — talán még félelmetesebb soká élni”... főleg, ha a hosszabb élet nem jelent haladást a tökéletességben.

Vannak igazak, akik legalább szent megadással hajtják meg fejüket a Mors Imperátor előtt, akit a Magasságbeli küld az Ő felségjogainak érvényesítésére.

Vannak, akik „még szentebb közömbösséggel” (Szalézi Szent Ferenc) fogadják. Hiszen nekik mindegy, a fő az, hogy Isten szent akaratát, sőt tetszése érvényesüljön.

Végül vannak, akik Szent Pállal „*kívánnak* feloszlani és Krisztussal lenni, ami sokkal jobb”.¹³ Ez tehát még jobb, ha átítatja a halálvágyat az Isten akaratához való gyengéd és készséges alkalmazkodás.

„Ne félj tehát a haláltól, kiszabott végzetedtől, gondoldj azokra, kik előtted voltak és utánad következnek. Ez minden élők osztályrészé az Úrtól! Miért ócsárolod tehát a Magasságbeli végzését? Legyen bár az évekből tíz, vagy száz, sőt ezer (az örökkévalóságban), nincs az életkor miatt szemrehányás.”¹⁴

Beszélgetés az Úr Jézussal, aki Simeonnak életalkonyát kegyelemsugaraival beragyogta. Igen, az eucharisztikus Jézussal, a Szent Útravalóval.

Beszéljük meg vele ügyünket, éspedig szívünk egész melegével.

Ó! Jézus! ne engedd, hogy valami megfosszon a Viaticum kegyelmétől, a hirtelen és véletlen, egyedüllétben bekövetkező halál, vagy oly betegség, amely természeténél fogva akadályozza, hogy magamhoz vehesselek Téged, mint

Útravalót. „Esto nobis praegustatum mortis in examine“, „Engedd szent tested ízlelnem, mielőtt ítélsz felettem.“

Ó Jézus, akit naponként magamhoz veszek, taníts meg, hogy mindig úgy fogadjalak, oly felkészültséggel, mint majd egykor, a halál ünnepeles óráján. Igen, ugyanolyan lemondással a világról, a bűnről, annak minden alkalmáról, ingeréről, és oly vággyal a mennyország után, oly bizalommal irgalmas Szívedbe!

Légy mindennap az én Viaticumom. Úgyis áldozom mindennap, mintha utoljára vennélek magamhoz, akkor aztán szent örömmel indulok majd az útra, hogy boldogan láthassam fényes színedet és dicsőségedben dicsérhesselek. Amen.

¹ Lk. 2, 29. — ² I Makk. 6, 11—12. — ³ Mt. 6, 19—20. — ⁴ V. ö. Lk. 12, 20. — ⁵ Jézus, Sir. fia 41, 1. — ⁶ Lk. 2, 25. — ⁷ Zs. 118, 1. — ⁸ Mt. 24, 46—51. — ⁹ 119. zs. 5. — ¹⁰ 41. zs. 3. — ¹¹ 26. zs. 4. — ¹² 123. zs. 6. — ¹³ Fil. 1, 23. — ¹⁴ Jézus, Sir. fia 41, 5—7.

VII

AZ ÚR JÉZUS BEMUTATÁSA A TEMPLOMBAN VII.

(Anna prófétaasszony)

Első előgyakorlat. Az evangéliumi szöveg: „És vala egy Anna nevű prófétaasszony, Fanuel leánya, Aser törzséből, ki igen előhaladott napjaiban, miután férjével hét esztendeig élt szüzessége után, s már nyolcvannégy éves özvegy volt, és nem vált meg a templomtól, böjtöléssel és imádsággal szolgálván éjjel és nappal. Ez is ugyanazon órában odajövé, dicséré az Urat és szóla felöle mindazoknak, kik várják vala Izrael megváltását.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása az előző elmélkedés szerint.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy a szent özvegy példája adjon nekem erőt és buzdítást, hogy Isten kegyelmével az ő hűséges szolgálatában mindvégig kitartsak.

1. ANNA PRÓFÉTAASSZONY

A Szentlélek maga sugallja Szent Lukács evangélistát, amikor ennek a szent özvegynek dicséretét, rövid élet- és jellemrajzát oly meszerien megadja. A néhány odavetett ecsetvonásból megtudjuk, hogy hétéves házaselet után, így tehát — tekintve az akkori viszonyokat —

kb. 20—22 éves korában jut özvegységre. Bár, tekintve jeles tulajdonságait, még nyitva, tárva áll előtte az élet s felkínálkoznak annak minden előnyei, de ő a Szentlélek ösztönzésére már előre teljesíti a tanácsot, amelyet később Szent Pál az özvegyeknek ad: „Az özvegyeknek pedig ezt mondom: Jó nekik, ha úgy maradnak, mint én.”² „Az özvegy... bízzék az Istenben s tartson ki éjjel-nappal az imádságban és a könyörgésben.”³ Teljesen és kizárólag Isten szolgálatára szánja magát és abban kitart mintegy hatvan álló esztendeig. „Nem vált meg a templomtól.” Bizonynal már mindenki ismerte ezt a tipikus, könnyes szemű, ájtatos öreg anyókat, akinek pergamenszínű redős arcáról az erénynek és életszentségnek valami csodálatos fénye ragyogott le. Azt azonban alig tudta valaki, hogy a Szentléleknek bizalmasa és misztikus kegyelmek birtokosa. Neki is, mint az agg Simeonnak az a kitüntetés jutott, hogy a megérkezett Messiást felismerheti és a templomban és azon kívül hirdetheti.

Mily fenséges példát ad ez a szent asszony mindkét nemnek, egyházinak és világinak egyaránt. Megmutatja, hogy nekünk is imádságos életet kell élnünk, éjjel és nappal a jó Istennel való kapcsolatot ápolnunk, az önmegtagadásban, főleg a tiszta életben állhatatosan kitaratnunk.

Bár Isten nem tiltja, sőt szentnek hirdeti a házaseletet is, de nem szűnik meg ajánlani és magasztalni a szüzi vagy özvegyi állapotot, mint amely nagyobb szabadságot ad, hogy szívünket teljesen Istennek áldozzuk és neki odaadóbban szolgáljunk. „Mind a férjetlen asszony,

mind a szűz arra gondol, ami az Úré, hogy testben és lélekben szent legyen.”⁴

2. MIT KAP AZ EGYHÁZ A NŐTŐL?

Jóllehet Szent Pál azt tanítja: „Az asszonyok az Egyházban hallgassanak”,⁵ de maga Isten számos kivételt enged eme különben oly bölcs s a nő természetének annyira megfelelő elv alól. Mily bámulatos bölcseséggel és tudománnyal áldotta meg pl. Nagy Szent Terézt, az imádságos életnek és misztikának ezt a nagy tanítóját, aztán Sienai Szent Katalint, az Egyháznak ezt a nagy „diplomatáját”, továbbá a svéd Brigittát és másokat. Továbbá Szent Angelának, Barat Zsófiának, Ward Máriának stb. minő fenséges szerep jutott s mennyire „bele-szóltak” az Egyház sorsába, amikor a galamboknak egész rajával népesítették be a földet. Hősnőket állítottak csatasorba, akik egyik kezükben a liliummal, a másikon pedig a csodálatos Dávid-parittyával, a szent rózsafüzérrel leterítik a pokoli Góliátot, a sátánt. „Az Úr, a Mindenható, asszony kezébe adta, ki megölte őt.”⁶

Aztán hőiesen gyakorolják a nők, gyakran gyenge szűzek a felebaráti szeretetet a nyomortanyákon, iskolákban, kórházakban, sőt még a csatatereken is.

Valóban minden jámbor nő elmondhatja magáról a Szent Szűzzel: „Nagy dolgokat cselekedett nekem a Hatalmas, kinek szent az ő neve.”⁷ „Mert Istennél semmi sem lehetetlen.”⁸ Ami Simeonnal és Annával végbement, szüntelen folytatódik az egyháztörténelemben:

„Kiöntöm lelkemet minden emberre, és pró-

fétálni fognak fiaitok és leányaitok, álmokat látnak véneitek és látomásokat látnak ifjaitok, sőt szolgálóimra és szolgálóimra is kiöntöm... lelkemet.”⁹

3. MIT AD AZ EGYHÁZ A NŐNEK?

Míg a világ általában visszaél a nőnek természetében gyökerező gyengeségével, állhatatlanságával és tetszésvágyával, és ha talán hízeleg is neki, sőt isteníti is, de csak azért, hogy könnyebben a sárba rántsa, addig az Egyház megadja neki először is az igazi méltóságot. Az Egyház vívta ki a nő számára a lelki és személyi egyenrangúságot a férfival, mikor érvényre juttatta, amit már a paradicsomban a Teremtő elrendelt, midőn a nőt, mint a „férfihoz illő segítőt”¹⁰ alkotta meg.

Az Úr Jézus érzületét a jámbor nőkhöz az evangéliumokból és az egyháztörténelemből nagyon ismerjük. A Márták és Máriák szerepe s az Úr Jézushoz való bizalmas viszonyuk folytatódik az Egyház kebelén a világ végéig. Viszont az Úr bizalmas közléseire rendesen őket használja, s sokszor, mint Magdolnát, követ-ségbe küldi őket Egyházához.

És bár a Martirológium tanúsága szerint a hősies életszentségben a férfiaké a pálma, de a közép életszentségben a nők a férfiak számát jóval felülmúlják.

Tehát a nő az életszentségre igenis képes és alkalmas. De innen ered az egyháziak kötelezettsége is, hogy a nőt el ne hanyagolják, hanem az életszentségre iskolázzák. Meg kell adniok a nőnek az aszkétikus kiképzést. Rá kell őket szoktatni, hogy lelki életükben ne a

szeszély és érzés, hanem a hitből fakadó meggyőződés irányítsa őket. Vizsgálják meg naponként este lelkiismeretüket, végezzenek rövid elmélkedést és lelkiolvasást; ha lehet, látogassák meg a legméltóságosabb Oltáriszentséget, s fogadják azt, ha tehetik mindennap stb. Hogy természetes állhatatlanságuk s gyengeségük lelküknek kárt ne okozzon, meg kell tanulniok az önmegtagadást és engedelmességet... Hogy hiúságuk meg ne ártson nekik, sajátítsák el a mulandók megvetését és az örökkévalóknak mindennél többre becslését.

Tudják és értsék meg, hogy nagyobbra születtek, mint ideig-óráig másoknak tetszeni. Viszont azonban, akik nőkkel foglalkoznak, azoknak lelki vezetésére vállalkoznak, sohase felejtsek, hogy ők a nőkkel szemben nem barátok és bizalmasok, hanem atyák, tanítók. Érintkezésük a nővel legyen komoly, mert nem okos buzgalmuknak könnyen eshetnek áldozatul. Hiszen ők is még emberek, s rászolgálhatnak az apostoli feddésre: „Oly balgák vagytok, hogy amit Lélekkel kezdtetek, most testtel végzitek?”¹¹

Az Egyház aztán fenséges munkateret ad a nőknek. Hány szerény asszonyt, szűzet valóságos apostollá avat. Lelkeket bíz reá, akiket ő kalauzolhat az égbe, bűnösöket ad gondjaiba, akiket ő nevelhet Magdolnákká.

Ők is, mint Anna asszony „Szólhatok az Úr Jézusról mindazoknak, kik várják vala Izrael megváltását.”¹² Hogy pedig a világban élő nőknek, lányoknak apostoli munkája annál rendszeresebb, biztosabb, irányítottabb és így eredményesebb legyen, azért kell különböző katolikus társulatokba, egyletekbe, nevezetesen

a Mária-kongregációkba és harmadrendekbe szervezkedniök. Így aztán buzgalmuk nem ötletszerű, fellobbanó, hanem „mint rendszerben álló tábor”, az ördögre és világra „félelmetes leszén”.¹³

Beszélgetés az Úrral. Kérem kegyelmét azokhoz az erényekhez, amelyeknek a jámbor özvegyasszony oly ragyogó példáját adta. Aztán kérem az Urat, hogy a másik nem iránt a kellő nagyrabecsülést és hivatásom szerinti helyes viszonyt mindig megőrizzem.

Jófeltételt is formálok, nevezetesen, hogy a jámbor özvegyet az imában, önmegtagadásban s a szent tisztaságért vívott állhatatos küzdelemben utánozzam.

¹ Lk. 2, 36—38. — ² I Kor. 7, 8. — ³ I Tim. 55.
— ⁴ I Kor. 7, 34. — ⁵ I Kor. 14, 34. — ⁶ Jud. 16, 7.
— ⁷ Lk. 1, 49. — ⁸ Lk. 1, 37. — ⁹ Jel. k. 2, 28—29.
— ¹⁰ Gen. 2, 20. — ¹¹ Gal. 3, 3. — ¹² Lk. 2, 38. —
¹³ É. é. 6, 9.

VIII

AZ EGYIPTOMBA VALÓ FUTÁS ÉS HAZATÉRÉS I.

(Szemlélődés Meschler után)

1. AZ ÚT EGYIPTOMIG

Az Úr bemutatása után a Szentcsalád Betlehembe tért vissza, ahol úgy látszik, állandóan lakni akart, hogy a nagy jövőre készülő gyermekük a fővárosnak, Jeruzsálemnek közelében növekedjék fel.

Amde Istennek szándékai egészen mások voltak...

Éjtszaka van, a Szentcsalád békén pihen. Egyszer csak Józsefnek prófétai álomban angyal jelen meg s megparancsolja neki, hogy tüstént vegye a Gyermeket és Anyját s meneküljön velük Egyiptomba, mert Heródes halálra keresi Jézust. József azonnal felkel, közli a jelenést az Istenanyával. Nyomban el is határozzák, hogy a parancs szerint még ez éjjel útrakelnek. Ami szívüket-lelküket szinte kizárólag foglalkoztatja, ez: a részvét az isteni Gyermek iránt, aki már zsenge korában üldözésnek van kitéve s számkivetésbe kénytelen menekülni.

Az isteni Gondviselésbe vetett rendíthetetlen bizalommal csomagolják össze csekély hol-

mijukat. Egy részét József veszi vállára, a többi, a vizet, kenyeret az öszvér hátára rakják. Így aztán a legnagyobb titokban az éj csendjében elhagyják Betlehemet s déli irányba, Hebron felé veszik útjukat. 6—7 óra alatt el is érik azt. Itt, Hebronban alusszák síri álmukat Ábrahám, Izsák, Jákob és József. Pompás, termékeny völgyben van, melyben szőlők s kertek díszlenek. Mennyi szent emlék fűződik minden helyhez, amelyet a szent menekülők csak érintenek, s íme el kell hagyniok szeretett hazájukat. Hebrontól Gázának tartanak, amely további 10 órányi járás, ahonnan most már a tengeri part mentén vezet az útjuk. Itt-ott falvacskára akadnak pálmák s olajfák koszorújától övezve. De aztán a zöldelő fű mind ritkább lesz a kékes homokban, míg végre „Egyiptom patakjánál” (torrens Agypti) megkezdődik a kilenc nap járásnyi pusztaság egészen a Nílus partjáig. A kisebb arábiai pusztának egyik része ez, amely Gázától Kairóig és Szuézig terjed. Csupa homok, amelyet hajdan a Közép-tenger hullámai hordottak ide, befedve a kopasz, halálkoponyához hasonló kisebb dombokat is. Csak az esős időben gyülemlik össze itt-ott csekély nedvesség a dombok tövében, ahol aztán egy kis pálmacsoport is találkozik, mint feketélő tollcsomó a sárgás-fehér homokos lapályon.

Ebben a mintegy 150 órát igénylő utazásban akad persze a Szentcsaládnak elég szenvedni-valója. Éhség, szomjúság, iszonyú hőség sem kímélte meg bezzeg őket. József s Mária — bár maguk is kimerültek — felváltva viszik a Gyermekeket, akinek az egyforma fekvés s a be-

vágó kötélékek szintén nem kevés fájdalmat okozhattak.

2. EGYIPTOMBAN

Végre elérkeznek Egyiptomba. A Nílus első mellékcsatornájánál — mintegy varázsütésre — a szépség és termékenység igazi paradicsoma tárul a szem elé.

A kékes, langyos levegőben a citromfák, akácok, szikomorok s pálmák lengenek, rajtuk ezernyi galamb vidáman turbékolva tanyázik. A csodálatosan termékeny lapályt, ameddig a szem ellát, cukornád, pamut és gabonaföldek sötét, haragos-zöld szőnyege borítja. Ez Gozenföldje, ahol hajdan Izrael népe lakott. A Szentcsalád Heliopolisig ment, amely valahol Kairó vidékén állott és amely akkor a Nap-istenség kultuszának volt fő- s székhelye. Kairó déli külvárosában ma is tisztelik a helyet, ahol állítólag a Szentcsalád lakott. Népes zsidó kolónia is volt ebben a városban, amely magának pompás zsinagógát is állított.

Az élet Egyiptomban a Szentcsaládra nézve bizony a számkivetésnek s így a szegénységnek volt élete. Hiszen ők nemcsak költözködtek, új hazát alapítottak, hanem menekültek. Így tehát — főleg eleinte — nagyon is tapasztalták a szent szegénységnek érezhető hatásait. És mert szegények voltak, keményen kellett a megélhetésért dolgozniok. József iparával próbálkozott. Mária kézimunkájával igyekezett valamit a konyhára hozni. Hiszen a hagyomány szerint szépen tudott szőni, fonni.

Nagy szomorúságot okozott az ő hívő, vallásos lelküknek az undorító bálványimádás,

amelynek azok a komor, szótlan egyiptomiak hódoltak.

De azért öröm is volt elég. Maga a természet is nyújtott eleget. Főleg az éjszakák tündérien szépek Egyiptomban; hozzá Egyiptom szent ország is Izrael népének, hiszen történetének tiszteletreméltó emlékei fűzik hozzá. Ábrahám, Jákob megfordultak itt. Mózes meg éppen itt született. Itt fejlődött a nép naggyá, hatalmassá, az egyiptomiakra szinte félelmissé.

Aztán vigaszt merítettek a hit eleven szelleméből. Innen forrásozott nagy meglegedettségük, odaadásuk a Gondviseléssel szemben. Vigasztalásuk volt továbbá buzgó imaéletük, a heliopolisi zsinagóga szorgalmas látogatása. Azért nem is kíváncsoktunk nagyon s érzelegve Galileának szép zöld hegyei után, nem emlegették epekedve a letűnt régi jó időket. Egyiptomba is elkísérte őket Isten, mert Ő mindenütt jelen van. Lassankint ismeretséget kötöttek néhány jámbor zsidó családdal, sőt érintkezésbe léptek a pogányokkal is és valamennyinek épülésére, lelki hasznára volt a velük való találkozás. De legnagyobb örömük és vigaszuk volt azonban a fejlődő isteni Gyermekek. Itt próbálkozott a kis Jézus az első lépésekkel, itt adták rá az első kabátocskát, itt gagyogta először Atyjának, Jahvénak nevét. Mennyi bájos családi jelenet játszódott le annak a szűk, sötét külvárosi utcának egyszerű lakásában!

3. VISSZATÉRÉS

Végre egyszer, évek multán, Józsefnek, a család fejének ismét angyali jelenése volt. Az Isten követe tudtára adja, hogy meghalt Heró-

des és így elérkezett az idő, hogy a Gyermekek hazájukba visszatérjenek. A hírt, az engedélyt csendes, tisztelettel teljes örömmel fogadják. Az effajta örömet a jó Isten nem is veszi tőlük rossznéven. Hálálkodnak, búcsúzkodnak, felkészülnek, útra indulnak. Azon az úton térnek vissza, amelyiken jöttek. Reggel van, szívükben is reggel. Friss tengeri levegő üdíti a keblet, mint ahogy dagasztja a Niluson horgonyzó bárkák vitorláit. Hátuk megett már a város, a tartomány, sötétbőrű és komor tekintetű lakóival, hátuk megett a sok apró, szűk utca, füstös falaival, dohos boltjaival.

Mint a mágnes húzza, vonzza gondolataikat, szívüket, szemüket a szent város, a templom, az ígéretföldje, a Szentföld, az ő hazájuk.

Lassan átgázolják megint a pusztá homokját. Ime ott feltűnik már az édes haza ködösen kéklő déli határa, Palesztína hegyeinek, dombjainak hullámos, vázlatos vonala. Már megüti arcukat a timiámán-illatos üde szellő, amely Judeának halványzöld legelőiről árad feléjük. Hogyan örült az édes Megváltó Szíve, amikor Gaza, Azotus és Aszkalon mellett elmentek, ahol hajdan Sámsonnak hőstettei lejátszódtak! Feltűnik aztán Karmelnek szépséges hegye. Majd átvágnak Ezdrelon síkján. Végre elérik azokat a zöldelő hegyeket, amelyek Názáret körül állnak csendesen őrt.

József ugyanis útközben arról értesült, hogy Heródes fia, Archelaus Rómából hazatért s átvette atyja örökét, Judeát. Ez is kegyetlen ember hírében állott, miért is nem akart József az ő országának területén, Betlehemben letelepedni, ahogy ez tervbe volt véve. Isten sok-

szor a körülmények által adja tudtul szent akaratát.

Igy került Jézus Názáretbe, hogy beteljesedjenek rajta a prófétai igék, hogy őt majd Nazareusnak nevezik, ami elkülönzöttet jelent. Názáret ugyanis a világtól távol, bájos völgyben rejtezkedik és Jézus ennek a völgynek legszebb virága.

IX

AZ EGYIPTOMBA VALÓ FUTÁS ÉS HAZATÉRÉS II.

Első előgyakorlat. Az evangéliumi szöveg: „Miután pedig (a keleti bölcsek) eltávoztak, íme az Úr anyyala megjelenék álmában Józsefnek, mondván: Kelj fel, vedd a gyermeket és anyját és fuss Egyiptomba és maradj ott, amíg majd mondom neked, mert Heródes keresni fogja a gyermeket, hogy elveszítse. Ki fölkelvén, vevé a gyermeket és annak anyját éjjel és távozék Egyiptomba. És ott maradt Heródes haláláig... Mikor pedig Heródes meghalt, íme az Úr anyyala megjelenék Józsefnek álmában Egyiptomban, mondván: Kelj föl, vedd a gyermeket és anyját és menj Izrael földére, mert meghaltak, kik a gyermek életére törtek. Ki fölkelvén, vevé a gyermeket és annak anyját és Izrael földére méne.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása az előző szemlélődés alapján.

Harmadik előgyakorlat. Kérem, hogy Isten szent akaratához s szent szándékaihoz minél hívebben tudjak simulni.

1. AZ ISTENI PARANCS

Íme Isten megengedi, hogy egyszülött Fia már zsenge korában a legkegyetlenebb üldö-

zésnek legyen kitéve. Ne csodáljuk tehát, ha minket is üldöz a világ. „Ha engem üldöztek — mondja majd később az Úr Jézus maga — titeket is üldözni fognak”, — mert „nem nagyobb a szolgáló Uránál”.² Amde amint Isten volt oly bölcs és hatalmas, hogy fiát kiragadja az életveszélyből, úgy minket is meg tud oltalmazni. De csak egy időre szokta tenni ezt. Aztán megint csak szenvedés és kereszt következik. Hiszen ez teszi a keresztényi, szerzetesi és papi életet dicsővé, s termékennyé. Az üldözőink tehát voltaképen a legnagyobb jótevőink. De azért védekeznünk, menekülnünk kell, mint ezt Jézus példája is mutatja, mert ez is az Isten szent akarata.

A segítséget pedig Isten többnyire az engedelmesség útján nyújtja. A Szentcsaládot is az menti meg, mert tudott szinte „vakon” engedelmeskedni.

Az isteni parancs, diszpozíció olyan kíméletlen, oly érthetetlen, s látszat szerint annyira nélkülözi az emberi okosság szabályait!!!

Bontogassuk csak egy kevésbé!

„*Kelj fel!*” Tehát azonnal. Nem hagy semmi időt az előkészületre, tervezgetésre.

„*Vedd a gyermeket és anyját!*” Mindkettő még oly gyenge. A parancs tehát kegyetlennek látszó.

„*Fuss!*” Bizony megszégyenítő eszköz. Istennek nincsenek méltóbb fegyverei ellenségeivel szemben?

„*Egyiptomba.*” Tehát idegen, pogány vidékre. Miért nem inkább a keleti bölcsek tartományába? Hosszú, fárasztó, veszélyes útról van tehát szó, a puszták homokján keresztül. A parancs tehát súlyos.

„*Maradj ott, amíg majd mondom neked!*”
Tehát határozatlan időre. A parancs így állandóan függőben tart s lehetetlenné teszi az okos berendezkedést.

És a Szentcsalád szó nélkül, kifogás nélkül, ellenvetés nélkül azonnal engedelmeskedik.

Isten éppen így érte el célját. Leszűrte az emberi sors zűrzavaros vizéből az engedelmes-ség erényének tiszta aranyát.

A Szentcsaládtól a legértékesebb áldozatot kérte és kapta meg, amit a Teremtő teremtményétől csak kaphat, az értelmet, a szabadakaratot. Kiaknázták a szent személyekből mindazt, amit beléjük fektetett, nekik adott. Jobban megdicsőíti ez őt, mint bármely áldozat, vagy csoda.

2. KIK ENGEDELMESEKEDNEK?

A)

Engedelmeskedik a) *József* „igaz ember lévén”³. Éppen mert igaz. Nincs életszentség az engedelmesség nélkül.

b) *Mária*, az Isten anyja. Nincs méltóság, amely az engedelmesség alól magát kivonhatná, saját romlása nélkül. Még Lucifer, az angyalfejedelem is megadta ennek árát.

c) *Jézus*; az istenember. Mert mint ember, ő is csak teremtmény.

B)

Kinek engedelmeskednek?

József szótfogad az angyalnak, mint Isten követének.

Mária és Jézus engedelmeskednek József-

nek, mint Isten helyettesének. Tehát volta-
képen mindnyájan az Istennek. Mert Isten az
egyetlen tekintély, aki tőlünk méltán engedel-
mességet követelhet.

C)

Hogyan engedelmeskednek?

a) „*Fölkelvén*“, tehát lemond a kényelmé-
ről és nyugalmáról.

b) „*Éjjel*“, mikor az ember nem igen lát
tisztán, — csupán csak egyet, t. i. a parancsot.
Nem várva be a világosságot, amikor majd
jobban fontolóra vehetik a dolgot.

c) *Távozva*, attól, amihez a szív úgy ra-
gaszkodik, az otthontól, hazától, rokontól, jó-
baráttól, s a megélhetésnek minden rendes fel-
tételétől.

3. AZ ENGEDELMESSÉG GYÜMÖLCSEI

a) *Isten dicsősége*. A „vak“ engedelmesség
folytán Isten az, aki kiemelkedik, előtérbe lép,
aki cselekszik és szemmeláthatólag meg-
dicsőíti bölcsességét, hatalmát s jóságát. Nin-
csen szüksége az emberi okosság közreműkö-
désére, maga az, aki kijátssza Heródesnek ál-
nok terveit s gondoskodik messzemenő, világ-
megváltó terveinek megvalósulásáról. De meg-
aztán kimondhatatlan dicsőséget szerez Isten-
nek a három legtökéletesebb akarat, amikor
azt az engedelmesség oltárán égő áldozatul be-
mutatják. Ó, mily édes illatként szállott ez az
égbe, mint hajdan Ábel vagy Noé áldozatának
füstje. E fenséges példa láttán ujjonganak a
Szentek és angyalok, s nem szűnnek meg ma-

gasztalni az Urat, ki ily dicsőséget szerzett magának. De épülnek a példán minden idők igazai, főkép szerzetesei és szerzetesnői követésre buzdulnak, különösen, ha szívüket megvérző, talán érthetetlen diszpozíciót, hivatalt, vagy feladatot kell betölteniök. Mennyivel többet ért a Szentcsaládnak ez az engedelmessége a zsidó templom összes áldozatainál, s mennyire kárpótolta Istent Lucifer és Ádám lázadásáért.

b) *Békesség az embereknek.*

Maga a Szentcsalád útjában a legnagyobb békét élvezi. Nem félnek a veszélytől, mert hiszen Isten velük. Nem tartanak attól, hogy helytelenül cselekszenek, mert hiszen engedelmeskednek.

Ennek a példának ereje, szépsége, követése reánk is békét hoz.

De a Szentcsaládnak, nevezetesen Jézusnak meghódolása nemcsak példa, hanem kegyelemforrás is számunkra, hogy az engedelmesség szent békéjét megszerezzük.

Beszélgetés a Szentcsaláddal, főleg Jézussal. Gratulálok nekik, hogy ily bölcsen cselekedtek, mikor „vakon” engedelmeskedtek. Kérem őket, hogy példájuk szerint én is kitűnjek az isteni akarathoz való hű alkalmazkodásban, akár a sors, akár lelkivezetőm, vagy előljáróm közli azt velem.

¹ Mt. 2, 13—21. — ² Jn. 15, 20. — ³ Mt. 1, 19.

X

AZ EGYIPTOMBA VALÓ FUTÁS ÉS HAZATÉRÉS III.

(Ismétlés)

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet: „És ott maradt Heródes haláláig... mikor pedig Heródes meghalt, íme az Úr angyala megjelenék Józsefnek álmában Egyiptomban, mondván: Kelj fel, vedd a gyermeket és anyját, és menj Izrael földére, mert meghaltak, kik a gyermek életére törtetek. Hallván pedig, hogy Archelaus uralkodik Judeában, atyja, Heródes után, féle odamenni és megintetvén álmában, eltéve a galilei részekre. És megérkezvén, azon városban lakék, melyet Názáretnek neveznek, hogy beteljesedjék, ami meg vala mondva a próféták által, hogy Názáretinek fogják hívni.”¹

Második előgyakorlat, mint az előző elmékedésekben.

Harmadik előgyakorlat. Kérem, hogy engem is mindinkább átítasson az isteni szeretet, amely főleg az Úr akaratahoz való pontos alkalmazkodásban érvényesül.

**1. A SZENTCSALÁDBAN AZ ENGEDELMESSÉG
ERÉNYE ÉS ÉRDEME SZÜNTELEN GYARAPSZIK**

Már útközben is, Egyiptomba menet, a nehézségek fokozódásával szüntelen növekedett

az engedelmesség erénye és érdeme. Hiszen állandóan nagybodott a fáradtság, a kimerülés és a honvágy, amelyet le kellett küzdeni. Aztán önkénytelenül fel-felbukkant a kísértő gondolat, hova is megyünk, hogyan is élünk meg majd ott, meddig is maradunk! De mindegyik problémák felett uralkodott a Szentcsalád lelkében a szelíd derű, a megnyugvás, a béke... az Isten dicsősége. Egyiptomi tartózkodásuk időszaka is az engedelmesség által előhívott önmegtagadások szakadatlan láncolata. Más ott a klíma, más a táplálék, a szokások, a nyelv, „Linguam quam non noverat, audivit”² és más a vallás. Mennyire érzik a kiáltó szakadékot az otthon s a számkivetés helye közt. Mily nehéz lakáshoz, bútorhoz, felszereléshez, főleg munkához jutni! Bizonyosan nem kevés álmatlan éjszakát okozott ez Józsefnek, Máriának ezalatt a Gyermekek ápolásával, gondozásával van elfoglalva. De mindent kiegyensúlyoz az engedelmesség szelleme, az így érvényesülő dicsősége Istennek.

Ezek a nehézségek aztán lassankint, fokról-fokra, ha nem is egészen szűnnek meg, de enyhülnek. A Szentcsalád hálálkodik ezért Istennek, de megőrzi a szívnek teljes függetlenségét. Tudják, hogy itt a földön „nincsen marandó városunk”!

2. AZ ENGEDELMESSÉG SZELLEMÉBEN TÉRNEK HAZA

Elérkezik a hazatérés pillanata. Az engedelmesség örömben virágzik ki. Az angyali hírnök minden szava csupa örömforrás:

„*Kelj fel!*” mert már itthagyhatsz a számkivetés helyét.

„Vedd a gyermeket és anyját!” kik most vidámak, erősek, boldogok.

„Menj!” nem kell többé „futnod” mint mikor idejöttél, hiszen a veszély már elmúlt...

Izrael földére, a te édes, forrón szeretett „Szentföldre”, hazádba.

Mindez az öröm csak halvány előképe annak, amikor majd a földi számkivetés után az örök hazába kapjuk a meghívást.

Ki ne vágyódnék az Isten háza, a mennyország után? De még ennek a váagnak is a szent engedelmesség és közömbösség uralma alatt kell maradnia; mert ez biztosítja egyedül az igazi örömet és békét.

Itt ismét igen tanulságos az a mód, ahogyan József ezt a parancsot betölti. Elárulja, megmutatja ez, hogy még a „vak” engedelmességnek sem szabad az okosságot — amely minden igazi erény egyik kitevője — nélkülöznie.

Az angyal azt mondja Józsefnek „kelj fel”, nem tevé hozzá, „még ez éjjel”. József tehát szent örömben várja meg a reggelt, s miután Mária és Jézus magukat jól kipihenték, lepi meg őket az örömhírről. A parancsnak nem a betűjét kell szorongatni, hanem a parancsoló szándékát kell hiven betölteni.

„Menj” és ne „fuss”, József tehát most már bizonyos higgadt lassúsággal lát az isteni akarat betöltéséhez. Mindent rendbehoz, egyes dolgokat eladogat, búcsúzik az ismerősöktől, besztja az utat, hogy a pihenésekkel megszagatva, ne legyen annyira kimerítő.

„*Izrael földére*”. Igen, de hova? Betlehembe, Jeruzsálembe, Názáretbe? Ha Isten körvonalozottan nem közli velünk szent akaratát, azt kívánja, hogy fontolgassunk, tanácskozzunk s

döntsünk legjobb belátásunk szerint, szemmel tartva mindig az ő nagyobb dicsőségét, saját lelkünk s másokénak nagyobb javát.

3. FÉLT JUDEÁBA MENNI

Tehát eredetileg Judeába akart menni s így tévedett. Nem ez volt Isten akarata. Isten az előljárókban is megengedi a tévedéseket, hogy ezzel is ösztökélje őket a sok imára s körültekintő, mindent mérlegelő eljárásmodra. Mert a gondolkodás, megfontolás s döntés éppoly tisztje s kötelessége az előljárónak, mint az engedelmesség az alattvalónak. Ha látjuk, hogy az előljáró téved, azért — amennyiben bünt nem parancsol — szót fogadunk neki, abban a szilárd meggyőződésben, hogy Isten szándéka mégis csak, sőt talán éppen az előljáró tévedése folytán érvényesül.

„*Félt odamenni.*“ Az ember, még ha előljáró is, ne bízzék túlságosan a saját belátásában. Ha nehézségek merülnek fel, forduljon ismét az imához. Bizonnyal József is így tett, s ezzel érdemelte ki a „divinum responsumot“, az „isteni intelmet“, amely őt a „galileai részekre“ irányította.

Isten tehát ismét beszél, figyelmeztet és József lemond kedvenc eszméiről, terveiről, gyorsítja útját, de azért nyugodtan, egészen az engedelmesség szellemében.

Názáretbe megy, oda, ahová Jézust Istennek örök végzése szánta.

Miért volt erre a nagy szerepre éppen Názáret kiszemelve, hogy az Istenember földi élete leghosszabb szakának legyen színtere?

a) Mert szerény, megvetett falucska volt, s Jézus Szívének már csak azért is kedves;

b) mert itt született az édes Istenanya, itt fogadta keblébe az isteni Igét;

c) mert rejtettségénél fogva Jézus itt leginkább védve volt az üldözéstől;

d) végül bizonyos szimbolikus jelentősége is van Názáretnek. Ez a név, szó „Názáret” ugyanis annyit is jelent: „elválasztott, Istennek szentelt”. Mennyire megfelel Jézus és Mária jellemének, hivatásának!

Másik jelentősége pedig ennek a szónak: „Názáret” „floridus, germinans”, „virágos, termő”. Ismét mennyire találó Jézusra és Máriára Izaiás igéi szerint:

„Vessző kél fel Jesse törzsökéből és virág nő ki gyökeréből.”³

Vagy ahogy a Zsoltáros mondja:

„Rajta kivirágzik szentségem.”⁴

Mennyi gondolatot ad ez azoknak, akiket Isten a világ Egyiptomából a belső lelkiélet, vagy esetleg a zárda Názáretébe (noviciátusába) vezetett.

1. Szerény, a világ előtt lenézett, megvetett hely ez. Nem kedvez az ambíciónak, feltűnési viselkedésnek. Alázatos szív kell ahhoz, hogy ebben magát valaki jól érezze.

2. De itt az Isten anyjának otthona. Itt szüli bennünk az istenfiúságot.

3. Ez a hely a hármas ellenség: a test, a világ és az ördög elől meglehetősen biztos fedezéket nyújt.

4. Végül minket is elválasztottakká, szentté tesz, viruló hajtásokká, akikben Istennek öröme telik, s egykor termékenyekké a lelkek javára.

Beszélgetés az Úrral s a Szentcsaláddal.
Megköszönöm nekik, hogy példájukkal felejt-
hetetlenül emlékembe, szívembe vésték az enge-
delmességnek nagyrabecsülését s szeretetét.
Ígérem nekik, hogy példájuk nem lesz termé-
ketlen az én életemben, szívesen járok majd
hozzájuk Názáretbe, az engedelmesség eme fő-
iskolájába, hogy ebben az erényben igazán
sokra vigyem, hiszen ez egyet jelent a keresz-
tény tökéletességben való haladással. Mindjárt
ma kezdem és keresem az alkalmat, hogy ér-
telemben, akaratban és cselekedetben engedel-
mességet tanúsítsak.

¹ Mt. 2, 15. 23. — ² 80. zs. 6. — ³ Iz. 11, 1. —
⁴ 131. zs. 18.

XI

AZ APRÓSZENTEK

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet: „Akkor Heródes látván, hogy kijátszották a bölcsék, igen megharagudék, és elküldvén megölete minden fiúgyermeket, amely Betlehemben és annak egész környékén vala a kétszázötvenötötől lefelé, amint a bölcséktől megtudakolta az időt. Akkor beteljesedett, amit Jeremiás próféta megjövendölt, mondván: Szózat hallatszék Rómában, nagy sírás és jajgatás, Rachel siratta fiait, és nem akart megvigasztalódni, mert nincsenek.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet eleven elgondolása. Heródes parancsára katonák járnak Betlehemben s környékén házról-házra s a kétéven aluli fiúcskákat előkeresik, akik t. i. a bölcséket vezető csillag feltünte óta születtek, kiragadják azokat a bölcsőkből s a kétségbeesetten jajgató anyák kebléről leszakítják s kegyetlenül meggyilkolják. Lehettek vagy 20—30-an is a kis áldozatok, akiket az Egyház mindig Krisztus vértanúinak tartott s így mint szenteket tisztelt.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy az ő kegyelmével mindig ura legyek szenvedélyeimnek, azokat a folytonos éberség által ellenőrizzem s az önmehtagadás által lefékezzem, nehogy oktalan és vétkes cselekedetekre ragadjanak.

Amíg a Szentcsaládban az isteni akarathoz alkalmazkodó, addig Heródesben az ugyanattól eltérő, azzal dacoló akarat iskolapéldáját szemlélhetjük.

Heródest Isten elhalmozta javaival. Sok természetes ajándékkal áldotta meg. Hiszen Heródes lángész, uralkodásra termett, bátor, tetterős, kitartó és következetes egyéniség. Hozzá roppant gazdag. Korának uralkodói között a politikai tudás, jártasság és eredmények dolgában az első helyért versenyezhet. De igen sok lelki kegyelemben is volt része. Hiszen ő is zsidó, fia a választott népnek, amelyet Isten a próféták egész sorozata által a Messiás fogadására előkészített. Rendelkezésre állottak a szent könyvek s a zsinagóga tudósai, akik azokat tévmentesen magyarázták. A csillag által kalauzolt bölcsek megjelenése is kétségkívül kegyelmi tény volt, amellyel Isten őt is a Megváltó elérkezésére figyelmeztette.

Amde Heródes lelkét fogva tartja egy szenvedély: a *kevélység*. Féltékenyen őrzött királyi hatalma érdekében kész még az Istennel is szembeállni. Ez mintegy rögeszméjévé váltott. Erre a célra neki minden eszköz jó, csak hatásos legyen. Ezért a Messiást is kész láb alól eltenni. Azon töri a fejét, hogy miként is lehetne Jézushoz férközni. A király tervez ilyet, akinek kötelessége a bűntetteket megakadályozni, illetőleg megtorolni. A király akar gyilkolni, még hozzá azt, akit Isten a világ megmentésére küldött. És hogy ez ki ne csússzék karmai közül, hát hadd haljon meg vele akárhány más is.

Átgázol minden isteni és emberi törvényen, csakhogy célt érjen. Hozzá még ő, a fejedelem hazudik, alakoskodik, színészkedik, hogy igazi szándékát leplezze. Ilyen a szenvedély, minden szenvedély. Lealacsonyítja a legmagasabb szellemeket is, hitvánnyá, nyomorulttá teszi s hozzá még keserves csalódásba kergeti.

Lám, Heródesnek is minden igyekezete óriási tévedésen alapszik és teljesen haszontalan.

Téved Heródes, mert hiszen a Messiás az ő földi országával nem törődik, az ő trónjára s jogarára nem pályázik. De haszontalan is Heródesnek a mesterkedése, mert hiszen a gyűlölt gyermek az ő bakóit játszva kerüli ki.

Tanuljuk ebből, hogy a szenvedély — a közmondás szerint — hatalmas mozgató, de rossz tanácsadó!

a) Hatalmas mozgató! Ime, Heródesnek is minden energiáját, ügyességét és csalafintaságát munkába állítja s oly bámulatos haditerv kidolgozására képesíti, hogy a győzelem, a siker emberileg bizonyos. A végrehajtásban is következetes és kíméletlenül kitartó. Ó, ha ezt az erélyt s képességeket Heródes a jó ügy érdekében érvényesíti, ma a nagy szentek között tisztelnők.

b) Ámde a szenvedély egyben átkozottan rossz tanácsadó. A szenvedély ugyanis rosszul lát. Amikor magának valami jót akar, jót keres, nem látja az igazi javát, amelyet ezáltal feláldoz. Félelmet ébreszt attól, amitől nincs félnivaló és viszont.

Rossz tanácsadó a szenvedély azért is, mert az embert becstelenné teszi Isten s többnyire az emberek előtt is.

Aztán megfosztja a szívet békéjétől s nyugalmatól. Jobb példa erre Heródesnél alig kell: Ime, trónon ül, mindene megvan, amit csak kívánhat és mégis mérhetetlenül szerencsétlen, mert a nyugtalanság, féltékenységi kényszerre kárhoztatja. Kicsi gyermektől retteg ő, aki mögött hadsereg áll.

Végül a szenvedély az embert csalódottá teszi. És ez éppen a tragikuma. Heródes el akarja törölni a Messiás emlékét is s azt éri el, hogy most már mindenki azt emlegeti s kívánja. Jézus elkerüli a halált, Heródes pedig áldozatul esik annak. Csakhamar kínos betegség tör rá, amely megfosztja a tróntól, életől s örök üdvétől.

Ime, mily oktalan és átkos dolog Isten akaratával dacolni.

2. A KIS VÉRTANÚK

Természetes, emberi felfogás szerint mily szerencsétlenek s szájalomraméltók. De természetfölötti szemszögből nézve megirigyelhetjük sorsukat. Mi lett volna belőlük, ha életben maradnak? Közönséges emberek, munkások, pásztorok, legfeljebb Heródes, vagy a rómaiak hivatalnokai, katonái lesznek. A legtöbbje talán rossz, elvakult zsidó, részes a Krisztus-gyilkosságban, esetleg kárhozott lélek.

És mi váltott valóságban belőlük?

Szentek lettek, akikre az Egyház alkalmazza a Jelenések könyvének ama remek helyét, amely a 144 ezer szüzi lélekről szól, akik követik a Bárányt, neki csodálatosan szép énekeket énekelve.²

Aztán vértanúk lettek, akiknek emlékét is

örömtől vegyes gyászban ünnepeljük karácsony-
nak negyednapján.

Ki tette őket ily szerencsésekké? Jézus
Krisztus, éspedig az isteni tervekhez való —
bár öntudatlan — alkalmazkodás által.

3. JÉZUS

Az egész eseménynek szinte titokzatos,
gyászfátyolos homályára, szende, kedves fényt
vet az Úr Jézus bölcsesége, hatalma s jósága
az ártatlan kisdedekkel szemben.

a) Bölcsesége. Ennek a gyermekgyilkos-
ságnak ugyanis mélységes szimbolikus értelme
van, s fontos tanítást tartalmaz.

Az ártatlanok jaja, siráma jelképe, meg-
jövendölése az önmegtagadásnak, szenvedés-
nek, amelyet Jézusnak minden követője kény-
telen magára venni. Mutatja, hogy még az
ártatlannak is vezekelnie, szenvednie kell, ha
nem magáért, hát másokért, Jézusért. Nem le-
het Jézussal szorosabb kapcsolatba jönni a
nélkül, hogy az ember ezt a sorsot kikerülje.

b) Hatalma is bemutatkozik Jézusnak eb-
ben az eseményben. Mert íme, egyetlen kézle-
gyintésére minden megváltoztatja természetét
és hatását. Még a szerencsétlenség, halál s
pusztulás is, ha vele összeköttetésbe jön, élet-
té, örömmé, üdvösséggé és dicsőséggé lesz.

c) Jóságát pedig Urunknak az árulja el,
hogy minő bőségesen jutalmazza az érte ho-
zott áldozatokat. Szentekké, örökre boldogok-
ká tette kis vértanúit, akiket Egyháza nem
szűnik meg ünnepelni. Tisztelte már őket bi-
zonnyal az Istenanya s megbecsülik őket a hí-

vek milliói, kérve általuk főkép a boldog halál kegyelmét.

Méltán vagyunk valamennyien hálások irántuk. Hiszen az Üdvözítő helyett haltak meg s így emberileg szólva, nekik is köszönhetjük, amit az Úr Jézustól 33 éves életén át kaptunk.

Beszélgetés az Úrral, kérve tőle, hogy szenvedélyeimet jól megismerjem, szemmel- és fékentartsam. Ez főleg a részletes lelkiismeretvizsgálás által történik, amelynek gyakorlatát ma újra felfrissítem.

¹ Mt. 2, 16—18. — ² Jel. k. 14, 1—5.

XII

JÉZUS NÁZÁRETI ÉLETE I.

(Szemlélődés Meschler után)

1. HELYSZÍN

Názáret csendesen húzódik meg, mint a gyöngy a kaGYló ölen, a domboknak s magaslatoknak egész koszorúja közepén, amelyek Ezdrelon síkságát északról határolják.

Maga a városka kisebb hegy lejtőjén épült Keleten megszokott rendetlenségben. Környékén a szántóföldek szőlőkkel váltakoznak, egyes magános füge- és datolyafák a vidéknek megadják a tropikus, barátságos jelleget. A köröskörül fekvő magaslatok kietlenek, sziklásak, főleg télen szürkék és kopárak. Nem látni itt merészen ég felé tornyosuló hegyormokat s mellettük mély szakadékokat, magános, misztikusan susogó, árnyas erdőket. Szóval itt semmi sem regényes. Názáret jellege az elzárttság, a rejtettség, a magány, a szelíd komolyság, a mindennapi megszokott élet...

A keleti ház rendesen négyszögletes, kőből, vagy agyagból épült s fehérre van meszelve. Két-három helyiségnél többet alig foglal magában. Lapos fedelén szoktak imádkozni, üdülni s nyaranta lombsátor alatt aludni. Bekerí-

tett kicsi udvarán helyet talál a sütökemence, egy-egy szőlőtőke vagy fügefafa.

A házi bútortzat mondhatatlanul primitív és szegényes. Ott szerepel közte a kézimalom a gabonaörlésre. Ilyen volt úgy nagyjából a Szentcsalád hajléka is. A műhely a lakóháztól kissé távolabb, szintén a lehető legegyszerűbben volt felszerelve.

Lenn a völgyben van „Mária kútja”, ahova még ma is járnak szépségükről híres názáreti asszonyok és leányok vizet meríteni. Kétségkívül az Istenanya is napjában többször lejárt ide vízért, a korsót a fején hordva. Elkísérte őt ide kislánya is, ugyancsak fején hordva pici korsóját.

Ha felmegyünk a hegyre, amelynek lejtőjén Názáret épült, pazar kilátás tárul elénk a szép názáreti völgybe, a Táborra, a kis Hernmonra, Endorra és Naimra s Ezdrelon kiterjedt síkságára. Ide látszik távolból a Karmel, a Földközi-tenger, északról a nagy Hermon s keletről a Jordán-túli hegyvidék.

Gondoljuk már most ebbe a vázlatosan megrajzolt miliőbe az Úr Jézust, úgy 10—12 éves korában.

Nyúlánk, kissé sovány arca hosszúkás, keskeny... mintha csak ragyogna... haja szőke, vörösesbe játszó s szép fürtökben omlik vállára. Hosszú, bokájáig érő kabátkájának ujjai bővek.

2. HÉTKÖZNAP NÁZÁRETEN

Még nagyon korán van, a nap még nem kelt fel a Názáretet környező magaslatok fölé. Az Úr Jézus alszik szép csendesen kicsi szo-

bácskájában. Szemléljük... mintha csak hal-
lanók szabályos lélekzetét...

Minő szende szerénységgel fekszik pokróc-
cal leterítve gyékényen, egyik kezét a feje alatt
tartva, a másikat keblén nyugtatva.

Felébred... Nyomban, nagy szerénységgel
és szemérmességgel kel fel. Szíve-szeme már a
mennyei Atyánál... „Istenem, én Istenem,
virradatkor hozzád ébredek.” Gyorsan felölti
ruháját, de azért nagy csendben, nehogy ked-
ves szüleit álmukból felzavarja. Aztán imába
fog, előre bocsátva azokat a kis, jelentéktelen-
nek látszó, de valójában fontos gyakorlatokat,
amelyek az imát megkönnyítik s természet-
szerűleg bevezetik. Megáll lélekben Istennek
fenséges színe előtt, aztán térdreborulva fel-
veszi a már előző este elkészített imaszálakat,
hogy azokat tovább fonja. Az Úr Jézus bi-
zonnyal reggelenként elmélkedett. Miről? Az
ő imájáról, a Miatyánkról.

Nagyon alkalmas ez az elmélkedésre is s
találsz benne anyagot akár az egész életre.
Hozzá még egészen katolikus imádság; kiter-
jeszkedik mindenre, ami csak Isten dicsősé-
gére válik és az ember javát szolgálja...

Az ima végeztével, amely úgy hisszük, leg-
alább egy óráig tartott, felkel s a ház kicsi
konyhájába megy, hogy ott előre rendbehozzon
mindent, amire édesanyjának szüksége lehet.
Ki is söpört, mert a házikóban bár reánk néz-
ve már szinte elképzelhetetlen egyszerűség, de
e mellett pompás tisztaság uralkodott. És most
üdvözölni ment édes szüleit, jó reggelt kívánva
nekik és kérve a napra áldásukat. Veszi aztán
a korsókat, hogy lesíessen a forráskúthoz, ne-

hogy később ott sok másokkal kelljen találkoznia.

Lassan, elmélázva húzza fel a kútból a vizet, gondolva közben a kegyelem vizére, amelyet később, nagykorában Jákob kútjánál s a keresztény keresztkutaknál ad s arra a vízre, amely egykor majd elegyedik a szentmise borával, hogy szentséges vérévé válják a világ bűneiért...

Az Üdvözítő mint serdülő gyermek, az ács-mesterségben akart oktatást kapni. Nevelőatyja, József, vezeti be abba. Megmutatja neki, hogyan kell megfelelő óvatossággal az éles szerszámokhoz nyúlni, azokat kezelni. Olykor nagy, kerges kezeit a kis kacsókra teszi s azokat vezeti, vigyázva, nehogy azok megsérüljenek. E közben József lelkét előnti az áhitat, imádat, a csodálkozás és a szeretet. De azért nem hagyja abba az oktatást. Hiszen ez volt az ő hivatása, feladata, amelynek mesterül megfelelt.

Az Üdvözítő a munkában sohasem indul a saját feje után. Várja az utasítást, a szerint cselekszik, gyorsan, pontosan, de a mellett nyugodtan, higgadtan és kitartóan. Nem hagyja ott a munkát még akkor sem, mikor érzi a fáradtságot, a tropikus nap már delelőjét tartja, veríték és izzadságcseppek gyöngyöznek be bájos homlokát és keble erősen zihál.

Közben nem nézelődik, nem beszélget. De azért észreveszi, ha az általmenők köszönnek, udvariasan viszonzozza azt.

Lehetőleg Józsefre hagyja a könnyebb munkát s lassankint magára veszi a nehezebbet, úgyhogy isteni keze megkérgesedik.

Délre aztán Józseffel együtt az otthonba

tér, amelyre édesanyja viselt gondot. Az aszszony teendője volt megörölni a gabonát a kézimalmon, sütni, főzni, szőni, fonni, a felső- és alsóruhát előállítani, javítani, vizet hordani, takarítani és a piacon bevásárolni. Bezzeg elég ez a gyenge nőnek. Meg is becsülték a régi időkben az áldott női kezeket...

Valószínűleg ebéd előtt tartanak valami kis lelkigyakorlatot, aminő a mi lelkivizsgánk, hiszen a zsidó élet át meg át volt itatva a válásos gondolattól. Majd megmossák kezüket és asztalhoz gyülekeznek. Itt elmondják az asztali áldást, József az előimádkozó, s Jézus és Mária áhítattal felelnek. Aztán letelepszének, persze Jézus az utolsó helyre. Megvárja, míg a tálat eléje teszik, vagy neki abból kiadnak. Mindennel meg volt elégedve, amit csak édesanyja készített. Az étkezés alatt barátságosan és jámborul beszélgetnek. Evés után rendbe hozzák az asztalt és kissé üdülve, újra munkára térnek. Olykor délután Mária is eljött a műhelybe rokkájával, kézimunkájával, csak-hogy fiacskáját lássa és rajta épüljön. Este helyreteszik a szerszámokat, felgyűjtik a forgácsot, hazaviszik tüzelésre, hogy semmi kárba ne vesszen.

Vacsora után kis üdülés a háztetőn, midőn az Üdvözítő bizonnal felolvasott valamit a Szentírásból és a szöveget meg is magyarázta.

Végre felállottak szép rendben a karos gyertyatartó elé és elvégezve esti imájukat, nyugalomra tértek.

3. ÜNNEPNAP NÁZÁRETBEN

Megjött aztán a szombat, vagy más előirt ünnep...

A Szentcsalád ilyenkor semmit sem dolgozott, hanem a szombattörvényt pontosan betartva, egészen Isten szolgálatára és a lelki dolgokra szentelte idejét. Az Úr Jézus ilyen napokon jobb ruhát öltve, szüleivel elment a zsinagógába, hangosan imádkozott, énekelt a többiekkel és meghallgatta a törvény és próféták magyarázatát. Ő sokkal jobban értette azokat, mint az előadó, de azért soha nem adta jelét, hogy a „prédikációval” nincs megelégedve és az ő intelligenciájának nem felel meg.

A Szentcsalád ilyen napokon tett és fogadott látogatásokat és szerényen szórakozott. A kis Jézus is eljátszott a korabeli gyermekkel. Nem érezte velük fölényt, hanem résztvett minden ártatlan multságukban, de úgy, hogy csak épülhettek rajta.

Édesanyjával ilyenkor meglátogatta a betegeket és szegényeket, vigaszt és kis alamizsnát vive nekik. Kis sétára is nyílt alkalom, le a völgybe, vagy fel a hegytetőre, ahonnan pompás kilátás gyönyörködtette a szemet. Vajjon mit gondolhatott az édes Üdvözítő, amikor a nagy Hermon havas tetejű hegyére esett tekintete, amelynek tövében majd megteszi Pétert egyháza fejévé, s a Közép-tengerre, amelyen majd szétmennek egykor apostolai, hogy elvigyék evangéliumát a pogány világnak.

Igy tehát az édes Megváltó názareti élete csupa szépség, kellem és szentség. Ha megfigyeljük, mindenegybes mozzanata tanulság s a példa ellenállhatatlan vonzóerejével hat reánk.

A durva názáretiek megszelidültek, míg köztük élt, a hideg, száraz szíveket meglágyította. Mindenki szerette őt s felkereste, vagy

legalább reá pillantott, aki szomorúságában
vigaszra vágyott. A szívek királya volt már ő
akkor is, de majd jaj lesz neki, amikor ezt a
királyságot érvényesíteni is akarja. Akkor tu-
lajdon honfitársai is életére törnek.

¹ 62. zs. 2.

XIII

JÉZUS NÁZÁRETI ÉLETE II.

(Az alárendeltség élete)

A)

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet: „Akkor hazatért velük és Názáretbe méne, és engedelmes vala nekik. Anyja pedig szívében tartja mindez ígéket. Jézus pedig növekedék bölcsességben és korban és kedvességben Istennél és emberekkel.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és az Üdvözítő názáreti életének eleven elgondolása az előző szemlélődés nyomán.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy szent példája mély és hatásos benyomást tegyen reám. Főleg megtanuljam tőle az engedelmességnek, mint egyik alapvető erényének szeretetét és hűséges gyakorlatát.

1. AZ ALÁRENDELT ÉLET

A názáreti élet az alárendeltségnek és engedelmességnek élete. Ezt emeli ki az evangélium, de meg egyébként is ez felel meg a gyermek- és ifjúkor természetének. „Engedelmes vala nekik.” Mit akar ez mondani? Kettőt. a) Először is azt, hogy a mennyei Atya Jézust József és Mária hatalma alá rendelte. Názáret-

ben tehát kettős hierarchia, rangfokozat van: a személyes érdeme és a tekintélyé, és e kettő éppen fordított viszonyban van egymással. József ugyan igaz férfiú, de életszentség dolgában elhomályosodik az Immaculata mellett. Mindkettőjük pedig csak halványan pislogó csillag Jézusnak, az isteni Napnak életszentségével összehasonlítva. Jézusnak fensége, méltósága, erényei, sőt szerzett érdemei is semmi teremtményével össze nem mérhetők. A ház kormányzásában és rendjében mégis Jézus az utolsó. Felette áll Szűz Mária s mindkettőjük felett Szent József.

Jézus tehát a legutolsó. Így akarta ezt a mennyei Atya. Vele disponálnak, neki véleménye nincs, nem is lehet, hiszen csak gyermek.

Isten tehát nem tartozik a legtokéletesebbre, legszentebbre, legbölcsebbre bízni az előjárói tisztet...

És én panaszkodnám a miatt, hogy a házban az utolsó vagyok? hogy engem semmire sem becsülnek? nekem nincs semmi hatásköröm és befolyásom?

Ó Jézus! ez annyit tenne, mint magamat nálad többre becsülni, aki utolsó voltál a názareti házban. Vagy talán az erény és érdem rangfokozatában képzelem magamat magasabban állónak a többiekénél? Ó Jézus! ments meg engem ilyen balgaságtól és nevetséges göggtől!

b) A másik jelentménye és következménye az alárendeltségnek: a függés.

Jézus elismeri és gyakorolja alárendeltségét és engedelmeskedik. Rajta ugyancsak beválík, amit később majd a százados vitézeiről állít: „Ha mondom ennek: menj, ő megyen, és a másíknak: jöszte, ő jön, és szolgámnak: Tedd

ezt és teszi.¹² Eleinte édesanyja parancsolgat vele és kihasználja pici erejét és teljesítő-képességét: „Jézus, — mondja neki — gombolyítsd fel ezt a pamutot!” És Jézus felgombolyítja. — „Hozd hamar ide azt a guzsalyt!” Hozza. „Most aztán fuss és vidd haza annak a néninek ezt a kész kézimumkát, és kérd szépen tőle az árát!” Jézus megy és megteszi. Majd aztán József viszi magával a műhelybe a fejlődő fiút, hogy növekvő testi erejét és ügyességét kihasználja, ahogy ez már a szegény iparoscsaládokban lenni szokott. „Jézus, söpörd fel azt a forgácsot!” Felsőpri. „Hozd ide hamar azt a szögesládát!” Odahozza.

„Jézus, holnap korábban kelünk, mert megindulunk Jeruzsálembe az ünnepekre...” Jézus örömmel teli mosollyal hajtja meg magát.

A parancs mindig szelíd, higgadt, egyszerű, határozott és érthető. Az engedelmesség pedig pontos, készséges és örvendező.

Mindkettő, a parancsoló is, engedelmeskedő is a helyén van, teszi a dolgát ellenkezés s zavar nélkül. Így kívánja a jó rend és Isten akarata: „Igy illik teljesíteni az igazságot.”¹³

De hogyan? Jézus nincs tiszta tudatában a kettős rangfokozatnak, amely látszólag oly ellentétes? Nem érzi át isteni függetlenségét és szabadságát, mellyel lényegesen ellenkezik minden függés és korlát?

Nem tudja-e, hogy az Atya az ő kezébe adott mindeneket?¹⁴

Elhomályosodott lelkében az az öntudat, hogy ő az Atyával egylényegű, és így Máriánál és Józsefnél végtelenül több és nagyobb?

Mindezt Jézus tudja, látja, érzi és mégis

engedelmeskedik, éspedig minden külső és belső ellenkezés nélkül.

Hogyan? Miért? Azért, mert Józsefben és Máriában látja az Atya megbízottjait, akiket a saját tekintélyével és hatalmával ruházott fel. Az ő szemében tehát József és Mária maga az Atya, aki több nála: „Az Atya nagyobb nálamnál”,⁵ mint embernél. Márpedig az ő isteni, de egyben emberi szívének leghőbb vágya az Atyának tetszeni.

„Én mindenkor azt cselekszem, ami előtte kedves.”⁶ Tehát engedelmeskedik szívvel-lélekkel, akarattal és ítélettel. Bűnt bizonynyal sohasem parancsoltak neki szülői, de intézkedéseikben tévedhettek. És Jézus még ilyenkor is engedelmeskedett, tudva, hogy az Atya bölcs okokból a tévedést megengedte: „Igen, Atyám! mert így tetszett neked.”

2. A TEKINTÉLY ELVE

Jézus alárendeltsége, engedelmissége által adott nekünk tiszta fogalmakat a tekintélyről és az ezzel viszonyos engedelmisségről.

Mi a tekintély? Jog, hogy valakinek higgyenek és hódoljanak, azért, mert ő mondja, ő parancsolja, minden egyéb indítóok nélkül. Egyetlen indítóok, mert ő beszél és ő rendelkezik. Ha ez igaz és így van, akkor nagyon világos, hogy tekintélye egyedül csak Istennek van, Istennek lehet, aki maga az igazság, aki nem tévedhet és a hatalom, aki feltétlen hódolatot követelhet.

Kívüle csak annak van tekintélye, akivel ő ezt megosztja, s amennyiben, ameddig megosztja. Innen van, hogy bűnt senki a világon

nem parancsolhat, mert ebben nem képviseli Istent és így nincs is tekintélye.

Viszont az engedelmisség a tekintélynek dukál, tehát csakis az Istennek. Embernek csak is annyiban, amennyiben Istent joggal képviseli. És csakis azért.

Megtenni más ember akaratát, mert rászorulok, mert félek tőle, mert szeretem őt, nem engedelmisség, hanem szükség, politika, vagy jó szív, de nem engedelmisség, nem erény. Jézus nem szorul szüleire, nem is fél tőlük! Igaz! szereti őket, de nem ezért engedelmeskedik nekik. Ő szót fogad, mert Isten képviselőit látja bennük. Lám, mikor 12 éves korában egy kis időre kivonja magát kezük alól, mivel igazolja ezt? „Nem tudtátok-e, hogy az én Atyám dolgaiban kell lennem?”¹⁸ Más szóval: most rövid időre közvetlenül az Atya rendelkezett velem s így e három napra megszűnt tekintélytek felettem.

Tekintély, mint Istennek kizárólagos joga, öntudatos engedelmisség a törvényes fellebbvalónak abban, amiben fellebbvaló, ez a világot fenntartó nagy elv, princípium, amely sajnos, napjainkban szinte feledésbe kezd menni. Pedig, ha ez megdől, vele pusztul el az egész társadalmi rend és az emberi nem minden kulturális és lelki java. Ki mentse át ezt az elvet a világegészen, ha nem éppen mi? II. János francia király mondotta angol fogságában: „Ha a becsület elhagyná a földet, ám akkor a francia király szívében kell, hogy azt újra feltalálják.” És ha az engedelmisség elveszne, hol keressék azt, ha nem mibennünk?

3. NÉMELY GYAKORLATI KÖVETKEZTETÉS

Jézus názáreti engedelmissége által fényes győzelmet aratott a kevélység két szülötté: a függetlenség és előbbkődés szelleme fölött. E győzelemre nem neki volt szüksége, hanem nekem. Értem és számomra vívta azt ki, hogy diadalmaskodjam a kevélység szenvedélye, a függetlenségnek és a betegesen előretörtetésnek a szellemén. Gyengeségem azonban kibúvókat keres.

„Könnyű volt Jézusnak! gondolom talán magamban. Hiszen ő szüleiben isteni szemmel látta az Atyát. Én emberi szememmel az előjáróban nagyon is látom a gyarló, bűnös embert.” Igaz! Jézus látta azt, amit én bizonyos homállyal csak hiszek. Ámde, amit Jézus látott, az kétségtelenül igaz.

„De Jézusnak nem kellett ám a velünk született kevélységgel küzdenie.” Ez is igaz! És mégis nem küzdött-e úgy, mintha a legkevélyebb hajlamai lettek volna? Tehetett volna-e akkor is többet? Ez az ellenvetés csak annak bevallása, hogy nekem mennyivel szükségesebb az engedelmisség, mint a természet szerint alázatos Jézusnak.

„Azonban Jézusnak édes volt az engedelmisség. Egy Szűzanyának, egy Szent Józsefnek szót fogadni valóságos gyönyörűség!” Ezt is elismerem, de újból hangsúlyozom, hogy Jézus nem *azért* fogadott szót, mert az neki édes volt. Majd igazolja ezt a jövő. Engedelmeskedik ő még Heródesnek, Pilátusnak és az öt keresztfeszítő katonáknak is. A názáreti engedelmisség rózsás volt tövissek nélkül, a kálváriai pedig tövises lesz rózsák nélkül.

Tartsak most már egy kis lelki számvételt, hogy én hogyan és miért engedelmeskedem?

Beszélgetés az Úrral és a Szent Szereplőkkel. E végből leborulok küszöbére annak a szent házikónak, amely Jézust látta engedelmeskedni... Elfojtom itt a szent engedelmesség ellen ágaskodó érzelmeket... Köszönöm Uramnak a fenséges példát, amelyet adott, és ígérem, hogy az ő ösvényén még ma megindulok.

¹ Lk. 2, 51. 52. — ² Mt. 8, 9. — ³ Mt. 3, 15. —
⁴ Jn. 13, 3. — ⁵ Jn. 14, 28. — ⁶ Jn. 8, 29. — ⁷ Mt.
11, 26. — ⁸ Lk. 2, 49.

XIV

JÉZUS NÁZÁRETI ÉLETE III.

(Az alárendeltség élete)

B)

Előgyakorlatok, mint az előző elmélkedésben.

1. AZ ISTENEMBER ENGEDELMESSÉGE

Az Istenember élete legjavát engedelmes-ségben tölti. Ennek valami végtelenül fontos okának kell lennie. Nem haladhatunk el oly sebtében mellette a nélkül, hogy minden részletében, apróra megfontolás tárgyává ne tegyük.

a) *Ki engedelmeskedik?* Az örök Ige, a „Logosz”, maga a végtelen Bölcsesség, aki nem csalhat és nem csalódhatik. Ő maga a végtelen lényeges Függetlenség.

b) *Kiknek fogad szót?* Tulajdon teremtményeinek, akiket bölcsességben és szentségben végtelenül felülmúl, akik tőle kapták minden okosságukat és hatalmukat. Sőt engedelmeskedik idegeneknek is, akik rendelkeznek vele, mint ahogy napszámossal szokás, akit megfizetünk. Végtelenül tökéletes akaratát alárendeli a világi többségeknek is, akik telve vannak gyengeséggel és vétkes hajlamokkal.

c) *Miben engedelmes?* Mindenben, amit csak rábíztak, ha egyébként mégoly jelentéktelen és közömbös dolog is az, aminők a szegény iparoscsaládban és műhelyben napirenden vannak.

d) *Mennyi ideig engedelmes?* Körülbelül harminc álló éven át. Tehát nem csupán a gyermekkorban, amikor az engedelmesség természetes szükségesség, hanem azokban az években is, amikor az ember már önállóan szokta sorsát intézni.

e) *Miképen engedelmeskedik?* A legtökéletesebb módon, amely csak elképzelhető. Engedelmeskedik a parancs végrehajtásában, mert gyorsan és betűszerint pontosan tölti azt be. De engedelmeskedik akarattal is, hogy erényt gyakoroljon, sőt értelemmel, mert igyekszik lelkében védeni a fellebbvalót és helyesnek ítélni annak rendelkezéseit. Ha a szóbanforgó ügy csak kétséges, ez mindig lehetséges is. Ha a tévedés biztos, de bűnre nem kötelez, akkor szót fogadhatunk abban a tudatban, hogy Isten javunkra engedte meg azt.

Álljunk itt meg egy kevéssé és vizsgáljuk meg álláspontunkat a szent engedelmességgel szemben, amellyel szüleinknek, világi vagy egyházi előjáróinknak tartozunk, esetleg fogadalom címén is.

2. MIÉRT VOLT URUNK ENNYIRE ENGEDELMES?

Tünődve, csodálkozva vetem fel magamnak a kérdést, miért is volt az én jó Uram ennyire engedelmes? Miért is hangsúlyozza ezt annyira a Szentírás? Az apokrif írók sok csodálatos dolgot tudnak mesélni az Üdvözítő gyermek-

éveiről. A valóság ezzel szemben az, amit az evangélista lapidáris rövidezséggel állít, hogy: „engedelmes volt nekik”. Sem több, sem kevesebb. Ez Jézusnak életrajza harminc éves koráig. De miért? miért? Szinte szeretnők megkérdezni tőle, vajjon Uram nem tudta volna-e ezt a néhány köztünk töltött évet hasznosabban is tölteni? Bezzeg a fűrészelést, gyalulást más is elvégezhette volna helyetted, s azt az ezernyi apróságot, amelyre téged az engedelmesség lekötött.

Az Úr Jézus pedig erre feleli: A prédikálást, a világ megtérítését ráhagyom apostolaimra és azok utódaira. Én ennél sokkal fontosabbat és szükségesebbet választottam életem feladataul: a példa apostolságát.

Mert van-e fontosabb emberre nézve, mint az engedelmesség? E nélkül nem állhat fenn a család, sem az Egyház, sem az állam és semmi jó nem létesülhet a földön. És jóllehet, ily fontos az engedelmesség, az önzéstől, önfejtől, kevélységtől beteg embernek ez fáj legjobban. Az engedelmisségben alacsonyságot, becstelenséget lát. Hogy tehát megnemesítsem, rangra emeljem ezt az olyannyira szükséges erényt, példát adok az engedelmességre.

Voltak királyok, császárok, úgy tudjuk II. József is közéjük tartozik, akik, hogy a földművelést megszenteljék, megnemesítsék, megkedveltessék, néhány percre maguk ragadták meg az eke szarvát és szántottak ámuló alattvalóik előtt.

Mennyivel csodálatosabb és lelkesítőbb, mikor az Istenséget magát látjuk az égből alászállani és teremtményeinek példát adni az engedelmességre.

És ez a remek példa nem is maradt hatástalan. Ezrek és százezrek lelkesedve indulnak az Úr nyomába. Azóta a tökéletességre törekvő minden lélek igyekszik magát ebben az erényben kitűntetni. Akárhányan, akik sokaknak parancsolhatnának, fogadalommal kötik le magukat, hogy engedelmeskedni akarnak az egész életükben.

3. EGYÉB INDITÓOKOK AZ ENGEDELMESSÉGRE

Az engedelmességre lelkesíthetnek minket annak felette nagy előnyei is.

a) Az engedelmesség biztos utat jelöl az égbe. Az Úr hűséges szeretete garantálja, hogy mi nem tévedünk, ha engedelmeskedünk: „Aki titeket hallgat, engem hallgat”,¹ mondja az Úr minden törvényes előjárónak. A parancsoló tévedhet, de én nem, ha neki Istenért engedelmeskedem. Ha az ítéletkor azzal védekezhetem, hogy engedelmességből tettem, amit tettem, vajjon érhet-e gáncs annak a Jézusnak részéről, aki annyira ajánlotta, gyakorolta és hangsúlyozta az engedelmességet? Éppen azért az előjáró helyzete sokkal súlyosabb, és veszélyesebb, mint az engedelmeskedő alattvalóé.

b) Az engedelmesség az érdemek dús termőföldje. Hiszen a legcsekélyebb dolgokat is az engedelmesség isteni alkímiája tiszta arannyá változtatja, kulccsá avatja, amely számomra az eget megnyitja.

c) Az engedelmesség a tökéletesség útja, mert legszorosabban egyesít s összeforraszt az isteni akarattal, amely a tökéletesség normája.

d) Egyben az engedelmesség a legkönnyebb út is az égbe. Hiszen felment ezernyi tépelődés-

től, aggálytól, felelősségtől, bizonytalanságtól, amely gyötri azokat, akik kormányozni, parancsolni és éppen azért Isten előtt felelni kénytelenek.

e) Végre az alázatos engedelmesség egyben a legdicsőségesebb út is, amely győzelemre vezet.

4. AZ IGAZI ENGEDELMESSÉG TULAJDONSÁGAI

Amde, hogy az engedelmesség ily áldásos és sikeres legyen, ne nélkülözze a következő tulajdonságokat. Legyen:

a) *Pontos és készséges.* Bizonynal ilyen volna, ha Isten szemmeláthatólag, füllel hallhatólag, közvetlen adná ki a parancsokat. Pótolja tehát az érzékeket a hitnek sokkal magasztosabb és biztosabb tanúsága. Lássuk, halljuk tehát a parancsolóban, mint az Úr Jézus — az Atyát.

b) Legyen aztán *örvendező.* „Mert Isten a jókedvű adakozót szereti.”²

c) Legyen *teljes*, magábafooglalva nemcsak a külső cselekedetet, hanem az akaratnak, sőt — amennyire lehet — az értelemnek meghajlását is.

d) Legyen, ha kell *hősies* is. Jézusé is ilyen volt. A mienk is legyen ilyen: „a halálíg, és pedig a halálíg a keresztfán”³

Beszélgetés az Úrral, kérve tőle ismét csak az engedelmesség szellemét.

Befejezhetjük az Egyház imájával, amelyet a liturgiában a Szentcsalád ünnepén alkalmaz és ajkunkra ad: Uram Jézus, ki Máriának és Józsefnek engedelmes voltál és a családi életet kimondhatatlan erényekkel megszentelted, en-

gedd mindkettő közbenjárására, hogy Szentcsaládod példánk és tanítónk legyen és hogy ezáltal annak örök társaságába eljussunk.

¹ Lk. 10, 16. — ² II Kor. 9, 7. — ³ Fil. 2, 8.

XV

JÉZUS NÁZÁRETI ÉLETE IV.

(Rejtett élet)

Előgyakorlatok, mint az előző elmélkedésekben.

1. JÉZUS REJTEZKEDIK

A názáreti élet a homálynak, rejtettségnek élete. „Rejtett élet“, ez már a szentesített, népszerű neve, karakterisztikuma.

Jézus rejtí magát 30 álló éven keresztül. Azt akarja, hogy ne tudjon róla a nagyvilág, a Cézár, a prokurátor, sem a nép fejedelmei, vénei, sőt a saját városának előkelőségei sem.

Sőt még szülei is igen keveset tudnak az ő belső, titokkal teljes életéről, vagy csupán csak annyit, amennyit csodálatraméltóan kedves külseje s szent viselkedése elárult. „Bizony, titokzatos Isten vagy Te, Izrael Istene, megszabadítója.“¹

Harminc évet tölt tehát az Úr Jézus hallgatásban, és hármát beszédben. Mintha ezzel azt akarná mondani, hogy tízszer oly jó rejtelkedni, mint szerepelni. Azt még csak könnyen megértjük, hogy az Ige kicsi korában hallgat s nem akar, mint némely Szentje, csoda-

gyermek lenni, aki megelőzve a természet rendjét, kinyitotta ajkát a szóra. Az a kinyilatkoztatás, amelyet 12 éves korában magáról tesz, csak amolyan átmenő villámlás a homályban. Ekkor is inkább az Isten nyilatkozott meg benne, mint az ember.

De vegyük a 20 és 30 közti életszakát.

Ebben az életkorban — 20 és 30 év közt — már némelyek csatákat nyertek, országokat kormányoztak, mint Nagy Sándor, Condé, Bonaparte és XIV. Lajos.

Mit jelenthetett volna ez az évtized az Istenember életében? Mutatják a Xavérek, Régisek, akik óriási apostoli feladatokat oldottak meg 10 esztendő alatt, és szinte kiélték magukat.

Mit tehetett volna 10 év alatt Jézus Krisztus?! A lelkek már 4000 év óta epedve várják. Végre megérkezik. Miért nem lát tehát mindjárt a munkához? Miért vesztegeti egyetlen percét is? ... Nem elrejtése-e ez a gyertyának a véka alá, amit ő később maga elítél?²

Nem dugdosása-e ez a talentumoknak, amiért a hanyag szolgát kárhoztatja?³

Némelykor bizonynyal maga az Úr Jézus is érzi ennek a haladéknak, korlátnak nyomasztó terhét. Szinte szeretett volna Jeremiással felkiáltani: „Mintha tűz gyulladt volna szívemben, csak úgy égett bennem a csontom, és én elalélтам, és nem tudtam elviselni.”⁴

Hő vágyát a megváltói munka és szenvedés után maga így fejezi ki: „Keresztséggel kell megkereszteltetnem, és milyen nehezen várom, míg be nem teljesedik.”⁵

De mit változtat mindez a dolgon? Az Atya

még nem adta meg a jelet az indulásra. Tehát tudja, hogy „nem jött el az Ő órája”.⁶

2. MÁRIA ÉS JÓZSEF MAGUK IS CSODÁLKOZNAK

Gondoljuk el azt az idilli jelenetet, amely a názáreti háznál később szinte mindennapos volt. József már előregedett a nehéz mester-ségben, s Jézus vette át tőle a műhely veze-tését. Urunk talán már 26—28 éves. Ebéd után kis köpadra ülve a ház előtt a Szentcsalád tagjai kissé üdülnek. Elbeszélgetnek egy és más épületes dolgokról, vagy a régi szép em-lékekről. Kis idő múlva Jézus felkel és derült kedéllyel így szól: De már mára elég volt, holnapra sürgős munkát kell bevégeznem, sietek a műhelybe...

József és Mária még ott maradnak kissé melegedve a tavaszi enyhe napsugárban. Egy-másra néznek és csodálkoznak. Hát ez az a munka, amelyért a világra jött? Ezt a fel-adatot bízta rá az Atya? Bizonyára eljön még az óra, amikor magát a világnak kinyilatkoztatja. De mikor lesz az? Azonban sokkal disz-krétebbek, mint a rokonság, amely az ő fel-lépéséből hasznot remélve ugratni szeretne volna: „Mutasd meg magadat a világnak — his-szen senki sem cselekszik rejtekben, aki nyilvánosságra akar jutni.”⁷

Mária és József sokkal alázatosabbak, sem-hogy az isteni Gondviselés terveibe ártsák ma-gukat, sokkal felvilágosodottabb lelkek, mint-hogy ne sejtse az Istennek nagy gondolatait. Azért csak csodálkoznak és hallgatnak...

3. TANULSÁGOK

Jézus, mint maga mondja, azért jött a világra, hogy bizonyosságot tegyen az igazságról.⁶ Ámde mi ebben az igazság? Ha a természetes eszemre hallgatok, ez azt súgja nekem, hogy Jézus mégis csak késik, hamarabb kellene kezdenie. Ha viszont a kegyelemre hallgatok, ez azt mondja nekem: Nini, Jézus mennyi és mily fontos dolgokra oktat itt ki engem! Nem késik cseppet sem, nem mulaszt ő semmit sem. Tanúskodik arról:

a) hogy a munka értéke nem a tárgytól, hanem a szándéktól függ. Be kell tehát várni az Isten óráját, amely erre, vagy arra a munkára szólít. Nem szabad azt álmodnunk, hogy mi másként is tetszően szolgálhatunk Istennek, mint ahogy ezt Ő akarja.

Gerendákat fűrészelni, deszkát gyalulni engedelmességből többet ér, mint könyveket írni, szószéken, vagy katedrán tündökölni, csupán természetes hajlamból, vagy hiúságból.

b) Megtanít Jézus példája arra, hogy lefékezzem magamban a természetes türelmetlenséget s vágyat: feltűnni, szerepelni, magamról beszéltetni. Meg kell már egyszer értenem, hogy Isten szépen elkörmányozza a világot nélkülem is, s éppen nem szorul az én fényes tehetségeimre és közreműködéseimre. Mindezekre Istennek nincsen szüksége, de igenis, abban jó kedve telik, ha teremtményei az iránta való szeretetből keresik a rejtettséget és aláztos helyzetet. Ha mi képzelt vagy valódi talentumainkat szent rezignációval, megnyugvással hozzuk áldozatul Isten oltárán, amikor pl. a körülmények, egészség vagy korai halál

megakadályoznak az érvényesülésben, ennek az áldozatnak füstje kellemes illatként száll fel az egekbe. Míg ellenben az olyféle lelkiület, mely szüntelen csak azt hajtogatja, hánytorgatja: „Mirevaló ez (az idő vagy tehetség) a vesztegetés?”⁹ voltaképen Júdás gondolatvilágából s ajkáról van kölcsönözve. Ha pedig mégis csak fáj eltemetve lennem életem legértékesebb és legtermékenyebb éveiben, vigasztaljon az Apostol szava: „Meghaltatok, és éltetek el van rejtve (temetve) Krisztussal az Istenben.”¹⁰

c) A rejtett élet aztán éppen nem terméketlen élet. Jézus maga céloz erre, mikor mondja: „Ha csak a földbe esett gabonaszem el nem hal, egymaga marad, ha pedig elhal, sok termést hoz.”¹¹

Az apostoli sikerek nem annyira külső szereplés, mint sokkal inkább a titkos vezeklés gyümölcsei. A rejtettségben önmagának meghalt ember egyetlen szavával többet ér el, mint más hosszú prédikációival. Isten háztartásában, a rejtettségben imádkozó és vezeklő lelkek valóságos nagyhatalmak és világhódítók. Szalézi Szent Ferenc is kérte a jámbor híveket, hogy vele prédikáljanak, imádkozva a hatásért. „Sokszor eltaláljuk a kellő szót, — mondá — miért? Mert egy jámbor lélek kegyelmet esdett ki ahhoz. S hozzá még az ilyen közreműködésnek az a nagy előnye is van, hogy ki sem tud róla és így nem tesz elbizakodottá. Mi szónokok vagyunk az orgona. Bár a fűjtató végzi a legfőbb munkát, mégsem jut senkinek eszébe, hogy azt dicsérje...”

d) A rejtett élet továbbá nagyon alkalmas a lelkiéletben való fejlődésre, haladásra. Jézusnak éppen erről az életszakáról jegyzi meg az

Írás, hogy „növekedék bölcseségben és korban és kedvességben Istennél és embereknél”.¹² A rejtett élet ugyanis kitűnő alkalmat ad az ima-ra. A rejtett és az imaélet a legközelebbi rokonságban vannak.

A rejtett élet a legtisztább szándékok iskolája és éppen azért a bő és sértetlen érdemek műterme. A rejtett élet pompás alkalmat nyújt az Úr Isten szent akaratahoz való alkalmazkodásra a legapróbb részletekig.

Végül a rejtett élet nagyon jó és bő alkalmat ad a tanulásra és önképzésre.

Becsüljük és szeressük tehát a rejtett életet, már csak azért is, mert Urunk azt oly sokra értékelte. Aki szereti Krisztust és rokonszenvez szellemével, az szereti a rejtett életet is és kíván szürke ismeretlenségben rejtezkedni. Minden Szent szerette a rejtett életet. Azt csak akkor hagyta el, ha Isten akarata onnan kiszólította. De mindig visszavágyott a magányba és amikor csak tehetett, abba örömmel vissza is tért.

Az Úr Jézus azt üzeni nekem Názáretből: „Szeress ismeretlennek maradni és semmibe sem vétetni.” És 30 éves rejtett életével jogot szerzett, hogy ezt nekem üzenhesse.

Beszélgetés az Úrral. Ó Jézus, én meg akarom ezt a leckét, amelyet nekem Názáretben adtál, szívlelni, ízlelni és a gyakorlatba átvinni. Elfogadom tőled a rejtett életet, ha arra szántál, mint ajándékot... Akár egész életemet abban töltöm s szívesen belenyugszom, ha legjobb éveimet homályos helyen kell átélnem, oly foglalkozásban, amelyről nem vesz tudomást a világ s amelyről nem írnak az ujságok. Annál jobb! „Aki jól rejtezkedik, jól él”,

mondja a jól bevált régi közmondás. Szívesen temetkezem tehát, Uram, beléd . . . az Istenbe, mindörökre . . .

¹ Iz. 45, 15. — ² Mt. 5, 15. — ³ Mt. 25, 26. —
⁴ Jer. 20, 9. — ⁵ Lk. 12, 50. — ⁶ Jn. 2, 4. —
⁷ Jn. 7, 4. — ⁸ Jn. 18, 37. — ⁹ Mt. 26, 8. — ¹⁰ Kol.
3, 3. — ¹¹ Jn. 12, 24. — ¹² Lk. 2, 52.

XVI

JÉZUS NÁZÁRETI ÉLETE V.

(A munka élete)

Előgyakorlatok, mint az előző elmélkedésekben.

1. JÉZUS DOLGOZIK

Gondoljuk el a szegény iparos családnak igénytelen háztartását. Az atya mesterségével bajlódik napestig, az anya a házvezetés gondjaival van elfoglalva. A gyermek mindkettőnek munkáját osztja, amennyire képességeitől csak telik. Később, ereje növekedtével mindinkább az atya oldala mellé áll, hogy munkájával azt támogassa és esetleg mesterségét elsajátítva, egykor nyomdokába lépjen s műhelyét átvegye. Ime, hű képe ez annak az életnek, amelyet édes Üdvözítőnk Názáretben folytatott. Fontolgasuk ezeketán:

a) Annak méltóságát, aki Názáretben dolgozik, foglalkozik. Minő szemmel szokott nézni a világ a szegény kézművesre, iparosra? Van-e benne részvét azokkal szemben, akiket a sors az anyagi javaktól megfosztott s arra utal, hogy napi munkájukkal keressék sovány kenyerüket? Világi szempontból tehát minő megalázó

volt az ácsműhelyben Jézusnak, az Isten Fiának helyzete, aki Dávidnak és annyi uralkodónak leszármazottja s az angyalok Királya!

Vajjon mondhatja-e ezekután valaki, hogy a kézimunka lealacsonyítja az embert?

b) Aztán minő terhes és közönséges volt ez a munka. Nem dilettáns ő, nem műkedvelő, művész, nem luxusipart űző, hanem közönséges ács, a falu ácsa. Ime ezt a foglalkozást választotta az egész világ építőmestere, Isten, forrón szeretett, egyetlen Fia számára. Ezzel foglalkoztatja őt drága földi éveinek túlnyomó részében.

Ezekután volna-e foglalkozás, amelyet én talentumomon alulinak gondolhatnék, ha az engedelmesség azt reám bízta, és panaszkodhatnám-e, hogy túl hosszúra terjed?

c) Hogyan dolgozik Jézus? Mernők-e elgondolni az isteni iparost, hogy csak durcásan teszi a dolgát, lekicsinyelve azt, kedvetlenül, türelmetlenül, szórakozottan, meg-megszakítva, egyet-egyet ögyelegve, vagy amúgy hebehurgján, csakhogy mielőbb túlessék rajta?

Nemde mindez káromló, türhetetlen fel fogás volna. Éppen ellenkezőleg! Urunk nem lehetett más, mint szorgalmas, buzgó, kitartó, lelkiismeretes munkás.

Názáretben is, mint később bárhol: „Mindent jól cselekedett.”¹

Nézzük, szemléljük csak szent élvezettel, csodálkozva és gyönyörködve ezt az isteni iparost! Magasabb szellem, nagyobb tehetség még nem jött elő a Teremtő kezéből. És íme, mégis mint igyekszik, hogy az a gerenda szabályosan négyszögletes legyen, hogy jól kezelje a fűrész, helyére üsse a szöveget, hogy a dolog sike-

rüljön, a munkaadó meg ne károsuljon és meg legyen elégedve!

Ki kételkedhetik abban, hogy mindez így volt, csak így lehetett? Vizsgáljuk meg ezután magunkat. Okuljunk és tegyünk mindjárt jó-feltételt a jövőre.

2. MIÉRT DOLGOZIK JÉZUS?

Honnan van, hogy Isten éppen ily nyers, szinte durva munkát választ Szent Fia számára, holott sok más, könnyebb, finomabb mesterséget is bízhatott volna reá? Ebben is, mint mindenben, orvosságot, írt akart nyújtani a mi két leglátványosabb sebünkre, a kevélységre és az érzékiiségre. De meg aztán rá is akart mutatni, hogy az ember nem juthat célhoz megalázkodás, önlegyőzés és szenvedés nélkül.

Miért van továbbá, hogy Urunk ezt a kemény munkát annyi odaadással és kedvvel végzi? Az őt betöltő szellem adja meg erre a magyarázatot. A hit szelleme? Nem. Ő nem hisz, ő lát. Látja, hogy a tulajdonképeni munkaadó maga az Atya. Nálam ezt a látást a tévmentes hitnek kell pótolnia.

Jézus Krisztus kitűnő ács volt, mert az Atya ezt a foglalkozást bízta rá. Ha földművesnek, halásznak vagy pásztornak szánta volna, akkor kitűnő földműves, halász vagy pásztor vált volna belőle. Nála a munka tárgya mellékes, az Atya akarata minden. A táplálék lehet ízetlen, de az Atya tetszése teszi azt ízessé. Jézus Krisztus fenséges modellje a szent közömbösségnek. Miért? Mert mintaképe az önmegtagadásnak. Urunk valóságos ember is volt. Neki is voltak ám hajlamai, vonzalmai,

mondjuk passziói. De mindennek el kellett némulnia az Atya akaratával, sőt tetszésével szemben. Azt a nyelvet, amelyen ezek a hajlamok és egyéni ízlése beszélnek, nem értette. Ő csak egy nyelvet értett, amelyen az Atya szólott hozzá, „Krisztus nem kereste a maga kedvét” — mondja róla oly szépen az Apostol. Amit ő szeretett, keresett, ami benne mindig és mindenütt győzött az ellenkező érzés felett, ez az Atya tetszése: „Én mindenkor azt cselekszem, ami előtte kedves.”²

Ez az ő mindennapi kenye-re. „Az én eledelem az, hogy annak akaratát cselekedjem, ki engem küldött, hogy elvégezzem az ő művét.”³

a) Ez a titka, magyarázata az ő nagy buzgalmának a munkában. Ha egyszer az Atya adja a munkát, mesterséget, akkor akármi legyen is az, Isten dolga lett s az ő szolgálata. Márpedig meg van írva: „Átkozott, ki az Úr művét hanyagul végzi.”⁴

b) Ez a megfejtése az ő állhatatosságának, kedélyes nyugalmának nagyon különböző, kellemes és kellemetlen foglalkozások között. Nagyon tudott ő is különbséget tenni a könnyű és nehéz, az édes meg a keserű, az ízlésével egyező és azzal ellenkező munka közt. De az Atya tetszése mindent kiegyensúlyoz lelkében és kedélyében.

c) Ez a titka az ő nagy, s jó, tiszta szándékának.

Azt hisszük talán, hogy neki nem hízelgett, ha a munka jól ment, elismerést aratott s azt hallotta, hogy ő a vidéknek legügyesebb és legmegbízhatóbb ácsa? Ez éppen úgy jól esett neki, mint az ebéd, amikor a fárasztó munka után Szűz Mária azt eléje adta. Ez na-

gyon természetes és éppen nincs Isten szándéka ellen. Senki sem, legkevésbé Isten veszi zokon, ha örömmel tölt el engem, hogy jó hivataltanok, tanító, betegápoló, orvos, szónok, tanuló, vagy nem tudom én mi vagyok és annak tartanak. Hiszen azért adta Isten a tehetségeket, hogy azokat kifejtsük, Isten becsületére válik, ha a hívei, gyermekei megállják helyüket, felveszik a versenyt a világ gyermekeivel és kiválót alkotnak...

De amint Jézus nem állott meg ennél, hanem hálálkodva vitt vissza mindent az Atyára, akitől minden jó, tehetség, áldás és így a siker is származik, úgy nekem sem szabad magamban tetszelegnem, hanem meg kell köszönnöm Istennek az ő dicsőségét, amelyet bennem nyilvánlatkoztatott. Az érdem amúgy is az enyém marad, de a dicsőség minden körülmények közt az Istennek elidegeníthetetlen tulajdona.

A munka sikerével járó gyönyör tehát csak járulék legyen és nem cél. Olvadjon fel abban a magasabb természetfeletti gyönyörben, hogy Isten akarata ment teljesezésbe.

3. JÉZUS MUNKÁJÁNAK ÉRDEME

Jézus szerény, alázatos munkájának érdeme Isten előtt oly nagy, hogy összes tetszését magára vonja. Szent gyönyörrel hívja fel angyalainak figyelmét: „Ez az én szeretett fiam, kiből nekem kedvem telt.”⁵ Nézzétek csak, mennyire megalázza magát, mily szorgalommal, odaadással dolgozik... érettem! Éltek az időtájt hatalmas királyok, államférfiak, diplomaták, költők és szónokok a földön... de ezeknek egyikéről sem állítja az Úr, hogy bennük

kedve telik. Igen keveset jelentettek ezek Isten dicsőségének és világboldogító tervének szemszögéből. De a szegény názáreti ács szívében örömmel és megelégedetten pihenteti tekintetét.

Beszélgetés az Úrral. Ó isteni Munkás! tedd munkámat a tiedhez hasonlóvá és hogy ilyen legyen, adj a tiedhez hasonló szívet. Add, hogy én se keressek mást munkámban, mint a te szent tetszésedet, s hogy az Atya meg legyen velem elégedve.

Ez legyen előttem is minden, minden...

Szűz Anyám és Szent József, kik Jézustól tanultatok dolgozni, példátok és közbenjárások által tegyetek engem is jó munkássá Jézus Szíve szerint. Ma úgy dolgozom, mintha a názáreti ház lakója, a Szentcsalád tagja volnék. S vajjon tévedek-e ebben? Hiszen a szentáldozás Jézussal összeolvast és Mária gyermeké avat engem is.

¹ Mk. 7, 37. — ² Jn. 8, 29. — ³ Jn. 4, 34. —
⁴ Jer. 48, 10. — ⁵ II Pét. 1, 17.

XVII

JÉZUS NÁZÁRETI ÉLETE VI.

(A szeretet élete)

Előgyakorlatok, mint az előző elmélkedésekben.

1. A FÖLDI PARADICSOM

A názáreti élet a szeretet élete és éppen ezért a mi házi, közös életünknek örök mintája, ideálja.

Bár ebben az elmélkedésben nincs pozitív szentírási hely, amelyre hivatkozhatnánk, de támaszkodhatunk teljesen tévmentes következtetésekre s pedig oly édesekre, amelyek szívünket elbájolják és utánzásra vonzzák. Csak azt sajnáljuk, hogy a teljes valóságot még csak elgondolni is, emberi képességeinket felülmúlja.

Legelőször meg kell állapítanunk, hogy az édes Üdvözítő itt a földön boldog, nagyon boldog családi életet akart élni. Ő, aki annyira szomjazta a szenvedést és a földi lét minden nyomorúságát önként vállalta s szinte magára zúdulni engedte, de a családi viszályok nem kis keservét a mirhacsokorból kikapcsolta. Töviskoronájában mégis volt egy sértetlen rózsza. Ez a családi élet boldogsága. Igen! Ő azt

akarta, hogy az a család, amelyet ő magáénak mondhatott s amely által az emberi nem nagy családjába mint tag bekapcsolódott, igen-igen boldog legyen. Miért? Azért, mert azt kívánta, hogy az ő családja szent család legyen, tehát következetesen akarnia kellett, hogy az boldog is legyen.

Figyeljük csak a Szentcsaládnak otthonát. Boldog és szerencsés egy ház volt, egyetlen a földön, amelynek homlokzatára méltán fel lehetett írni: „Itt nincs önzés!” „Itt nem ismerik az egoizmust.” Bár a mi otthonunkra legalább azt lehetne írni: „Itt nagylelkűen küzdenek az egoizmust ellen.”

A názáreti házikóban mind a három csak a másik kettőre gondol, a másik kettőért él, másik kettőnek áldozza magát. Ismerve jellemüket, lehetne-e ezt másként elgondolni?

Tekintsünk Szent József szívébe. Állandó szent öröm honol abban, amely abból a tudatból forrászik, hogy Jézusért és Máriaért dolgozik és verítékezik, és viseli az élet ezernyi gondját.

És ha Szűz Mária szívébe pillantok? Volt-e ideje, bátorsága a Szűzanyának másra, mint Jézusra és az ő derék férjére, Józsefre gondolni? Ő maga semmi és senki. Neki nincsenek igényei. Csak a másik kettőnek meglegyen mindene és elégedetten töltse napjait.

Végül nyissuk ki Jézus Szívét, mint ahogy a tabernákulum ajtócskáját térdhajtással szokták kinyitni... Mit látunk, tapasztalunk benne? Nem egyebet, mint amit az Apostol hangsúlyoz: „Krisztus nem kereste a maga kedvét.”¹ „Az emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon.”² Semmit

magának, mindent az Atyának mások kiszolgálása által!

Mínthogy tehát mindhárman a másik kettőnek éltek, a másik kettő javát, örömét, boldogságát keresték, szükségképen mindegyik önmagát is egy-egy központnak tapasztalta, akiért a többiek élnek, akit a többiek szeretnek, és pedig önzetlenül. Ez a tapasztalat, ez a tudat mérhetetlenül boldogító volt mindhárunkra.

Vajjon nem volnék-e én is boldog, ha észrevenném, hogy a házban mindenki csak értem él, azon van, hogy nekem meglegyen minde-nem, és szerencsésnek érezzem magamat? Vajjon nem szeretnék-e ilyenek közt élni, esetleg még szenvedni és nélkülözni is? Nem volnék-e kárpótolva ily szeretet által mindenért? Ime, ez tette a Szentcsaládot is boldoggá, nagyon boldoggá.

Levonhatjuk itt mindjárt a következtetést. Miért nem vagyunk mi otthon boldogok? miért pokol talán az életünk, amelyből mindenki szabadulni szeretne? Ezt tisztára mi okozzuk, magunknak tulajdoníthatjuk. Miért nem vagyunk önzetlenek, miért keressük magunkat? Egy szóval: miért nem szeretünk? Így válunk mi is ugyancsak egyenkint központtá, de amelytől mindenki elfordul és magányban hagy, sőt a saját maga önzésével szomorít, kínozz és gyötör.

Ki is kíváncznék ily körülmények közt közénk? Ó mi szerencsétlenek! Emeljük ki szívünk-ből önünknek tengelyét, és ágyazzuk be azt a közérdekbe, mások szolgálatába. Akkor életünk kereke csakhamar visszazökken a békés, boldog együttélés vágányába.

Meg is tenném én, — gondolod magadban — de tennék meg a többiek is! Ha én elkezdeném csak másnak élni és szolgálni, a többiek jóbolondnak tartanának, és csak rútul kihasználnának. Így aztán én húznám mindenben a rövidebbet.

Cáfoljuk meg magunk ezt az ellenvetést, amely minden jó kiindulásnak eleve útját vágja. Tegyük fel, hogy csakugyan senki utánad nem indulna és szereteted láttán fel nem melegednék, a követésre nem buzdulna. Még akkor is boldog lennél a te szerető szíveddel. Mert a szeretet magában is boldogít. De meg az a tudat, hogy én Jézust nyomon követem és tetzését magas fokban megnyerem, máris elég nekem. Az is valószínűtlen, hogy előbb, vagy utóbb követőid nem lennének. Jól mondja Keresztes Szent János: „Ahol nincs szeretet, ott vessünk el szeretetet és majd szeretetet aratunk.” A szikra, még ha a kemény jégre hullik is, felolvasztja legalább a közvetlen környezetét. Végül legkevésbé sem húzza az a rövidebbet, aki a mulandó önlegyőzésért az örökkévalókat kapja jutalmul.

2. A SZERETET A GYAKORLATBAN

A szeretet igazi halála, ha meg akar maradni a pusztá elméletnél és nem megy át nyomban a gyakorlatba.

A Szentcsaládnál is a szeretet energiája azonnal és állandóan a szeretet műveiben mutatkozik be. Elárulja ez magát a szóban, a hangban, a taglejtésben, eljárásmódban. Mindenütt kölcsönös megbecsülés, egyszerű, komoly és szent viselkedés. Mintha mindenik a

másik kettőben előljáróját látta és tisztelte volna. Ez a szeretet tehát nem volt hízelgő, enyelgő, vállveregető. Hiszen ők természetfeletti szempontból értékelték, nemcsak nagyon szerették, hanem nagyon meg is becsülték egymást. Érzületük aztán elárulta magát egymás kölcsönös segítésében, támogatásában, kiszolgálásában. Szinte ellesték egymás óhajait.

Figyeljük főképen Jézust.

Mint gyermek, mennyire igyekszik vidámságával, gyengédségével, előzékenységével, szolgálatkészségével szüleinek örömet okozni és nekik a gondokat megenyhíteni!

Mint ifjú, mennyire azon van, hogy szüleinek munkáját könnyítse és a teher zömét a saját vállára áthárítsa. Főleg, mikor József már megöregszik, Jézus, a még viruló fiatalember hogyan támogatja annak lépteit. Kikíséri a ház előtti padra, hogy az őszi nap-sugárban melegedjék. Aztán készíti őt a jó halálra...

Hallgassuk csak épületes társalgásukat az asztalnál, a kis üdülés idején...

Mily szép élet is volt ez! Milyen irígyléseméltó! És vajjon miért ne lehetne ilyen a mi családi körünk élete is?

3. JÉZUS KÖZTÜNK

Ami a Szentcsalád életét földi paradicsommá tette, ez Jézusnak jelenléte. Az ő szentes Szíve volt a központ, ahova a sugarak összefutottak és amelyből szétáradtak.

A mi kis családi otthonunkat is csak ő teheti boldoggá és a szeretet otthonává. Mert

Jézus nélkül, Jézuson kívül nincs igazi szeretet.

Márpedig Jézus köztünk is él, köztünk is van.

Éspedig kétféleképen.

Fizikailag van velünk az Eucharisztia által. Szerencsések vagyunk, ha oly házban lakhatunk, ahol ő a háziúr és egyik szobánk lakója.

Ha ennyire nem is élvezzük közelségét, de nem pihenteti-e rajtunk állandóan isteni tekintetét plébánia-templomunk tabernákulumából? Ó, az ő szeme át tud hatolni a házfalakon és az utcák nyüzsgő tömkelegén is! Akiket ő szeret, azokat ő meg is találja. De meg rajtunk áll, hogy ezt a fizikai távolságot a szentséglátogatások által kisebbítsük, mert mi így mégis csak közelebb érezzük őt magunkhoz. Szeretetünk bizonyosságának veszi, ha időnkből kissé áldozva, őt meglátogatjuk. Örül ennek, mert vágyik utánunk.

De jelen van Jézus *erkölcsileg* is köztünk. Az ő szelleme, lelkülete által. „Ahol ketten, vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok köztük.”³ És vajjon mi nem az ő nevében jöttünk-e össze?

Ó mily szép, üdvös és boldogító volna, ha erre olykor gondolnánk is! Asztalunknál ő ül az első helyen. Osztályunkban ő tesz látogatást. Üdülésünket ő tiszteli meg jelenlétével. De engedjük is aztán szóhoz jutni...

4. JÉZUS MAGATARTÁSA A KÜLSŐKKEL

Ámde a názáreti ház nem volt zárda. Ott ki- és bejártak, jöttek-mentek. Szombaton

meglátogatták a zsinagógát, húsvétkor a várost. Volt rokonság, ismeretség, megrendelők.

Jézusnak megvoltak a maga kis barátai és unokatestvérei, akiket a zsidó nyelven egyszerűen „testvéreknek” neveznek.

Milyen bájos dolog lehetett Jézust ezek között szemlélni! Milyen barátságos, közlékeny volt a nélkül, hogy túlságosan pajtáskodnék, főleg unokanővéreivel. Mindenki érzi benne a titokteljes fölényt és életszentséget. Azért nemcsak szeretik, hanem tisztelik is őt. Ha pedig szomorú volt valaki Názáretben, a hagyomány szerint csak azt mondotta: „Menjünk, nézzük meg a Kedvességet” (Jézust!) és látva őt, megvigasztalódott.

Bár résztvett a gyermek-szórakozásokban, de azért illettek reá a prófétai ígék, amelyeket Máté evangélista így idéz: „Nem verseng és nem kiáltoz, sem az utcákon nem hallja senki az ő szavát.”

A mesterséggel járt már, hogy iparos kollégáival és idegenekkel is sok ügye, dolga akadt. Ilyenkor aztán bő alkalmat nyílt a türelemre, elnézésre, udvariasságra.

De aztán munka után csak haza, haza! Kívánva-kívánczozott ebbe a mennyei légkörbe. Szomorú volna, ha akadna köztünk, aki a házban (zárdán) kívüli életet nagyon kellemesnek találná. Mindenütt lehet jó, de legjobb kétségtelenül otthon.

Beszélgetés az Úrral s a Szentcsalád többi tagjával, kérve tőlük főleg a szent önzetlenséget, amely megteremtője a kölcsönös szeretetnek. Teszek is mindjárt jófeltételt, főképp

azt, hogy ma környezetemmel szemben nagyon előzékeny leszek.

¹ Róm. 15, 3. — ² Mt. 20, 28. — ³ Mt. 18, 20. —
⁴ Mt. 12, 19.

XVIII

JÉZUS NÁZÁRETI ÉLETE VII.

(Imaélete)

Előgyakorlatok, mint az előző elmélkedésben.

1. JÉZUS IMÁDKOZIK

Nyissunk megint be szent tisztelettel Jézus Szívébe és áhítatos, szent félelemmel tanulmányozzuk ott, ősforrásban, az imaéletet.

A világ templomnak épült, az ima és istentisztelet céljára emelte azt a Teremtő. Az embernek első célja, hogy az ő Urát dicsérje... Ámde mily kevesen tudják ezt, főleg tudták ezt abban az időben, amikor Jézus a földön járt. A pogányságban ritka kivétel volt, aki eljutott az igaz Isten ismeretéig. A legtöbbje a hamis istenekben, a bálványokban a gonoszlelket imádta. És Izraelben? Keresztelő Szent János a pusztában „lélekben és igazságban” imádkozott. Zachariás és Erzsébet is hű imádói voltak Jahvénak. Akadtak még bizonytalán más olyanok is, de nem sokan, akikről elmondhatjuk, hogy „imaéletet éltek”. Egészen kitűntek azonban a belső életben, a lelki, imádságos

életben a názáreti „Casa sancta“-nak, a szent házikónak lakói.

Jeruzsálemben volt akkor a hivatalos áldozatok helye. Názáret pedig a tökéletes imának szentélye. Itt nyúlt az égbe az igazi Jákob-létra, az imádságot hordozó angyalokkal. Főképen az Istenember lángoló imáit vitték az angyalok nagy gyönyörrel az égbe s hozták annak ellenértékéül a mennyei kegyelmeket és áldást a földre, a nélkül, hogy a világ erről igazában tudomást szerzett volna. Nem kellene-e minden keresztény hajléknak, de főképen minden szerzetháznak ilyen Jákob-létrát támasztani az égnek?

A Szent Hajlékban bizonytal voltak közös áhítatgyakorlatok. Hiszen a zsidó társadalmi, családi és magánéletét át meg átítatta a valóság. De azután magánosan, külön-külön is mennyit imádkoztak! József ipara gyakorlatában, Mária a háztartás teendői közt mennyire Istenbe volt merülve! Mennyire átéreztek, hogy Isten jelen van, aki mindent lát, minden legkisebb iránt is érdeklődik és közben állandóan a szívet figyeli. Mennyire tudták, hogy Isten voltaképpen az igazi munkaadó...

Mennyi röpimával „mint brokátszalakkal szőtték át azt a különben oly közönséges napi munkát!”

De lássuk most már Jézust!

Figyeljük meg kicsi korában! Mindenben hasonlítani akar testvérekéhez. Dadogva tanul beszélni, és így sajátítja el a szóbeli imát. Mária és József előtte mondják tagolva a „Jahve” nevét. Ismételve előtte, hogy tisztán és hibátlanul ejtse azt ki, azután a Mi-

atyánk-féle imát, amint később ő diktálta azt nekünk. De ez csak a külső. És a belső?

Megtestesülése pillanatától fogva állandóan, szívében, csendben imádkozik. Amit oly melegen kötött szívünkre: „mindenkor imádkozni kell és abba bele nem fáradni”,¹ arra első sorban maga adta a legszebb példát. Hiszen Jézus, mint az Írás mondja, „cselekedett és tanított kezdettől fogva”.² Ő már Názáretben a legnagyobb imádó, hálaadó, engesztelő és könyörgő, kit valaha a föld hordott.

2. HOGYAN IMÁDKOZOTT JÉZUS

Állhatatosan, kitartóan. Sokszor hajnalban már talpon volt, hogy fáradságos, napi apostoli munkáira hosszú imával felkészüljön. „Másnap — beszéli el az evangélista — korán hajnalban fölkelvén, eltávozik és egy pusztára helyre méne és ott imádkozék.”³ Máskor megint este vonult felre, hogy amiben a napközben körülötte tolongó néptömeg megakadályozta, azt este, sőt éjjel kipótolja, imádkozék: „Elbocsátván a sereget, fölme a hegyre egyedül imádkozni.”⁴ Olykor határozottan kiszakította magát a munka tömkelegéből, hogy imádkozzék... „Sok nép gyűl vala össze, hogy hallják őt... Ő pedig visszavonula a pusztába és ott imádkozék.”⁵ Imádkozott olykor egész éjszaka.⁶ Ha így tett a nyilvános élet lekötöttségében, munkái és gondja közt, mennyivel inkább az ima volt egyik főfoglalkozása a názareti élet noviciátusában. Ha úgy bepillantunk volna abba a kis kamrába, amelyben ő az éjeke egyedül töltötte, hányszor láttuk volna, hogy „imáit és könyörgéseit nagy kiáltással és

könnyhullatással bemutatja⁴⁷ a mennyei Atyának, hogy már most a lelkekre hasson és jövőendő apostoli munkáira a talajt előkészítse. És nem eredménytelenül, mert „meghallgattott az ő hódolatáért”.⁸

Aztán minő bizalommal imádkozik: „Atyám! hálát adok neked, hogy meghallgattál engem. Én ugyan tudtam, hogy mindenkor meghallgatsz...”⁹

3. TANULSÁGOK

Nekem is „imádkoznom kell, és abba bele nem fáradnom”.¹⁰ Ezt Jézus köti mindenkinek, de főleg azoknak lelkére, akik belső, lelkiéletre szánták magukat. És ugyan miért sürgeti az Úr annyira az imát? miért kötelez ily szigorral szóval és példával az imaéletre?

1. Először is, mert szereti Istent, az ő dicsőségét. Márpedig semmi más oly közvetlenül nem szolgálja Isten dicsőségét, mint az ima. Míg a többi jócselekedet és erény csupán mintegy előkészíti a magunk és a felebarát lelkét, hogy Istent megközelítse, hozzá felemelkedjék, addig az ima közvetlenül azt teszi, amiért Isten a világot, az embert teremtette, s amit minden teremtménynek örök célul kitűzött: dicséri, áldja az Urat, hálálkodik neki, könyörög hozzá, s a bűnbeesés óta kérleli őt. Ezzel egyben magasztalja Istennek tökéletességét, az ő nagyságát, szépségét, jóságát, hűségét, hatalmát és igazságosságát.

Minthogy tehát Jézus szereti az Atyát s forrón és mindenekfelett kívánja annak dicsőségét, szükségképen kellett gyakorolnia, ajánlania és követelnie az imát.

2. De továbbá Jézus szeret minket is.

a) Szereti a mi nagyságunkat. Illik, hogy Istennek, a Legfelségesebbnek igazi, nagy szolgálái és gyermekei legyének. Ámde mi teszi az embert igazán naggyá? Bizonytal nem testi növése, nem vagyona, még tudománya és sikerei sem, hanem lelki emelkedettsége. Ám mikor vagyunk emelkedettebb hangulatban, mint mikor a Legmagasabba az ima által bekapcsolódunk?

b) Ilyenkor vagyunk egyben a legboldogabbak is. És ez éppen Jézusnak hő óhaja. Érezzük ezt a boldogságot, mikor az ima, az áhítat vigaszos derűje ragyogja be lelkünket...

c) Végül Jézus mit sem kíván annyira nekünk, mint a mi legnagyobb javunkat, azt t. i., hogy szentekké legyünk. Ámde mi szentek akarunk lenni ima nélkül? Hiszen az ima az, ami kieszközli a segítő kegyelmet, a kísértésekben való győzelmet és a végső állhatatosságot.

3. Jézus názáreti imája nagy tanulság reám, ha olykor kísértésbe esem többre becsülni a külső foglalkozást az imánál, sajnálni az időt az áhítat gyakorlataira, azokat, mint különcöt, bilincset tekinteni, amely a tanulásban, tanításban és egyéb hivatási teendőben aggat.

4. Végül vigaszt is ad a názáreti ima az apostoli lelkeknek, ha őket az egyéb profán foglalkozás, kor vagy betegség tehetetlenné teszi s látszólagos tétlenségre kárhoztatja. Ha akadályoznak a külső munkában, de vajjon gátolhatnak-e az imában? Ha elveszik tőlem a feszületemet és imakönyvemet, de elrabolhatják-e tőlem a szívemet?

Beszélgetés az Úrral. Az Írás beszél: „És

történt, hogy mikor (Jézus) egy helyen imádkozik vala, amint azt bevégezte, monda neki egyik tanítványai közül: „Uram! taníts bennünket imádkozni!...”¹¹ Uram! én vagyok ez a tanítvány. Eljöttem Názáretbe, hogy megtanuljak tőled elsősorban imádkozni. Figyellek egy ideig némán, hogyan imádkozol. Mikor aztán befejezted, én is odajárulok Hozzád és könyörögve kérlek, Uram, taníts meg engem is imádkozni, de úgy, ahogy te imádkoztál. Nem új formákat kérek tőled, hiszen megtanítottál már a legszebb imára, a Miatyánkra, s Egyházam is gyönyörűbbnél-gyönyörűbb imaformákat ad az ajkamra, én inkább új buzgalmat és új bátorságot kérek tőled az imára. Ezt eszközöld ki nekem a te mindenható imáddal!

¹ Lk. 18, 1. — ² Ap. csel. 1, 1. — ³ Mk. 1, 35. —
⁴ Mt. 14, 23. — ⁵ Lk. 5, 15—16. — ⁶ Lk. 6, 12. —
⁷ Zsid. 5, 7. — ⁸ U. o. — ⁹ Jn. 11, 41—42. — ¹⁰ Lk.
18, 1. — ¹¹ Lk. 11, 1.

XIX

JÉZUS NÁZÁRETI ÉLETE VIII.

(Jézus halad a korral)

A)

Első előgyakorlat. Az evangéliumi szöveg: „Jézus pedig növekedék bölcseségben és korban és kedvességben Istennél és embereknel.”¹

Második és harmadik előgyakorlat, mint az előző elmélkedésekben.

1. JÉZUS NÖVEKEDETT

Minő csodálatos! Hogyan haladhat, növekedhetik az, aki kezdettől fogva maga a tökéletesség?

Ha már egyszer születni akart, ám értem, hogy testileg fejlődnie is kellett...

És most egy kissé megállok és elmerengve, gyönyörrel szemlélem az Úr Jézusnak, az Emberfiának fejlődését, mint a bimbóból kibontakozó rózsát.

Elképzelem, milyen volt úgy 3, 7, 12 és 20 éves korában. Manapság — hála a fényképezésnek — már könnyű a különböző életkorokból származó arcképekből egész kis múzeumot összeállítani. Csináljuk ezt meg Jézusnál, úgy képzeletben...

„Szeretetreméltó gyermek, — mondja szé-

pen Bossuet — mily boldogok voltak, akik kicsi karodat a pólyákból szabadulni és kitárlni látták, amikor kinyujtád kezecskéidet, hogy cirógassák édesanyádat, meg azt a szent öreget, aki adoptált téged; amint ez később támogatta első lépéseidet... Mikor megoldódott nyelved s dadogva kezdéd dicsérni Istent, a te Atyádat..."

Próbáljuk meg képzeletben szemlélni s kísérni az arckifejezést, amíg az a gyermeki bájból a szép, gyengéd, szelíd és mégis férfias vonásokig kifejlődik, s mind egyénibbé, jellegzetesebbé válik. „Mint a derengő fény, mely mindinkább erősödik, míg a nappal teljes lesz.”¹²

Ó Jézus! Te a gyermek, az ifjú, a fiatal ember, a férfi, minden kornak sajátos szépségeivel: „Ékesebb vagy az emberek fiaínál, kedvesség ömlik el ajkadon...”¹³

Mindezt mondom, értem. De miként haladhatott ő „bölcseiségben és korban és kedvességben Istennél és embereknél?”¹⁴

2. MIBEN HALADT JÉZUS?

a) Jézus először is haladt a gyakorlati teendőkben s nevezetesen a mesterségében. Ő sem volt „született ács”, hanem ezt a mesterséget neki is sok fáradsággal és gyakorlással kellett elsajátítania, és sokat próbálnia, míg szakmájának tanulója és mesterévé váltott.

b) Haladt továbbá Jézus a tapasztalatokban, és pedig valljuk be mindjárt, szomorú tapasztalatokban. „Engedelmességet tanult azokból, amiket szenvedett.”¹⁵

Megtanult tehát túrni, lemondani, elnézni

és részvétellel lenni az emberi nyomorúsággal, gyarlósággal szemben. Innen van, hogy amint az Apostol mondja, „abban, amiben ő maga szenvedett és megkísértetett, meg tudja segíteni azokat is, akik (hasonló) kísértést szenvednek”.⁶ Átérezte és tapasztalta tehát természetünknek minden gyengeségét, a bűnt kivéve... Azért lett „a fájdalmak embere, a betegség ismerője”.⁷

Igy tapasztalt az Úr Jézus már Názáretben a mi javunkra, a mi érdekünkben. Jórészt ennek köszönhetjük, hogy „nem olyan főpapunk van, aki nem tudna részvétellel lenni gyöngeségeink iránt”.⁸

Ó mily megható és vigasztos ez a gondolat! Istenem nemcsak mindentudása, hanem személyes tapasztalata folytán megért engem, Szíve együtt dobog velem, s amikor panaszkodom neki, azt súgja vissza: „Fiam, tudom mit tesz ez, mert hiszen én is megpróbáltam.”

3. BÖLCSESÉGBEN, KORBAN, KEDVESSÉGBEN

a) Az evangélista külön kiemeli, hogy Jézus haladott *a bölcseségben*.

Hogyan? Úgy kell ezt értenünk, hogy reánk mind nyilvánvalóbbá váltott az ő isteni bölcsesége. Mint a nap is a mi szemünkre nézve mind fényesebb s ragyogóbb lesz, míg delelőjét el nem éri. Éspedig nemcsak az úgynevezett elméleti bölcsesége fokozódott így Urunknak, hanem a gyakorlati is. Szóval nem csak mind bölcsőbb elveket és tanokat hirdetett, hanem azokat példában be is mutatta. Így pl. mind nyilvánvalóbbá váltott egész életmódjában a mulandók megvetése, az örökkévalónak

keresése, ami az igazi bölcsesség. Ebből kifolyólag mind feltünőbbé váltott benne a szegénységnek, a megaláztatásnak, szenvedésnek szeretete s nagyrabecsülése.

b) Növekedett aztán korban.

Ez első tekintetre magától érthetőnek, oly körülménynek látszik, amelyben mi is szükségképen haladunk. És mégis, főleg a szerzetesekre, de édes mindnyájunkra nézve is valami nagyon tanulságos megjegyzés ez.

Mert nem keveset jelent a korban haladni, és mégis a szürke, homályos, rejtett életben megelégedetten és békén kitartani. Viszont hathatós buzdítás is ez reánk. A lelki s nevezetesen a szerzetesi élet elején ugyanis még minden új és érdekes és éppen ezért könnyűnek látszik. De aztán a korral együtt beköszönthet az egyformaság unalma, és az állandó fegyelmezettség, alárendeltség és korlátozottság hovatovább súlyos teherré válhat, hacsak az éveinkkel nem gyarapszunk egyben erényekben is. Lehetnek olyanok, akik méltán vethetik fel a kérdést Kempissel: „Mit használ hosszú ideig élnünk, ha oly kevés javulás mutatkozik bennünk. Ó! a hosszú élet nem mindig jelent haladást, hanem csak a bűnadósság gyarapodását. Bárcsak egyetlen napot jól töltöttünk volna világéletünkben. Sokan számlálják megtérésüknek éveit, de alig tudják felmutatni az életjobbítás gyümölcseit.” A hivatkozás tehát a korban való növekedésre hathatós buzdítás is, hogy lepergő éveink egyben útjelzői is legyenek az erényben, tökéletességben való fejlődésünknek, miként a hatalmas tölgy átmetszetének gyűrűi elárulják évről-évre való növekedését és gyarapodását.

c) Kedvességben is növekedik az Úr, és pedig azért, mert az istenség, minden kedvesség forrása és ideálja, mind jobban beragyogja, átítatja egész valóját. De maga az emberi természet is mind több bájjal és szépséggel bontakozik ki benne.

Szemléljük csak kissé Urunkat mindinkább fejlődő szeretetreméltóságában és kedvességében! Figyeljük nagyobb és nagyobb szerénységét, isteni vonásainak, tekintetének, minden mozdulatának rendezettségét és nyugalmat. Aztán hallgatagságát, bizonyos épületes szófukarságát, beszédének mérsékeltségét, alázatos egyszerűségét. Továbbá páratlan szelídségét s az ebből eredő állandó derűt, amely kedélyén szétárad s minden rendetlen indulatot távol tart. Gondoljuk csak meg, hogy ezek a kedves tulajdonságai Urunknak mind feltűnőbbé válnak s így mind nagyobb csodálkozást ébresztenek, s mind magasabbra szítják a szeretetlángokat a Szentséges Szűz és Szent József szívében. De ő volt egész környezetére is a szeretet mágnes.

Ó boldogok, ezerszer boldogok, akik Jézusnak ezt a kedvességét közvetlenül élvezhették. Bárcsak bennünk is a kegyelem állapotában nálunk időző Szentlélek ezeket a hatásokat mindinkább kifejtené, „mígnem mindnyájan eljutunk a férfiúi tökéletességre, melynek mérteke Krisztus teljessége”.

Beszélgetés az Úrral, hálálkodva, kérve, ígérve. Nevezetesen könyörögjünk az Úrhoz, értesse meg velünk, hogy a tökéletesség útján nincsen megállapodás. Ó Uram! „boldog az az ember, akit te megsegítesz, mikor szívében elhatározza, hogy felmegy a Könnyek völgyén

át a kitűzött helyre! Mert megáldja (az ilyet) a törvény szerzője. Erőt erővel tetézve (bennük az Úr) haladnak az úton és meglátják az istenek Istenét, a legfelségesebb Istent a Sionon.”¹⁰

¹ Lk. 2, 52. — ² Péld. 4, 18. — ³ 44. zs. 3. —
⁴ Lk. 2, 52. — ⁵ Zsid. 5, 8. — ⁶ Zsid. 2, 18. —
⁷ Iz. 53, 3. — ⁸ Zsid. 4, 15. — ⁹ Ef. 4, 13. —
¹⁰ 83. zs. 6—8.

XX

JÉZUS NÁZÁRETI ÉLETE IX.

(Jézus halad a korral)

B)

Első előgyakorlat. Az evangéliumi szöveg: „Jézus pedig növekedék bölcseségben és korban és kedvességben Istennél és embereknél.”¹

Második és harmadik előgyakorlat, mint az előző elmélkedésekben.

1. AZ ÉN HALADÁSOM

Az előző elmélkedésnek nagy tanulsága volt, hogy nekem is haladnom kell korommal együtt a bölcseségben és kedvességben Istennél és embereknél. Más szóval haladnom, növekednem, fejlődnom kell a lelkiéletben. És vajjon így volt és van-e ez? Üdvös és igen fontos önvizsgálatra ad ez alkalmat, amely nélkül napirendre térnem nem szabad.

Olykor talán hízelve magamnak, avagy fájdalmasan megállapítom, hogy sokat tapasztaltam, megértem, gyermekből felnőtt lettem. „Nem vagyok már gyermek.”

Legyünk azonban kissé körültekintők és valahogyan el ne számítsuk magunkat. Ne felejtsük, hogy kétféle gyermekiség van ám a

lelkiéletben. Hasonlítsam csak össze gondos figyelemmel, amit Szent Péter mond:

„Midőn gyermek voltam, úgy beszéltem, mint gyermek, úgy vélekedtem, mint gyermek, úgy gondolkoztam, mint gyermek, midőn pedig férfiúvá lettem, felhagytam azokkal, amik gyermekhez valók.”²

És amit Urunk maga mond:

„Bizony mondom nektek, ha meg nem változtok, és nem lesztek, mint a kisdetek, nem mentek be a mennyek országába. Aki tehát megalázza magát, mint ez a kisdéd, az nagyobb a mennyek országában.”³

Nyilvánvaló tehát, hogy kétféle gyermekállapota van voltaképen a léleknek. Az egyik a szívnek az a gyermeksége, amely a tudatlanságban, könnyelműségben, állhatatlanságban árulja el magát. Nem is annyira gyermekség ez, mint inkább gyerekesség.

Ha haladni akarunk, ebből a gyerekességből nyilván ki kell gyógyulnunk, ki kell vetköznünk, azzal, mint Szent Pál mondja, *„fel kell hagynunk”*.

De van a léleknek egy másik gyermeksége is; mondjuk inkább *gyermekdedisége*, mely szépen összeillik, sőt növekszik a haladással, fejlődéssel, mint Pál magát kifejezi: „férfiassággal”. Ez viszont a fokozódó egyszerűségben, tanulékonyságban, szóval alázatosságban mutatkozik.

Ha az ember az évek folyamán ebből a gyermekdedségből enged, ettől eltér, s vele egyben az Üdvözítő példájától, szellemétől is, ám akkor nincs más hátra, mint *„megváltozni”*, vagyis *„megtérsni”* s újra gyermekké lenni.

Tehát gyermekdedség, vagy gyerekesség!

Melyikhez közeledem, melyik irányban fejlődöm?

Ez rám nézve a haladás kérdése. Fontos kérdés, megérdemli, hogy vele részletesen foglalkozzam.

2. ISTENNEL SZEMBEN

Tegyem először önvizsgálat tárgyává viszonyomat Istennel szemben, haladásomat a szorosán vett *lelkiéletben*.

Vagyok-e már kiegyensúlyozottabb, állhatatosabb, következetesebb, nemcsak amolyan naív napszámos, aki napi bérért dolgozik; gyerekek, akik csak akkor teszik a dolgát, ha cserében valami nyalánkságot kínálnak, vagy adnak neki? Még mindig a vigasz és a vigasztalanság szellője forgat engem mint a szélkakast? Ha már ez nincs így, hanem egyöntetűen, kitartóan állom meg helyemet és folytatom lelkiéletemet jó és rossz időben egyaránt, akkor hála Istennek! a lelkiéletben már férfivá, felnőtté lettem, és felhagytam azokkal, amik gyermekhez valók.

Ha ellenben a lelki dolgaiban már kevésbé vagyok pontos és kitartó, ha azokon az apró kis szokásokon és szabályokon „felül-emelkedtem”, amelyek az imát, elmélkedést, lelkiismeretvizsgálást körülsáncolják és sikerét biztosítják, mint pl. Isten jelenlétének gyakorlata a bekezdés előtt stb.; ha az áhitatgyakorlatok mindinkább háttérbe szorulnak a külső foglalkozásokkal szemben, azok iránt — bár restellem bevallani, de el kell mégis ismernem — nem vagyok már a régi nagyrabecsüléssel eltelve, ám akkor haladtam ugyan, de visszafelé.

Nincs más hátra, mint „megváltozni”, „meg-
térni”, ismét gyermekdeddé, gyermekké lenni.

3. ELŐJÁRÓIMMAL SZEMBEN

Vagyok-e már erősebb, hogy az ő figyelmeztetéseiket nagyobb levertség nélkül tudom fogadni? Nem hoz-e már zavarba a bírálát, a feddés és rendreutasítás? Ha mindezt már alázatos egykedvűséggel, sőt talán örömmel tudom fogadni, akkor hála Istennek! érettebb lettem, „felhagytam azokkal, amik a gyermekhez valók”.

Ha azonban már kevésbbé vagyok tanulékony és hajlékony, ha érzékenykedem, ha nehéz velem bánni, ha a helyett, hogy keresném a vezettetést és nagyrabecsülném az engedelmességgel járó nagy érdemet, ahol csak lehet, kivonom magamat a függés alól, és elbízva magamat koromba, bölcseségembe, „tapasztalataimba” elégnék érzem magamat önmagamnak, ha mindez így volna, akkor haladtam, de nem előre, hanem visszafelé.

Talán nagyon hangoztatom, hogy nem vagyok már gyerek. Éppen azért jogot formálok magamnak ítélkezni bíráim, vagyis előljáróim felett... bármily rendű és rangúak legyenek is azok...

Talán a szabályokkal sem vagyok oly lelkiismeretes s nem tisztetem azokban, még a legkisebben is, Istennek szent akaratát...

Ha ez mind így volna, vajjon mernék-e még dicsekedni is, hogy látóköröm tágult, felnőttem, érettebb lettem? Volna-e bátorságom ebből már mintegy elvet és rendszert kovácsolni

és másokat, akik még nem „haladtak” ennyit, lekicsinyelni és „aggályosságról” vádolni?

Ha ez így volna, akkor haladás volna-e ez vagy hanyatlás? Nyereség, vagy veszteség? Jelentene-e ez fejlődést a hitben, a hűségben, a bátorságban? Biz, akkor nem maradna egyéb hátra, mint „megtérti”, „megváltozni”.

4. TÁRSAIMMAL SZEMBEN

Amennyiben már kevésbbé vagyok meggondolatlan, kíméletlen, gyengédtelen, figyelmetlen velük szemben, annyiban csakugyan haladtam és kinőttem a gyermekeségből, vagyis inkább: gyerekességből.

Ha azonban már mind kevésbbé törődöm másokkal s talán az egyenesség ürügye alatt félredobom azt a tartózkodást és tiszteletet, amelyet a gyengédség, tisztelettudás és szeretet parancsolnak, akkor ugyancsak nincs jogom sokom magamnak a haladáshoz szerencsét kívánni.

Dicsekszem bizonyos „tapasztalatokkal”. No jó! De vajjon mire szolgálnak ezek?

Ha magamat önmagammal szemben bizalmatlanná, szigorúbbá, másokkal szemben azonban türelmesebbé és elnézőbbé tettem, akkor hála Istennek! ez igen értékes tapasztalat... Ámde, ha a „tapasztalataim” engem fanyarabbá, nehézkesebbé tettem, hogy velem bánjanak, másokkal szemben pedig kételkedőbbé, maliciózan élesebb látóvá tettem, ez bizony gyászos, káros és téves tapasztalat, mondjuk ki őszintén: kevélység volna.

5. TÁRSULATOMMAL SZEMBEN

Ide csatolhatunk még egy pontot a haladásról társulatunkkal, szerzetünkkel (s Egyházunkkal) szemben.

Ha azt veszem észre, vagy vélem, hogy észrevettem, hogy miként P. Ravignan S. J. magát kifejezi, bár rendünk (Egyházunk) alkotmánya ugyan bámulatosan szent és tökéletes, de maguk a tagok nem mindnyájan és nem mindig, vajjon milyen érzület vesz rajtam ilyenkor erőt? Talán keveréke a hálának Isten iránt, aki ily pompás eszközt adott a megszentelődésre, de egyben a félelemnek, nehogy azt kihasználatlan hagyjam, sőt rendemnek nívóját viselkedésemmel süllyesszem... Akkor hála Istennek, ez igen hasznos, értékes és hozzám méltó tapasztalat.

De viszont, ha felfedezve egyesek hibáit, ezt magára a rendre (Egyházra) kenem és bizonyos örömet érzek, hogy nini, mások sem különbek, tehát én is lehetek tökéletlen... s szinte igyekszem magamat így eddigi szent idealizmusomból kiábrándítani, akkor tapasztalataimra nincs okom büszkének lenni...

Ne mondjam, hogy szétfoszlott az illúzióm, hanem valljam be, hogy megfogytakozott a szerzetesi, papi egyházas szellemem.

A számos kérdést, amelyet ebben a szent órában magamnak felvettem, összegezhetem egyetlenegyben: Lettem-e az idők folyamán alázatosabb, vagy sem?

Mert mi más a gyerekesség, mint jó csomó kevélység, mi más a gyermekdedség, amelynek Urunk egyedül mennyországot ígér, mint a szívbeli őszinte alázatosság?

Beszélgetés az Úrral. Kérem őt a jerichói vakkal: „Uram! add hogy lássak.”¹ Igen! Lás-sam, hogy miben van az igazi haladás és mi-ben a hanyatlás. Adj bátorságot, Uram! hogy ezt elismerjem! Tedd aztán szívemet a tiedhez hasonlóan alázatossá, hogy megismerve az igazságot, ha kell visszaforduljak a téves út-ról, és őszinte komoly lépéseket tegyek a tö-kéletesség felé. Nevezetesen felteszem magam-ban, hogy ma figyelmesebb leszek társaimmal, hajlékonyabb fellebbvalóimmal szemben...

¹ Lk. 2, 52. — ² I Kor. 13, 11. — ³ Mt. 18, 3—4
— ⁴ Lk. 18, 41.

XXI

A TIZENKÉTÉVES JÉZUS A TEMPLOMBAN I.

(Szemlélődés Meschler után)

1. AZ ÚT JERUZSÁLEMBE

Az Üdvözítő 12 éves, s mint „a törvény gyermeke” megteszi első zarándokútját Jeruzsálembe a húsvéti ünnepekre.

Kialakulnak a zarándokcsoportok, nem és kor szerint rendezkednek, sorakoznak... Mindenütt jókedv, öröm és vígság. A húsvét ugyanis a legnagyobb szövetségi ünnepe Izraelnek Jahvéval, az ő Istenével.

A kis Üdvözítő arca is piros az örömtől. Hiszen az ő Atyja házába menendő s pedig mint vallásilag nagykorú, először hivatalosan. Milyen örömmel s áhítattal zendíti rá ő is a zsoltárt, amelyet útközben énekeltek:

„Örvendeztem, mikor azt mondták nekem: az Úr házába megyünk.”¹ Az Üdvözítő is a szokáshoz alkalmazkodva, mint kis ünnepi zarándok, a gyermekek csoportjához csatlakozik. Szeretetreméltó komolysága őt teszi a gyermekcsapat vezérévé. Gondoskodik is kicsi társairól, hogy szép rend legyen, s megőrizték az összeszedettséget.

Az út, ha Szamárián vágta keresztül, mintegy 33 órát vett igénybe. Ha pedig a téves hitű, ellenszenves s ellenséges érzületű szamaritánusokat kikerülendő átkeltek a Jordánon és Pereán keresztül haladtak a zarándokok, akkor 34—36 órányi utazást kellett Jeruzsálemig megtenniök.

Alig múlt el óra, hogy valamely, a zsidó szívnek szent és kedves helyet, emléket ne érintettek volna, és a kis Jézus erre bizton fel is hívta társainak figyelmét. Olykor-olykor aztán rázendítették a zarándok-zsoltárt, amely a mi szívünk húrjain is, akik a tökéletesség útján törekszünk a mennyei Jeruzsálem felé, oly édes visszhangra talál:

„Mily kellemesek a te hajlékaid, seregeknek Ura! Sóvárogva vágyakozik lelkem az Úr udvaraiba. Ujjongva eped szívem és testem az élő Isten után.

Hisz házat talál magának a veréb, fészket magának a gerlice, hova fiait helyezze: Oltáraidnál (találom én ezt) seregek Ura, én Királyom és én Istenem! Mily boldogok, Uram, kik házadban lakhatnak, téged örökkön-örökké magasztalhatnak! Boldog az az ember, akit te megsegítesz, mikor szívében elhatározza, hogy fölmegy a Könnyek völgyén át a kitűzött helyre... Mert jobb egy nap a te udvaraiddban, mint más helyen ezer. Inkább akarok utolsó lenni Istenem házában, mint lakni a gonoszok sátoraiban...”²

Mikor pedig felértek végre a Skópus hegyére s a templom és város egész szépségében bontakozott ki előttük, nagy ujjongással üdvözlük azt.

2. A HÚSVÉTI ÜNNEP

A Szentcsalád résztvett lehetőleg a húsvéti ünnep minden szertartásában, amelyek Nizán hónap 14-én vették kezdetüket. E nap délutánján, az „esti áldozat” után minden családapapa leöli a bárányt, amelynek vérét a templomban a papok aranycsészével felfogják, és az égő áldozatok oltárára öntik. E közben felhangzik a harsonaszó, és eléneklik a kis „Hallel“-t.³ Jahvét magasztalja ebben Izrael az Egyiptomból való csodálatos szabadulásért, amelynek húsvét az emlékünnepe:

„Alleluja! Midőn Izrael kivonult Egyiptomból, Jákob házanépe az idegen nép közül, Juda lett szent országa, Izrael birodalma. Mikor a tenger meglátta, elfutott, a Jordán visszafelé tartott, ugrándoztak a hegyek, mint a kosok, és mint juhok bárányai a halmok...”⁴

Otthon aztán a bárányt gránátfa-vesszőből készült nyáron egészben megsütik s mikor beköszönt az este, szertartásos módon elköltik.

Nizán 15-től fogva aztán folytak a rendes és rendkívüli áldozatok a templomban. Nevezetesen 15-én este az egész nép jelenlétében először vágják a sarlót az árpába, hogy az új termés zsengejét ünnepélyesen az Úrnak szenteljék. Ennek is megvolt a maga szertartása. Másnap ugyanis kicsépezték az árpát s egyéves báránnyal, búzaliszttel és borral égő áldozatként bemutatták. Ezzel megnyílt az aratás, amely egészen pünkösdig tartott. A „zsengek áldozata” után az ünnepi zárándok, ha tetszett neki, hazamehetett.

Mindez mélyen meghatotta az Üdvözítőt.

Hiszen mindeme titokzatos ceremóniák, amelyeket a zsidó nép csak úgy homályosan értett, voltaképpen a Messiásra vonatkoztak, s az ő véres és eucharisztikus áldozatát jelképezték. Főleg a húsvéti bárány feláldozása annak minden szertartásával együtt. Jézus jól tudta ezt. Még 21 év, s utoljára ünnepli ő ezeket a formákat, hogy aztán megadja a saját személyében azoknak tartalmát, beteljesedését. Egyelőre csak sóhajtozza szívében: „Ecce venio!”¹⁵ „Ime jövök!”

3. TANULSÁGOK

Az előrebocsátott szemlélődés talán a következő támaszpontokat adja az elmélkedésre:

a) Jézus példát ad nekünk arra, hogy semmi életkor nem ment fel a kötelezettség alól: Istent dicsérni, tisztelni és neki szolgálni. Mert hiszen a Szentlélek világosan hirdeti: „Féld az Istent és tartsd meg parancsait, mert ez az egész ember.”¹⁶ Szóval ebben merül ki az ember egész célja és feladata az életben.

De főleg a fiatalok az, amelynek hódolatára az Úr különösen vágyik. Az emberi nem virágait óhajtja látni oltára körül. Miért is: „Gondolj Teremtődre ifjúságod napjaiban!”¹⁷ — int a Szentlélek.

b) Figyeljük aztán Üdvözítőnket zarándokútjában. Lássuk magatartását: minő szerény, kedves, angyali! Mire gondolt? Miről beszélgetett?

Fontolgassuk erényeit, amelyeket útközben gyakorol, ragyogtat. Nevezetesen testvéries előzékenységét és figyelmét, szolgálatkészsé-

gét társaival szemben... Aztán alázatosságát. Eltűnik a többiek között... rejtegeti isteni bölcsességét, fölényét. Tesz, imádkozik a többiekkel. Pedig mi volt ő a többiekkel szemben! Továbbá szegénységszeretetét. Beéri a legszerényebb táplálékkal és ruhával, szállással. Áhítatát az imában, istentiszteletben, odaadását mennyei Atyjával szemben.

c) Végül elmélkedhetünk az ő nagy tiszteltétéről s engedelmességéről a szent szokások és szertartások dolgában.

Az Írás kiemeli, hogy Jézus Jeruzsálembe „a szokás szerint”¹⁸ ment fel.

A Szentcsalád általában nem keresett mentséget és kibúvót, hogy a terhes és költséges zarándokutat kikerülje.

Józsefre ez szorosan kötelező volt: „Esz-tendőnként meg kell jelennie közüled minden-kinek, aki férfi nemem vagyon, az Úr, a te Istened színe előtt, azon a helyen, amelyet majd kiválaszt.”¹⁹ — szól a törvény.

Nevezetesen húsvét ez az alkalom. A Szűzanya csupa ájtatosságból csatlakozott férjéhez. Jézus pedig úgy engedelmességből szülei, s 12 éves korától fogva, a törvény iránt, mint szeretetből mennyei Atyja iránt, nagy örömmel szegődött hozzájuk.

De nemcsak sablonos alkalmazkodás volt ez részükről, hanem igyekeztek minden szent szokás és szertartás szellemébe behatolni.

Élt bennük az a liturgikus tudat, amelyet később Szent Teréz így fejezett ki:

„Én az életemet is odaadnám az Egyháznak mindenegyes rubrikájáért, szertartásáért.”

Becsüljük nagyra e szent szokásokat. Ezek

védik a szabályokat, a szabályok pedig az erényeket és fogadalmakat.

Beszélgetés a szent Szereplőkkel. Kérem tőlük főképen a nagy s lelkiismeretes ragaszkodást Egyházam és rendem minden szertartásával, szokásával szemben. Kérem főleg az Úr Jézustól, hogy elkerüljem az átkot, amelyet a próféta hirdet azoknak, akik „az Úr művét hanyagul végzik”,¹⁰ hanem sokkal inkább rászolgáljak Istennek kegyelmére és áldására:

„Boldog ember... aki az Úr törvényében leli kedvét, s éjjel-nappal eszében forgatja törvényét... Olyan, mint a folyóvíz mellé ültetett fa, mely gyümölcsét idejében meghozza és melynek lombja le nem hull, mindenben, amihez fog, boldogul.”¹¹

¹ 121. zs. 1. — ² 83. zs. 1—7, 11. — ³ 113. zs. — ⁴ 113. zs. 1—4. — ⁵ 39. zs. 8. — ⁶ Préd. 12, 13. — ⁷ Préd. 12, 1. — ⁸ Lk. 2, 42. — ⁹ Deut. 16, 16. — ¹⁰ Jer. 48, 10. — ¹¹ 1. zs. 1—13.

XXII

A TIZENKÉTÉVES JÉZUS A TEMPLOMBAN II.

Első előgyakorlat. Az evangéliumi szöveg: „És szülői évenként Jeruzsálembe mennek vala a húsvéti ünnepre. Mikor aztán 12 esztendő lett, fölmenvén azok Jeruzsálembe az ünnepi szokás szerint és bevégezvén az ünnepnapokat, midőn visszatérőben voltak, a gyermek Jézus ott maradt Jeruzsálemben és nem vevék észre szülei. Vélvén pedig, hogy az úti társaságban van, menének egy napi utat, és keresék őt a rokonok és ismerősök között. És mikor nem találták, visszatérének Jeruzsálembe, keresvén őt.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása az előző elmélkedés szerint.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy mindig és mindenben csak őt keressem, főleg akkor, amikor úgy érzem, hogy valami okból magamra hagyt engem.

1. JÉZUS HÁTRAMARAD A TEMPLOMBAN

Jézus szülei biztonnyal a „zsengék áldozata” után a többi Galileából való zarándokokkal hazaindultak.

Minthogy a nép a templomban is nem sze-

rint el volt különítve s így is indult haza, Jézusnak nem volt nehéz a rengeteg, milliónyi tömegben észrevétlenül hátramaradni, szüleitől elszakadni. Mária is, József is abban a hiszemben volt, hogy a gyermek a másikkal van.

Már egynapi utat tettek visszafelé, amikor Berothnál észrevették, és pedig legnagyobb meglepetésükre és ijedelmükre, hogy a gyermek egyikükkel sincs, s így elveszett. Az éjtszakát valószínűleg Berothban töltötték, hogy az utánuk érkező csoportoknál a gyermek felől kérdezősködjenek. Nincs-e talán egy következő csapattal, vagy talán előbb elment egyik megelőzővel? Senki sem tudott nyomra vezetni.

Minő kínos éjtszaka volt ez, s minő rettentő a rákövetkező nap. Senki sem látta a gyermeket, senki sem tudott róla felvilágosítást adni. Így nem volt egyéb hátra, mint a nap elteltével újra a szent város felé venni útjukat.

Elképzelni is alig tudjuk, hogy milyen kemény megpróbáltatás volt ez Máriára és Józsefre. Százszor szívesebben mondtak volna le a saját életükről, mint erről a gyerekekről. Szenvedésük oka nem csupán természetes, hanem természetfeletti: a szeretet Uruk, Istenük, legfőbb javuk iránt. És ilyenkor leghegyesebb és legélesebb a fájdalom töre. Mi magunk is megízleltünk már ebből valamit, amikor kétségek gyötörnek, vajjon nem veszítettük-e el valami bűnnel Istenünk kegyelmét, lelkünkben való szerető jelenlétét.

Mennyi borzalmas lehetőség merült fel Mária és József aggódó lelkében... Talán a

gonoszok kezébe esett? Talán máris elérte őt a Simeon által megjósolt kard? A bizonytalanság csak élénkíti a képzelődést s fokozza a veszteségnek amúgy is rettentő fájdmát.

Ki számlálja meg a könnyeket, amelyeket ejtettek, a sóhajokat, amelyek lelkükből előtörtek?

De fájdmukban is azért mégis szentek maradtak. Türelmesek, Isten akaratán megnyugvók és alázatosak. Bár lelkiismeretük mit sem vetett szemükre, de azért mégis a nagy veszteséget a saját méltatlanságuknak tulajdonították. Ki is volna méltó, hogy ilyen gyermeket mondjon magáénak? Még hálálkodtak is Istennek, hogy ennyi ideig ápolhatták, gondozhatták az ő szent Fiát.

Amde minden fájdmuk mellett azért tevékenyek is voltak. Minden eszközt felhasználtak, hogy a gyermeknek nyomára jöjjenek, őt feltalálják. Egyrészt imádkoznak, másrészt keresnek, kutatnak, tudakozódnak, minden ajtón kopogtatnak, s megbízásokat adnak, hogy mások is utánajárjanak. Így telt el az első éjszaka, a következő nap, a harmadik napnak egy része, míg végre a templomnak zsinagógájába is benéznek...

2. MIÉRT VONUL VISSZA OLYKOR ISTEN!

A Szüzanya és Szent József keservét olykor mi is megizleljük, mikor Jézus minket is magunkra hagyni látszik és magát mintegy keresteti általunk. Tapasztaljuk, amit Jób így panaszol: „Ha eljön hozzám (a szentáldozásban) nem látom, ha elmegy, nem veszem észre... ha ártatlan vagyok is... nem veszek

erről (az ártatlanságról) tudomást, megúntam életemet...¹²

a) Oka lehet Isten visszavonulásának nálunk a titkos bűn, amelyet talán mi a démon mesterkedésére nem ismerünk fel, sőt talán erénynek minősítünk. Ilyenek gyakran a szeretetlenségnek vétkei, amelyekre olykor illenek az igék: „Van út, mely az ember előtt helyesnek látszik, de a vége halálba vezet.”¹³ Nem ok nélkül sóhajtozza azért maga a Zsol-táros: „Tisztíts meg titkos bűneimtől!”¹⁴ „Ifjú korom bűneire s botlásaira ne gondolj vissza, irgalmad szerint emlékezzél meg rólam, hiszen te jó vagy Uram!”¹⁵

b) Visszavonulásra indíthatja Istent nálunk a titkos kevélység, amely elveszi Istennek minden kedvét, hogy velünk barátság foglalkozzék. Ez a kevélység is nem ritkán lappang, mert jócselekedeteinken és látszólagos eredményeinken is enged tetszelegni. Csak a megaláztatások éjtszakái engedik ezt a titkos gőgöt felszínre jönni.

c) Olykor megint Istennek gondviselő, javunkat kereső, bölcs intézkedése vonja össze lelkünk egén a fellegeket, amelyek akadályozzák, hogy az ő vigasztaló jelenlétét érzékeljük, élvezzük.

Isten ugyanis ilyenkor meg akar bennünket alázni, s annak beismerésére ébreszteni, hogy minden javunk csak Tőle van, mindennel csak neki tartozunk. Nála nélkül pedig mérhetetlenül elhagyatottak és tehetetlenek vagyunk.

Legyünk bár bűnös előidézői megpróbáltatásunknak, vagy érjenek azok bennünket ártatlanul, jól tesszük, ha az okot mindig ma-

gunkban keressük s elismerjük a Szűzanyával és Józseffel, hogy mi egyebet, mint megaláztatást nem érdemlünk. „Míg megaláztatás nem ért, vétkeztem én.”¹⁶ Vagyis a vétkemmel szolgáltam rá a megaláztatásra. „Tudom, Uram, hogy ítéleteid igazságosak, és méltán aláztál meg engem.”¹⁷

„Jó nekem, hogy megaláztál engem, hogy megtanuljam rendeleteidet.”¹⁸

3. MAGATARTÁSUNK AZ ELHAGYATOTTSÁGBAN

Gyönyörű példát ad erre, mint láttuk a gyermeket kereső szent házaspár.

a) Egyrészt türelmesek. Megőrzik lelkük legbensőbb szentélyében békéjüket. Nem panaszkodnak, nem zúgolódnak. Elmondják lélekben Jóbbal: „Sötétség után újra világosságot várok.”¹⁹ Ha be is borul egészen az ég, ha zuhog a zápor, dül a vihar, ki hiszi azt, hogy ez most már örökre így tart? Nemde mindenki várja az újra elötörő napsugarat? Mi is, mint Noé a bizalom és reménység bárkájában várjuk, míg a Szentlélek galambja meghozza a viruló olajágot és a vízözön lepad.²⁰

b) De aztán a lelkinyugalmat megőrizve, tevékenykedjünk is, küzdve a vigasztalanság ellen. Mert az állóvíz megposhad. Keressük az okot. Ha megtaláljuk, tegyünk róla. Bánjuk meg bűnünket, hibánkat, tegyük jóvá mulasztásunkat, vezekeljünk.

Ha nem találjuk az okot, alázkodjunk meg és várjuk meg, míg Isten végtelen jóságában visszatér hozzánk.

c) Aztán imádkozzunk, de jól és buzgón. Úgy, ahogy a Gyermekét kereső Szent Szűz

imádkozhatott. Kérjük meg a mennyei Anyánkat, hogy segítsen ő is Jézust újra megtalálni. Mutassa meg nekünk az ő Gyönyörűségét.

Beszélgetés az Úrral és a szent szereplőkkel az elmélkedés anyaga szerint. Mondhatjuk Urunkhoz, Jézusunkhoz: Te mondtad, Uram: „Keressetek és találtok, zörgessetek és megnyitnak nektek.”¹ Add, hogy én mást a világon kívüled ne keressek. S ha nélkülözöm vigaszos jelenlétedet, ne nyugodjam addig, míg csak újra meg nem találalak. De egyben ígéretet is teszek, hogy gyengéd és figyelmes vendéglátója leszek az Úrnak. Mert Neki minden leereszkedő irgalma mellett is finom ízlése van és elvárja, hogy jó előkészülettel fogadjam, és ha eljön, szeretettel tartogassam, mint ahogy a szívesen látott, előkelő vendéggel tenni szoktuk. Talán ez az oka, talán itt volt, vagy van a hiba, hogy Uram olykor szótlanul jön és távozik. Ma tehát az egész nap folyamán hálálkodom Uramnak reggeli látogatásáért s délután s este, főleg reggel epedő fohászokkal, a hit, remény, szeretet eleven indulataival várom és fogadom.

¹ Lk. 2, 41—45. — ² Jób 9, 1; 11, 21. — ³ Péld. 14, 12. — ⁴ 18. zs. 13. — ⁵ 24. zs. 7. — ⁶ 118. zs. 67. — ⁷ 118. zs. 75. — ⁸ 116. zs. 71. — ⁹ Jób 17, 12. — ¹⁰ Gen. 8. — ¹¹ Lk. 11, 9.

XXIII

A TIZENKÉTÉVES JÉZUS A TEMPLOMBAN III.

Első előgyakorlat. Az evangéliumi szöveg: „És lön három nap mulva, megtalálák őt a templomban a tanítók közt ülve, amint hallgatá és kérdeze őket.

Almélkodának pedig mindnyájan, kik őt hallák, az ő okosságán és feleletein. És meglátván őt, elcsodálkoznak. És mondá neki az ő anyja: Gyermeke! miért cselekedtél így velünk? Ime, atyád és én bánkódva kerestünk téged. Ő pedig mondá nekik: Miért, hogy engem kerestetek? Nem tudátok-e, hogy az én Atyám dolgaiban kell lennem? De ők nem érték a beszédet, melyet nekik mondott. Akkor hazatért velük...”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy jól megértsem és valóra váltsam, hogy nekem is mindig „Atyám dolgaiban kell lennem.”

1. MIT TETT JÉZUS A HÁROM NAP ALATT?

A szüleitől elvált édes Üdvözítő a három napnak legnagyobb részét a templomnak óriási épületeiben töltötte.

Az áldozatok idejét leszámítva, többnyire

a zsinagógában tartózkodott, vagyis abban a helyiségben, ahol a törvénytudósok állandóan előadásokat tartottak az odasereglett önkéntes hallgatóság előtt. Mindenkinek joga volt itt felszólalni és az Írást és Törvényt illető kérdéseket, kétségeket előterjeszthette.

Csakhamar feltűnt itt az Üdvözítő gyakori megjelenése, a gyermeknél egész szokatlan figyelmes érdeklődése és szerény viselkedése által. Mély szakértelemre mutató kérdései és szellemdús feleletei csakhamar az érdeklődés központjába helyezték őt.

Nem győzték ezt a csodaszép és okos gyermeket nézni, hallgatni. Akárhány előkelő törvénytudós csak azért látogatott be a zsinagógába, hogy Őt lássa, megvizsgálja, tanulmányozza.

A tudósoknak ezt a jelenlétét az Úr Jézus arra használta ki, hogy valami tündöklő, emlékeztető kinyilatkoztatást tegyen magáról és az Isten országáról. Mikor a csillagászok a növekvő új holdat megfigyelik, a még homályban levő oldalon látják a gyűrűs hegycsúcsokat a már rájuk hulló napfényben tündökölni, míg a többi rész még homályban van. Gyönyörű látvány ez! Így bukkan elő a rejtettség homályából, názáreti szürke életéből, mint tündöklő, kimagasló pont, Jézusnak ez a jeruzsálemi templomi fellépése.

Amikor szakavatott, mélyértelmű kérdéseivel a tudósok, hallgatók lelkét már szinte lenyűgözte, szerzett tekintélyét arra használja, hogy most már ő veszi át a vizsgáztató szerepét. Felveti a kérdést, amely a zsidó vallásnak magja és az érdeklődés középpontja, a Messiás eljövételét.

Vajjon el kell a Messiásnak érkeznie? Mily családból és hol kell születnie? Erre mind egyértelműleg felelnek.

Most már kényesebb dologra tér át: Mikor kell megjönnie? Erre is pontos választ kap. Midőn Júdatól elvétetik a fejedelmi pálca... a második, e templom idejében. Tehát eljött-e már? — kérdi az Úr. Erre megint egyhangú, tagadó feleletet kap.

Most Jézus éppen az ellenkezőt kezdi bizonyítani, és pedig oly meggyőzően, hogy a tudósok mind zavarba jönnek és kétségbeesetten védekeznek... Hasztalan! Jézus érvei fölényesen leverik őket.

Erre, mint történni szokott, okok helyett a lekicsinylés és megvetés fegyverével hozzakodnak elő. Talán okosabb akarsz-e lenni nálunk? Hogyan jutsz te ahhoz, hogy gyermek létedre minket oktass, velünk vitatkozzál és minket cáfolj?

A heves és szenvedélyes vita az Üdvözítőt mind feljebb szorítja a katedra lépcsőin, míg végre, felérve, leül, betelepszik a katedra karosszékébe. Voltaképen a tudósok maguk engedték azt át neki önkénytelenül.

E pillanatban lépnek be a zsinagógába József és Mária. Ámulva látják ezt az e helyütt egészen szokatlan jelenetet: a katedrán ülő gyermek és az előtte hevesen vitatkozó tudósok.

A közönség mindjárt észreveszi, hogy a gyermeknek szülői jelentek meg. Tisztelettel nyit nekik utat egészen a katedra közeléig.

Jézus ekkor abbahagyja a vitát, leszáll a lépcsőkön és tisztelettel siet eléjük.

Az Isten Anyja az utófájdalom és a viszont-

látás örömének hatása alatt ölelésre tárja ki karját e szavakkal: „Gyermekeim! miért cselekedtél így velünk? Ime, atyád és én bánkódva kerestünk téged.”¹²

És az Üdvözítő? Talán az anyai karokba esik és restelkedve, pírulva, forró gyermeki csókkal igyekszik magát menteni és a szülői szíven ejtett sebet behegesztetni?

Szó sincs róla! Ott áll komolyan, csendesen, méltósággal teljesen a tudósok és a hallgatóság gyülekezetében. Égfelé emeli kicsi jobbát és csengő hangon így szól: „Miért, hogy engem kerestetek? Nem tudtátok-e, hogy az én Atyám dolgaiban kell lennem?”¹³

Csodálatos, természetfeletti méltóság és fenség ragyogja be ekkor egész valóját. Mindenki hallgat és tisztelettel és szent félelemmel tekint reá, nem véve ki kedves szüleit sem. Ők is alig tudnak magukhoz térni ámulatukból. Jézus erre anyjához megy. Megfogja annak kezét, a másik kezével pedig Józsefét és így lépdel ki velük a zsinagóga csarnokából az ámuló közönség sorfala közt.

2. Néhány tanulság

a) Ime, míg engem az Üdvözítő elhagyni látszik, ahogy elvált édes szüleitől, nem tétlenkedik. Mások lelkébe lövelli isteni fény-sugaraival és előkészíti őket a hitre. Örüljek neki és kérem is őt, hogy míg én őt érzelmileg nélkülözöm, vigasztaljon addig másokat, akik erre jobban rászorulnak. Ezek után majd csak megint rám kerül a sor... Addig megelégszem azzal, hogy Úram, Jézusom a távolból gondol reám és gyönyörködik önzetlenségemben s

heroikus türelmemben, amint élvezte őt kereső szüleinek magasztos erőnyeit.

b) „Miért, hogy engem kerestetek?”⁴

Vajjon nem tudtátok-e, hogy nem vesztet el az, akinek tudta, beleegyezése nélkül egyetlen veréb sem esik a földre, s aki még hajszálaitokat is számontartja?⁵ Míg engem szerettek, addig el nem vesztettek... A félelemnek és aggodalomnak egyetlen és legjobb orvossága: az irántam való szeretet. Mert: „A szeretetben nincs félelem, hanem a tökéletes szeretet kizárja a félelmet...” Tehát szeressük Istent!...⁶

c) „Atyám dolgaiban kell lennem.” Miért? „Mert nem azért szállottam le a mennyből, hogy a magam akaratát cselekedjem, hanem annak akaratát, ki engem küldött.” „Nekem annak műveit kell cselekednem, ki engem küldött.”⁸

Nekem is voltaképen mi egyéb dolgom van ezen a világon? Vajjon azért születtem, hogy a testemnek, a világnak, vagy rendetlen önszeretetemnek szolgáljak?

„Aki szereti életét (érzékiesen, bűnösen keresve annak boldogságát), elveszti azt, aki életét gyűlöli (Istenért feláldozva) e világon, örök életre örzi meg azt.”⁹

Vajjon elmondhatom-e én is magamról, hogy én is állandóan „Atyám dolgaiban vagyok”, kizárólag Isten ügye foglalkoztat, érdeklődési körömet szent hivatásom tölti ki? Vajjon nem inkább mindig abban vagyok, amik az enyéme, amik érzéki természetemnek, hiúságomnak és kényelemszeretetemnek hízelegnek? Ha napközben keresnek, vajjon legalább is

gyakran a kápolnában, az oltár lábainál találhatnak-e meg?

Beszélgetés az Úrral. Ó Jézus, akit Atyád ügye, szolgálata annyira lefoglalt és igénybe vett, hogy méltán feltételezhetted, hogy a téged igazán ismerők csak ebben keresnek, add, rólam is mindenki higgye, tudja, hogy én egészen a te szolgálatodban olvadtam fel. „Oktass engem, Uram, törvényeid útjára, hogy mindenkor csak azt kutassam, adj értelmet, hogy törvényeidet vizsgáljam és teljes szív-ből megtartsam. Vezess engem parancsaid ösvényére, mert benne lelem kedvemet... Hajtsd szívemet bizonyosságaidra és nem kapzsiságra. Fordítsd el szememet, hiúságot ne lásson, éltesse engem a te utaidon... Ime, én kívánom rendeleteidet, igazságod által adj nekem életet.”¹⁰

Jófeltételt is formálok a mai napra és egész életemre: Elég nekem az Isten! Azért egyedül és mindenben csak őt keresem.

¹ Lk. 2, 46—51. — ² Lk. 2, 48. — ³ Lk. 2, 49. — ⁴ Lk. 2, 49. — ⁵ Mt. 10, 29—30. — ⁶ I Jn. 4, 18—19. — ⁷ Lk. 2, 49. — ⁸ Jn. 6, 38; 9, 4. — ⁹ Jn. 12, 25. — ¹⁰ 118. zs. 33—40.

XXIV

A TIZENKÉTÉVES JÉZUS A TEMPLOMBAN IV.

Előgyakorlatok, mint az előző elmélkedésben.

1. AZ ESEMÉNY JELENTŐSÉGE

A Róma építésétől számított 760-ik esztendőben az évheted hetedik évében, amikor a paschachot (húsvétot) Izrael népe nagyobb pompával ünnepelte, tette meg Jézus először hivatalosan a zarándokutát, amely a mi számításunk szerint akkor április 25-től május 1-ig tartott. A Messiás-várás izgalma az egész országban szinte a tetőfokán van. Csak az előző évben Júdas, az álmessiás fellépése forradalmi mozgalmat keltett, amelyet vérbe kellett fojtani. A nép még ennek hatása alatt áll. A római hatalom politikai okokból akkor egyesítette egy prokurátor alá Judeát Pereával, ami szintén hazafias elkeseredést és kívánságot ébresztett a felszabadító Messiás után. Ez a háttér Jézus eme első zarándoklatának. Egyik célja éppen ezért a messiási fogalom tisztázása legalább a papságban, amelynek feje már akkor Annás volt.

Ez a jelenet, amelyről már többször elméltünk, tehát első nyilvános személyes tanú-

ságtétele Jézusnak önmagáról, mint Isten küldöttjéről. Hirtelen felvillan benne, kitör belőle messiási hivatása. Jövendő tanítói hivatala előrevet egy ragyogó sugarat. Jövendölés ez a jelenet bekövetkezendő dolgokról, mikor majd ez a gyermek megváltoztatja az akkori korhadtt állapotokat. Tisztes, szinte istenített, agg tudósok leszállnak majd Mózes katedrájáról, hogy ennek a gyermeknek adjanak azon helyet... Előrejelzi ez már a zsinagóga lealkonyodtát és a kereszténység hajnalának felvirradását.

Hirdetik aztán Jézusnak szavai, elsők, amelyekről az evangélium beszámol: „Nem tudtátok-e, hogy az én Atyám dolgaiban kell lennem?”¹¹, a messiási és minden apostoli hivatásnak fenségét és nagyszerűségét. Ezért a hivatásért mindent, még a leggyengédebb kapcsolatokat is szét kell törni. Még a szülők iránti ragaszkodásnak is, amely a legnemesebb, legerősebb és legjogosabb, áldozatul kell esnie, ha egyszer Isten hív, Isten kiválaszt, Isten ügye úgy kívánja. „Aki atyját vagy anyját jobban szereti, mint engem, nem méltó énhozzám.”¹² E titok mutatja tehát Jézusnak magasztos befogását a hivatását illetőleg, amelyért feláldoz mindent, megőrizve a szív teljes függetlenségét, odaadását a mennyei Atya iránt.

2. HOGYAN KÖVETI JÉZUS HIVATÁSÁT?

A názáreti életről szóló elmélkedésekben a parancsoknak, a hétköznapi életnek országútján láttuk Jézust járni. Ez a titok mintha kiáltó ellentétben volna az előzővel, az Úr Jézus rejtett életével. Mintha egyes körülmé-

nyekben egyenesen a gyermeki kötelességeknek sérelmét látnók. Egy tizenkét éves gyermek szülei tudta és beleegyezése nélkül távozik. Azoknak mérhetetlen fájdalmat okoz, amelytől — emberileg szólva — megkímélhette volna őket. És amikor hosszas keresés után nyomára jönnek, nem is menti magát, hanem, bár szerényen, de — ha szabadna mondanunk — neki áll felül, s azzal a kijelentéssel intézi el a dolgot s igazolja magát: „Nem tudtátok-e, hogy az én Atyám dolgaiban kell lennem?”¹³ Nyilvánvalóan arra akar bennünket ezzel kioktatni, hogy biztos és igazi hivatásunkat követnünk kell, kerüljön bármibe. Ez a titok tehát valóságos hivatástitok. Benne minden, az utolsó vonásig erre van berendezve. Egyben rácáfol mindama ellenvetésekre, amelyeket a hivatás ellen felhozni szoktak.

a) *Mikor követi Jézus hivatását?* Tizenkét éves korában, tehát egész fiatalon. Azért teszi ezt, mert a pályaválasztás éppen az ifjúkor-nak nagy, életbe- és örökkévalóságba vágó feladata. Ha Jézus 12 éves korában tette meg ezt a lépést, jóllehet megtehetette volna ugyanezt a későbbi éveiben is, akkor miért is ne léphetne egyházi vagy szerzetesi pályára a 16—18 éves fiú vagy leány? Miért kellene addig várnia, míg hivatásának drágagyöngyét a világ, a test, vagy az ördög végre elrabolja tőle? Miért kell előbb a kísértések minden mérgét kipróbálnia, hogy bölcs elhatározását igazolja? Gyakran számtalanszor veszélyesebb utakra engedik egész korán lépni gyermekeiket a szülők, hogy a kedvező alkalmat — mint mondják — el ne szalassza. A hivatásnak is megvan a maga ideje.

b) *Aztán Jézus hivatása is egészen szokatlan, rendkívüli.* Magas célra, feladatra szólítja: Istenről, az ő Atyjáról kell gyermek létére nyilvános tanúságot tennie, lemondva a legédesebb szálakról, a szülői társaság legszebb örömeiről. El kell hagynia mindent, hogy egyedül Istennek szolgálatára szentelje magát.

c) És Jézus a hivatást követi gyorsan, elhatározó lépéssel, komolyan és erőslelkűen. Szülői áldozatát nem enyhíti, mert tudja, hogy ez az áldozat, amelyet velük hozat, csak az ő erényüket is fejleszti, érdemeiket és égi jutalmukat mérhetetlenül növeli.

3. A TANULSÁG REÁNK

Ha Isten bennünket az élet nagy országútjára szánt, s meghagy a názáreti családi élet egyszerű munkáiban, nincs okunk panaszkodni. Hiszen Jézus erre is példát adott, éspedig harminc hosszú éven át.

Tekintsünk azonban mindenkor szent tisztelettel és nagyrabecsüléssel a magasabb hivatásokra, az egyházi és szerzetesi állapotra. Mint az új kánonjog is mondja: „A szerzetes állapot, amelyben a hívek a parancsok betartásán kívül az evangéliumi tanácsok követését is fogadalmmal magukra vállalják, mindenkitől tiszteletben tartandó.”⁴ Amennyiben tőlünk telik, ima és jótanács által mozdítsuk elő a hivatásokat. Így nekünk is részünk lesz a meghívottak jócselekedeteiben, imáiban és érdemeiben. Neveljünk hivatásokat.

A szülők, akik gyermekükről, öregségük vigaszáról és támaszáról mondanak le Isten javára, magukra alkalmazhatják az Írás ígé-

retét: „Mindaz, aki elhagyja (odaadja) gyermekét az én nevéért, százannyit kap (vagyis sok lelki kárpótlást) és az örök életet fogja örökölni.”⁸ Aki oly nagylelkű és gazdag Úrnak ad, mint Isten, meglesz annak túl bő viszonzása. Bezzeg sok könnybe és szenvedésbe került, míg Gonzaga Ferdinánd örgróf lemondott kitűnő fiáról, összes reményéről, hercegi koronája egyetlen méltó és alkalmas örököséről, Alajosról. De bánja-e most már, amit tett?

Hiszen Alajos tette családját hírnevessé, tiszteltté s szüleit mérhetetlen boldogokká az égben, mint akik egy ily szentet, az ifjúság fő pátrónusát adhatták Isten egyházának. Ezt mondhatjuk Berchmans Szent Jánosnak szüleiről is, akik mint szegény iparosok minden reménységükről lemondtak, mikor kitűnő, tehetséges fiúkat a Jézustársaságba elengedték. Tudta, hogy mit jelent a szülőre az ily áldozat Kis Szent Teréz édesatyja is, aki a legnagyobb örömnepnek tekintette azt a napot, amikor aranyos leánykáját, az ő „kis királynőjét” Jézus jegyesének adhatta.

Mi pedig, akik a hivatást elnyertük és követhettük, helyén van, hogy azt most Istennek szívből meg is köszönjük. Hiszen a legnagyobb ajándékban részesültünk, amelyet Isten a hit után teremtményének adhat. Meg kell azonban fontolnunk, hogy a hivatás magában véve még nem tesz szentté, hanem csak bővebb eszközöket ad, hogy a tökéletességre eljussunk. Egyben növeli felelősségünket is, ha az életszentiségről hanyagságunk folytán lemaradunk. Mily keserves lesz, ha szüleink az ítélet napján számonkérik tőlünk a sok könnyet, áldozatot, amelybe nekik hivatásunk került, mikor azt

látják majd, hogy a hivatás bennünket éppen léhaságunk és nemtörődömségünk folytán kárhozatba döntött. Mennyivel jobb lett volna akkor inkább a világban maradnunk és a parancsok útján kitartanunk...

Beszélgetés az Úrral, kérve tőle az állhatatosságot a saját hivatásomban s a kegyelmet, hogy abban kitartsak, megszentelődjem és a tökéletességet elérjem.

Mindjárt fel is teszem magamban, hogy valamiben megjavítom magamat, ami a hivatást veszélyezteti, vagy annak fényét, zománcát elhomályosítja.

¹ Lk. 2, 49. — ² Mt. 10, 37. — ³ Lk. 2, 49. —
⁴ 437. Kn. — ⁵ Mt. 19, 29.

XXV

JÉZUS ELBÚCSÚZIK ÉDESANYJÁTÓL

(Szemléltetés)

Szűz Mária el volt arra készülve, hogy fiát nem bírhatja mindig közelében. Tudnia kellett, hogy a messiási munka szélesebb körű, mint amekkorát a családi kör s Názáret enged. Már özvegy volt, magános özvegy, József a názáreti temetőben nyugodott. Bizonnyal többször foglalkozott azzal a gondolattal, hogy mi is övele a Gondviselés terve, ha majd magára marad. Jézus is célozgatott erre, és előkészítette anyját a válás keservére.

— Anyám, — szól egyszer hozzá Jézus, kevéssel távozása előtt — jól tudod, azért jöttem a világra, hogy Atyám országát helyreállítsam, a tant, amelyet az égből hoztam, elterjesszem. Én tehát mindig itthon nem maradhatok. Neked meglesz a vigaszod, hogy a válás okozta áldozattal te is szolgálod Isten országát, a szent ügyet. Én is csak Atyám akaratából hagylak el téged, s ha te ebbe belenyugszol, megosztod velem minden munkám és szenvedésem érdemét és jutalmát.

— Ha én elmegyek, legjobb lesz, ha egyik rokonnál húzod meg magadat. Így majd nem

érzed magad annyira elhagyottnak. A szerszámokat, a műhelyt eladom, s ebből, meg kicsi házunk béréből tisztességesen meg tudsz majd élni.

— De kedves fiam, magadra is kell gondolnod, — vág közbe az édesanya — a pénz egy részét magadnak kell megtartanod.

— Ne aggódjál én miattam, édesanyám, — válaszolja Jézus — az én koromban az embernek már kell tudnia magán segíteni. Ettől fogva majd az Atya gondoskodik az én lakásomról, ruhámról meg élelmemről.

A közeli válásnak híre ugyan nagy sebet ejtett Mária szívéen, de igyekszik ezt el nem árulni, nehogy Fiának szenvedését fokozza.

— Jól tudod fiam, — szól Jézusnak kezét megragadva — hogy én egészen mennyei Atyád akaratának adtam át magam. Miattam tehát ne nyugtalankodjál. Én erős leszek. Menj csak fiam, ahová Atyád hív. Én szeretetben, imában kísérlek és minden szándékodban egysülök veled.

A dolog kiszivárgott és néhány nap múlva szóbeszéd tárgya volt Názáretben, hogy Jézus, József fia felhagy a mesterségével, eladja műhelyét, szerszámaikat... Kalandos tervek foglalkoztatják, másutt akar szerencsét próbálni. Furcsa dolog, mondogatják egyesek, itthagyni az özvegy édesanyát, akinek nincs más támasza, hiszen nincs több gyermeke, azért, hogy ábrándos tervek megvalósítása után futkosson. Egyesek kíváncsian kérdezősködnek is nála: mit is tervez, hova is szándékozik? Jézus kitérőleg felel. Nem messze megyek, nemsokára amúgyis majd hallottok rólam. Aztán beajánlotta Anyját a rokonoknak, kérve őket, hogy

legyenek anyjának segítségére, vigasztalására.

Késő őszi délután van. Az Üdvözítő ott ül a názareti szerény házikóban az asztalnál, anyjával szemben. A búcsúvacsorát költik el éppen. Jézus másnap megindul a Jordán vidékére, hogy nyilvános pályájára a közvetlen előkészületet tegye. Mária hallgatja Fiának utolsó ígét: Most Jánoshoz megyek, aki jöveletem már jóideje előkészíti. Megszerzem neki a kitüntetést és az örömet, hogy én is felveszem tőle a bűnbánati keresztséget. Aztán bőjtölni és vezekelni indulok a pusztába s ott töltök majd negyven napot... Lélekben ide is kísérj el, anyám! Jól esik tudnom, hogy ott is velem lesz... Majd aztán tanítványokat válogatok össze, s őket neked is bemutatom. Mily öröm lesz ez neked is!

Nem kis vigasz volt az anyára mindezt hallani. Mária főleg szent rokonának, Jánosnak s a családnak ilyen megtiszteltetésén örül.

Vacsora után rendbehozzák még az asztalt. A Szent Szűz előhossa a ruhákat, amelyeket Fiának készített s az útra vele adni szándékozott.

Másnap reggel még közösen elköltötték a szerény reggelit. Kis útravalót is csomagolt a gondos édesanya Fiának, néhány kenyérkét, halacska és száraz gyümölcsöt. Az utolsó percben még erszényt is nyomott a kezébe, hogy ne tudja már visszautasítani... Mindketten letérdelnek most, egymásnak hálálkodnak és egymást megáldják. Mindkét arcon szelíden peregnék a könnyek. Miközben Jézus tán azt susogja anyjának, amivel apostolaitól búcsú-

zott: „Ne nyugtalankodjék, ne riadjon meg szíved, és ne féljen. Az én békességem adom neked.”¹

Mária elkíséri aztán Fiát addig a lejtőig, amely Ezdrelon síkjára ereszkedik alá. Még egy meleg ölelés, aztán hazafordul. Vissza nem nézett egyik sem. Mindenik ment sajgó szívsebével a maga útjára.

Otthon pedig bezárult Mária mögött az ajtó. Most már igazán egyedülvaló, árva lett. Könnyes szeme az égre irányul. Szükségét érezte a magasból szüremelő erőnek, vigasztalásnak, tehát imádkozik.

Csak a hit, a remény, az ima az, amely a nagy áldozatokat megkönnyíti, sőt egyáltalán lehetővé teszi. Mily keserves megpróbáltatás volt ez a válás Szűz Máriára. Az evangélium kifejezetten nem beszél róla, de az olyan magától érthető, s akinek van szíve, nem kételkedhetik benne. Méltán számíthatjuk tehát a búcsújelenetet is azokhoz a szenvedésekhez, amelyeket a hagyomány és a hívek kegyelele Mária hét fájdalmának nevez.

Ennek a fájdalomnak mélyébe alig hatolhat le emberi elme. Hiszen itt nemcsak az anya siratja gyermekét, hanem egyben a lélek is Istent, aki íme, most láthatóan, érzékelhető módon elhagyja őt, s távol van tőle. Hiszen mi is tudjuk olykor, hogy Isten nem hagyott el minket, és mégis mily keserves nem érezni az ő jelenlétét, sőt az ellenkező benyomással küzdeni...

Mily ürt hagyott Jézus maga után!... Az elhagyatottságnak mily érzetét! Valami hasonlót tapasztalnak azok, akik a zárdából a világba visszatérni kénytelenek, vagy oly ház-

ban élni, ahol nem őrzik az Oltáriszentséget. Ámde Szűz Mária nemcsak a válás miatt szenved, hanem az aggodalmak miatt is. Mi lesz fiammal? Ki gondozza majd? Ha baja lesz, ki ápolja?

Szóval Szűz Mária is érzi azt, amit szüleink, főleg édesanyánk értünk elszenvedett. Milyen boldogok és szerencsések azok a szülők, akik ilyenkor, mint Mária, Istenre bízzák gyermeküket, imában és odaadásban keresnek és találnak megnyugvást.

Kérjük is mindjárt Szűzanyánkat, esdje ki szüleinknek földi jutalmul Isten akaratával szemben azt a szent megadást, amely a reájuk váró égi jutalomnak előíze.

De nemcsak Mária szíve, hanem Jézus Szíve is sokat szenvedett. A válás mindkettőn eleven, fájó sebet ejtett; Jézus Szívén annál mélyebbet, mert azt a részvét is nagyon gyötörte anyja iránt.

Jézus miattunk akarta ezt a keserű kelyhet is kiüríteni... Számunkra csak néhány cseppet hagyott hátra, azt is megédesítve az ő isteni példájával. Ő is végigküzdötte a keserves csatát, amelyet meg kell vívnunk, amikor az evangéliumi tanácsok s az apostoli élet követése érdekében szeretteinktől, talán édes hazánktól is válnunk kell. Ő is olyan körülmények közt akarta meghozni az áldozatot, amelyek azt nagyon megnehezítik. Ő is özvegy édesanyát hagy el, és pedig milyen anyát, és mint egyetlen gyermek!

Bár ne maradna ez a felséges példa reánk terméketlen! Miért is óvakodjunk, nehogy az

egyszer meghozott áldozatot újra visszavonjuk és egyszer elszakított szálakat megint összefonjuk.

A gonoszlélek nem késik majd az okokat, ürügyeket erre felsorakoztatni és kiszínezni... Szüleink elaggultak, ápolásra szorulnak, s nincs más alkalmas támaszuk.

Mit kell és mit lehet ily esetben tennünk, döntsék el előjáróink, lelkiatyánk. Mi pedig gondunkat vessük Istenbe, békénket őrizzük meg, s folytassuk tovább hivatásunk teendőit. Így gondoskodunk legjobban kedves szüleinkről, de a magunk lelkéről is...

Beszélgessünk aztán a szent szereplőkkel és ebben az imatársalgásban rögzítsük le benyomásainkat és jófeltételeinket.

Nevezetesen hálálkodjunk, hogy a legnemesebb szívek ily áldozatot hoztak értünk. Mert hiszen miért kellett nekik megválniuk, ha nem a mi megváltásunk, üdvünk és tökéletességünk érdekében?

Aztán megint csak fejlesszük magunkban a lemondás, odaadás szellemét, amely minden lelki haladásnak gyökere és feltétele.

Tegyük aztán jófeltételt, hogy mi az életben Istenen kívül semmihez sem tapasztjuk szívünket úgy, hogy ne lennénk készek a kegyelem sugalmára mindenről lemondani, mindentől elszakadni, mégha az életünkbe kerülne is.

¹ Jn. 14, 1—27.

XXVI

**JÉZUS JÁNOSHOZ MEGY,
HOGY AZ MEGKERESZTELJE**

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet: „Akkor Jézus Galileából Jánoshoz méne a Jordán mellé, hogy az megkeresztelje őt. De János vonakodott, mondván: Neked kell engem megkeresztelned, és te jössz énhozzám? Felelvén pedig Jézus, mondá neki: Hagyd ezt most, mert így illik teljesítenünk minden igazságot... Akkor engedett neki. A keresztség után pedig Jézus azonnal feljöve a vízből és íme, megnyílnak az égek, és látá az Isten Lelkét galamb képében leereszkedni és magára szállni. És íme szózat hangzék az égből, mondván: Ez az én szeretett fiam, kiben nekem kedvem telt.”¹¹

Második előgyakorlat. Elképzelem a helyszínt és jelenetet.

Róma alapítása utáni 780. esztendő körül vagyunk. Téli idő, a hagyomány szerint kb. január 6-a. De azért tekintve a nagyon enyhe, szinte tropikus klímát, János nem szakítja félbe a keresztelést. Folytatja a Messiást előkészítő misszióját azon a helyen, ahol hajdan Izrael, Isten csodája folytán száraz lábbal kelt át a Jordánon. Ma nem szélesebb ott a folyó 25 méternél.

Látom, amint Jézus a sok várakozó közt sorban

áll. Mikor rákerül a sor, a Jordánba lép, szinte derékig ér neki a víz. Fejét meghajtja, miközben János bizonyos imaformák kíséretében fejére önti a bűnbánat vizét...

Harmadik előgyakorlat. Kérem a kegyelmet, hogy Uramat, Jézusomat ebben a titokban is mindjobban megismerjem, megszeressem, követésére buzduljak, főleg abból a szempontból, hogy magamat mélyen megalázzam és szívesen hozzam meg a tőlem követelt áldozatokat.

1. JÉZUS A JORDÁNHOZ MEGY

Az Üdvözítő, miután édesanyjától megvált, gondolatokba merülten szállott alá Ezdrelon síkjára.

Egészen egyedül megy, határozott léptekkel, de nyugodtan és minden feltűnő sietség nélkül.

Elmélkedve jártatja szemét a köröskörül fekvő magaslatokon, hegyeken, helységeken. Bizonnyal azok a lelkek foglalkoztatják, amelyek ott éltek, szenvedtek és várták már öntudatlanul is a lelki segítséget.

Igen, a lelkek érdekelték őt s azok ügyei, más egyéb semmi!

Tekintete gyakorta az égre és előre nézett a jövőbe. Imádkozgatott.

Foglalkoztatta lelkét a nagy feladat, amelynek elébe megy. Kit nem szállott volna meg a félelem, mikor a feladat nagyságára s ezzel szemben az eszközök fogyatékoságára gondol? Hiszen az óriási munkával szemben — aminő a világ megváltása — semmi egyebe sincs, mint jószándéka, szegénysége, teste, s képessége szenvedni. Ámde vele van az Isten. Azért így bátorítja magát Izaiással: „Az Úr értelmes

nyelvet adott nekem, hogy szavammal támasza lehessenek a fáradtnak... Minden reggel figyelmessé teszi fülemet, hogy hallgassam őt mint mesteremet... Megnyitotta az Úr Isten fülemet... én pedig nem elleneztem, meg nem hátráltam. Testemet odaadtam az engem verőknek, orcámat a tépdesőknek, arcomat nem fordítottam el azoktól, kik gyaláztak és megköpdöstek engem... Az Úr Isten az én segítőm, azért nem szégyenülök meg, azért tettem arcomat olyanná, mint a kemény köszikla és tudom, hogy nem szégyenülök meg... Közel van, ki igazságot szolgáltat nekem, ki szállhat perbe velem? Álljunk ki együtt! Ki az én ellenfelem? Jöjjön ide hozzám! Ime, az Úr Isten az én segítőm, ki kárhoztathat engem? Ime, mindnyájan elvesznek mint a ruha, mely emészti meg őket. Ki féli köztetek az Urat és hallgat szolgája szavára? Ki a sötétben jár és nincs világossága, bízzék az Úr nevében és támaszkodjék Istenre.” Ezek a gyönyörű prófétai szavak biztonnyal visszhangra találnak a mi szívünkben is, főleg amikor talán szorongó lélekkel pályát választunk, vagy apostoli utakra indulunk...

Az Úr a folyóhoz ért, kb. három órányira attól a helytől, ahol a galileai tengert ismét elhagyja. Itt magas köhíd vezetett rajta át. Az Üdvözítő átkel ezen és most már a Jordán bal partján halad addig a helyig, ahol János nagy missziós tevékenységét kifejti.

Mikor az Úr ideért, alázatosan, észrevétlenül a hallgatóság, a nép, a tevehajcsárok, pásztorok és katonák közé elegyedik, mint olyan, aki a vezeklésre csakúgy rászorul, mint a többiek. Szerényen megvárja, míg a sor a keresztelkedésben rákerül...

2. JÉZUS FELVESZI A BŰNBÁNAT KERESZTSÉGÉT

Keresztelő Szent János eddig személyesen nem ismerte Jézust. Maga vallja a nép előtt: „Én nem ismertem őt.”³ Már gyermekkorától a puszták remetéje, s mint ilyen készül nagy küldetésére. Legfeljebb csak édesanyjától, Erzsébettől hallott valamit nagyrahivatott rokonáról, a názáreti Jézusról.

Amikor a kereszttelődők sorában megpillantja Jézust, nyomban felismeri, és szíve csak úgy reszket az örömtől és megilletődéstől. Alázatos tisztelettel szabadkozik: voltaképpen nekünk szerepet kellene cserélnünk: „Neked kellene engem megkeresztelned és te jössz én-hozzám?”⁴ Az Üdvözítőnek kimondhatatlan örömet okozott ez az alázatosság és hűség. „Hagyd ezt most, felel kedves taglejtéssel, mert így illik teljesítenünk minden igazságot.”⁵

Jánosnak mély belátású, Szentlélektől felvilágosított lelke nyomban megértette emez ígéket: Jézus példát akar adni az alázatosságra és engedelmességre Istennek nem csupán minden parancsával, hanem minden tetszésével szemben is. De még igazolni is akarta János keresztségét s jelképezni azt a másikat, amelyet ő alapít „tűzzel és Szentlélekkel”.⁶

Erre Jézus felsőruháját letéve, a vízbe lép, karját keble előtt keresztbe téve. Most János bűnbánatra utaló imaforma közt vizet önt fejére. Felejthetetlen pillanatok voltak ezek, amelyek János szívét örök hálával töltötték el. Valami hasonlót tapasztal a pap, amikor a konszekrációkor az Úr Jézust maga előtt ennyire megalázódva látja, vagy amikor magánál jóval szentebb lelkek előtté vallják magukat

bűnösöknek... De azért mégis tennie kell Isten szolgájának kötelességét, ahogy János is megtette azt.

Még egyet itt megjegyezhetünk. Bár legyünk szerények és alázatosak, de ne szabadkozzunk túlságosan, ha minket kitüntetni akarnak. Ebben is legyünk egyszerűek és közvetlenek. Aztán szerénységből sohase mulasszuk el kötelességünket és ne hagyjuk el a jót azért, nehogy a kevélység kísértésébe essünk. A jót meg kell tenni, és a hiúság kísértését elhárítani a jószándék felindítása által.

3. TANULSÁGOK

a) Jézus megkeresztelkedésével elsősorban az alázatosságra akar példát adni és minket kioktatni, hogy a magasabb lelkiélet és apostoli tevékenység csakis az alázatosság talaján épülhet fel, fejlődhetik ki.

Ha mi úgy a Jordán mentén Urunkkal találkozzva, vele társalgásba kezdünk, bizonynyal azt kérdezzük tőle: Úgy-e Mester, te most tanítani indulsz, s talán már a legközelebbi szombaton fel is lépsz, hogy hallasd szavadat, amelyre már ezredévek várnak...?

Nem — felel erre Urunk... én egyelőre még nem szóval tanítok, hanem szemléltető előadást tartok. Jánoshoz megyek és meghallgatom az ő bűnbánati prédikációit, s aztán felveszem kezéből az ő keresztségét..."

De Mester, — felelem én erre — ezzel lealázod magad. Hiszen te nagyobb vagy Jánosnál. Hozzád nem illő tanulni és fejedet más emberfia előtt meghajtani. Ez csak ártana apostoli munkádnak is, mert mindenki azt hi-

hetné, hogy te is csak olyan szegény, megtérést igénylő bűnös vagy, mint a többi...

Erre hallom, amint Jézus azt feleli nekem, amit később Péternek mondott: „Amit én cselekszem, te most nem érted, de majd megérted aztán.” „Ami gyökeret hajt alul, gyümölcsöt hoz felül.”¹⁸ Egyesekben talán tekintélyem csökkenését idézem elő, de ez bőven kárpótolva lesz az alázatosság nagyszerű példája által, amelyet azoknak adok, akik engem a tökéletesség útján és az apostoli életben követni akarnak.

b) Ennek a megalázkodó, vezeklő cselekedetnek más célja is volt. Urunk Jánost is megakarta tisztelni és jutalmazni. Ezt János nagyon megérdemelte csodálatos, önmegtagadott élete által. Mily önzetlenséggel töltötte be hivatását! Gyermekkorától a puszták lakója. Életszigora, erényei óriási hírnevet szereztek neki. Mindenki hozzá fut és tőle kér a lelki életben tanácsot és utasítást. Igéit úgy fogadják, mint Isten szavát. Magában a zsinagógában tisztelettel emlegetik nevét, mint prófétaét. Mindenki a messiás hírnökét látja, sőt sokan magát a messiást sejtik benne. Tanítványok jönnek hozzá és iskola alakul ki körülötte, amely kész érte tűzbe menni. És íme mégis, ezt az óriási népszerűséget, amely annyira szokott az emberi szívnek hízelegni, kész egy csapásra feláldozni. Hajlandó mindent megtenni, hogy Jézus, az ő rokona, az ő vállain emelkedjék a magasba. „Őneki növekednie kell, nekem pedig kisebbednem.” Nem érdemelte-e meg tehát, hogy Jézus maga személyesen jelentse neki megérkezését és ez alkalommal János magának a Szentléleknek csodála-

tos kijelentése által szerezzen tudomást szent unokaöccsének isteni természetéről és hivatásáról?

Lám, mily nagylelkű Isten. Ebben senki által sem engedi magát felülmúlni. Aki Istennek ad, érte áldozatot hoz, az ezerszeres viszonzásra méltán és bizton számíthat. Gondoljunk arra a túlárado vigaszra, amelyben ekkor Jánosnak része volt. Nem kárpótolta-e őt ez a sok böjtért, imáért, virrasztásért és munkáért? Magát a Messiást ő keresztelhetette meg! Sőt ráadásul még, mint az Angyali Tudós Szent Tamás¹⁰ véli, ezt az alkalmat használta ki Urunk, hogy az ő tüzze, Szentlélekkel történő keresztségét megalapítsa és abban az ő előfutárját, Jánost, mint elsőt, saját kezével részesítse. Mily kegyelmi tenger és vigasz áradt ki ekkor az annyira diszponált lélekben! Mennyivel többet ad Jézus, mint amennyit tőlünk kap! János is most már csakugyan elmondhatta az agg Simeonnal: „Most bocsátod el, Uram, szolgádat a te ígéd szerint békességben, mert látták szemeim a te megváltásodat.”¹¹ Gondoljunk erre, amikor az élet tőlünk is egy és más lemondást és áldozatot követel. Le kell talán mondanunk szerepünkről, kedvelt foglalkozásunkról, vállalatunkról, hogy a közös munkatervbe illeszkedjünk. Félre kell állnunk, s másnak helyet adnunk. Megeshetik, hogy nekünk is, mint Jánosnak, olyan vetés jut, amelynek termését majd más aratja le...

De mindenképen mienk marad az érdem és az Úr Jézus édes elismerése, amely mindenél többet ér.

Beszélgetés az Úrral és Szent Jánossal. Ó Uram! adj nekem is alázatos, áldozatkész, ön-

zetlen szívet, amely kész a te ügyedért mindenről lemondani és mindent feláldozni. Add, hogy a szentségek, nevezetesen a penitencia szentségének felvételére nagy alázatossággal készüljek, hogy én abból azt a vigaszt és gyümölcsöket merítsem, amelyekkel téged és Szent Előfutárodat a Szentlélek kitüntetett és elárasztott.

¹ Mt. 3, 13—17. — ² Iz. 50, 4—10. — ³ Jn. 1, 31. — ⁴ Mt. 3, 14. — ⁵ Mt. 3, 15. — ⁶ Lk. 3, 16. — ⁷ Jn. 13, 7. — ⁸ Iz. 37, 31. — ⁹ Jn. 3, 30. — ¹⁰ 3. qu. 66. a. 2; 3. qu. 36. a. 6 ad 3. — ¹¹ Lk. 2, 29.

XXVII

AMI JÉZUS MEGKERESZTELKEDÉSE UTÁN TÖRTÉNT

Első előgyakorlat, mint az előző elmélkedésben.

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása. A keresztselkedés után Jézus nyomban kiszállott a Jordán vizéből s a parton bizonyosan leborulva mélységes háláimába merült. Ekkor hirtelen nagy zúgás támadt, olyan, mint az égből érkező mennydörgés. A magasból ragyogó, fényes felhő ereszkedik alá, amely olyan volt, mint a mennyország megnyílt kapuja. Sugárkévék törtek belőle elő, amelyek bearanyozták az Üdvözítőnek és Szent Jánosnak személyét és közvetlen környezetét. Az egész vidéket pedig valami mennyei világosság árasztotta el. De leginkább az Úr Jézus személyére esett a sugarak legragyogóbb szalagja, amely át meg átjárta, itatta. Ennek a sugárszalagnak közepén hófehér galamb szállott alá, érkezett az égből: a Szentlélek Isten, s az Üdvözítő felett lebegett. E közben mennydörgésszerű szózat hangzott fel, amely visszhangzott a hegyekről és magaslatokról: „Ez az én szeretett fiam, kiben nekem kedvem telt.”¹¹

Mindenki csodálkozik. Ijedten rebbennek szét. Mások meg arcukra borulnak, maga János is.

Az Üdvözítő csendes és nyugodt maradt, arcán a mennyei elragadtatás fényével.

Miközben a tömeg ámulatából magához tér, csoportosul, tanakodik, vajjon mi is történt, az Üdvözítő felkel, elhagyja a keresztselkedés helyét és Jerichó felé távozik.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy a Szentlélek kegyelmeire buzgó imával készüljek és azokat híven megőrizzem.

1. JÉZUS IMÁDKOZIK

Az evangélium tanúsága szerint Jézus a keresztség végbementé után „azonnal feljőve a vízből”² és szokása szerint bizonnal térdén állva „imádkozott”.³ És „míg imádkozott, megnyílik az ég”⁴ s a mennyei Atya és a Szentlélek megdicsőíti őt.

Világos tehát, hogy az ima nyitja meg az eget felettünk, s hozza reánk az Atya áldását és a Szentlélek vigasztalását.

Péter apostol is, „mikor fölémene a háztetőre imádozni... nyitva látá az eget”.⁵ Midőn az apostolok s társaik „mindnyájan állhatatosak valának egy szívvel-lélekkel az imádkozásban... zaj támad az égből és betelének Szentlélekkel”.⁶

Ezen nincs mit csodálkozni, hiszen már jóval előbb hirdeti a Bölcs: „a megalázkodó imádsága áthatol a felhőkön”.⁷

Mutatja ez az ima fenségét, hatalmát, mondhatnók, mindenhatóságát. Az a körülmény pedig, hogy Jézus a keresztsége után imádkozik, figyelmeztet, hogy Istennek kegyelmi érintkezését velünk, ami főleg a szentségek által megyen végbe, buzgó imával kell előkészítenünk és kísérnünk. Imádság közben ébred fel lelkünkben a bánat s erősfogadás,

amely a szentgyónásnak szükségszerű előkészítője s a bűnbocsánat feltétele. Imádság gyullasztja ki keblünkben az isteni erények érzelmeit, amelyek megint a jó és gyümölcsös szentáldozás kellékei. Az így előkészített áldozáskor érezzük mi is „az eget magunk felett megnyílni”.

2. MEGNYILÁNAK AZ EGEK

Mint a latin Szentírás jellemzően kifejezi, megnyílnak „neki” az egek. Szóval az ő kedvéért, az ő tiszteletére és dicsőségére. Mutatja ezzel Isten, hogy Jézus a „második Ádám”, „mennyből való, mennyei”,⁸ ő tehát az égből jött. Láttá és látja az Atyát és amit tőle tanulunk, azt ő „az egyszülött Fió, ki az Atya keblén vagyon, ő jelenté ki”.⁹

Krisztus Urunkat tehát és az ő küldetését itt teljes világossággal hitelesítve látjuk, de egyben a saját reménységünket is biztosítva, hogy mi is az ég polgárai vagyunk, mert „a mi hazánk a mennyekben van”.¹⁰ Miért is már most, arcunkon, magatartásunkban meg beszédmodorunkban nem „a földi, hanem mennyei ember képét kell viselnünk”.¹¹

3. AZ ISTENI GALAMB

A Szentlélek az ártatlan galamb képét választá, amikor Krisztus Urunkat különös módon megszállotta és megdicsőítette. Jézus a bűnösök közé jött, de nem volt bűnös. Eljött Jánosnak és a tömegeknek szemeláttára belemerülni a Jordán vizébe, de nem volt benne semmi szenny. Mint Papini szépen mondja

róla: „odamegy a tisztátalanok közé a tisztának természetes egyszerűségével, a bűnösök közé az ártatlanok természetes erejével, a betegek közé az egészségesek természetes biztonságával”. — Ugyancsak ő mondja: „Krisztusban még csak látszata sem fedezhető fel a megtérésnek. Első szavainak ugyanaz a hangsúlyuk, mint az utolsóknak. A forrás, amelyből fakadnak, tiszta, nincs zavaros üledéke, nincs piszkos, csapadékos alja. Biztosan indul, nyíltan és határozottan a tisztaság felismerhető tekintélyével... és nem marad nyomában semmi homály... Hangja szabad, szárnyaló, dallamos ének, amelyből nem érzik ki a gyönyörök rossz bora, sem a megbánás rekedtsége... Tekintetének, mosolyának és gondolatainak kristálytisztasága nem az a derű, amely a viharfelhő után következik, s nem is a szürkület bizonytalan fehérsége, amely lassan elbírja az éjtszaka árnyait.” (Giovanni Papini: Krisztus története. 79. l.)

Szóval Urunk, mint Szent Pál nem győzi hangsúlyozni: „Szent, ártatlan, szeplőtelen, a bűnösöktől elkülönzött, és fölségesebb az égénél, akinek nincs szüksége, hogy előbb a saját vétkéért mutasson be áldozatot.”¹²

Nem vezekelni jött Jánoshoz, hanem megalázkodni és a vízben való elmerülés által jelképezni, hogy a mi nevünkben meg akar halni magának, hogy aztán bennünk feltámadjon.

A Szentlélek a galamb képében jelzi, mint egykor Noé galambja, hogy Krisztus által „megszűnt a víz a földön”.¹³ Csak az fullad már bele a bűn vízözönébe, aki azt maga is akarja.

De jelképezi a Szentlélek a galamb alak-

jában, képében az Úr Jézus szelídségét, tisztaságát és ártatlanságát is...¹⁴ amely erények kell hogy jellemezzék azokat is, akik a vízből és a Szentlélekből újraszületnek.

4. A KERESZTSÉG SZENTSÉGE

János keresztsége nem volt szentség, nem eszközölte a megigazulást, hanem csak utalt annak szükségességre s hangolt a bűnbánatra, de ezzel egyben előkészítette a Messiás által alapítandó szentségi keresztséget. Ami Jézus megkeresztelkedése után történik, mindjárt jelképileg gyönyörűen be is mutatja azt.

Ime szerepel a vízzel való mosás, amelyet János mint Isten szolgálja eszközöl. Aztán nyomban megnyílik az ég, bemutatkozik a Szentháromság együttese, nevezetesen a Szentlélek megszentelő ereje és elhangzik a szózat: „Ez az én szeretett fiam, kiben nekem kedvem telt.”¹⁵ Úgy nagy vonásokban már ki van itt fejezve a szentségi keresztség minden eleme és fenséges gyümölcsei. Hálás lélekkel gondoljuk át azt az óriási jótéteményt, amelyben minket a szent keresztség által Isten részesített. A keresztség által léptünk Krisztusnak egyedül üdvözítő Egyházába, s váltunk alkalmassá, képessé a többi szentségek elfogadására, felvételére. Isten megbocsátotta az eredeti és minden egyéb bűnünket, ha ugyan ilyen már volt, s elengedte összes büntetéseinket. Úgyhogy akkor valamennyiünk felett „megnyílnak az eget”.¹⁶ A Szentlélek lelkünkbe szállott, ott lakást vett, hogy személyesen lakjék abban. „Nem tudjátok, — int Szent Pál oly nyomatékosan —

hogya az Isten temploma vagytok, és az *Isten Lelke lakik bennetek?*⁴¹⁷

Amde a Szentlélek nem jön üres kézzel. Szétárasztja bennünk a megszentelő kegyelem isteni életét, elülteti az isteni erényeknek gyökereit, amelyek által vagyunk egyedül képesek a hitnek, reménynek és szeretetnek természetfeletti érzelmeire. Reánk árasztja aztán hét ajándékát is, hogy a keresztény életnek cselekedeteit megkönnyítse és megszépítse. Isten tehát a keresztség által visszaállítja bennünk a boldog paradicsomi állapotot... a közvetlen barátságot Istennel, annak minden javával együtt, kettőt kivéve. Egyelőre visszavonta a testi halhatatlanságnak s a rosszra való hajlandóságtól való mentességnek ajándékát. De ezt is csak a mi javunkra tette... A küzdelem a kísértésekkel és a halál ugyanis az Isten kegyelmével erényhősökké nevel bennünket, és megszerzi számunkra a dicsőségnek koronáját.

A szent keresztségről is elmondhatjuk tehát: „Ennél többet ki adna, ez csak az égi jószág, a teljes Szentháromság nagy kegyelme.”

Nem csodálom, hogy IX. Szent Lajos király sokszor órákhosszat eltérdeelt a poissy-i várkapolna keresztkútja előtt, amelyből fejére öntötték az üdvösség vizét és kijelenté barátai előtt, hogy ez a kis szentély éppen ezért sokkal drágább előtte, mint a rheimsi székesegyház, ahol királlyá koronázták...

Beszélgetés az Úrral, megköszönve neki főleg a szent keresztség ajándékát és megújítva a keresztségi fogadalmat. Geramb, egyik hazánkfia, a Szentföldet bejárva, a Jordánhoz is elzarándokolt. A szent folyó partján —

mint útinaplója elárulja — így imádkozott, s vele együtt én is így imádkozom:

Én Istenem, mindenható és legjóságosabb, irgalmas Isten! Itt vagyok, hogy azon a helyen, ahol Szent Fiad, az én Megváltóm megkeresztelkedett, keresztségem szent fogadalmát megújítsam. Ellene mondok az ördögnek, minden pompájának és cselekedetének és neked szentelem teljesen magamat. Téged kívánlak szeretni s neked szolgálni utolsó lehelletemig. Tegyek is mindjárt jófeltételt. Talán azt, hogy a világ szellemének, amely egyben a gonoszlélek szelleme is, és a hiúság, önzés és érzéki-ség formájában olykor lelkem megközelíti, sőt meg is perzseli, ma erőyesebben ellene mondok és azt egyben-másban leküzdöm.

¹ Mt. 3, 17. — ² Mt. 3, 16. — ³ Lk. 3, 16. —
⁴ Lk. 3, 21. — ⁵ Ap. csel. 10, 9, 11. — ⁶ Ap. csel. 1,
14; 2, 2. 4. — ⁷ Jézus, Sir. fia 35, 21. — ⁸ I Kor.
15, 48. — ⁹ Jn. 1, 18. — ¹⁰ Fil. 3, 20. — ¹¹ V. ö.
I Kor. 15, 19. — ¹² V. ö. Zsid. 7, 26. 27. — ¹³ Gen.
8, 11. — ¹⁴ Jn. 3, 5. — ¹⁵ Mt. 3, 17. — ¹⁶ Mt. 3, 16.
— ¹⁷ I Kor. 3, 16.

XXVIII

JÉZUS BŐJTÖL ÉS KISÉRTÉST SZENVED I.

(Szemlélődés Meschler után)

1. JÉZUS A PUSZTÁBA MEGY

Miután az Üdvözítő a keresztséget János kezéből felvette, átgázolt a Jordánon, a pusztaságnak tartott.

Útja elvitt Galgala, vagy másként Gilgál mellett. Jerichót, amelyet pálma-, olaj-, gránát- és fügefafaerdőcskék, szőlő- és balzsamültetvények körítenek, s amelyet a Nagy Heródes király gyönyörű építményekkel, kis várakkal díszített, az Úr balról elhagyja. Szép kertek és a gazdagok pompás villái közt halad el, amelyek őt édes-kevéssé érdeklik, míg csak el nem ér a Quarantaniának, vagy népszerű nyelven „Ördöghegynek” lábánál elterülő pusztaságba.

Ez a mészkőhegy bővelkedik a természetes és mesterséges barlangokban, amelyeket a remeték készítettek maguknak. Jézus felhatolt a hegyre, oly magasra, amennyire csak a kelet felé néző oldalon lehet. Mert a csúcsra csak a nyugati oldalról lehet egészen felhatolni. Elfoglalta az egyik barlangot. A hagyomány még

ma is tudja, hogy melyiket és a kegyelet állandóan mécesst éget benne. Köröskörül kietlen vidék, tele szakadékokkal, szédítő mélységekkel. Ide látszanak Móabnak jordánontúli hegyei a Nébóval; aztán a Holt-tenger ólomszínű víztükrével. Csupán az egyik oldalon enyhíti a táj zordságát a Jordánnak növénydús partja. Kihalt itt minden. Nem jár erre ember, ha csak nem azért, hogy imádkozzék és vezekeljen. Azért kereste fel e helyet hajdan Illés is, no meg Keresztelő János olykor-olykor; s ma is eljönnek még az abesszíniai kopt zarándokok, hogy a nagybőjtöt itt tartsák meg.

Növény itt alig tenyész, állat is alig akad, legfeljebb egy-egy gyík, vagy róka, no meg a sakálfalkák, melyek a pusztában portyázva ordítóásaikkal zavarják a különben oly csendes éjtszakát.

Magá a hely is tehát valóságos penitencia-eszköz. Hozzá még az évszak és időjárás. Úgy november vége, vagy december eleje volt, amikor Urunk ide elzarándokolt. Túl hideg ugyan nincsen ezen a vidéken. De mégis itt, 1500 láb magasban, bútorzatlan barlangban éldegélni, s negyven napon keresztül, fagyasztó dolog és módfelett megpróbálja az ember nagylelkűségét, penitenciaszomját és türelmét.

Hozzá még Urunk negyven nap és negyven éjjelen át semmit sem evett, vagy ivott. Illésnek, aki talán itt, vagy a közeli Karith patak-nál vonult a magányba, Isten holló által naponként húst és kenyeret küldött.¹ Jézus azonban mindentől megtartóztatta magát. De azért nem éhezett s nem szomjazott, ami csakis isteni hatás által volt lehetséges.

Csupán a bőjt vége felé szűnt meg reá ez

a csodás, isteni befolyás s ekkor erősen érezni kezdte a tikkadtságot és kimerülést.

2. JÉZUS A PUSZTASÁGBAN IMÁDKOZIK

Mit tett Jézus pusztai magányában? Az alvásra szánt rövid időn kívül állandóan imádkozott. Társalgott mennyei Atyjával és a Szentlélekkel, aki őt ide kivezette. Majd térdelve, majd kitárt karokkal a barlang szájánál állva, majd meg arcra borulva imádkozott. Olyféle ima volt ez, mint aminőt később a Getszemáni-kertben folytat, ha nem is annyira fájdalmas. Előre végigszemlélte akkor az egész világtörténelmet, az ember tragédiáját, Egyháza küzdelmes sorsát. Látott minden embert, engem is. Felajánlotta valamennyiünkért, minden országért, nemzetért és lélekért imáját, munkáját és szenvedéseit. Elsősorban apostolaiért, azok utódaiért és munkatársaiért, aztán a szerencsétlen zsidóságért s az egész emberiségért. Közben látja saját sorsát és szenvedését is és azt nagylelkűen elfogadja. Mindennek gondolatmenete benne van a Miatyánkban, az „ő imádságában”. Tehát azt mondotta, azt elmélkedte napról-napra, hétről-hétre. Ekkor szerezte meg számunkra is az erőt és kegyelmet a szenvedés és kísértés idejére, a munka, penitencia természetfölötti érdemét és értékét. Ekkor gyűjti, alapítja azt a kincstárt, amelyből Egyháza merít egészen a világ végéig.

3. A KISÉRTÉSEK

Nemcsak a Szentlélek és a jó angyalok kísérték ki Urunkat a pusztaságba, hogy víga-

szos gondolatokat leheljenek, sugalljanak lelkébe. Kijött ide a gonoszlélek is, aki minden egyes lélekkel megpróbálkozik s amúgy is szereti a magános, kietlen vidékeket, amelyek hangulatának leginkább megfelelnek. Már régóta figyelte az Urat, kísérgette. Azonban Jézusnak minden cselekedete oly végtelenül tökéletes volt, hogy sehol, semmi oldalról sem tudott valahogyan belekapaszkodni. Hiszen a kísértésekre legtöbbször a mi tökéletlenségeink nyújtják a módot és alkalmat.

Először remete alakban közelíti meg az Urat, aki éjjel a barlangban imádkozik. Tanácsal tolakodik hozzá, hogy ne feszítse túl a dolgot, s hagyja abba böjtjét, amelyet oktanul nyújt ki ily hosszú időre. Mindjárt kínál is neki néhány követ, amelyek — sajátságos — azon a vidéken éppen a kenyérhez annyira hasonlítanak. Csodatevésre unszolja: „Ha Isten fia vagy, mondd, hogy e kövek kenyerekké váljanak.”² Jézus tudja, hogy kivel van dolga. Fel sem tekint, csak halkán odasúgja: „Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, mely az Isten szájából származik.”³ Vagyis az eredeti szöveg értelme szerint: Isten, aki atyáinkat a pusztában mannával táplálta, tudna engem is így táplálni...

Más alkalommal a sátán, mint Illés próféta mutatkozik be, csalódásig hüen utánozva annak egész külsejét. Isten küldöttének mutatja magát, s ezt azzal akarja igazolni, hogy az Urat hirtelen szárnyalással Jeruzsálembe helyezi át és a templomnak egyik párkányzatára állítja. Most aztán arra csábítja, hogy szálljon alá a magasból és így mutassa be magát a papságnak és népnek. Még bátorítja is a Szent-

írást idézve: „Angyalainak parancsolt felőled, és kezeikben hordoznak téged, hogy köbe ne üsd lábadat.”⁴⁴

Urunk ugyancsak az Írásra hivatkozva utasítja vissza a kísértést: „Ne kísértsd a te Uradat, Istenedet!”⁴⁵ Erre parancsot ad a sátánnak, hogy őt a barlangba visszavigye. A sátán engedelmeskedik. Bezzeg szívesen elejtette volna, hogy összezúzódják és elpusztuljon. De erre nem volt hatalma.

Ismét más alkalommal mint a világ fejedelemje jelenik meg s mint ilyen mutatja be Urunknak egyik hegytetőről, bizonynyal arról, amelynek oldalában a barlang volt, — az ő birodalmát. Jézus elé varázsol mindent, ami kecségtetőt a világ csak adhat, vagy ígérhet. Mindezt felkínálja egyetlen feltétel alatt, ha Urunk a lelkét neki adja: „Mindezeket neked adom, ha leborulva imádasz engem.”⁴⁶

Az Üdvözítő szent felháborodással utasítja vissza ezt a szemérmetlen ajánlatot. „Távozzál sátán, mert írva vagyon: A te Uradat Istenedet imádjad és csak neki szolgálj!”⁴⁷ A sátán távozik, helyét azonban szent angyalok foglalják el, akik az Urat a barlangba visszaviszik és ott kiszolgálják, megvendégelik. A Szűzanya bizonynyal lelki szemlélet által vett részt ebben a kedves ünnepben, amely némi érzéki, de szent vigasszal is kárpótolta Urunkat hosszas böjtjéért és állhatatosságáért a kísértések legyőzésében.

4. TANULSÁGOK

Ime Urunk párviadala a sátánnal, amint másképp el sem képzelhető, győzelemmel végződött. Tehát az Úr megengedte, hogy a kí-

sértő őt is megközelítse. A kísértés tehát magában véve még nem rossz. A kísértés, ha legyőzöm, nem árt! Ezt jól meg kell jegyeznünk.

A kísértés is „teremtény“, vagyis a teremtménynek reánk való hatása s így azt is, mint minden teremtményt, ki lehet és ki kell használnunk nagyobb javunkra, örök célunk elérésére.

Mire jó a kísértés?

Minden kísértés egy-egy erényalkalom és ez jó.

Minden kísértés folytán — ha küzdök és legyőzöm — nő a megszentelő kegyelem, és így hasonlóbba leszek Istenhez... és ez jó.

Minden kísértés növeli mennyei jutalmamat és ez jó.

Minden kísértés alázatosságra serkent, mert megmutatja, mi volnék, hova jutnék Isten kegyelme nélkül és ezt látni nagyon jó...

Aztán mily fenséges egy látvány az égiekre a küzdelem a sátán és a gyenge ember közt. Ime Isten kegyelme által mégis a gyenge ember marad felül és a hatalmas pokoli fejedelem megfutamodik... Isten adja érte a mennyi koronát.

Beszélgessünk az Úrral a végén. Tehetjük ezt talán a „Miatyánk“ szavaival: „Ne vigy minket a kísértetbe!“¹ Vagy ahogyan a francia imádkozza: „Ne engedj bennünket elbukni a kísértetben.“ Mindíg, de kivált a kísértés nehéz pillanataiban: „Jézus szentséges Szíve, bízom benned!“

¹ III Kir. 17, 6. — ² Mt. 4, 3. — ³ Mt. 4, 4. — ⁴ Mt. 4, 6. — ⁵ Mt. 4, 7. — ⁶ Mt. 4, 9. — ⁷ Mt. 4, 10. — ⁸ Lk. 11, 4.

XXIX

JÉZUS BÓJTÖL ÉS KISÉRTÉST SZENVED II.

Első előgyakorlat. Az evangéliumi szöveg: „Ak-
kor Jézust a pusztába vivé a Lélek, hogy meg-
kísértse az ördög. És miután negyven nap és negy-
ven éjjel böjtölt, azután megéhezék. És hozzá
járulván a kísértő, mondá neki: Ha Isten fia vagy,
mondd, hogy e kövek kenyerekké váljanak. Ki fe-
lelvén, mondá: Irva vagyok: Nemcsak kenyérrel
él az ember, hanem minden igével, mely az Isten
szájából származik. Akkor magával vivé őt az
ördög a szent városba és a templom ormára ál-
lítja és mondá neki: Ha Isten fia vagy, vedd le
magadat, mert meg van írva, hogy angyalainak
parancsolt felőled, és kezeikben hordoznak téged,
hogy kőbe ne üssed lábadat... Mondá neki Jézus:
Megint írva vagyok: Ne kísértsd a te Uradat Is-
tenedet. Majd ismét egy igen magas hegyre vivé
őt az ördög és megmutatá neki a világ minden
országait és azok dicsőségét, és mondá neki: Mind-
ezeket neked adom, ha leborulva imádasz engem.
Akkor mondá neki Jézus: Távozzál sátán, mert
írva vagyok: A te Uradat Istenedet imádjad és
csak neki szolgálj! Akkor elhagyá őt az ördög, és
íme, angyalok jövének, és szolgálának neki.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet
elgondolása az előző szemlélődés szerint.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy a kísértésekben okos legyek s győztesen kerüljek ki belőlük.

1. JÉZUS A PUSZTÁBAN IMÁDKOZIK ÉS VEZEKEL

Mi a célja ezzel az Úrnak?

a) Még akarja mutatni, hogy minden jelentős munkát, nevezetesen az apostolkodást elvonult és vezeklő étellel kell előkészíteni.

Az apostoli élet máris feltételezi az imában, önmegtagadásban és penitenciában való gyakorlatot. Miért? Először is azért, mert Istennek ez már örök terve. Stolz Albán szellemes megjegyzése szerint, amint Krisztus vére váltotta meg a világot, úgy a mi vérünk üdvözítheti azt. Főképpen akire lelkek vannak bízva, imádkozzék értük sokat, de ne gondolja, hogy ezzel már minden lehetőt megtett. Vezekelnie is kell értük. Így előkészülve aztán hozzájuk férhet és megmentheti őket.

b) A sátán nem egykönnyen engedi át zsákmányait. Csak az erőszaknak enged. Ima és böjt által törik meg a hatalma.

c) Az apostolkodás nem kis veszélyekkel is jár. Az ima és önmegtagadás, nevezetesen a böjt fertőtleníti s teszi „immunissá” magát az apostolt is. Szent Pál és annyi szent lelkivezér ehhez még ostromozást és egyéb penitenciát is csatolt: „Sanyargatom testem és szolgáltságba vetem, nehogy míg másokat tanítok, magam valamikép elvetésre méltó legyek.”¹²

d) Az Isten országának felépítéséről van szó. Az ima, a böjt és küzdőképesség adja meg ehhez a szilárdságot és állandóságot.

Ezért állítja oda Jézus Egyháza elé az ő

negyven napos imáját, böjtjét és vezeklését. És az Egyház megértette ezt. Mesterét követve negyven napon át böjtöl és imádkozik, és ezzel tartja az ő nagy hadgyakorlatait, manőverét. És nem is eredménytelenül. Ez a szent időszak, amelyet a hetvened vasárnap máris valamilyen előkészít, új tavaszt jelent az egyházi életben. „Et reflorent omnia”, „Újra kivirágzik minden.”

2. JÉZUS KISÉRTÉSEI

Azok a kísértések, amelyekkel a sátán Urunkat megostromolta, mondhatjuk, az összes kísértéseknek örök típusai, s az emberi természetnek mélységes ismeretén alapulnak. A sátnak volt alkalma és ideje ezredéveken át tapasztalni és az embert alaposan kiismerni.

a) Ha olyan egyénekkel áll szemben, akik a tökéletességre komolyan törekszenek, akkor az első rohamot a bizalom és nagylelkűség ellen intézi. Kishitűvé akarja a lelket tenni. Nem bírod te azt soká. Úgyis előbb-utóbb abbahagyod! Kár is tehát elkezdened és magad szegyenbe hoznod. Mindenki nevet majd rajtad, ha nagy ívelésűnek ígérkező pályád hamarosan derékon törik...

A megtérő Szent Ignácot is így kísértette. Még elélhetsz te akár negyven évig is — sutogta fülébe... ilyen szigorú életet te ki nem bírsz soká... Ámde a Szent erre ezt az okos és hősies feleletet adta: Ki tudja, vajjon 40 évig kell-e vezekelnem? Hiszen még ma, vagy holnap meghalhatok... csak ma kell kibírnom, ki tudja, lesz-e holnap. Az emberek vállát általában véve sokkal inkább nyomja a múlt és

a jövő, amely már nincs vagy még nincs azon, mint a jelen, amelyet viselnek. Ki ne élne szentül, ha azt tudná, hogy még ma este meghal? Egy nap, gondolná, nem a világ! Lám, minden nap „egy nap” és talán az utolsó.

b) Mikor pedig az ördög ezen az oldalon nem boldogul, ám az ellenkezővel kezdi: Vakmerőségre csábít. Ugorj le! Nem lesz bajod! Az ég angyalai majd megőriznek!...

Hányan elbuktak már a kísértésben, mert túlságosan bíztak a saját erejükben és a már állítólag megszilárdult erényükben. Pedig tudhatnák mások szomorú példájából, hogy sem a kor, sem bölcsesség, sem életszentség magában véve nem mentesít a bűn örületétől, alázatossága és óvatossága híján.

c) Utolsó mesterfogása a sátánnak: eleven felkínálása a gyönyör alkalmainak. Szembeállítja az önmehtagadott, szigorú életet azzal, amivel a szabadság, könnyelműség és léhaság megkínál. Hozzá még az, amivel a bűn kecsegtet, itt van, jelen van, bizonyos és szinte kézzelfogható. Amit viszont az erény ígér, olyan messzefekvő és bizonytalan. Hány és hány lélek megy bele egy kis csalétekért a csapdába. A sátán nagy festőművész. A zárda falait oly komoraknak tudja pingálni, viszont a világi életet olyan rózsaszínűvé. „Csak midőn a tömkelegbe lépünk, venni észre gyászos tévedésünk.” Csak rózsaligetről mesél a kísértő, de gondosan elrejtegeti az azokat szegélyező ösvényeket és a mérgeskígyókat, amelyek a virágos pázsitban tanyáznak. Hányan és hányan, kiket a világ boldognak tart, irigylik a mi lelki, szerzetesi békénket, biztos égi reményeinket,

aránylag oly veszélytelen ösvényeinket, és kész örömet cserélnének velünk.

3. HOGYAN VISELKEDETT JÉZUS A KISÉRTÉSBEN?

a) Nyugodt maradt. Nem árult el semmi lelki izgalmat. Ez reánk nézve annál fontosabb, mert a gonoszlélek nem tud arról, ami bennünkben megy végbe, míg csak azt külső jelekkel el nem áruljuk. Ne adjunk tehát neki módot arra, hogy a kísértés hatását bennünk felismerve, azt annál inkább fokozza. A hadviselés elemi szabálya el nem árulni a saját gyengeségünket. Mutassunk inkább jókedvet, megvetést a kísértővel szemben, vagy legalább is teljes közömbösséget. A Szentek még gúnyolták is olykor a sátánt nagy gyengesége miatt.

b) Állítsunk elvet elv ellen, miként Urunk is a hamisan beállított szentírási hellyel szemben másikat idéz, éspedig helyesen.

c) Ne keressük a kísértést, ne is hanyagoljuk el. Tegyük általában valamit ellene, fohászkodva Istenhez és elfordítva attól figyelmünket. De mindezt derült kedéllyel és nyugodtan tegyük, és győzünk és nagy lesz utána a vigasztalásunk.

Beszélgetés az Úrral. Kérjük tőle, hogy az ő magatartása legyen a mi lelkünk okulására. Adjon nekünk jókedvet és bátorságot a csatára. Aztán álljon mellettünk a harcban. Ha pedig a csata heves és tartós, forduljak Istenhez: „Uram, erőszakot szenvedek, felelj értem!”³

A világháborúnak egyik legnagyobb hadvezére mondotta: Az lesz a győztes, akinek

erősebbek az idegei. A kísértésben az marad győztes, aki kitartóan tud imádkozni és esdekelni. Felteszem magamban, hogy ma és ezen túl én is úgy teszek, ahogy tanultam.

¹ Mt. 4, 1—11. — ² I Kor. 9, 27. — ³ Iz. 38, 14.

XXX

AZ APOSTOLOK MEGHIVÁSA I.

(János és András)

Első előgyakorlat. Az Üdvözítő nyilvános pályáját azzal kezdi, hogy munkatársakat gyűjt maga köré. Először vándorutakat tesz. Megismerkedik ezzel és azzal. Bölcs és barátságos fellépésével barátokat és tisztelőket szerez magának. Ezek közt akadnak vállalkozók, akik szorosabban kívánnak hozzá csatlakozni. Egyeseket arra fel is szólít. De egyelőre még otthonukban hagyja őket. Később ezeket valamennyit összehívja, közülük 12-t szorosabb környezetébe von és apostolainak nevezi ki, de még mindig hazaengedi őket. Végül aztán a tizenkettőt állandóan és véglegesen e legbensőbb társaságába, mintegy családi körébe vonja.

Ez és a következő elmélkedés az egyes apostolok kiszemelését és megválasztását tárgyalja.

Második előgyakorlat. (Szemlélődés anyaga is lehet.) A helyszín és jelenet elgondolása.

Keresztelő János a Jordán partján áll, körötte rengeteg néptömeg, köztük több tanítványa is. Éppen beszédet intéz hozzájuk. Hirtelen félbeszakítja prédikációját. Egy irányban néz és figyel. Mindenki arra tekint. Férfiú közeledett a part

mentén. Lenyűgözően kedves és szép alak. Egész megjelenése kellemes, bájos és mégis férfias, János gyönyörrel merül szemléletébe. Felemelt botjával rámutat s megtörve a mélységes csendet, csengő hangon így kiált: „Ime, az Isten Báránya! Ime, ki elveszi a világ bűnét! Ez az, kiről mondtam: Utánam jön egy férfiú, ki megelőzött engem, mert előbb volt nálam. És én nem ismertem Őt, hanem, hogy ő kijelentessék Izraelben, azért jöttem én, a vízzel keresztelő... Aki vízzel keresztelni küldött engem, az mondá nekem: Akire látod a Lelket leszállni és rajta maradni, ő az, ki Szentlélekkel keresztel. És én láttam és tanúságot tettem, hogy ez az Isten Fia.”¹

Ezek a szavak óriási hatást tettek mindenkire, de különösen Jánosra és Andrássra. Miért is mikor ez a jelenet másnap megismétlődött, elhatározták, hogy keresik ezzel a férfiúval az összeköttetést. Jánosnak nem volt kifogása ez ellen, sőt szemmelláthatóan örült neki.

Követik tehát az Urat a folyó partján. Azonban tisztos távolban maradtak, mert nem volt bátorságuk a kezdeményezésre.

Az Űr tehát, aki előtt nem volt rejtve szívük szándéka, barátságosan, leereszkedőleg visszafordul feléjük és megkérdi tőlük: „Mit kerestek? Azok pedig mondták neki: Rabbi (amit mesternek értelmeznek), hol lakol? Mondá nekik: Jertek és lássátok! Menének tehát és láták, hol lakik, és aznap nála maradának. Akkor mintegy tíz óra vala.”² A mi időszámításunk szerint tehát d. u. 4 óra. Szent Ágoston szépen megjegyzi erre: „Minő dicső napot tölthettek együtt, mily dicső éjjelt. Ki beszélné el nekünk, amiket az Úrtól akkor hallottak...” Valami hasonló élmény az eucharisztikus Jézussal együtt töltött éjszakai imaóra.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Úr Jézust, hogy őt ebben a titokban is jobban megismerjem, megszeressem és követésére buzduljak.

1. KERESZTELŐ SZENT JÁNOS MAGATARTÁSA

a) Méltán bámulhatjuk Jánosnak nemes magatartását, nevezetesen önzetlenségét. Előtte csakugyan a legfőbb és egyetlen szempont: Istennek nagyobb dicsősége, a Messiásnak érdeke s tanítványainak nagyobb java. Mikor azt látja, hogy tanítványai nála jobb, nagyobb mesterre találtak, nem ellenzi, hogy őt ott-hagyják, és ahhoz csatlakozzanak. Nem érzi magát e miatt sértve, sőt örül neki s bátorítja őket.

Valóban remek, követendő példát adott ezzel azoknak, akik apostoli pályán működnek, másokat tanítanak, nevelnek vagy a lelkiéletben vezérelnek. Krisztus szellemétől nincs elűtőbb, mint a kicsinyes féltékenység és versengés, nincs apostoli lélekhez méltatlanabb.

b) De mutatkozik itt János nagy okossága is. Nem akadályozza a hivatásokat, sőt előmozdítja, de nem akarja azokat csinálni. Hivatást csupán Isten adhat. „Minden növény, melyet nem ültetett mennyei Atyám, tövestül kitepetik”,³ mondja később maga az Úr Jézus. János csupán megismerteti tanítványaival az Úr Jézust... lelkesedve beszél róla és mindenáron azon van, hogy őt tanítványai is megszeressék. A többit aztán a kegyelemre és tanítványai jóakarataira, szívére bízta.

Igy kell a nevelőknek, tanítóknak is eljárniuk, akik szívükön viselik, hogy Isten országának minél több munkást, Jézusnak minél

számosabb követőt, jegyest nyerjenek. A helyett, hogy erre másokat rábeszélnének, elég, hogy Jézust megismertetik az erre alkalmas lelkekkel s megszerettetik őt velük. Szinte lehetetlen, hogy Jézust igazán szerető szívek, a Krisztus-szerelmesek az ő szoros követésének vágyára s a hivatásnak tudatára ne ébredjenek, ha Isten csakugyan azzal kitüntette őket. Arra is kell azonban ügyelniök, hogy a hivatás veszélyeit, aminők a színház, mozi, táncvígalmak stb., lehetőleg gondosan elhárítsák, nehogy ezek a hivatások ébredő, gyenge palántáit elhervasszák.

2. ANDRÁS ÉS JÁNOS MAGATARTÁSA

Igen tanulságos aztán megfigyelnünk a két tanítványnak készségét, amellyel a kegyelem sugalmainak megfelelnek. Ki tudja, ha a kedvező alkalmat elszalasztják, lettek volna-e apostolok? Találkoztak volna-e még egyszer Krisztussal? A kiválasztottságnak titkai oly kikutathatatlanok és félelmetesek.

Elvégre Jézusnak volt hatalma két más egyénből is egy-egy Szent Jánost és Szent Andrást formálni. Azért mondja Szent Bernát: „Félj, nehogy (számodra) Krisztus átmenjen! Én mindig tartok attól, nehogy Jézus áthaladjon mellettem, a nélkül, hogy őt csupa szórazottságból, vagy hanyagságból észrevenném és hozzá sietnék. Folyton aggódok, nehogy az ő hívását a nagyobb tökéletességre hallatlanra vegyem.” Vajjon él-e bennem is ez a gyermekded félelem? Vajjon elég figyelmes vagyok-e a kegyelem minden jelére és Isten kívánságának betöltésére? Vagy talán olykor látom is

Istent úgy messziről felém közeledni, de aztán hamar elfordítom fejemet, mert nem érzem magamban a bátorságot, hogy meghívásának, vagy óhajának megfeleljek? Csak az a szerencse, hogy Isten olyan jó, végtelenül jó s nem veszt el mindjárt a kedvét a többszörös kopogtatótól szívem ajtaján. Bárcsak már egyszer végre valahára azt hallaná tőlem: „Nyiss be Uram!” „Itt vagyok, hívtál!” „Szólj Uram, mert hallja szolgád!”

3. JÉZUS MAGATARTÁSA

Jézusnak viszont minden igyekezete oda irányul, hogy a szívet megnyerje. Lám, milyen leereszkedő az apostoljelöltekkel szemben. Milyen előzékeny és kedves. Megvárja őket, szóba áll velük, engedi, hogy kikérdezzék és közvetlen, egyszerű szeretetreméltósággal felelget. Aztán velük étkezik, eltölt nappalt és éjszakát. Ez a szolgálatkészség jellemzi őt aztán egész életében. Miért?

Először azért, mert a jóság már az ő természete.

De magasabb érdekek is így kívánták ezt. Tudta, hogy aki a szívet megnyeri, az egész embert meghódította. Tudta, hogy oly munkatársakra van szüksége, akiket nemcsak a szoros kötelességérzet állít sorompóba, hanem a minden áldozatra kész szeretet. Hiszen minden apostola egy-egy mártírelölt is. Tudta, hogy az emberek lelkét meghódítani szeretet nélkül nem lehet. Szeretettel akart tehát munkatársakat nyerni, akik aztán szeretetét a világgal közlik.

A tanítványok ezt azonnal meg is érezték.

A jég csakhamar felolvadt. Látták, hogy szívre akadtak, amelyhez gyermekded bizalommal közeledhetnek. Főképen János érezte ezt, mikor a Mester az ő tiszta szemén keresztül gyönyörteli pillantást vetett szüzies szívébe.

Tanuljunk ebből mi is! Hiszen mindnyájunknak mondja Urunk: „Jöjjetek utánam, és emberhalászokká teszlek benneteket.”¹

Beszélgetés az Úrral. Kérek tőle fogékony-ságot a kegyelem minden, akár leheletszerű sugalmával szemben, mikor az Úr úgy vonul át, ahogy Illés tapasztalta, mint „enyhe szellő susogása”.²

Aztán adjon szerető, szolgálatkész lelket, hogy megszerettessem magamat. Hiszen „nincs oly haszon, mintha az embert szeretik”. Így tudok szolgálni Istennek s felebarátaim lelkének. Ma meg is kezdem!

¹ Jn. 1, 29—34. — ² Jn. 1, 38—39. — ³ Mt. 15, 13. — ⁴ I Kir. 3, 5—9. — ⁵ Mt. 4, 19. — ⁶ III Kir. 19, 12.

XXXI

AZ APOSTOLOK MEGHIVÁSA II.

(A többi apostol)

Első előgyakorlat, mint az előző elmélkedésben.

Második előgyakorlat. (Szemlélődés anyagául is szolgálhat.) Telve örömmel, hogy Jézusban a Messiást megtalálták, sőt ami sokkal több, mint tanítványok követhetik is őt, távozik az Úr hajlékából az apostoli kollégium két zsenije: János és András. Az utóbbi azonban — megmutatva, hogy igazi apostoli jellem — nyomban testvérének, Simonnak felkeresésére indul, hogy azt Jézusnak megnyerje s hozzá elvezesse. És csakugyan hamarosan megtörtént az örökké emlékezetes találkozás Jézus és Simon között. Jézus ránéz Simonra, azzal a tekintettel, amely a kiválasztottságnak hordozója és „beléje tekintve”, mint a latin jellemzően mondja (intuitus), a nélkül, hogy eddig valaha látta volna, megszólítja: „Te Simon vagy, Jónás fia, te Kéfének fogsz neveztetni, ami annyit tesz, mint Péter (Szikla)”.¹ Ez a csodálatos eljárása az Úrnak, amelyet belső kegyelem támogatott, egy csapásra megnyerte Pétert az Úr ügyének. Egyelőre azonban még hazatávozott. „Másnap Galileába akarván menni, találkozik (Jézus) Fülöppel.”² Ez ugyancsak, mint András és Péter, betszaidai lévén,³

bizonynal e testvérpártól értesült Jézusnak fellépéséről, aki minden jel szerint az ígért Messiás. Ég a vágytól, hogy ő is lássa, sőt hozzá csatlakozzék. Kimondhatatlan öröme csakugyan találkozik Urunkkal, aki látva a számára már annyira felkészült szívet, csak annyit mond neki: „Kövess engem!”⁴ Ez elég volt, hogy az építendő egyház újabb oszlophoz jusson.

Fülöp megint Nathanaelt nyeri meg, akit a közhit Bertalan apostolnak tart. Ez a galileai Kánából való volt, tehát néhány órányira Názárettől lakott. És íme, mégis — jellemző Jézus rejtettségre — Józsefnek, az ácsnak fiáról, eddig még mit sem hallott. Midőn őt Fülöp a találkozóra meghívja, gúnyosan megjegyzi: „Jöhet-e valami jó Názárettből?”⁵ Jézus ezt a kétkedő, de egyébként jóindulatú embert azzal nyeri meg, hogy közeledtekor fülehallatára megdicséri: „Íme, az igaz izraelita, kiben nincs álnokság.”⁶ Mire aztán megmutatja neki Jézus, hogy ismerte őt a távolból és látta lélekben életének legkisebb élményeit is. Mire Nathanael csodálkozva és lelkesedve kiált fel: „Te vagy az Isten Fia, Te vagy Izrael királya.”⁷

Júdás Tádét, Tamást és ifjabb Jakabot, akik valószínűleg ugyanazon vidéken folytatták a halászmesterséget, Urunk már meghódított kollégáik által nyeri meg magának.

Máté, másként Lévi, úgy látszik, csodáiból, tanításaiból már régebben ismerte az Urat,⁸ sőt valószínűen lelkiismereti ügyeit is megbeszélte vele, mikor egyszer, legnagyobb meglepetésre, Jézus megáll vámháza előtt és így szól hozzá: „Kövess engem!”⁹ Mielőtt azonban Urunkhoz végleg csatlakozott, előbb az ő volt kollégáinak búcsúlakomát adott... És íme, Jézus nem tartotta méltóságán alulinak Máté asztalához „sok vámmal és bűnösse-

letelepedni".¹⁰ Ezzel sokak megtérésének volt okozója. Máté örömét nagyon értjük. Mégis csak más dolog áruk helyett lelkeket kezelni, passzusok helyett evangéliumot írni, és a vámház padját égi trónnal felcserélni...

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy a tökéletességre való hivatásomat nagyrabecsüljem és kitartó lélekkel kövessem.

1. A HIVATÁS KEGYELME

a) *Ki az, aki bennünket hív?*

Nem kisebb, mint maga az Úr Jézus, az élő Istennek Fia: „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket.” Mily kitüntetés és mily szerencse, hogy annyi milliárd között éppen reánk esett a királyok Királyának tekintete!

b) *Mire hívott minket az Úr?*

Hogy legyünk az ő munkatársai ezen a világon. Így pl. az ő gyermekeit neveljük. Igen, az a toprongyos, talán koldusgyermek, Istennek fogadott fia, valamennyi tehát királyi herceg, mennyei trónörökös. És íme, Isten bizalmával megtisztel engem, hogy ezeket én neveljem. A világon igen nagyba veszik, — s méltán — ha a király valakiben annyira megbízik, hogy családjába nevelői tisztségre hívja. Mily hálás szokott az ilyenekkel szemben lenni!

Vajjon ily boldog öntudattal szoktam én is az iskolába lépni?

Vagy talán arra választott az Úr, hogy ágyához szólít őt ápolni a betegben?

Vagy talán arra hív, hogy őt tápláljam a szegényben? „Amit egynek a legkisebb atyám-fiai közül cselekedtetek, nekem cselekedtetek.”^{41,42} Vajjon lehetek-e ezért elég hálás?

A papot meg még különösen arra hívta, hogy második Krisztusává avassa, és vele megváltói és üdvözítői tisztségét megossza.

De a világi hívőnek sem sokkal kisebb a rangja és elhivatottsága.

Hiszen valamennyi építi Krisztusnak országát, védelmezi Isten városát, lakást készít lelkében az ő eucharisztikus Istenének, vigaszt és engesztelést ad az Úr Jézus Szívének...

c) Hogyan hívott meg engem az Úr?

A kegyelmek hosszú láncolata által, amelyeknek ha csak egyetlen szeme elszakad, hova jutottam volna? És milyen nagyok a kegyelmek, amelyeket kaptam! Aránylag milyen keveseknek jutottak azok!

Főképp, a Krisztus követésének malasztja az evangéliumi tanácsok útján, oly kiváló, hogy a Szentatyák szerint, felülmúl mindent a hit kegyelmén kívül.

d) Kit hívott az Úr?

Engem. Ha már előzőleg szent voltam, már ez nagy kegyelem. Annál nagyobb, ha hivatásomat bűnös élet, talán bukások előzték meg.

e) Honnan hívott az Úr?

A világi, vagy világias életből. Szóval arról a tengerről, ahol a hármasság által felidézett viharok annyit pusztítanak és annyi léleknek okozzák vesztét.

f) Hova hívott?

Biztos révpartra. Sziklára, amelyet hiába ostromolnak a viharok.

Az Egyház maga, ha szelleme szerint élek, de főleg a szerzetesi élet, de a szorgosan és rendszeresen, a lelkivezető irányítása szerint intézett belső élet is olyan kikötő, amely a földön elérhető legnagyobb biztonságot nyújtja.

2. A JUTALOM

Azt a végrendeletet, amely az én örökségemről szól, maga a Szentlélek szövegezte, az Úr Jézus diktálta tollba, az evangélisták írták alá: „Mindaz, aki elhagyta házát, vagy fivéreit, vagy nővéreit, vagy atyját, vagy anyját, vagy feleségét, vagy gyermekeit, vagy földjeit az én nevemért, százannyit kap, és az örök életet fogja örökölni.”¹³ „Kincsed leszen menyenyekben!”¹⁴ A százannyit atyában, anyában, házban, testvérben a szerzetesek szószerint is már e világon visszakapják. A világban élők, akik csak lelkileg mondhatnak le egyes teremtményekről, a lelkiekben tapasztalják. Az örök élet pedig mindnyájára vár.

3. A FELTÉTELEK

a) Légy az, ami vagy! Mert nem a szerzetesi ruha teszi a szerzetest, hanem a szellem. A szellemet pedig nem a zárda adja, hanem a szabályok megtartása.

A világi is legyen a helyén és annál óvatosabb és éberebb, mert bár a végcélja ugyanaz, ami a szerzetesé, — sokkal inkább megkönyékezik a veszélyek.

b) Tedd, amit teszesz! Tegye tehát mindenki, amit tesz, amit kell tennie, vagyis legyen állapotbeli kötelességeinek ideális betöltője. Akkor, mint a Szentek története is mutatja, minden pályán, minden állapotban „készen vár reám az igazság koszorúja”.¹⁵

Beszélgetés az Úrral s talán a szent apostolokkal, akiket már égi trónon, fejükön a győzelem koronájával látok ragyogni, azok társaságában, akiket munkájukkal, példájukkal az ég számára meghódítottak. Kérem őket, hogy segítsenek, hogy hivatásomat nagyra becsüljem s azt lelkem javára, tökéletességére jól kihasználjam. Nevezetesen felteszem magamban, hogy hivatásomért Istennek mélységes hálát adok, és annak kötelmeit, nevezetesen a szabályaimat százszázalékig komolyan betöltöm. „Inkább meghalni, mint egyetlen szabályt egészen tudatosan átlépni!” Ez lesz a napi jelszavam.

¹ Jn. 1, 42. — ² Jn. 1, 43. — ³ Jn. 1, 44. — ⁴ Jn. 1, 43.
⁵ Jn. 1, 46. — ⁶ Jn. 1, 47. — ⁷ Jn. 1, 49. — ⁸ Fillion
Mt. 9, 10. — ⁹ Mk. 2, 14. — ¹⁰ Mk. 2, 15. — ¹¹ Jn.
15, 16. — ¹² Mt. 25, 40. — ¹³ Mt. 19, 29. — ¹⁴ Mt.
19, 21. — ¹⁵ II Tim. 4, 8.

XXXII

AZ APOSTOLOK MEGHIVÁSA III.

Első előgyakorlat. Maga a történet: Miután az Úr Jézus számos tanítványt gyűjtött, ezek közül 12-t különösen kiválasztott és apostoloknak nevezett.

Második előgyakorlat. (Szemlélődés anyagául is szolgálhat.) Az apostoloknak megválasztása hívásuk befejezése és koronája. Az Úr az egész előző éjszakát egy hegyen imádságban töltötte. Ezzel is jelezte, hogy nagyfontosságú dolog előtt áll. Mikor pedig elérkezett a reggel, az Úr leszállott a hegy magasáról, mint egykor Mózes Sinai hegyéről, ahol az Úrral társalgott. És midőn lejött, tisztelettel fogadják tanítványai és körülveszik valamennyien, akiket erre az alkalomra odarendelt. Erre az Úr kijelenti előttük, hogy közülük tizenkettőt szándékozik kiválasztani, akik majd szorosan hozzá csatlakozzanak és követői, apostolai lesznek. Mindjárt meg is ejti a választást.

A nap éppen felszállóban van s mintha csak bearanyozta volna a hegy lábához közel elterülő tengert és a köröskörül fekvő kedves tájakat.

Az Úrnak közvetlen közelében vannak tanítványai. Az ünnepélyességet növeli a tengernyi nép, mely őket körülzönli s amely messze földről is

eljött, hogy Jézus igéjét hallja, csodadolgait lássa, s betegeinek gyógyulást eszközöljön ki.

Maga az Úr méltósággal és fenséggel teljes, s mintha a szent örömtől és áhítattól meg volna dicsőülve.

Erre névszerint egyenkint előszólítja a választottakat.

Először Pétert, aztán a többieket. Mindegyik eléje térdel és hálás megilletődéssel fogadja áldását. Mennyire örül nekik az Úr! Júdást is hívja, mert az Atyának kikutathatatlan bölcs végzése ezt így akarta. Talán azt súgja neki: „Vigyázz, nehogy más foglalja el hivatalodat.”¹ Az Úr az apostolválasztás megejtése után, amely oly mérhetetlen jelentőségű az apostolokra, az Egyházra és az egész világra, s oly örvendetes magára az édes Üdvözítőre, leül, „megnyitja száját”, „felemeli szemeit tanítványaira” és megtartja az ő remek hegyi beszédét, amelynek bekezdő akkordja: „Boldogok ti szegények, mert tiétek az Isten országa.”²

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy a hivatás kegyelmét nagyra becsüljem és magam és mások javára értékesítem.

1. KIKET HÍV MEG AZ ÚR?

Szegény mestereket, többnyire halászokat, akik bizonytalan nyereségért napestig dolgoznak. Máté ugyan műveltebb volt, de foglalkozása folytán, mint vámos, népe előtt megvetett és ellenszenves. Tehetség vagy életszentség dolgában sem voltak valami kiválóságok. Egyszerű, becsületes ember valamennyi. Jó anyag, semmi más. Mutatni akarja ezzel Urunk, hogy a világ megtérítése nem a tudomány, ékesszólás, vagyon vagy politikai befo-

lyás eredménye, hanem Isten kegyelmének műve. Úgy tett Isten, ahogy Szent Pál a korinthusiakhoz írt első levelében leírja: „Azt, ami a világ szemében oktalán, választotta ki Isten, hogy megszégyenítse a bölcséket és azt, ami a világ szerint gyöngé, választotta ki az Isten, hogy megszégyenítse az erőseket és azt, ami a világ szerint nemtelen és megvetett, választotta ki Isten és azokat, amik semmik, hogy azokat, amik valamik, megsemmisítse, hogy egy test (ember) se dicsekedhessék az ő színe előtt.”³

Aztán meg akarta Isten tisztelni az alacsonyabb néposztályokat, amikor ezekből válogatta össze az apostolokat. Ezzel apostolainak s azok utódainak intést is adott, hogy ne csupán az előkelőségeknek s művelteknek, hanem a köznépnek, munkásoknak szenteljék tehetségüket és idejüket.

2. MIRE HIVJA APOSTOLAIT AZ ÚR?

a) „Hogy vele legyenek.”⁴

Szóval, hogy vele benső, bizalmas, családi összeköttetésben maradjanak. Osszák munkáit, üldöztetéseit és szenvedéseit. Legyenek az ő terveinek, szándékainak hűséges képviselői, alkalmazkodó eszközök az ő kezében. Ez a meghitt viszony az Úr Jézussal minden apostoli, választott léleknek legjellemzőbb vonása. Ha tehát Jézushoz szorosan csatlakozom, erre kell elsősorban törekednem és első célomnak tekintenem ezt.

b) „Hogy elmenvén gyümölcsöt teremjete, mely megmaradjon.”⁵

Menjenek tehát! Ne tétlenkedjenek. Sőt ne

is töltsék minden idejüket az oltár zsámolyánál a szemlélődés édes élvei közt. Dolgozzanak, és pedig szolid és eredményes munkát végezve. Az apostoli munka nem reklám, dobverés, porhintés, hanem szilárd alapozás és arra építés.

c) „Hogy emberhalászok legyenek.”⁸ Tehát edzett emberek, akik tudnak dacolni köddel, záporral, hideggel, viharral. Akik kitartók, nem egykönnyen veszítik kedvüket; ha sikert nem érnek el, újra kezdik és másképen próbálják.

d) Nagy életszentségre s ennek megfelelően jutalomra hívja meg őket. A világ legnagyobb kupolája egy sír fölé borul, a földnek talán legszebb temploma egy sír felett épült. Egyikben Péter, a másikban Pál pihen. Milyen kitüntetés! Pedig ez csak halvány visszfénye mennyei dicsőségüknek. Mit ér a hivatás!

3. HOGYAN KÖVETIK AZ APOSTOLOK HIVATÁSUKAT?

a) Gyorsan és készségesen. Mikor meghallják a hívó szót, azonnal otthagynak mindent, feláldozzák, amijük csak van és követik az Urat.

b) Önzetlenül. Soha hivatásukból földi hasznot nem igényeltek és mást, mint Jézust és érdekeit nem kerestek. Megszívták Urunknak példáját és utasítását: „Ingyen kaptátok, ingyen adjátok!”⁹ Bérük a fáradságos munkáért itt a földön: szenvedés, üldöztetés és vértanúhalál. Már csak ezért is hitelt érdemelnek.

c) Nagyra becsülték hivatásukat. Egyetlen

cím, amelyre büszkék s hangoztatják is ezt leveleik elején: „Jézus Krisztusnak meghívott apostola.” Nagyon fontos a hivatás nagyra-bebecsülésének ébrentartása, mert ez tesz ahhoz méltóvá és hűségessé.

d) Meg is dicsőítették hivatásukat. Mióta ők viselték ezt a különben oly közönséges nevet, „küldött”, azóta fogalommal vált ez, oly címmé, amelyre mindenki büszke, ha kevés is az arra igazán érdemes.

e) Állhatatosak maradtak egyetlenegy kivételével. Ez is eleinte hű volt, de később, minthogy nem küzdött idejekorán a kapzsiság szenvedélye ellen, Urának árulójává vált. A hivatás és kegyelem tehát még nem ad mindent meg, hanem megkívánja a közreműködést, nevezetesen az állandó csatát a kísértésekben s a szenvedélyek lefékezését.

Egynek bukása azonban nem hoz szégyent a többire, sőt kiemeli azok hűségét és állhatatosságát. Hiszen, amint egy elbukott, úgy a többi is eleshetett volna. Ha egyesek elhullnak mellőlünk, tegyen ez bennünket annál alázatosabbakká és óvatosabbakká, nehogy elveszítsük koronánkat, sőt, ha Isten engedi, szerezzük is meg hozzá — mint az apostolok — a vértanúság pálmáját is.

Beszélgetés az Úrral, kérve tőle a kegyelmet az állhatatossághoz és azokhoz az erényekhez, amelyek ezt biztosítják. Fel is teszem magamban, hogy mindig őszinte és engedelmes leszek. Mert e két erény elleni vétség lazítja meg a hivatásomhoz kötő szálakat, sőt el is szakítja azokat.

Ha hivatásomnak külső jeléül szent ruhát is hordok, hálásan csókolom azt meg vala-

hányszor magamra öltöm, vagy levetem, e fohással: „Hála Istennek!”

¹ V. ö. 108. zs. 8. — ² Mt. 5, 3. — Lk. 6, 20. —
³ I Kor. 27—29. — ⁴ Mk. 3, 14. — ⁵ Jn. 15, 16.
— ⁶ Mk. 1, 17. — ⁷ Mt. 10, 8.

XXXIII

A KÁNAI MENYEGZŐ

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet: „Menyegző jön a galileai Kánában; és ott vala Jézus anyja. Meg volt pedig híva Jézus is tanítványaival együtt a menyegzőre. És fogytán lévén a bor, mondá Jézus anyja neki: Nincs boruk. Felelé neki Jézus: Mi közöm nekem és neked, ó asszony? Még nem jött el az én óráim. Mondá az ő anyja a szolgáltnak: Amit nektek mond, cselekedjétek! Vala pedig ott hat köveder elhelyezve a zsidók tisztulására, egyenkint két, vagy három korsó tartalmú. Mondá nekik Jézus: Töltsétek meg a vedreket vízzel. És színig tölték azokat. És mondá nekik Jézus: Merítsetek most és vigyétek a násznagynak. És elvivék. Amint pedig megízlelé a násznagy a borrá vált vizet, és nem tudta, honnét való az, — előhívá a násznagy a vőlegényt, és mondá neki: Minden ember először a jó bort adja és miután megittasodtak, akkor az alábbvalót... te pedig mindeddig tartogattad a jó bort!...

Ezzel kezdte meg Jézus csodajeleit a galileai Kánában.”¹¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy vérrokonaimhoz és ismerőseimhez való viszonyom mindig rendezett legyen.

1. JÉZUS VISZONYA ROKONSÁGÁHOZ ÉS ISMERŐSEIHEZ

Jézusnak fellépése a kánai menyegzőn s ott tanúsított magatartása először is bizonyítása annak, hogy Jézus nem ember- s világgyűlölő, ahogyan újabban sokan rágalmazzák. Nem tagadja az életet, hanem igenli azt. Lám, csak az imént összeválogatott tanítványait először lakodalmas házhoz menyegzőre viszi, amelyet — úgy látszik — a rokonságban ünnepeltek.

a) Tehát tudja kötelességét rokonaival szemben. Ime, mily gyengéd figyelmet tanúsít irántuk. Istenségét először e nagyszerű csodája által rokonságának jelenti ki.

b) De e mellett nagy és tökéletes kibontakozást tanúsít a test és vér kötelékéből. Belsőleg és külsőleg elszakadt családjától, rokonságától, barátaitól, amikor s amennyire ezt az apostoli élet követelte.

Nem ragaszkodott otthonhoz. Nyilvános szereplése alatt csak ritkán ment haza látogatóba. Mondhatnók emberileg, azt is megbánta. Hiszen a názáreti földie csalták ajkára a keserű, klasszikussá vált megállapítást: „Nemo propheta in patria.” „Nincs próféta tisztelet nélkül, csak a maga hazájában és házában és atyafiságában.”²

Külsőleg egészen elvált anyjától. Nem akarta élvezni ennek gyengéd közellétét.

Később jámbor asszonyok kísérték őt és

tanítványait utaikon és kiszolgálták őket. A Szűzanyát sohasem látjuk ezek közt.

Mikor tanítás közben jelezték neki anyja megérkeztét, nem szakítja beszédét félbe, s csak annyit mond: „Ki az én anyám, és kik az én atyámfiai? És kiterjesztvén kezét tanítványai felé, mondá: Ime az én anyám, és az én atyámfiai.”³

Mikor pedig prédikáció közben anyját valaki boldognak hirdeti, ezt nem tagadja, de kiemeli a testi származással szemben a lelki odaadottság érdemét: „Sőt inkább boldogok, kik az Isten ígéjét hallgatják és megőrzik azt.”⁴

Ilyen független a szíve barátaival szemben is. Márta panaszát Máriával szemben elutasítja s késik eljönni Lázár betegágyához. Bevárja, míg az meghal, bár tudja, hogy ezzel szeretteinek nagy bánatot okoz, de Istennek, az Ő Atyjának így váltott nagyobb dicsősége.⁵

Apostolai anyjának protekcióját elutasítja, mert az Atyára tartozik, hogy ki minő rangot töltsön be Isten országában.⁶

A gazdag és előkelő kánaáni asszony türelmét ugyancsak próbára teszi, amíg kérését végül teljesíti.⁷

Nekünk is tehát így kell cselekednünk. A vér kapcsait s a barátság, a hála kötelékét ugyan tiszteletben kell tartanunk, de ezt valahogyan természetfelettire kell változtatnunk, mint ahogy Szent Ignác 8-ik szabálya előírja: „... mindenki iparkodjék kivetközni minden földi ragaszkodásból vérrokonaival szemben és fordítsa azt lelki szeretetté, azaz csak azzal a vonzalommal ragaszkodjék hozzájuk, amelyet a rendezett szeretet megkíván, mint aki a vi-

lágnak és önszeretetnek meghalt, és egyedül Krisztus Urunknak él, s vele éri be szülő, testvér és az egész világ helyett."

2. INDÍTÓOKOK

a) Tennünk kell ezt elsősorban Istenért, akinek egyedül és kizárólag van joga, éspedig egész szívünkre. Ha tehát lelkünkben más, kevésbé rendezett vonzalmat is megtűrünk, közele a veszély, hogy már nemcsak Isten dicsőségét, hanem önmagunkat is keressük. Ebből kifolyólag aztán könnyen oly foglalkozásokra adjuk magunkat, amelyek nem érik meg a fáradságot és elhanyagoljuk azokat, amelyeket Isten és szent hivatásunk tőlünk megkívánnak.

b) De ez a ragaszkodás egyesekhez felebarátunk érdekét is sérti. Először is azért, mert ha mások észrevesznek bennünk kevésbé rendezett vonzalmakat, nem épülnek rajta.

Továbbá megeshetik, hogy egyesek iránti vonzódásunk miatt nem foglalkozunk másokkal, akik pedig erre jobban rászorulnak, aminők a szegények, munkások, gyermekek. Többet bibelődünk a kelleténél másneműekkel. Így aztán meg pozitíve árthatunk is a lelkeknek, pl. annak a növendéknek, tanítványnak, betegnek, aki észreveszi bennünk, hogy hozzá rendetlenül ragaszkodunk. A helyett, hogy Istennek nyernők meg a lelket, magunknak igyekszünk meghódítani s ezen soha sincs az Isten áldása.

c) Szabadulnunk kell a rendetlen ragaszkodástól a magunk érdekében is. Mert a rendetlen ragaszkodás feldúlja lelkünk békéjét, összhangját, behomályosítja lelkünk tisztasá-

gát, és megfoszt tekintélyünktől embertársunk, de mondhatnók Isten előtt is. Elvesztjük erőnket és kedvünket a komoly munkához. Csak bizalmaskodni és érzelegni szeretnénk mindig azokkal, akiket szeretünk, s mindig azok közelében lenni.

Ez aztán már semmi egyéb, mint önzés és érzékiség, s legkevésbé sem szeretet és buzgalom a lelkekért.

Nyilvánvaló lesz bennünk ez a buzgóságnak nevezett lappangó érzékiség, rendetlenség, ha a bálványkát elveszik tőlünk. Akkor lelkünk egyszerre összezsugorodik, mint az üres léggömb s a földre hull. Síró-rívó gyerekek leszünk, s önmagunkon tapasztaljuk, hogy voltaképen lelki nyomorékok vagyunk. Főképpen a másneműekkel való foglalkozásban kell felette óvatosnak lennünk, mert ezen a téren szokták még a különben lelkieknek látszó emberek is a legtöbb ostobaságot elkövetni.

A vonzalmak ellen tehát erőteljesen küzdenünk kell és azokat lelkiismeretünk fóruma előtt szigorúan megbírálnunk. Aki egyszer már lelkiéletre szánta magát, annak el kell készülnie arra, amit a lelki könyvek „exilium cordis”-nak, a lélek számkivetett állapotának neveznek. Lehet, hogy némelykor szívünket erősen megvérzi a kibontakozás, de — legyünk meggyőződve, hogy nem marad el ezért a kárpótlás. Nagy lesz vigasztalásunk, hogy viszont Jézusunkkal jó lábon állunk s ő meg van velünk elégedve. A látszólagos terméketlenség azt eszközli, hogy mi nagy lelki családnak leszünk a pátriárkái.

Beszélgetés az Úrral. Kérek tőle nagy lelki függetlenséget, szívem nagy szabadságát min-

den földi kötelékétől, vonzalmától. Ami bennem csak természetes még, keresztelje meg a tiszta istenszeretet s a jószándék: Nem keresek mást, mint téged, Uram! de alább nem is adom. Elmegyek aztán a Szüzanyához példát venni és tanácsot kérni. Ő azt tanácsolja nekem, amit a kánai menyegzőn a szolgáltnak mondott: „Amit nektek mond, cselekedjétek!” És Jézus? amikor a vizet borrá változtatja, ami az Eucharishtiának oly szép előképe, szimboluma, így szól: „Merítetek most!” Elmegyek tehát meríteni az Eucharishtiához. Sokat meríték a szentmiséből, áldozásból s a gyakrabbi szentséglátogatásból. Ez legyen a csütörtök napi feltételem is.

¹ Jn. 2, 1—11. — ² Mk. 6, 4. — ³ Mt. 12, 48—49.
— ⁴ Lk. 11, 28. — ⁵ Jn. 11. — ⁶ Mt. 20, 20. —
⁷ Mt. 15, 2.

XXXIV

JÉZUS KIÚZI A TEMPLOMBÓL AZ ÁRUSOKAT

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet: „Közel vala pedig a zsidók húsvétje, és fölméne Jézus Jeruzsálembe. És a templomban tulok-, juh- és galambkereskedőket találá és letelepedett pénzváltókat. Akkor ostort fonván kötelekből, mindnyájukat kihajtá a templomból a juhokkal és tulkokkal együtt, és a nyerészkedők pénzét szétszórá, és asztalaikat felforgatá. És a galambárosoknak mondá: Vigyétek el innét ezeket, ne tegyétek Atyám házát vásárcsarnokká. Akkor megemlékezének tanítványai, hogy írva vagyon: „A házadért való buzgóság megemészt engem.”

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása. (Szemlélődés anyaga is lehet.) Ismerjük az ószövetségi kultuszt. Az istentisztelet sok anyagi dolgot is igényelt, báránycákat, tulkokat, madarakat, lisztet és egyéb élelmiszereket. Szükség volt minderre a privát áldozatok bemutatására és az áldozati lakomák ünneplésére. A pénzváltó asztalokat is a körülmények megkövetelték. Hiszen a világ minden tájáról idesereglett zsidóknak a magukkal hozott idegen értékeket honi pénzre kellett becserélni, már csak azért is, hogy a templomsziklust az előírás szerint honi pénzben megfizet-

hessék. Az ilyen anyagi ügyek lebonyolítására volt kijelölve a templomnak egyik távolabbi helyisége, a pogányok előudvara. Az árusok azonban mind beljebb és beljebb tolakodtak, jobb és jobb helyért versenyeztek, behatoltak a csarnokokba is, ahol a vásári zsivaj s az állatok bögése, mekegése a templom csendjét és az imádkozni akarók áhítatát nagyon megzavarta. Ez kelti fel Urunkban a fájdalmat és felháborodást, amelynek oly fontos szavakban adott kifejezést: „Ne tegyétek Atyám házát vásárcsarnokká.”²

Főképen az bántotta az Urat, hogy az egyházi előljáróság mindezt látta és hogy helypénzekből minél többet lehessen bezsebelni, kapzsiságból elnézte. Valóban, ez a lecsúszott papság még most inkább, mint Ezechiél idejében, megérdemelte a Próféta szemrehányásait: „Jaj Izrael pásztorainak, kik önmagukat legeltették!... a tejet megették, a gyapjával ruházkodtak, és a hízottat megölték, de nyájamat nem legeltették.”³

Malachiás pedig szemükre hányja, hogy nincs aki még a templomajtót is kinyitná s tüzet gyujtana az oltáron ingyen.⁴

Miért is az Úr útálattal utasította vissza azt a tiszteletet, amelyet ily papságtól kapott és megjósolja, hogy eljön az ő angyala, a Messiás, aki majd rendet csinál a templomban. „Ime, eljön a szövetség angyala, úgymond a seregek Ura, de ki tudja elviselni az ő jövetelének napját, és ki állhat meg az ő színe láttára? mert olyan ő, mint az olvasztó tűz.”⁵ Jézus ezt a jóslatot akarja betölteni komolysággal, mérséklettel és szelídséggel. Előbb figyelmezteti az árusokat, pénzváltókat, hogy kijelölt helyeikre visszavonuljanak, s mikor ez nem használt, s felszólítására csak kihívó feleletet kapott, fonja meg ostorát s apostolaival, akik

a vitézkező egyházat képviselik, megtisztítja velük a templomot. Félelem és rettegés szállotta meg a kiüldözötteket. A nép Jézusnak pártján van, s azt hangoztatja: „Ezt már régen meg kellett volna cselekedni!” Csak a papok alkalmatlankodnak. Felelősségre vonják az Urat, hogy mily hatalommal meri ezt cselekedni? Az Úr Jézus tudja ezen fellépésének következményeit. A papság ezt neki sohasem bocsátja meg. Nem nyugszik addig, amíg csak ezt a veszedelmes embert, aki az ő érdekeit érinti, láb alól el nem teszi. Megjósolja nekik Urunk a végkifejletet: „Bontsátok el — úgy mond — e templomot, és én harmadnapra felállítom azt.”⁶ Az apostolok pedig megvalósulni látják rajta az ígét: „A házadért való buzgóság megemészt engem.”⁷

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy gyujtsa ki az én szívemben is igazi apostoli buzgalmat az ő szent ügyéért dolgozni, szenvedni és esetleg felemésztődni.

1. JÉZUS BUZGALMA

Mi is az a buzgalom? A buzgalomnak három lényeges alkotórésze van: igazságosság, szeretet és féltékenység. A buzgót kiolthatatlan vágy, szomj, éhség gyötri, hogy Isten, a végtelen jó, szép és nagy megkapja a magáét, elnyerje a dicsőségét; mert ez igazságos! A buzgó lázadoz, szenved, méltatlankodik, ha Istent félreismerik, sértik, rosszul szolgálják, mert ez sérti az igazságosságot. A buzgó aztán, mert szeret, azért minden erejét latba veti, hogy Isten megkapja a lelkeket. Vére, élete árán is kiragadná azokat a kárhozatból, az ördög karmaiból s odaadná Istennek. A buzgó

aztán féltékeny. Nem Istenre, nem társaira, azoknak sikereire, hanem Isten érdekeire. Féltékeny, mint Szent Mihály főangyal: „Quis sicut Deus?” „Ki olyan, mint Isten?” Féltékeny, mint maga Isten: „Ne imádj más Istent, mert féltékenynek nevezik az Urat, féltékeny Isten ő.”

A buzgó is — mint a protestáns Vinet P. Bourdaloueról magasztalólag mondja — „csökönyösen féltékeny Isten jogaira”.

Ilyen féltékeny volt az édes Megváltó is. Kitűnik abból, mert ő mindig és mindenben csak az ő *Atyjának dicsőségét kereste* és sohasem a magáét; ő csak rejtezkedik az Atya árnyékában.

Magát az Atya követének nevezi, aki az Atya tanait hirdeti. Csodáit az Atyának tulajdonítja: Ő csak út az Atyához. Az Atya akarat, dicsősége egyszerűen az ő életcélja, feladata, amelyben ő felolvad.

Aztán az Atyának *nagyobb dicsőségét* kereste. Azért azokkal s addig foglalkozik, akikkel s ameddig többet tud elérni az Atya érdekében.

És kereste Atyja nagyobb dicsőségét *saját maga feláldozásával* is. Mily fenséges ideálja tehát az isteni Szív a buzgalomnak, főleg a papi és szerzetesi s általában minden apostoli szívre!

2. JÉZUS BUZGALMÁNAK TULAJDONSÁGAI

Jézus buzgalma mégis mérsékelt, okos, belátó. Tudja, kitől mit, mennyit lehet elvárni és követelni. Nem akar mindent azonnal reformálni s az akkori korhadtt állapotokat egyszerűen felforgatni. Bevárja mindennek idejét, mint maga szépen kifejti s hasonlaltat magya-

rázza: „Senki sem tesz ócska ruhára nyers szövetből foltot, mert elveszi teljességét a ruhától és a szakadás rosszabb lesz. Újbort sem töltenek ötömlőkbe, mert akkor elszakadnak a tömlők, kifoly a bor is, meg a tömlők is tönkre mennek.”⁹

Ő „a megroppant nádat nem törí el, és a füstölő mécsbelet nem oltotta ki”.¹⁰ Nem akarja a konkolyt azonnal kitépni, nehogy a tiszta búzának is ártson, hanem vár vele az aratásig.¹¹

3. A MI BUZGÓSÁGUNK

A mi buzgóságunknak is ilyennek kell lennie, amilyen Jézusé. Először is tehát, mi is csak Istennek dicsőségét, és pedig a nagyobb dicsőségét keressük, ha kell, a saját feláldozásunk árán is. És pedig azért, mert ez méltányos és igazságos. Egyedül Istené ugyanis a dicsőség, mert ő minden jó forrása. Ha eltulajdonítjuk tőle a dicsőséget, valóságos tolvajok és rablók vagyunk. Ha azonban megadjuk neki, akkor valóban azt keressük, amiért teremtvé vagyunk, s amiért az egész világ létezik.

Ezt követeli tulajdon javunk is. Hiszen ha nem Isten dicsőségét keressük, akkor ugyan mit is keresünk? Ha ezen gondolkozunk, el kell pirulnunk s be kell látnunk, hogy bezzeg nagyon eltévedtünk.

De meg, ha nem mi keressük a saját dicsőségünket, lesz, aki majd azt keresi és nekünk megadja. „Nem keresem a magam dicsőségét, van, aki keresi és megítéli”¹² — mondja maga az Úr Jézus. Ez lesz ám az igazi dicsőség!

Beszélgetés az Úrral. Kérem tőle, hogy gyomláljon, tépjen ki szívemből minden szán-

déket, hajlamot, vonzalmat, amely nem az ő dicsőségét célozza. Igen! Tépje ki, még erőszakkal is, ha bele is kellene a szívemnek pusztulnia. Hiszen nincs miért dobognia másért, mint amiért Isten azt teremtette, tudniillik az ő nagyobb dicsőségéért.

Fel is teszem magamban, hogy szívemet ma nagyon ellenőrzöm. Azt a tisztaságot, szeretetet s főleg jószándékot, amelyet reggel a szentáldozáskor Jézus Szívéből — mint a szivacs a tengerből — magamba szívtam, nem engedem oly hamar elpárologni, hanem a gyakori felújítással érvényre juttatom.

¹ Jn. 2, 13—17. — ² Jn. 2, 16. — ³ Ezek. 34, 2—3. — ⁴ Mal. 1, 10. — ⁵ Mal. 3, 2. — ⁶ Jn. 2, 19. — ⁷ Jn. 2, 17. — ⁸ Exod. 34, 14. — ⁹ Mt. 9, 16—17. — ¹⁰ Mt. 12, 20. — ¹¹ Mt. 13, 30. — ¹² Jn. 8, 50.

XXXV

A CSODÁLATOS HALFOGÁS

(Szemlélődés)

A csoda, amelyet szemlélődésünk tárgyává teszünk, a Genezáreti-tavon, Betszaida mellett megy végbe.

A tó, vagy másként tenger mintegy 21 km hosszú és 9—10 km széles. Csaknem mindenütt hegyek környékezik, amelyek jóformán csak ott szakadnak meg, ahol a Jordánt északon befogadják és délen, ahol ismét útjára engedik. Szöllőfürthöz vagy hárfához lehetne alakját hasonlítani. Világviszonylatban is egyik legszebb tája ez a földkerekségnek. Az Üdvözítő is azért szerette annyira, és sokszor gyönyörködött itt a víztükör zöld ezüstjében és a hullámok hárfaszerű morájában, és áldotta közben Atyját, ki ilyen szépséges dolgokat alkotott.

Hogy a csoda színhelye éppen Betszaida, abból is következtethetjük, mert Jakab és János, kik idevalók voltak, itt igazgatták hálóiakat és Péter is, ki velük a halászatot, úgy látzik, egy cégben folytatta.

Az Üdvözítő a reggeli órákban ér ide

óriási néptömeg kíséretében. Széttelátva a terepen, lelkipásztori ügyessége csakhamar felismerte itt a helyet, amely a tanítás megtartására a legmegfelelőbb. A népet a tengerig leereszkedő hegylejtőre telepíti le, maga pedig elkéri Péter hajóját, hogy abból beszéljen. Mily szép előkép ez is! Most Jézus tanít Péter hajójából, évek múltán Péter beszél majd Krisztuséból, az Egyháznak hajójából.

Igy prédikált tehát Urunk a szabad természet templomában az igazságot szomszédok népek. Mintha csak hallanók, amint elmondja a köröskörül fekvő dolgokból olvasva gyönyörűbbnél-gyönyörűbb paraboláit: a magvetőről, a szőlőről, a varsáról. Így közli könnyen és kedvesen a legmagasztosabb igazságokat a természetből vett pompás hasonlatokba burkolva. Valóban hasonlíthatatlan népszónok volt Urunk, aki nem a fejek fölött, hanem a lelkekbe beszélt. Azért is hallgatták őt szívesen, oly kitartóan s biztonnyal oly nagy haszonnal. Péter ott ül a csónak végén. Arcát tenyerére, könyökét pedig a kormányrúdra támasztja. Álmos és kedvetlen. Hiszen társaival egész éjjel halászott, minden eredmény nélkül. És most juttatja csak eszébe az Úr prédikációja, hogy mire is van ő már eleve kiválasztva, sőt kinevezve.

Tehát neki is majd tanítania kell, körüljárva az egész országban, mint ahogy a Mestere teszi. Itt kell majd hagynia előbb-utóbb, amikor a végleges behívót megkapja, mesterségét, házat, feleségét és gyermekét. Törvényekkel s tanokkal kell majd bibelődni, igazságokat kell hirdetni, amelyek sok tudást, tanultságot tételnek fel. De hogyan lesz ez? Ki helyettesíti

öt majd otthon? Meg aztán, ki tanítja majd meg őt prédikálni? A tanulást ilyen idős korban megkezdeni? Ilyen megkeményedett koponyával? Hogyan lehet majd ebből megélni? Ki gondoskodik aggkorában róla meg a családjáról?...

Minél tovább és szebben beszél az Úr Jézus, Péter lelke csak annál jobban beborul és bátorságos bizalma csak annál inkább ingadozik. Mert így soha világeletében nem tud ő beszélni és nevetség tárgyává teszi magát, ha majd ő lép egy ilyen mesternek nyomába, az ő kicsi tudásával és galileai dialektusával...

Szóval nagy nehézségei és kísértései támadtak hivatása ügyében.

Az Úr e közben be is végezte beszédét és szépen megköszönve Péternek szívességét, még arra kéri őt, hogy a mély tengerre evezzen. Láttá ugyanis az Üdvözítő, hogy míg a nép őt a közelben látja, ezt távozásra semmiképpen sem bírhatja. Itt maradnak vele akár örökre. Pedig ezt az Úr nem engedhette. Csakugyan, amint a jó nép az Urat Péter hajójában távozni látja, oszladozni kezdett.

Mikor pedig már néhány száz lépésnyire eltávozott a hajócska a tenger partjától, Jézus egyszer csak megszólal: „Vessétek ki hálóitokat a halfogásra!”¹ Péter szinte kedvetlen hangon, mint akit teljesen haszontalan dologra szólítanak fel, csak annyit válaszol: „Mester! egész éjszaka fáradozván, semmit sem fogtunk.” Aztán hozzáteszi: „De a te szavadra kivetem a hálót.”²

Úgy látszik, odaintik még a parton horgonyzó másik hajócskát is, és köztük kifeszítik a hálót. Így aztán szép lassan a part felé

eveznek. Az Úr ott ül a hajó végében csendesen és gondolkodva. Maga Péter a hajóslégényekkel evez és igazgatja a hálót.

Egyszerre csak sajátos mozgalmak támad a vízben. Mintha csak a halak egész rajai vonulnának át és zavarnák fel a tónak síma tükrét. És csakugyan, fel-felüti magát egy-egy halfej a vízből, itt is, ott is, mind több és több. Egész kavargás támad. Mintha titkos parancsra a halak egész tömege a hálóba kíváncznék. A háló mind nehezebb lesz és a part felé a terhétől már szakadozni kezd. Intenek tehát a Zebedeusoknak, akik nyomban segítségükre is jönnek. A bekerített térbe evezve s a halakat, ahogy éppen lehetett, kézzel összefogva, kisebb hálókba és varsákba elhelyezik.

Valamennyin a csodálkozás és rémület bizonyos neme vett erőt, amilyent az ember akkor érezhet, amikor a természetfelettil, istenivel lép valami közvetlen és érzékelhető érintkezésbe.

Péter egy pillantást sem mer az Úrra vetni. Szemét nem is meri felemelni. Szégyenli gyarló gondolatait, amelyek eddig foglalkoztatták. Aztán nagy gondolatok villannak át agyán. Úgy érzi, hogy ő még eddig nem is méltatta eléggé Jézust, az ő Mesterét. Hirtelen belátta, hogy összes aggodalmai a jövőt és hivatását illetőleg voltaképpen teljesen alaptalanok és feleslegesek. Mert hiszen míg saját erejével, ügyességével egész éjjel dolgozva semmire sem jutott, íme, most percek alatt Jézus kívánságának, hívásának engedve, nagyobb eredményt ért el, mint amekkorát soha még csak nem is álmodott.

Midőn pedig a hálót a partra kihúzva, a

halak tömegét megpillantja, csodálkozása és ijedtsége oly fokra hágott, és Jézus istenségének oly eleven hite és érzete vett rajta erőt, hogy a Mester lába elé borulva, csak annyit tud mondani, szinte hebegve: „Menj ki tőlem, mert bűnös vagyok, Uram!”³

Jézus erre mérhetetlenül jóságos és bátorító hangon csak annyit felel: „Ne félj! ezentúl már embereket fogsz.”⁴

Péter mintha csak ki volna cserélve. Szinte ég a lelkesedéstől és tettvágytól, hogy Jézust követve érte élhessen, dolgozhassék és szenvedhessen. Újra erőt vett rajta ugyan a halász-szenvedély, de most már a természetfeletti síkon. Vágyik az élet magas tengerére szállni és lelkeket fogni, minél többet, Krisztusnak, a mennyországnak...

A szemlélődés igen üdvös megfontolásokra ad kiindulópontot.

a) Nevezetesen látjuk, hogy Jézus tanít. Hegyen, völgyön, úton, útfélen, templomban, zsinagógában, látogatóban, vendégségben hirdeti az Isten igéjét. Éspedig az utolsó napig: „Tanít vala mindennap a templomban.”⁵ Minden szószékké válik számára: a fehér asztal, a kút kávája, a hajócska. És minő beszédek az övéi! Minő színes fantázia, minő szív, minő ügybuzgóság nyilatkozik meg bennük. És hozzá minő egyszerűség, világosság a legelvontabb igazságok közlésében. Minő praktikusság! Mindig van alkalmazás bennük a gyakorlati életre, nevezetesen a megtérésre és penitenciára. Mert csakugyan: — ahogy a közmondás is hirdeti — „Nem jó az a prédikáció, amelyben a gyónásról nem esik szó!” Okulhatnak ebből azok, akik mások tanítására hivatottak, de tanulha-

tunk valamennyien. Hiszen, amikor elmélkedünk, vagy lelkiolvasást tartunk, voltaképpen mi magunknak prédikálunk. Ne hajszoljunk ilyenkor új és meglepő gondolatokat! Ne vadásszunk érdekes dolgokra, mert nem a gondolatok bősége és szépsége csitítja és elégíti ki a léleknek szomját, hanem sokkal inkább egyetlen igazságnak belső megízlelése. Több nyomot hagyhat ez bennünk egész könyvtár-nál...

b) Arra a kérdésre pedig, hogy miért választott Urunk többnyire halászokat apostoloknak, Giovanni Papini már idézett művében a következő szellemes és mélyértelmű feleletet adja: „mert a halász, aki napjai nagyobb részét a víz tiszta magánosságában tölti, az az ember, aki tud várni. A halász türelmes ember, akinek nem sietős a dolga, aki kiveti hálóját és Istenre bizza magát. A víznek megvannak a maga szeszélyei, a tónak a maga regulái. A napok sem egyformák. Mikor kifut a halász hajójával, nem tudja, vajjon dús rakománnyal tér-e majd vissza, vagy egyáltalában egyetlen darab hal nélkül, amelyet ebédre megfőzhetne. Rábizza magát az Úr kezére, aki adja a bőséget és ínséget. Megvigasztalódik a rossz napért, gondolva a jóra, amely már jött és amely még majd eljön. Nem kívánja a váratlan meggazdagodást, mert boldog, ha zsákmányát becserélheti kevés kenyérért és borért. Tiszta a lelke és a teste. Kezét a vízben mossa, és szellemét a magánosságban”. Nekünk is halászoknak kell lennünk a saját lelkünk tengerén. Meg kell tanulnunk nekünk is főleg várni, újra meg újra próbálkozni. Nem kis tökéletességre mutat, ha valaki, látva saját sikertelenségeit,

kedvét nem veszti, hanem nap-nap után vígan újra meg újra elkezd.

c) Végül azt is megtanulhatjuk, mennyire kell bízunk a mi jó Urunkban, tekintve a nehézségeket, amelyek hivatalunkkal járnak. Ezeket Isten már amúgyis előre látta és gondviselése terveibe beszámította, de egyben a segítségét is, ha azt tőle várjuk, kérjük.

Beszélgetés az Úrral az adott anyag szerint. Elpanaszolhatom neki eddigi halászatom eredménytelenségét, és kérhetem tőle az ő isteni közbelépését, segítségét. De mindenesetre ígérek neki türelmet s szent egykedvűséget. Szent Jakab apostol állítólag csak néhányat térített meg egész Spanyolországban, de azért nem kisebb a többinél. Miénk a munka, Istentől jön a siker az ő bölcs világterveinek mértéke szerint. De jutalom nem sikerért, hanem a munkáért jár. Felteszem magamban, hogy türelmes leszek nemcsak másokkal, de magammal szemben is. Újra próbálkozom Isten jelenlétében maradni s így dolgozni.

¹ Lk. 5, 4. — ² Lk. 5, 5. — ³ Lk. 5, 8. — ⁴ Lk. 5, 10. — ⁵ Lk. 19, 47.

XXXVI

A TENGERI VIHAR

(Szemlélődés)

Az Úr, úgy látszik, Kafarnaumban tanít. Csak az imént jöttek el érte atyafiai, hogy magukkal hazavigyék, de nem tudtak hozzáférközni a tömeg miatt, amely körülvette, hogy igéit hallgassa.

Jézus ilyen népsokadalomban nem szeretne hagyni soká tanítványait. A csődületben ugyanis kikerülhetetlenek a kihágások, és ezért a hatóságok őt és tanítványait tették volna felelősekké. Miért is megadja az utasítást, hogy még aznap keljenek át a tengeren. Bár a tanítványok, akárcsak Mesterük, erősen ki voltak merülve, de nem ellenkeznek, s szó nélkül engedelmeskednek. Azonközben, mint tapasztalt halászok figyelik a lemenő napot, amelynek sajátságos pírja már előre bejelentette a közelgő vihart. Fel is hívják erre az Úr figyelmét. De elvégre ők adjanak Mesterüknek tanácsot? Jöjjön, aminek jönnie kell, hiszen velük lesz ő, akinek hatalmában bíztak feltétlenül.

Amint tehát Jézus a tömegeket elbocsátotta, nyomban hajóra szállottak. A hajócska eleinte könnyedén siklott a csendes, síma vi-

zeken. A keleti partokra immár kékes, bíboros árnyalást borult, míg a nyugati partvidék meredező hegyei a leáldozó nap aranysugaraiban fürödtek.

Az Üdvözítő egyideig gyönyörködik a lenyűgözően szép természetben, majd aztán az álom szükségét érezve, — hiszen osztotta emberi természetünk igényeit — visszavonult a hajó kamrácskájába s lefekszik az ágyra, fejét vánkosra hajtva. Pillanatok mulva már mély álom vesz rajta erőt.

Odakünn pedig hamarosan — ahogy az apostolok azt már előre látták — rosszra fordul az idő. A Genezáreti-tó ugyanis mintegy 208 méterrel a Közép-tenger színe alatt fekszik és vize a tropikus hőségben erősen felmelegszik. Nem csoda tehát, hogy a 2759 méter magas Nagy Hermonról és a többi hegyekről a völgyeken és hegyszakadékokon keresztül rááramló hideg szelek heves viharokat támasztanak rajta. Hogy ez a vihar, amelyet az apostolok most Jézussal együtt átéltek, mily arányokat öltött, abból is látjuk, hogy ezeket a tengeren felnőtt, tehát viharedzett halászokat is halálfélelembe ejtő. Egyideig kímélve az Úr Jézus nyugalmit, szó nélkül küzdenek, hogy a hegy magas hullámok felett úrrá legyenek. Csak oda-odapillantanak a hajókamrácska ajtajára, vajjon nem lép-e ki onnan az Úr övéinek megsegítésére. Mikor végre az már elkerülhetetlennek látszik, határozzák el magukat, hogy az Urat felébresztik. Odalépve tehát hozzá, talán meg is érintve, így kiáltanak: „Mester! nem törődöl vele, hogy elveszünk?”¹ Jézus felébred, felül s tanítványaira tekintve csak ennyit mond: „Mit féltek kicsinyhitűek?”² Nem

magát a félelmet rosszalja, amely természetes és ebben az esetben megokolt is volt. Hanem hitük fogyatékosságát hányja szemükre. Abban ugyan nem kételkedtek, hogy Úruk tud rajtuk segíteni, de abban nem igen bíztak, hogy ezt alvó állapotban is meg tudja tenni... Jézus erre felment a hajó fedélzetére, belenézett a viharba, szélvészbe s fenséges taglejtéssel „megdorgálá a szelet és mondá a tengernek: Csendesedjél és némulj el!”³ És íme, a tenger, a vihar érté Teremtője szavát és engedelmes-séggel fekszik el, mint az eddig ordító vad-állat a szelídítő parancsára... „És elállt a szél, és nagy csendesség lőn.”⁴ Az apostolok és hajóslegények pedig a csodálkozástól és bámulattól szinte lesújtva állanak ott és azt susogják egymáshoz: „Hát kicsoda ez, hogy a szél és tenger is engedelmeskednek neki?”⁵ Ez a nyilatkozat egyben elismerése is volt az ő magasabb, isteni természetének, az ő mindenhatóságának.

A szemlélődés a következő üdvös megfontolásokra nyújt alkalmat.

I

a) Nagyon sok épületes és követésre méltó van az apostolok eljárásában. Mily gyengédek az Úrral szemben! Nem ítélik meg azért, hogy ő nyugodtan pihen, míg ők a végső erőfeszítéssel dolgoznak. Sőt halkan beszélnek csak, csendben végzik dolgukat, hogy a Mesternek édes álmát meg ne zavarják. Továbbá nem tesznek neki egy szóval sem szemrehányást. „Nem megmondottuk, hogy baj lehet ebből a kirándulásból?! Most te lásd, hogy hogyan segítesz magadon és rajtunk!” Így szoktunk ren-

desen magunknak elégtételt venni, ha előljárónk, vagy társunk valamit elvünk, vagy tanácsunk ellenére cselekszik, mikor aztán a dolog rosszul végződik. „Nem figyelmeztettem? Miért nem hallgatott a jó szóra!” Így aztán csak fokozzuk a fájdalmat és bánatot, amit szelíd és okos hallgatásunkkal legalább enyhíthettünk volna.

b) Abban is jó példát adnak az apostolok, hogy bár bizonynyal lélekben sóhajtoznak az Úrhoz és kérik őt, de azért nemcsak az ő csodatévő erejére építenek, hanem a maguk részéről is megteszik, ami tőlük telik. Követik azt a nagyon bölcs elvet, amelyet Szent Ignác később így fejezett ki: „Mindent úgy kell tennünk, mintha a dolog sikere csakis a mi munkánktól, igyekezetünktől függene, de viszont úgy kell bízunk, mintha eredményt kizárólag Isten jóságától kellene várnunk.”

c) Vészkiáltásuk a végső szükségben az önfenntartás életösztönének kitörése. Ó, bár lelkünkben is élne ez az önfenntartási ösztön és a bűnveszélyben Urunkhoz kiáltanánk: „Uram! szabadíts meg minket (mert különben), elveszünk!”¹⁶

II

De Jézus magatartásában is sok a meg szívlelendő.

a) Először is megtanuljuk tőle, hogy nincs abban semmi hiba, vagy tökéletlenség, ha mi szükség esetén több nyugalmat, alvást engedünk magunknak. „Amint ugyanis megrovásra méltó a túlságos aggódás a miatt, ami a testet illeti, éppoly dicséretes a mérsékelt gondoskodás az egészség és testi erő fenntartásáról.”¹⁷

b) Továbbá megmagyarázza Urunk maga-

tartása a viharban Istennek eljárását velünk szemben, mikor küzdünk és veszélyben for-gunk. Mi is sokszor nyilvánvalóan Isten akara-tából, az ő hívására indulunk útnak, és íme, mégis mintha minden ellenünk dolgoznék. Mintha Istennek pajzán kedve volna bennün-ket, minden jószándékunkat és igyekvésünket elgáncsolni és megghiúsítani. Hol itt a bölcs gondviselés? veti fel akárhány ilyenkor a kér-dést. Hiszen hiszünk mi amúgy elméletben. Tudjuk pl. azt, hogy aki a tabernákulumban alussza eucharisztikus álmát, tudna segíteni, ha úgy felpattantaná a szentségház ajtaját és felébredve velünk szóba állana és a viharok-nak, szélvélveznek, amely hajócskákat üzi, do-bálja, parancsolna. De ezt nem teszi. Arra a mi hitünk nem terjed, hogy ily érzékelhető közbelépés nélkül is bizzunk az ő oltalmában és közeli segítségében. Csüggedünk és úgy érezzük, hogy ki vagyunk szolgáltatva a kímé-letlen sors pörölyének és vaskerekeinek. Pedig íme, amint a tenger csodálatos lecsendesítésé-nek fenséges jelene mutatja, Isten legmele-gebb érdeklődéssel kíséri küzdelmeinket, s kész a kellő időben közbelépni. Azonközben gyönyörködik hitünkben, törhetetlen bátorsá-gunkban s hősi küzdelmeinkben. „Látványos-ság lettünk a világnak, angyaloknak is, embe-reknek is.”¹⁸ Miért is ne engedné meg Isten ma-gának ezt a fenséges színjátékot, amelyért a szereplőket egész dicső s boldog örökkévaló-sággal tudja kárpótolni?

Beszélgetés az Úr Jézussal. Kérek tőle ren-dületlen, bátor szívet az ellenem feltornynosuló nehézségekkel szemben. Mit félek? Hiszen Jé-zus velem van. „Mit félsz, hiszen Cézárt vi-

szed!" mondotta egykor a gőgös római a viharos tengeren őt átszállító reszkető hajósna. És én nem Jézussal utazom-e az élet tengerén?

Kérem is az Urat, hogy ne kíméljen engem, ne kényeztessen el engem. „Itt égess Uram, itt vágj! csak aztán az örökkévalóságban kímélj!" (Szent Ágoston.)

Én azok közé akarok tartozni, akikről Uram mondá: „Boldog az, aki bennem meg nem botránkozik",¹ vagyis: akit a baj, a szenvedés, az ellentmondás, üldöztetés meg nem ingat, a hűségben meg nem rendít. Boldog az olyan, de egyben bölcs is, mert igen jól számít. Hiszen „ez a mi jelenlegi, pillanatnyi és könnyű szenvedésünk a mennyei dicsőségnek fölötte nagy, örök mértékét szerzi meg nekünk".¹⁰

Azért jó Uram, okosságból, de főleg szeretetből irántad, veled maradok nemcsak a jó időben, hanem a viharban is. Kérem aztán a Tengerecsillagnak, a Szent Szűznek anyai pártfogását is. Felteszem, hogy üldözők magamban minden gyávaságot, kishitőséget és csüggedést. „Nem félünk tehát, zúgjanak bár és háborogjanak a tenger vizei... mert velünk van a seregek Ura!"¹¹ Főleg pedig ma igyekszem mindent szeretetből és nem aggódó félelemmel cselekedni, mert ez tetszik az én Jézusomnak, és hódítja meg számomra isteni Szívét.

¹ Mk. 4, 38. — ² Mt. 8, 26. — ³ Mk. 4, 39. —

⁴ Mk. 4, 39. — ⁵ Mk. 4, 40. — ⁶ Mt. 8, 25. —

⁷ Szent Ignác 46. szabálya. — ⁸ I Kor. 4, 9. —

⁹ Mt. 11, 6. — ¹⁰ II Kor. 4, 17. — ¹¹ 45. zs. 3, 4—8.

XXXVII

A CSODÁLATOS KENYÉRSZAPORITÁS

(Szemlélődés)

Az apostolok éppen fáradságos missziós kirándulásukból térnek meg az Üdvözítőhöz. Pihenőre volna szükségük, de ehhez bajosan juthatnak. Hiszen az Üdvözítőhöz csak úgy özönlött a nép, „úgyhogy még enni sem volt idejük”.¹

A néphangulat egyébként is nagyon izgatott, hiszen az időtájt fejezteté le Heródes Keresztelő Jánost. De még a nagyszerű csodák is, amelyeket az Úr és apostolai nap-nap után műveltek, roppant vonzóerővel bírtak. Az Úr látva a helyzetet, jónak ítélte egyelőre az izgalmak elől kitérni, miért is tanítványaival hajóra szállt... Elhagyta eddigi működése színterét és átkelt a tenger keleti partjára, ahol Heródes Filippus jogara alatt több nyugalom és biztonság kínálkozott.

Az Úr kiszemelt magának egy helyecskét Betsaida Juliász közelében. Kis síkság volt ez, amelyet egyik oldalról a hegyek ölelnek át, a másikon pedig a tenger határolja. Több partak szeli keresztül ezt a ligetet és számos oleánder erdőcske tarkítja, amelyek most éppen tavaszi pompában díszlenek.

Itt szálltak tehát ki a hajóból. A tanítványok nagyon örülnek, hogy most aztán egyedül Mesterükkel kis időt békén eltölthetnek.

Hiú reménység! A nép észrevette rejtekhelyüket. Néhány óra múlva már csak úgy hemzseg a kis síkság az odaseregülő néptől. A népet jellemzi ez a szent tolakodás. Ha lelki szomja hajtja, akkor nincs tőle szabadulás s szent kíméletlenséggel ostromolja meg a templomot, meg a gyóntatószékeket.

És az Üdvözítő talán ideges lesz? Talán panaszkodik, hogy még ezt a kis időt is irigylik tőle és tanítványaitól? Talán elküldi a népet: hagyjatok minket békében! most nincs időnk! máskor jöjjetek! várjatok! ahogy mi szoktunk beszélni, amikor nyugalunkat megzavarják? Nem! „Megkönyörült rajtuk, mert olyanok valának, mint a pásztor nélkül való juhok és kezdé őket sok mindenre tanítani.”² Nagyon természetes, hogy a lelkileg jóltartott nép, testileg megéhezett. A férfi még csak hosszabban kibírja, de íme sok köztük az aszszony meg a gyermek. Akárhány már szinte elalél az éhségtől, a gyerekek pedig siránkozva kérik a kenyeret. De honnan lehet azt előteremteni ennyi embernek? Beletelik 2—3 óra, míg az ember innen falut ér. Az Üdvözítőnek megesik a szíve rajtuk. A tanítványok kérik és tanácsolják, hogy bocsássa útnak a népet, hogy kiki magáról gondoskodjék. De Jézus ebbe nem tud belenyugodni: „Adjatok ti nekik enni.”³ Igen ám, de miből és honnan? Fülöp, akit az Úr szeretetreméltóan ingerkedve tanácsába von, meg is jegyzi: „Kétszáz dénár árú kenyér sem elég nekik, hogy mindenkinek

csak valami kevés jusson.”⁴⁴ András, Péter testvére erre amúgy ötletszerűleg — hogy ő is mondjon valamit — közbeszól és megjegyzi: „Van itt egy fiú, kinek öt árpakenyere van és két hala, de mi ez ennyinek?”⁴⁵

Az Úr Jézusnak azonban ez éppen elég volt, hogy szándékát megvalósítsa és életének egyik legnépszerűbb és legszociálisabb csodáját művelje.

A szükség tehát nagy, és vele szemben mindenki tanácstalan. Az Üdvözítő kérdéseivel, utasításaival éppen arra céloz, hogy a helyzetet mindenki tisztán lássa. Mintha csak azt mondaná: Ime, magatok beismeritek, hogy ember itt nem segíthet. Miért nem gondoltok tehát énreám? Miért nem fordultok énhozzám? Miért nem számítottok isteni hatalmamra és szívemre? Sajátságos! Ez senkinek sem jut eszébe. Innen a tanácstalanság és kapkodás. Milyen vak is az ember és milyen tehetetlen. Újra meg újra megfontolja, hogy mily nagy a szükség és milyen lehetetlen azon segíteni, s mégsem pillant fel a Jóságra és Mindenhatóságra, amely örködik felettünk, s csak arra vár, hogy eszünkbe jusson, és őt kérjük.

Az Úr magához hozatja az 5 árpakenyeret és 2 halat. A jelenet valószínűleg ott játszódik le, ahol a síkság már a hegy lejtőjével érintkezik. Ezért tudott Jézus a népnél magasabban állni. A kenyereket és halakat valami kendőre téve, eléje rakják. E közben az apostolok a népet ötvenenkint, százankint csoportosítva, mintegy organizálva letelepítik, — úgy, ahogy erre a Mester őket megtanította, begyakorolta. Sűrögnek-forognak a nép közt s ezt örömmel, szívesen teszik és mint hivatá-

sukhoz tartozó dolgot tekintik. Még az amúgy oly spekulatív hajlamú János is ügyeskedik és ebben az apostoli buzgalom szinte szárnyakat ad neki. Így osztályozva a népet, meg tudták úgy nagyjából számlálni s mindenkihez könnyen lehetett hozzáférni.

Csak férfiú volt úgy 5000 körül, hát még mennyi asszony és gyermek. Igazán festői kép! A nap lemenőben van s rászórja rezgő, aranyos sugarait a viruló síkra, az oleánder erdőcskékre, a csobogó, fürge patakokra, aztán a tenger sötétké, síma vizére, nemkülönben a lígetet betöltő hemzsegó tarka néptömegre.

Az Úr erre egyik kenyeret kezébe veszi s rátesz egy halacskát. Szemét égre emelve imádkozik. Aztán megáldja a kenyeret és halat s elrendeli, hogy azt tördelve, kosarakba rakva széthordják és elosszák.

És íme, bármennyit is adnak az apostoli kezek, a kosarak csak úgy döntik s nem fogyanak ki. Az apostolok és nép bámulva pillantanak a kosarakba, amelyekben megfoghatatlan módon dolgozik a mindenható, teremő kéz.

Ó! mily ízletes volt ez a közvetlenül a menyeyei Atya kezéből gyermekeinek juttatott táplálék.

Az Úr Jézus ott áll mosolygó arccal. Örül a nagyszerű csodának, a népnek, főleg a jó étvággyal falatozó gyermekeknek. És gondolkodik. Bizonnyal eszébe jut a Mózes kérésére égből hullatott manna, no meg az a sokkal csodálatosabb kenyérszaporítás, amelyet napnap után a világ végéig művel majd az oltáron, kielégítve az éhes és szomjas lelkeket. Látja már az apostolokban a katolikus papsá-

got, amely ebben az isteni kenyérszaporításban oly fenséges szerepet kap.

Vége a vacsorának. Felgyűjtik a törmelékét, hogy a szent szegénység rovására el ne vesszen.⁶ A nép el van telve lelkesedéssel. Mind hangosabbak és tömegesebbek lesznek a felkiáltások: Ez a próféta, kinek jönnie kell. Nem kisebb ez Mózesnél! Ez a messiás-király! Az Úr intézkedik, hogy tanítványai hajóra szállva azonnal, még az esti szürkületben Kafarnaumba evezzenek, maga pedig elvonult a hegyekbe, — észrevétlenül — hogy ott imádkozzék.

Ez a szemlélődés a következő megfontolásokra nyújthat alkalmat:

a) A titok, amely most szemlélődésünk anyaga volt, visszatükrözi az Üdvözítőnek nagy szívjóságát, amely egyébként is minden munkáját beragyogja.

Minden csodáját azért műveli, hogy segítsen. Megsegítse a szűkölködőt és szenvedőt. De nemcsak a lelki nyomort akarja enyhíteni, hanem az anyagi, testi nélkülözésben is kíván segíteni. Hiszen ő nemcsak a lelket, hanem az egész embert szereti, aki testből és lélekből áll.

Olykor meg sem várta, míg kéri, hanem saját jószántából siet vigasztalásunkra, mint mutatja pl. a naimi özvegy fiának feltámasztása. És hogy segítsen, mindenét csodatevő erővel látja el, kezét, nyálát, még a ruhája szegélyét is.

Senkit sem engedett magától távozni vigasz nélkül.

b) És hogyan tette a jót? Külsőleg leereszkedő keggyel és ugyanakkor belső, mélyeséges részvétellel, sőt könnyes szemmel.

Jót tett velünk, mert látta bennünk az Atya arcképét, de meg azért is, mert a mi nagy nyomorúságunk meglágyította érzékeny Szívét, a teremtésnek ezt a legnagyobb remekét.

c) Tegyük tehát mi is minél több jót. Főképpen manapság időszerű ez, amikor a nyomor és nélkülözés nem is szórványos, hanem valószínű világjelenség, inkább, mint valaha.

És mi tehetünk jót. Ha nincs erre pénzünk, de van részvevő szavunk, szívünk, vigasztos pillantásunk. Jót téve mi sem veszünk. Mert eltekintve attól, hogy a legnagyobb boldogság mást boldogítani, a jótékonyság fejében nekünk is bűnbocsánatot ígért Isten, nagy vigaszt a halál órájára és jutalmat a mennyországban. „Törd meg az éhezőnek kenyeredet, akkor majd felvirrad, mint a hajnal, világosságod... Ha odaadod kenyeredet az éhezőnek és jóllakatosod a lesujtott lelket: akkor... az Úr nyugalmat ad mindenkoron... és megszabadítja csontjaidat, olyan lesz, mint az öntözött kert és vízforrás, melynek el nem fogynak vizei...”⁷ Ha az irgalmas szív kiált hozzá, szavát nem hagyja soha felelet nélkül.

Az apostolkodáshoz pedig szinte nélkülözhetetlen az alamizsna, mert igen sok embernek csak a gyomrán keresztül férközhetünk lelkéhez. Csodákat ugyan nem művelhetünk, de jót, azt tehetünk és e kettőnek hatása ugyanaz. Az Egyház tudja ezt és éppen azért a szegényügyet a saját feladatának tekinti és azt kezéből a máséba, pl. az államéba egészen átsiklani nem engedi. Hiszen így egyik leghatalmasabb fégyverétől fosztaná meg magát.

Sohase féljünk, hogy az alamizsna minket

megrövidít és tönkre tesz. Hogyha nem lesz már nekem, majd ad a jó Isten!

Nem lehet Istent a nagylelkűségben felülmúlni és bizalmunkkal mintegy szegyenbe hozni. Isten pedig mindig többet ad, mint amennyit tőlünk a szegény keze által elfogad. De azért az alamizsnázkodásban is okosaknak kell lennünk, mert különben igazában magán a szegényen is csak pillanatnyira, vagy éppen nem segítünk.

Lehetőleg ne pénzzel, hanem táplálékkal és ruhával segítsünk és főleg adjunk neki munkalehetőséget, mert így nem kénytelen pirulva fogadni el tőlünk az alamizsnát.

Beszélgetés az Úrral, kérve tőle, hogy a mi szívünket is nemesítse, szépítse s formálja a saját Szíve szerint irgalmassá.

Fel is teszem magamban, hogy jószívű leszek. Ha nem tudok anyagi alamizsnát adni, adok lelkit, szellemit. Imádkozom a szegényekért, a szenvedő lelkekért, bűnösökért. Környezetemben pedig szíves és szolgálatkész leszek s megvigasztalom a szomorkodót.

¹ Mk. 6, 31. — ² Mk. 6, 34. — ³ Mk. 6, 37. —
⁴ Jn. 6, 7. — ⁵ Jn. 6, 9. — ⁶ V. ö. Jn. 6, 12. —
⁷ Iz. 58, 7—11.

XXXVIII

JÉZUS JÁR A TENGEREN

(Szemlélődés)

A kenyérszaporítás után útnak indított apostoloknak a tengeren igen kedvezőtlen széllel kell küzdeniök. Egész erővel dolgoznak, eveznek ugyan, de alig van ennek foganatja. Már elmúlt az éjjél, és alig tették meg az útnak kétharmadrészét. De ők már az ilyesmihez hozzászoktak. Fáradnak tovább kitaróan. Az Úr pedig, ott a magános helyen, gondol rájuk és imádkozik értük. Szánja őket és megsegítésükre indul.

De egyben el is határozza, hogy hitüket és bizalmukat megedzi és kipróbálja. Leszáll a tengerhez és rálép a vízre. És íme, csodálatos módon a víz mintha megszilárdulna a lába alatt. Nem merül bele, hanem lebegve halad felette. Misztikus fény, mint az éter ragyogja be alakját, amely a víztükörben fordítva le-rajzolódik. Ahova csak lép, a hullám elsimul, nyugodt lesz. Mintha siklanék a víz felett a közönséges járásnál sokkal gyorsabb tempóban. Csodája ez a fizika rendes törvényei, a tenger és a saját teste feletti abszolút hatalmának.

A széllel, hullámmal küszködő apostolok egyszer csak látnak ám valami fénylő dolgot maguk felé közelíteni. Először csak csodálkoznak, aztán mindinkább félnek és aggódnak. Azt hiszik, valami kísértet,¹ amely titokzatos módon el akar mellettük haladni.²

Rémületük mindinkább fokozódik; szinte már a hajuk is égnek mered. Kiáltásokba törnek ki és segítséget kérnek. Talán belé is fújnak a trombitájukba, amelyet a ködben szoktak használni s amellyel vészjeleket adnak.

Az Úr megelégtelte a próbát s nem engedte tovább reszketni őket. A közelből világosan felismerhető, kedves és szelíd hangján megszólal: „Bátorság! én vagyok, ne féljete!”³ Erre a szóra, mintha csak hályog hullott volna le szemükről és kő esett volna le szívükről. Megismerték az Urat. Fellélekeznek. De Péternek ez nem elég. Temperamentumánál fogva mindig többet akar, többet mer és többre vállalkozik, mint mások. Hogy megmutassa s bebizonyítsa apostoltársai előtt buzgóságát és hitét, így kiált Jézushoz: „Uram! ha te vagy, parancsold, hogy hozzád menjek a vizen!”⁴ Az Úr egyrészt nagyon örül ennek a hitnek és szeretetnek, de másrészt a leendő apostolfejedelmet meg akarja óvni az elbizakodottságtól. Miért is így felel: „Jer!”⁵ Péter erre minden aggodalom nélkül kiszáll a hajócskából és rálép a vízre, amely íme, őt is tartja.

Alig tesz azonban néhány lépést, a hirtelen erősödő szél hatalmas hullámtorlaszt hajt feléje. Erre megijed és bizalma megrendül. Egyidejűleg már süllyed is. Rémülten kiáltja: „Uram, ments meg engem!”

És Jézus azonnal kinyújtván kezét, meg-

fogá őt és mondá neki: „Kicsinyhitű, miért kételkedtél?”⁶ Erre mindketten beszállnak a hajóba. A szél hirtelen elül, és „a hajócska azonnal parthoz ére, ahova hajóztak”.⁷ „A kik pedig a hajócskában valának, odamentek és imádkáztak őt mondván: Valóban Isten Fia vagy!”⁸

Ebből a szemlélődésből a következő elmélkedési pontokat emelhetjük ki.

a) Megkönnyíti és előkészíti ez az esemény vallásunk egyik legmélységesebb titkában, az Eucharishtiában való hitet. Úgy látszik, ez is volt Jézus célja annak a napnak előestéjén, amelyen Jézus a kafarnaumi zsinagógában az Eucharishtiáról először beszél nyíltan és világosan megígérve azt.⁹ Ime, Urunk mutatja, hogy ő feltétlen Úr a természet törvényei felett. Megszünteti teste súlyát. Ha ezt megteheti, miért is ne vehetné el annak kiterjedését is? Miért is ne helyezhetné azt szentségi állapotba? Hogy miként is tudja ezt Krisztus megtenni, ez mindenestre titok, de olyan titok, amelyben senki ellentmondást bizonyítani nem tud, szívünk pedig a legédesebb megnyugvást találja. Elég tudnunk, hogy Krisztus ezt így mondotta és kétségtelen bizonyossággal így értette. Igen! ez elég nekem! Tovább nem is kutatok, hanem örülök, hogy Istennek így az értelem adóját is meghozhatom. A kutatás helyett inkább imádom azt a szeretetet, amely szinte a lehetetlent is lehetővé teszi a végből, hogy a mindenhatóságát a szeretetnek szolgálatába állítsa, jóságát bizonyítsa és érvényesítse, hogy velünk maradjon, velünk egyesülhessen, minket táplálhasson.

b) Gyönyörű képben látjuk itt már előre jelképezve az Egyház látható és láthatatlan

fejének viszonyát. Kéz a kézben együtt járnak a világtenger hullámai felett. Egyiknek keze a hatalom, a másiké a bizalom. Aztán együtt lépnek a hajóba, uralkodnak a vihar felett és biztosítják számunkra a békés utazást az örökkévalóság révpartjára. Szép képe ez a pápai primátusnak.

c) De nagy felhívás ez a titok a bizalomra is. Lám, Péter bízik s addig a felszínen marad. Amint csökken a bizalomban, azonnal süllyedni kezd. Ha Péter mindig csak az Úrra nézett volna, ez be nem következik. De amikor leveszi szemét az Úrról és csak a veszélyt tekinti, a magasabb hatalom reá fenntartó erejét beszünteti. De nem véglegesen. Amint Péter ismét visszatekint az Úrra és segítségét kéri, ez nyomban ott terem és a hozzá folyamodót megsegíti.

Beszélgetés az Úrral. Kérem tőle, hogy kegyelme által erősítsen engem a hitben, de meg a bizalomban is. Igen a hitben, főleg a legméltóságosabb Oltáriszentség hitében, amely a mysterium fidei, „a hit titka” oly értelemben is, hogy ébresztője, fenntartója az isteni hitnek. Az emmauszi tanítványoknak is a kenyértöréskor „nyílnak meg szemeik és ismerték meg őt”.¹⁰ Az Eucharisztia adta meg keresztény őseinknek is a hitelességet a vértanúságig. Felindítom én is magamban a hitet. Látom és imádom az Urat az Eucharishtiában, amint a világtenger hullámai felett lebeg. Imádom őt és kérem, hogy szent teste által adja meg, hogy én se merüljek el a földiekben, de még a túlságos gondok és aggodalmakban sem a mulandókat illetőleg. Igen Uram, tégy engem mind szellemiesebbé, hogy csak annyira érintkezzem

a földdel, amennyire ez hivatásom betöltésére szükséges. Hiszen így tudok a lelkeknek legtöbbet használni és azokat is a természetfeletti életsíkra felemelni és azon megtartani.

Aztán megköszönöm az Úrnak a pápaság fenséges jótéteményét. Tudom, látom Uram, hogy míg földi helytartódhoz engedelmes lélekkel ragaszkodom, addig biztonsággal járok a hullámokon és tévedésbe nem eshetem. Hiszen te tartod viszont földi helyettesed kezét.

Felteszem magamban, hogy ma hittel, bizalommal eltelve tekintek fel gyakran az Úr Jézusra és főleg a kísértés idején nyugodtan és a biztonság tudatában ragadom meg az ő isteni kezét: „Ha Isten velünk, ki ellenünk?”¹¹

¹ V. ö. Mk. 6, 49. — ² V. ö. u. o. 48. — ³ Mk. 6, 50. — ⁴ Mt. 14, 28. — ⁵ Mt. 14, 29. — ⁶ Mt. 14, 30—31. — ⁷ Jn. 6, 21. — ⁸ Mt. 14, 33. — ⁹ Jn. 6. — ¹⁰ Lk. 24, 31. — ¹¹ Róm. 8, 31.

XXXIX

A TENGERI CSODÁK

(Összefoglaló elmélkedés a bizalomról)

Első előgyakorlat. Három elmélkedést is tartottunk, amelyeknek színhelye a Genezáreti tenger: a csodálatos halfogásról, a tengeri vihar lecsendesítéséről és arról, miként jár Jézus a tenger felett. Mindhármat újra emlékembe idézem úgy, ahogy azokat az evangélisták azzal az elevenséggel elbeszélik, aminőre csak szemtanú képes.

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenetek átgondolása röviden, a jelzett három szemlélődés alapján.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy bizalmamat fokozza az ő jóságos segítségében, amelyet övéinek megígért.

1. MI A BIZALOM?

A bizalom voltaképpen nem egyéb, mint a keresztény reménynek magas foka, dísze, kivirágzása. A keresztény reménnyel várjuk Istentől mindazt, ami üdvösségünkre szükséges: a kegyelmet, vétkeink bocsánatát és az örök életet.

A bizalommal pedig azt várjuk Istentől,

ami közvetlen céljaink elérésére hasznos. Így biztos számíthatunk arra, hogy a keresztény tökéletességet a jó Istentől nekünk szánt fokban elérjük. Sőt földi céljaink is megvalósulnak, amennyiben azok a jó Isten tetszésével találkoznak s így a mi igazi javunkat is szolgálják. Isten ugyanis úgy szövi, fonja szereteteinek sorát, hogy a fonalak végül is a legösszhangzatosabb képet adják az ő nagyobb dicsőségére s a mi lelkünk legnagyobb boldogságára és örömére. Ez az élet nem ritkán olyan, mint a legértékesebb perzsaszőnyeg visszajáról tekintve. A szálak itt szinte értelmetlen összevisszaságot tüntetnek fel. De fordítsd csak meg! Mindjárt látod a pompás képet, a művészi színvegyületeket. A másik különbség a remény s a bizalom közt abban van, hogy míg a remény inkább a megígért szükséges és hasznos javakra tekint, addig a bizalom annak a jóságára helyezi a fősúlyt, akitől a megígért dolgokat várja. A bizalom rózsája akkor igazi, ha a keresztény reménynek zöldelő törzséből fakad. A keresztény remény pedig akkor valódi, ha mint isteni erény, a hitbe és ennek útján Istenbe, a végtelen jóságba nyújtja le gyökereit, aki hűséges az ő ígéretei beváltásában. Nem igazi tehát az a bizalom, az a remény, amely csak a saját erejére számít, csak a saját tehetségére, szerencséjére épít. Jóllehet az is örökre igaz marad, hogy „Isten, aki nélkülünk teremtett, nem üdvözít bennünket nélkülünk”, vagyis eszes teremtményeit rendszeren csak akkor segíti meg, ha azok is közreműködnek és megteszik a maguk részéről azt, ami tőlük telik. Innen a bölcs közmondás: „Segíts magadon és az Isten is megsegít!”

Erre a bizalomra pompás példát és indítékot találunk a három tengeri csodában. Nemcsak a közös színtér köti azokat egy csokorba, hanem a közös cél is, amelyet az Üdvözítő azok művelésében kitűzött. Ez a cél pedig a bizalomra való hangolás, éspedig mind hatásabban.

A csodálatos halfogás főleg Pétert és apostoltársait, de meg azok utódait és valamennyiünket arra nézve nyugtat meg, hogy Isten segítségére mindig számíthatunk, amikor a hivatásunkkal járó megszokott nehézségeket kell megoldanunk. A tengeri vihar lecsendesítése arról győz meg, hogy még akkor is bízunk kell, ha élettengerünk viharzik.

Az utolsó csoda, Urunknak a tengeren való járása pedig azokra az időkre készít bennünket elő, amikor látszólag hiába küzdünk a hullámokkal az élet éjtszakáján és úgy látszik, Isten is elhagyott, sőt mint „kísértet”, mint „rém”, közelít meg bennünket. Igen, még ilyenkor is bízunk kell! Hiszen éppen ily esetben hangzott el Jézusnak ajkáról a biztatás: „Bátorság, én (veletek) vagyok, ne féljete!”¹

2. A BIZALOMRA SZÜKSÉGÜNK VAN

Hiszen a bizalom olyan, mint a nap a természetben: mindent megvilágít, melegít, éltet és termékenyít. Nélküle nincs tavasz, nincs jókedv, élet, hanem dermedtség, fagy, pusztulás és halál.

Igy van ez már a lelkiéletben. Ha saját gyarlóságunkat, gyengeségünket, hibáinkat az elérhető s elérendő keresztény tökéletességgel összemérjük, ugyan ki ne válnék kedvetlenné,

szárnyszegetté? Mi az mégis, ami annyi sikertelenség után újabb és újabb próbálkozásra ösztökél? Mi az, ami a léleknek ruganyosságát adja, hogy valahányszor esett, mint a gumilabda, újra felkeljen, felugorjék? Ezt a bizalom eszközli. A szenvedésben, a kísértésben s egykor a halál küszöbén mi tarthatná fenn a szegény, küszködő lelket, ha nem a bizalom?

De földi ügyeinkben is mennyi a homály, a bizonytalanság! Mily kilátástalannak tűnik fel olykor a jövő! Mi lesz belőlünk, hacsak a bizalom nem nyújt baráti jobbot és nem sug bátorító szót a fülünkbe?

A bizalomra tehát feltétlenül szükségünk van.

3. A BIZALOM MEGOKOLT

De amily szükséges a bizalom, éppen oly alapos és megokolt is.

a) Először már csak azért is, mert ez válik a mi becsületünkre. A bizalom mindig nemes, fennkölt lélekre mutat s nagyszabású jellemet árul el. A csüggedés viszont alacsonyságra vall, a gyengeség, kicsinység és gyámoltalanság jegyét viseli magán. A tehetetlenség az anyagnak legjellemzőbb vonása és gyalázata.

Míg a bizalom szelleme mindig csak felfelé tör, mint a buborék az ásványvízben, a csüggedés lelke viszont elterpeszkedik a földön, mint a sár és nem mozdul onnan. Miért szeret némely ember annyira kétségbeesni? Mert ha egyszer már kétségbeesett, akkor nem kell többé semmi egyebet sem tennie, tehát jogosultnak érzi magát a lustálkodásra. Ölbetett kezekkel

várhatja a végzetét. És ennél nincs kényelmesebb dolog.

A nagy lélek tehát csak bízni tud, akar is bízni. A nagy Prohászkaival jelígenek választja: „Dum spiro, spero!” „Ameddig élek, remélek!”

b) De a bizalom dicsőségére válik az Istennek is. Ez a második, még hatalmasabb indítók. Nem is lehet igazi fogalmunk Istenről és nem gondolkodhatunk róla katolikus módon, hacsak nem tölt el bennünket vele szemben a bizalom. A bizalmatlanság valami eretnokség az erkölcsi rendben, valami istentagadás. Mert aki nem bízik, az valóban tagad valamit, ami a katolikus hittel összeférhetetlen. Vagy tagadja azt, hogy Isten jó, vagy azt, hogy elég hatalmas, elég hűséges s akarja teljesíteni azt, amit megígért.

Viszont aki bízik, megdicsőíti Istent, hódol jósága, szeretete előtt, meghódítja hatalmát s lefegyverzi haragját.

Mert valóban nem volna méltó Istenhez, hogy velünk, a végtelenül kisebb és tehetetlen ellenféllel szemben éreztesse hatalmát, amikor hozzá, mint utolsó és egyetlen menedékhez bizalommal fordulunk. Mi sem tipornók el a férget s nem tekernők ki a madárka nyakát, amely hozzánk fordulna üldözői elől s bizalmát egyedül belénk helyezné.

Isten a végtelenül jó, mindenható, nem élhet vissza hatalmával. Ez nem volna szép. Márpedig lehetetlen, hogy valami nem szép Istenhez férközzék.

c) A harmadik indítók a bizalomra, hogy Isten a bizalmat tette kincstára kulcsává és utalvánnyá, amelyet mi töltünk ki, kérve tőle azt, amit csak kívánunk, akarunk. Az egyetlen

kikötés Isten részéről, hogy az, amit kérünk, számunkra üdvös legyen. Mert hogyan is ártson nekünk, aki minket annyira szeret, hogy ekkora hatalmat engedett nekünk önmaga felett? „Mindazt, amit imádságban hittel (bizalommal) kértek, megnyeritek.”²

„Akármit kértek majd az Atyától az én nevemben, megteszem azt, hogy az Atya dicsőíttessék a Fiúban.”³

Sőt külön felhívást is kaptunk, hogy csak bátran kérjünk, és pedig minél többet, minél nagyobb. Annál nagyobb lesz Isten dicsősége, ha megadja.

„Kérjetelek és adni fognak nektek, keressetek és találtok, zörgessetek és megnyittatik nektek.”⁴

Ne féljünk tehát, hogy kelletlenül jövünk. Már várnak és szívesen fogadnak minket és örülnek, hogy nekünk örömet okozhatnak. A bizalom az az erény, amely önmagát valósítja meg. Azért kapunk, mert bízunk, ha nem bízunk, éppen azért nem is kapunk semmit.

Ostobák vagyunk tehát, ha nem használjuk fel a könnyű módot, eszközt, hogy kívánságunk teljesezésbe menjen.

Beszélgetés az Úrral. Tegyük ezt csakugyan bizalmas, gyermekded hangon. Képzeljük magunkat a koldus, a beteg, vagy a vízben fuldoló helyzetébe. Az ilyen elképzelés megszerzi nekünk azt a hangulatot és diszpozíciót, amelyre csak a meghallgatás lehet a felelet. Mai feltételem is a bizalom lesz. Kicsinyben és nagyban bizalmasan emelem szememet az Úrhoz: „Mindeneknek szeme benned bízik, Uram!”⁵

¹ Mt. 14, 27. — ² Mt. 21, 22. — ³ Jn. 14, 13. —
⁴ Mt. 7, 7. — ⁵ 144. zs. 15.

XL

MAGDOLNA* MEGTÉRÉSE I.

(Szemlélődés)

Magdalai Máriát, köznéven Magdolnát, az Irás „a város bűnös asszonyának”¹ nevezi.

Bizonnyal nem ok nélkül. Öltözködése, kacér tekintete, kihívó fellépése közismert, gyanús barátkozásai, bája és ügyessége a csábítás szomorú művészetében közbotránnyá tették abban a városban, amelyben lakott.

Egyik napon — a Szentírás nem mondja, hogy melyiken és hol — alkalma nyílt a vándorútját járó Úr Jézust megpillantani. Odaáll a hallgatóság nagy csoportjához. Alighogy rátekintett az Úrra, reszketés fogja el egész valóját. Lelke — maga sem tudja, miért — megrendül benne.

Az Úr Jézus szeme fénye, amelyből az istenség sugarai törnek elő, az a magasztos,

* Hogy ez a megtérő nő azonos-e Máriával, Lázár nővérével, a Szentírásból biztosan nem állapítható meg. A nyugati egyházatyák nyomán számos újkori magyarázó ezt a véleményt tartja, ami-
ben nekik a latin liturgia is igazat adni látszik.

nyugodt hang, amelyen beszél, a méltósággal teljes és mégis oly szerény magatartása, a szigornak és édességnek összeolvadása, melyet egész valója lehel, hirtelen valami titokzatos nyugtalanságba ejtik őt.

Csak nézi, nézi és hallgatja...

Az Üdvözítő pedig beszél. Köröskörül hordozza lelkesült tekintetét az ajkán csüngő tömegben. Mintha szájából valami fényes hullám áradna, úgy hatja át szava a szívet-lelket.

Egyszerűen és mégis hallatlan fenséggel szól az idők és az élet mulandóságáról, a világ hiúságáról, a halálról, amellyel aztán szétfoszlik minden. Aztán elmondja, hogy ezzel szemben mily szent és jó az Isten, és mily bölcs és szükséges dolog neki szolgálni. Beszél a halhatatlan lélekről és annak örök sorsáról. Rajzolja a felebaráti szeretet töviseit és rózsáit...

Hosszan tanít, de elhallgatták volna akármeddig.

Befejezve beszédét most aztán elkezd gyógyítani. Vaknak adja vissza a látást, inaszkadttat állít talpra. Aztán meg zokogó bűnös-höz intéz vigaszos ígéket és biztosítja a bűnbocsánatról.

A tömeg pedig ebben az isteni légkörben elragadtatva kiáltozza: Hozsanna a prófétának! Üdv Dávid Fiának!

Magdolna reszket a felindulástól és szinte összeroskad.

Hazavánszorog és bezárkózik. Egészen egyedül van. Arca halvány, ajka néma, gondolkodik azon, amit hallott, látott.

Minő aggodalom, minő bénultság gyötri ezt a szegény lelket! Aztán könnyei enyhítik lelke feszültségét. Ó mily szép volt ő, — szól magá-

hoz — mily kedves és szent! Minő irgalmat árultak el szavai! Ó, ha irántam is részvéttel volna! De hogyan is merjek én feléje közelíteni, én, a bűnös asszony, akinek gyalázat borítja homlokát? Hogyan is járuljak én Jézushoz, ahhoz a tisztaságos Jézushoz? Ha észrevenné, hogy ki és mi vagyok, bizonynal elutasítana magától, mint a szennyet, amely hozzá nem férhet...

Aztán fájdalomba merülten soká hallgat...

Egyszerre csak felrebben. Mintha vakító villám cikázott volna keresztül szomorúságának éjtszakáján. Nem! Nem! Miért is ne lenne hozzám irgalmas? Miért is ne bocsátana meg éppen nekem? Hogyan is utasítana vissza oly kegyes szív egy szerencsétlen bűnbánó asszonyt? Nem láttam-e, mily szeretettel gyógyítja a beteget, mily gyengédséggel fogadja a szenvedőket?

Talán nem éppen ő az a Messiás, aki a lelket gyógyítani jön az égből?

Felébredt benne a remény, amely megenyhíti belső vívódását és aggodalmait. Szívét közben annál inkább gyötri az édes szomj a bocsánat után, a szeretet után, Isten után...

Nem sokkal utóbb valóban alkalma is nyílt az Üdvözítővel találkozni.

Jézus visszajött a városkába tanítani. Apostoli munkája után a szokás szerint, mint törvénytudót, megvendégelték. Ezúttal a házigazda szerepét Simon farizeus, kasztjának egyik nem éppen rokonszenves tagja tölté be. Nem szeretetből tette, hanem azért, mert ez már így illet, és a közvélemény elvárta tőle. Nyilvános csarnokban terítettek. Az asztal köré pamlagokat tettek, mert keleti szokás szerint félig fekve étkeztek. Köröskörül bámészkodó nép ácsorog

s érdeklődve figyeli a vendégeskedés egész lefolyását. Megérkezik az Úr apostolaival, de elég hideg fogadtatásban részesül. A tiszteletnek ama külső megnyilvánulásai, amelyek Keleten a szívesen látott s ünnepelt vendégnél elmaradhatatlanok, a házigazdánál úgy látszik egészen feledésbe mennek. Nem ölelték meg, nem adnak neki csókot, nem gyujtanak tiszteletére kellemes illatot, nem hintik be ruháját szagos vízzel. A farizeus hidegen vezeti az Urat helyére és a lakoma megkezdődik. A háttérben, tán a rácskerítés mögött, a bámészkodók közt egy feltűnően előkelően öltözött asszony is áll. Egyideig csak vár, néz, figyel észrevétlenül. Aztán bátran belép a csarnokba, váratlanul, hivatlanul. A meglepetés moraja hangzik fel és a megdöbbenés általános. Hogyan meri ez lábát ide betenni? Pillanatra minden ajk elnémul, minden szem reá irányul.

A nő arca szinte beesett, szeme bágyadt, a sok sírástól szinte feldagadt. Egész szomorú lelke ott ül az arcán. Bűnbánatban megtisztult szépségén valami új, kedves báj ömlik el.

Odasiet Jézushoz, aki a kereveten pihen, arcával az asztal felé fordulva. Így tehát, mint az Írás is megjegyzi, „hátról”² közelíti meg őt. Odaborul lábához, könnyeivel kezdi azt öntözni.

Szót sem ejt ajka, mert túlságosan el van merülve fájdalmában. Törődött szívéből azonban mélységes sóhajok törnek elő.

A nélkül, hogy bátorító szót várna, hosszú, szép haját az Üdvözítő lábára bocsátja, törölgeti vele a ráhullott könnyeket, mintha nem volnának méltók, hogy ott ragyogjanak. De ez sem elég! Ajkát az isteni lábra nyomja, s azt

oly csókkal illeti, amely képes a sok bűnös csókot, amelyről lelkiismerete vádolja, kiengeztetni. De még ez sem elég! Most aztán drága balzsamot önt lábára, hogy a szerető lélek minden gyengédségével kifejezésre juttassa, hogy kész az ő Megváltójának minden gondolatát, szívének minden érzelmét odaáldozni.

Az Úr pedig mély megindulással tekint vissza az alázatos bűnbánóra.

A vendéglátó farizeus pedig szörnyen méltatlankodik, és azon van, hogy a szemérmetlen betolakodót valamiképen eltávolítsa.

Jézus észreveszi ezt és gyönyörű hasonlatot szembeállítja házigazdájának figyelmetlenségét a megtérő, bűnös asszony szeretetének túláradozásaival.

Maga a kérdezett farizeus kénytelen levonni a parabolából a következtetést, hogy méltán bocsátanak meg többet annak, aki jobban szeret és viszont. Mire aztán az asszonyhoz fordulva ezeket a felejthetetlen, vigasztos szavakat intézi hozzá: „Meg vannak bocsátva bűneid . . . A te hited megszabadított téged, menj békével!”³

Ez a szemlélődés alkalmat ad kis megfontolásra az isteni irgalomról, amely Magdolna megtérésében annyira diadalmaskodik.

Az isteni irgalom maga Isten jósága, amely rajtunk segíteni akar. Minthogy pedig legnagyobb, legveszélyesebb bajunk s minden más bajnak forrása a bűn, azért az Isten irgalma is a bocsátásban érvényesül legjobban. Annál is inkább, mert Istennek egyéb adományai, más segélynyújtása neki semmi áldozatába sem kerülnek. De nem így van a bűnbocsátással.

Ez Istennek is sokba kerül. Megbocsátva ugyanis Isten lemond igazságossága, becsülete követeléseiről, sőt egyszülött Fiának drága életéről, akinek a bűnért kellett meghalnia.

Az isteni irgalomnak két jellemző tulajdonsága van: végtelen és itt a földön mindig előtérben van. Más szóval ebben az életben Isten mindent, nevezetesen a csapásokat, szenvedéseket odairányítja, hogy az ember megtérjen és üdvözüljön.

Ha Isten irgalmának történetét tekintem, az teljesen összeesik az ő és az ember történetével. Már az nagy irgalom volt, hogy Isten ezt a világrendet választotta a sok választható közül, bár látta ebben előre az emberi nem bukását és azt a rengeteg sok gyalázatot és sértést, amelyet ez reá hozandó. Amikor pedig az ember csakugyan vétkezett, Isten művének fenséges fordulatot adott és elhatározta, hogy megdicsőíti az ő irgalmát. Elküldi tehát a földre tulajdon Fiát, aki nem egyéb, mint a megtestesült Irgalom. Vajjon közeledett-e Jézushoz bárki jószándékkal, aki bocsánatot és vigaszt ne kapott volna? Mutatja ezt éppen szemlélődésünk anyaga, az az esemény, amelyről az imént elméltünk.

Ha tehát ezek után bennem mégis felébred a szégyen és aggodalom multam miatt, és Magdolnával kérdem, hogyan is merjek, talán naponkint magához a Tisztasághoz közelíteni, vigasztaljon és bátorítson fel ennek a bűnös asszonynak példája.

Mindenesetre ebben a mennyei lakodalomban megfelelő díszruhában, a megszentelő malaszt palástjában kell fellépnem. De ennek a palástnak a legnagyobb ékessége az alázatos-

ság gyémántja és a bűnbánatkönnyek igazgyöngyei. Ezekkel jobban tetszem lelkem isteni Jegyesének, mintha talán tisztább és sértetlenebb multtal, de kevély és túlönéreztes lélekkel jelenek meg előtte.

Ma tehát mélyen átérezve mondom majd a szentáldozás előtt: Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj... és ebben a hangulatban igyekszem egész nap meg is maradni.

¹ Lk. 7, 37. — ² Lk. 7, 38. — ³ Lk. 7, 48—50.

XLI

MAGDOLNA MEGTÉRÉSE II.

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet: „Meghívá pedig Jézust egy farizeus, hogy egyék nála, és bemenvén a farizeus házába, asztalhoz telepedék. És íme, egy asszony, ki bűnös vala a városban, amint megtudta, hogy ebéden van (Jézus) a farizeus házában, kenetet hoza egy alabástrom-edényben, és megállván hátul az ő lábainál, elkezdé könnyeivel öntözni lábait, és megtörlé fejének hajával, és csókolgatá lábait és megkené kenettel. Látván ezt a farizeus, ki őt meghíta vala, szóla magában, mondván: Ha ez próféta volna, bizonynal tudná, kicsoda és miféle asszony az, aki őt illeti, tudniillik, hogy bűnös. És felelvén Jézus mondá neki: Simon, mondanék neked valamit! Az pedig mondá: Mester, szólj!

Két adósa vala egy hitelezőnek: egyik ötszáz dénárral tartozott, a másik ötvennel. Nem lévén nekik honnét megfizetni, elengedé mind a kettőnek. Melyik fogja őt közülük jobban szeretni? Felelvén Simon, mondá: Úgy vélem az, kinek többet engedett el. Ő pedig mondá neki: Helyesen ítéltél. És az asszonyhoz fordulván, mondá Simonnak: Látod ezt az asszonyt? Bejöttem házádba, vizet lábaimra nem adtál, ez pedig könnyeivel öntözte lábaimat,

és hajával törölte meg. Csókot nem adott, ez pedig mióta bejött, nem szűnt meg csókolgatni lábaimat, olajjal nem kent meg fejemet, ez meg kenettel kente meg lábaimat. Azért mondom neked: Megbocsáttatott az ő sok bűne, mert nagyon szeretett, akinek pedig kevés bocsáttatik meg, kevésbé szeret. Mondá tehát amannak: Meg vannak bocsátva bűneid. És az asztaltársak kezdék mondani magukban: Kicsoda ez, aki még a bűnöket is megbocsátja? Ő pedig mondá az asszonynak: A te hited megszabadított téged, menj el békével!"¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása az előző szemlélődés szerint.

Harmadik előgyakorlat. Kérek az Úrtól bűnbánatos lelket és nagy bizalmat az ő végtelen irgalmában.

1. MAGDOLNA

Midőn a föld nagyjainak szobrot állítanak, rendesen mellékalakokkal díszítik, hogy az ünnepektől egyén jellemét, munkáját, tevékenységét ezekkel kifejezésre juttassák.

Ha valaha Jézus Szívének emlékművet emelnek, méltán foglal annak talapzatán helyet Magdolna alakja, amint valóban nem is hiányzik a legszebb emlékműből, amelyet Urunk önmagának emelt: az evangéliumból.

Az Úr Jézusnak viszonya ehhez az asszonyhoz az ő szentséges Szívére oly jellemző, reánk oly tanulságos és vigasztos, hogy kár volna oly hamar elmenni mellette. Ez a nő nem dicsekedhetik a Teremtő kezéből kikerült Éva ártatlanságával, sem Sára dicső anyaságával, sem Eszter jogarával, sem Debora hárfájával, sem Judit babéraival, de mégis dicsőbb mindezek-

nél. Története egyike a leghíresebbeknek és legmeghatóbbaknak az egész világon. Hány százada immár, hogy neve rezgésbe hozza a szíveket: Magdolna!

Ki ez a Magdolna? Az a nő, akinek sírása később könnyeket csalt magának az Üdvözítőnek szemébe: „Jézus pedig, amint látá őt sírni . . . könnyezék.”² Mert nagyon szerette őt.

Magdolna kétségkívül nemes, határozott és energikus jellem jóban, rosszban egyaránt. Igaz, nagyon tévedett, a nélkül azonban, hogy a saját társadalmi állásából kiesett, arról lemondott volna. Vannak ilyen Magdolnák minden rendben, rangban. De aztán meg is vezekelt bűneiért.

Eltévedt szív, sárba esett gyöngy. Megtérésében főleg három erénye tündöklék. Kimagaslík nevezetesen:

a) erős hite. Maga Jézus is kiemeli ezt: „A te hited megszabadított téged.” Ez az egyetlen kiinduló pontja minden igazi megtérésnek.

Bizonylyal az Úrban egész személyiségének s tetteinek hatása alatt felismerte nemcsak a prófétát, hanem Istenét és Urát.

Megtérésének minden körülménye erre enged következtetni.

Óvjuk hitünket, mint legdrágább kincsünket, mert egyedül a hit ver hidat Istenhez és az örök élethez. Ha hitünket elveszítjük, ami nem eshetik meg saját hibákon kívül, minden kapcsolatunk a természetfeletti világgal s minden reményünk az üdvösségre megszűnt. „Aki nem hiszen, elkárhozik”,³ mondja ki Jézus a rettenetes szentenciát.

b) Másik kitűnő erénye Magdolnának az alázatosság. Tiszta tudatában van Magdolna

annak, hogy ki és mi ő, s mi a tartozása. Tudja jól, hogy ezt sohasem fizetheti le a saját erejéből. Gondoljunk csak a megtérése jelenetére. Nem kis alázatosság kellett ahhoz, hogy az úriasszony, úgy lehet, hogy a helység egyik előkelősége, hivatlanul mintegy betörjön a vendégek számára lefoglalt helyiségbe és ott egész magatartásával mintegy nyilvános gyónást végezzen, mikor mások még a rejtett gyónástól is annyira irtóznak, jóllehet az Úr Jézus kegyelme azt annyira megkönnyítette.

c) Legszebb azonban és legrokonszenvesebb Magdolnában nagy szeretete. Nem kis dolog, amikor ezt maga Jézus állapítja meg a legnagyobb meglepéssel és gyönyörrel: „Nagyon szeretett.”⁴ És ez a szeretet nemcsak elérzékenyülés, nem érzélgés, hanem igazi, az egész életre szóló buzgalmas, minden áldozatra kész, apostoli, tevékeny szeretet. Ó, ha mi is az annyszor elnyert bocsánatot ily szeretettel viszonzoznók!

Ezt a szeretetet bámulja és ünnepli Magdolnában a keresztény világ. Ezért viselik sokan iránta való tiszteletből a Magdolna nevet. Ezzel vált ő világapostollá. Látva ugyanis elragadó, bizalomkeltő példáját hány és hány újabb Magdolna kel ki évről-évre a sárból és találja meg az utat Jézus irgalmas Szívéhez!

2. JÉZUS

Vessünk most már egy pillantást a főalakra, Jézusra!

Magdolna esete örök és eleven bizonyítéka, hogy milyen jóságos az Úr.

Mindenkihez jó volt ő, de legfőképen a bű-

nösökhöz. Hiszen Istenem, van-e ezeknél nyomorultabb és szerencsétlenebb teremtmény? Valóságos inaszakadt a bűnös, aki egyetlen lépést sem tud a saját erejéből tenni, hogy magát az örök halálból kiragadjon és a mennyországot meghódítsa. Ha gyűlöli is Isten benne a bűnt, de részvétellel van a lelke iránt, amely mégis csak az ő teremtménye.

Jézus is mérhetetlen irgalommal szereti a bűnösöket s keresi az alkalmat, hogy velük találkozzék. Várt a samariai nőre s hosszan beszél vele, míg csak meg nem téríti s gyónásra nem bírja.

Kereste a nyilvános bűnösöket és nem szégyenli, hogy őt ezért „a bűnösök barátjának” csúfolják. Sőt mi több, nyíltan is kijelenti, hogy elsősorban ezekért szállott le az égből, igen, azért, hogy „üdvözítse, ami elveszett vala”.⁵ Mert „nem szükséges az orvos az egészségeseknek, hanem a betegeknek”.⁶ Ha egy csomó a nyilvános bűnösökből összeverődik, beszél hozzájuk, és pedig nem ijesztve és fenyegetve őket, hanem szelíden és bátorítólag.

Nem a pokolról prédikál ilyenkor nekik, sem pedig a választottak csekély számáról, hanem a tékozló fiúról, az elgurult drachmáról, meg az elveszett bárányról.⁷

Azt akarja, hogy mások is irgalomra induljanak irántuk. Ez a céljuk a remek paraboláknak. Ha aztán a bűnösök bizalommal fordulnak hozzá, gyengéd jósággal fogadja őket és kötözgeti lelki sebeiket. Úgyesen és finomsággal vizsgálja meg lelkiismeretüket, mint a doktor a betegét, ahogy ezt a samariai asszony esetében látjuk.⁸

Szelíd szavakat intéz hozzájuk, könnyű és

kedves penitenciát szab rájuk, mint Péterre, akinek a három tagadásért pompás szimmetriával három szeretetvallomást adott elégtételül.⁹ Milyen ideálja ő a jó gyóntatóatyáknak!

Ha aztán megtért a bűnös, szent a barátság. Végleg feledve van minden. Az Úr még védelmére is kel neki, amint később megtette Magdolnával.¹⁰

A legbizalmasabb barátságra emelkedhetnek fel hozzá, egészen a Szívéig.

Igazán jó pásztor ő, és azt kívánja, hogy mi is a magunk körülményei szerint kövessük példáját.

3. Néhány következtetés

a) Magdolna esete mutatja, hogy mennyire viheti a lélek Isten kegyelmével. Egyben feltünteti a keresztény megigazulás egész folyamatát. A felébredt hittel ugyanis felindul a szeretet és a bánat, amely a bűnöst vétke elismerésére és bevallására készíti. Erre következik az irgalmas fogadtatás és bocsánat Isten részéről. Különös szépséggel tűnik szemünkbe e képen a szeretetnek és bűnbocsánatnak kölcsönhatása. A szeretet indítja Istent a bocsánatra, s a bocsánat viszont indít nagyobb és nagyobb szeretetre.

b) Ha Magdolnát a farizeussal egybevetem, kézzelfoghatóan látom, hogy Isten kegyelmét az ember könnyebben és nagyobb fokban megnyeri nagy bukás után, ha arra aztán buzgó élet következik, mint kevésbé buzgó étellel, amely biztonságban ringatódzik.

c) Az Üdvözítőt követnünk kell minden-

áron a bűnösök és hibázók iránti szelídségben és jóságban.

Hány lélek azért megy tönkre, mert nincs senki, aki érdeklődjek felőle!

Pedig mennyit nyerne Isten ügye egy ilyen megtérővel! Mutatja Magdolna. Mennyi a sárba esett gyöngy, s nincs, aki felemelje! Nem eltiporni valók azok, hanem megmentendők. Van, aki egy szem gyümölcsért lehajolna, és pedig örömmel, hogy ő s nem más találta meg azt, de elmegy a bukott előtt, minden kísérlet nélkül, hogy megmentse. Ez nem mutat Jézus iránti szeretetre, de helyes önszeretetre sem. Hiszen aki más lelkét megmenti, a sajátját biztosítja. Sőt olykor úgy viselkedünk a bűnös-szel szemben, mintha mi volnánk a sértettek, pedig mi hivatásunk szerint közvetítők és békéltetők vagyunk. Nem hóhérok, hanem orvosok. A jó pásztor a megtalált juhok nem ütötte, verte, hanem vállára vette és hazavitte. Ez Jézusnak szelleme. Már nem az ószövetségben élünk. Ha az ótestamentum jellege volt a félelem, az újszövetségé a szelídség, az irgalom és a szeretet.

Beszélgetés az Úrral. Kérjük őt, hogy adjon nekünk könyörülő szívet. Mit nem tettek, szenvedtek a Szentek, egy Szent Teréz és mások a bűnösökért! Mennyit imádkoztak és vezekeltek! Add Uram, hogy én is nyomdokukba lépjek. Főleg pedig a te példádát kövessem, aki oly mérhetetlen jó voltál a bűnösökhöz, mint Magdolnához, de énhozzám is. A nekem jutott irgalmat és bocsánatot most aprópénzre kell váltanom, és más bűnösöknek mintegy kiosztanom.

Fel is teszem magamban, hogy elnézőbb és

irgalmasabb leszek ítéleteimben és eljárásomban. Nevezetesen legyőzőm érzékenykedésemet, nem árurom el sértődöttségemet és nyomban imádkozom megbántómért.

„Bocsásd meg nekünk a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétetteknek.”¹¹

¹ Lk. 7, 36—50. — ² Jn. 11, 33—34. — ³ Mk. 16, 16. — ⁴ Lk. 7, 47. — ⁵ Mt. 18, 11. — ⁶ Mt. 9, 12. — ⁷ Lk. 15. — ⁸ Jn. 4. — ⁹ Jn. 21, 15—17. — ¹⁰ Mk. 14, 6. — ¹¹ Mt. 6, 12.

XLII

URUNK SZINEVÁLTOZÁSA

(Szemlélődés)

Jézus nyilvános életének harmadik évében van, és kezdi tanítványait bekövetkezendő szenvedésére és halálára előkészíteni. Egyik, Fülöp Cezarea vidékére tett kiránduláskor üti meg egész nyíltsággal ezt az igazán szomorú akkordot, hogy: „Jeruzsálembe kell mennie, és sokat szenvednie a vénektől és írástudóktól és papi fejedelmektől és megöletnie és harmadnapra feltámadnia.”¹

Egyben hangsúlyozza, hogy mennyire szükséges, hogy kiki a saját keresztyét szintén felvegye és hordozza, ha lelkét megmenteni akarja.² Nehogy azonban tanítványai az ő végső megaláztatásán és a saját üldöztetésükön megbotránkozzanak, előbb be akarja nekik mutatni magát istensége fényében, és meg akarja velük izleltetni a menny örömeit.

Maga mellé veszi tehát a három választottat és felmegy velük egy magas hegyre, az általános hagyomány szerint a Táborra.

Estefelé indultak, hátrahagyva egyik szomszédos falucskában a többieket. Miután felértek a hegy magasára és ott egy kissé a pom-

pás panorámában, amely onnan a szem elé tárul, gyönyörködtek, imádságba kezdenek.

Az apostolok azonban közben a fáradtság folytán elszunnyadnak.

Az Úr ott előttük, csak tovább térdenállva ájtatosan imádkozik.

Ime, egyszerre csak kezd a teste a földről felemelkedni, miközben valami csodálatos fényesség árad ki abból. Ez azonban nem volt vakító, hanem kellemes. És amint az Úr mind ragyogóbb lesz, egyben szellemiesebbé és áttetszőbbé válik, és a mennyei illatok s vigaszok egész özönét árasztja ki magából az időközben magukhoz tért apostolokra.

Úgyhogy ezek a lelki örömtől szinte magukon kívül ragadtatva, csak nézték, bámulták őt, szinte feledve, hogy még itt a földön vannak.

Azonközben a dicsőség fénye mind hatalmasabban kibontakozik. Erre két alak lép be ebbe a fénykörbe. Úgy látszott, mint mikor két eleven ember egész természetes úton-módon az éjtszakából érkezve a világosságba lép. Mózes és Illés voltak. Mindkettő mély imádsággal üdvözli Jézust. Mire aztán társalgás fejlődik ki köztük.

Nevezetesen az Üdvözítő fokozódó lelkesedéssel vázolja előttük bekövetkezendő szenvedéseit, amelyeknek eléje megy. Látszik, hogy „a szív bőségéből beszél a száj”.³

... Igen! — szól — én kiürítem a keservek poharát egészen fenéig, az utolsó cseppig. Szenvedek majd testemben, lelkemben, becsületemben, szinte a megsemmisülésig. Megjárom a Golgota útját mérhetetlen keservek között és aztán ... (az Úr most emelkedik, karját kitárja, elragadtatása tetőfokra hág), aztán

a keresztre magasztaltatom és onnan mindent, mindent magamhoz vonzok.

Ekkor már egész vakítóan fénylett. „Ruhái fényesek lőnek és ragyogó fehérek, mint a hó, ahogy semmiféle festő a földön nem tudná megfehéríteni.”⁴ Mintha csak a mennyország leszállott volna s ölelné magához az Urat, aki magával vonzza a magasba Mózes, Illést és az apostolokat is...

Erre aztán Mózes és Illés távoznak. Éppen oly titokzatos módon, ahogy jöttek. Az apostolok ismét a földön érzik magukat, de a menynei örömtől egészen mámorosak.

Péter fel is kiált: „Mester, jó nekünk itt lenni; csináljunk hát három sátrat: neked egyet, Mózesnek egyet és Illésnek egyet, nem tudván, mit mond.”⁵ Hiszen nincs egyébre szükségünk, sem égben, sem földön. Itt minden megvan, amit csak az ember szíve kívánhat: béke, boldogság, dicsőség, maga az Isten. „Amint ezeket mondotta, felhő szálla le és beárnyékozta őket... és szózat hallatszék a felhőből, mely mondá: Ez az én igen kedves fiam, őt hallgassátok.”⁶

Nagy félelem szállotta meg e szóatra az apostolok szívét. Remegnek és reszketnek. Az Isten lelke egészen megközelítette őket. És ők ezt egészen átérezték. Önkénytelenül is hosszúságukban elterülnek, arcukat a földre szegezve. Az Üdvözítő most hozzájuk lép „és illetvén őket, mondá nekik: Keljetek fel, és ne féljete. Fölemelvén pedig szemeiket, senkit sem láttak, csak egyedül Jézust”.⁷

Eltűnt minden ragyogás és dicsőség. Az Úr úgy állott előttük, mint ahogy mindig ismerték, egyszerű, földi-zarándok alakjában.

Nagyon komoly hangulat vett rajtuk erőt. Most érezték csak megrendülve, hogy voltaképpen mily szegény, gyenge emberek is ők. Az Üdvözítőre pedig alig mertek feltekinteni. Nagy tisztelet és szent félelem fogta el őket vele szemben. Szégyenkezve bánkódtak, visszagondolva a multra, amikor ennek a fenséges Mesternek isteni természetében és küldetésében olykor-olykor még kételkedni tudtak, és e miatt még saját hivatásukat illetőleg is nyugtalankodtak. Hitükben nagyon megerősítette őket ez az örökre felejtethetetlen élmény.

Az Úr Jézus erre társalgásba kezd velük, s igyekszik ezt a látomást a tanítványok lelki hasznára ki is aknázni. Nevezetesen szívükre köti, hogy majd szenvedése idején gondoljanak minderre vissza, és azon legyenek, hogy tanítványtársaikat is az állhatatosságban megrizzék.

A keleti égen már megjelent a közelgő nappal fehérlő csíkja. Imádkozgatva, társalogva a pirosuló hajnal friss levegőjében teszik meg visszafelé az utat és térnek meg a tanítványtársaikhoz. Arról azonban, amit az éjtszaka láttak, hallottak, valamennyien mélyen hallgatnak. Így parancsolta ezt meg nekik az Úr: „Senkinek se mondjátok a látomást, míg csak az Emberfia halottaiból fel nem támad!”⁹

Ebből a szemlélődésből a következő pontok kínálkoznak elmélkedés tárgyául:

I

a) Kiket visz Krisztus magával a Táborra? Akiket különösen szeretett. Nevezetesen Pétert,

a hit emberét, Jakabot, a zsenge jeruzsálemi egyház leendő első püspökét, az imádság emberét, és a szüzies Szent Jánost, a tisztaság emberét.

Ezeket vitte magával vigaszos színeváltozása szemlélésére, amint majd magával viszi az olajfákhegyi rettentő színeváltozására is. A különös vigasz s különös szenvedés a megkülönböztetett szeretet jele.

b) Megfontolandó az is, hogy Urunk imádság közben dicsőül meg. Ekkor ragyog az arca és bizonynyal a levegőbe is emelkedik, amint a Szenteknél elragadtatásukkor ez elég gyakori eset. A megdicsőülés és az ima közt tehát belső összefüggésnek kell lennie. Amikor imádkozunk, lelkileg ugyanaz megy bennünk végbe, amit az Üdvözítő testileg tapasztal: tiszta, gyógyító lesz a lelkünk és a magasba emelkedik.

c) Nekünk is mind szellemiesebbé kell lennünk s magunkra kell öltöznünk „az új embert, aki az Isten képére teremtetett igaznak és szentnek”.⁹

II

Kik jelennek meg az Úr színeváltozásakor? Mózes és Illés. Mindkettő nagylelkű egyén. Mózes már életében sóvárgott Istenét meglátni: „Ha kegyelmet találtam színed előtt, — mondotta Istennek — mutasd meg nekem arcomat.”¹⁰ De akkor az volt a felelet: „Ám arcomat nem láthatod, mert nem láthat engem ember úgy, hogy életben maradjon.”¹¹ Illésnek sincs hobb vágya, mint Istenét egyszer meglátni. De mikor az Úr lenge szellő alakjában elvonult barlangjának nyílása előtt, a Próféta nem érezte

magát elég méltónak és szentnek Istenét meglátni, hanem „palástjával eltakará arcát”.¹² És íme, mindkét nagy lélek leszálla a limbusba, a nélkül, hogy hő kívánsága teljesült volna. Századokon át várnak és imádkoznak ott, míg végre megkapják a hívást, hogy szálljanak fel a Táborra. Mert Isten hű. Nemes és szent vágyainkat valamennyit teljesíti, ha nagylelkűen bevárjuk és teljes szívből Öt keressük. Ott a Táboron aztán Krisztus közli velünk barátilag Szíve titkait. Mily bőséges kárpótlás! És ugyan miről folyt a társalgás a Táboron az Úr és választottai közt? A keresztről és szenvedésről, mert az Úrnak és Szentjeinek legkedvesebb témája ez. Akárhány szinte bele-sápadt a vágyba a vértanúság után. Ezek persze nem magát a csupasz keresztet nézték, hanem azokat a halhatatlan rózsákat, amelyek azon kivirágoztak.

Beszélgetés az Úrral. Nevezetesen megbeszéljük vele, hogy mennyire kívánunk mi is neki szolgálni, „lemondva és felvállalva”. És ezt nem is a vigaszért, vagy egyéb előnyért, hanem egyedül az ő kedvéért és dicsőségéért tesszük. A vigasz idején pedig, ha az Úr azt megadni kegyeskedik, arról társalgok vele, amiről ő Mózes-sel és Illéssal beszélt, hogy megnyit akarok még érte tenni s szenvedni, és pedig akkor is, amikor majd a vigasz elmúlik és a külső szenvedésekhez belső vigasztalanság is járul.

Felteszem magamban, hogy imáimat úgy végzem, mintha az Úr oldala mellett imádkoznám és az ima, elmélkedés, főleg a hálaadás táborhegyi órájában készülök én is a napi szenvedésre.

¹ Mt. 16, 21. — ² U. o. 24, 25. — ³ Mt. 12, 34.
— ⁴ Mk. 9, 2. — ⁵ Lk. 9, 33. — ⁶ Lk. 9, 34—35. —
⁷ Mt. 17, 7—8. — ⁸ Mt. 17, 9. — ⁹ Ef. 4, 24. —
¹⁰ Exod. 33, 13. — ¹¹ U. o. 20. — ¹² III Kir. 19, 13.

XLIII

LÁZÁR FELTÁMASZTÁSA

Első előgyakorlat. Maga az evangéliumi esemény, amelyet János evangélista a jelenlevőnek és szemlélőnek eleven, plastikus előadásával szinte újra elénk varázsol. Lázár, Mártának és Máriának fitestvére súlyos beteg. A nővérek erre hírnököket küldenek az Úrhoz, aki akkor éppen messze távol, Pereában tanít. Az Úr azonban csak annyit üzen vissza, hogy ez a betegség nem válik halálra. És még két napig ott tovább folytatja apostoli működését. Erre aztán Betániába megy, amikor már Lázárt, a negyednapos halottat sírjában találja. A testvérek és nővérek könnyei és kérése arra indítják, hogy őt előhívja a sírból, és nekik visszaadja. Ez nagyszerű csoda, amely utolsó és leghatalmasabb felvillódzása isteni természetének, egyben közvetlen oka is szenvedésének és halálának.

Ennek a csodának hírére határozza el ugyanis a nagy tanács végérvényesen, hogy Jézust elteszik láb alól.¹

Második előgyakorlat. (Giovanni Papini után. Szemlélődés anyagául is szolgálhat.) A helyszín és jelenet elgondolása.

Lázár és Jézus szerették egymást, Jézus nem

egyszer étkezett a házában, Betániában, vele és nővéreivel.

Nos, egy napon Lázár megbetegedett, és ezt megüzenték Jézusnak. És Jézus így felelt: Ez a betegség nem válik halálra. És megmaradt azon a helyen még két napig. Harmadnapon azonban így szól tanítványaihoz: „Lázár, a mi barátunk, elaludt, de megyek, hogy az álomból fölkeltssem őt.”²

Már közel jár Betániához, amikor elébe jött Márta, hogy szinte szemrehányást tegyen neki: „Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg az én testvérem.”³

És kevéssel utóbb Mária is csatlakozott hozzá: „Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg az én testvérem.”⁴ Úgy látszik, az utolsó napokban sokszor rebesgették ezt, hogy ebben tör ki mindkettő.

A szelíd és szerény szemrehányás megindította Jézust. Nem mintha bántotta volna, hogy későn érkezett, hanem, mert mindig elszomorította legkedvesebbjeinek fájdalma s főleg kishitősége.

„Hova tettétek őt?” — kérdi Jézus. És felelék neki: „Uram, jöjj és lásd. És könnyezék Jézus.”⁵

Ez az első alkalom, hogy Jézust könnyezni látjuk. Könnyekkel arcán ment a sírhoz. „Vegyétek el a követ!” — szól erre.

Márta, a gazdasszony, a gyakorlat és a valóságok asszonya, erre közbeszól: „Uram, már szaga van, hiszen negyednapos.”⁶ De Jézus nem hallgatott rá. Vegyétek el a követ! — ismétli. És a követ elvették és Jézus, miután égreemelt szemmel rövid imádságot mondott, odalépett a sírbolthoz, és nagy szóval szólította barátját: „Lázár! jöjj ki!”⁷

És Lázár kijött, inkább kilebegett a sírból, mert hiszen a zsidó temetési szokás szerint be volt

pólyázva, feje be volt burkolva, keze, lába összekötözve.

Mintha villám járta volna át az összes jelenlevőket. Egyesek alatt mintha a talaj ingott volna. Tántorogtak, hebegtek.

Mások össze-vissza kiáltoztak, mások megint sírva és zokogva a földre borultak és imádkoztak.

Az Úr erre megparancsolja, hogy szabadítsák meg kötelekeitől a feltámadottat. Nyomban teljesítik is a parancsot. Lázár szeme megint hozzá szokik a világosságához, lába lépked, ha sajog is, a kezét tapogatja. És a gyorskezü Márta ebben a zűrzavarban és négynapos gyász után szinte elképzelhetetlen gyorsasággal ebédet tálalt. És a föltámadott evett nővéreivel és barátaival. Mária alig vett falatot a szájába. Egyre csak a halál Legyőzőjét nézte, aki megtörte kenyerét és itta borát, mintha ez a nap is olyan volna, mint a többi.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, ő, mint a halál meggyőzője, erősítse meg bennem a hitet isteni hatalmában és a bizalmat az ő végtelen szeretetében.

1. „ÉN VAGYOK A FÖLTÁMADÁS ÉS AZ ÉLET”⁸

Jézus tudomásunk szerint három halottat támasztott fel. Nem azért tette, hogy érdeklődést keltsen, vagy hatalmát fitogtassa, hanem részvétből. Nem az elhúnytakat sajnálja, hanem a hátramaradottakat szánja.

Megesik szíve a gyászbaborult anyán, apán és a siránkozó nővéreken.

Egy körülmény itt feltűnő és megszívlelendő.

Jézus mind a három esetben úgy beszél

a halotthoz, mintha nem is volna halott, hanem csak aludnék.

Az özvegyasszony fiáról nincs is ideje beszélni, mert a találkozáskor hirtelen érlelődik meg benne az, amit tenni akar. De azért ehhez is úgy szól, mint a kelletténél tovább lustálkodó fiúhoz: „Ifjú, mondom neked, kelj föl!”⁹

Mikor mondják neki, hogy Jairus leánya meghalt, így felel: „Nem halt meg a leányzó, csak alszik.”¹⁰

Mikor Lázár halálát bizonyítgatják előtte, megmarad a mellett: „Nem halt meg, hanem csak aluszik.”¹¹

Nem állítja, hogy föltámaszt, hanem, hogy „fölkelt”, fölébreszt.

A halál tehát az ő szemében csak álom. Mélyebb álom a közönséges és mindennapos álmnál. Oly mély, hogy csak az emberfeletti Szeretet tudja megtörni. Éspedig inkább a hátramaradottak, mint az alvó iránti részvétből. Hiszen a jámborul elhunytak nem szorulnak részvétünkre, hanem legfeljebb mi szorulunk arra, akik vesztettünk. Ők nyertek, mert „boldogok a holtak, akik az Úrban halnak meg”.¹² Miért is azok, akik Istennek odaadott életet élnek, valamennyien sóhajtozzák Szent Pállal: „Kívánok feloszlani és Krisztussal lenni, ami sokkal jobb.”¹³ Aki nagyon fél a haláltól, vizsgálja meg a lelkiismeretét, miért retteg az isteni Bíró elé lépni?

2. „AKI BENNEM HISZ, ÉLNI FOG!”¹⁴

Jézus célja csodáival elsősorban mégis mindig az ő isteni küldetésének bizonyítása volt. Különösen kidomborodik ez Lázár feltámasz-

tásánál. Az Üdvözítő szinte provokálja meny-
nyei Atyját, hogy tegyen mellette bizonyosságot.
„Hogy higgyék, hogy Te küldöttél engem.”¹⁵

És íme, erre a negyednapos, már szagos
halott nyomban visszatér az élők közé. Ha
Jézus mégis csaló vagy csalódott volna, ám
akkor lássa maga Isten, hogy az emberiség
tévedéséért ki a felelős?!

Akkor ő maga vezette volna félre az egész
világot. Krisztus tehát Isten küldötte, valóság-
os Isten, akinek magát állította. Őt követve,
hozzá, az ő Egyházához ragaszkodva, tehát
nyugodtan lépem át a halálnak sötét kapuját
s kísérem odáig szeretteimet, mert tudom
ki vár ott reám...

3. A CSODATEVŐ SZERETET

a) Jézus csodái mind egyben a szeretet-
nek is csodái, és az ő végtelen jóságának áll-
nak szolgálatában. Látjuk ezt Lázár feltámasz-
tásánál. Mióta értesítik, hogy Lázár, az ő
barátja beteg, féltő gonddal kíséri sorsát, és
ott van lélekben, hogy a szeretett nővérek
fájdalmát ossza. Ugyanez a szív virraszt felet-
tünk is. Vannak arcképek, amelyek bármerre
menjünk, szemükkel kísérnek bennünket. Így
tesz Jézus is velünk láthatatlanul.

b) Ez a szeretete azonban bölcs szeretet,
és éppen azért rendezett. Nem ment meg
minden bánattól, gondtól, mert ez nem válnék
Atyja nagyobb dicsőségére, ami teljesen össze-
esik a mi javunkkal. Lázárt is előbb engedi
meghalni, és nővéreit gyászba borulni, hogy
aztán feltámasztva őt, annál nagyobb legyen
az öröm, a dicsőség, a hit, a szeretet. El-

tekintve attól a sok érdemtől, amelyet az ápolással és Isten akaratán való megnyugvásukkal a nővérek szereztek. De jótétemény volt ez a haladék és feltámasztás az egész emberiség számára is, amelyet a Krisztus istensége hitében módfelett megerősített.

c) Megmutatta ismét Jézus ezzel a csodával, hogy milyen végtelenül jóságos a Szíve. Sírni látjuk őt Lázár sírja felett. „Sírt a sírókkal.”¹⁸

Tehát nemcsak bűneinket és örök érdekeink kárát fájlalja, hanem sír földi, múltó bajaink felett is.

A könny a szívnek vére, a szeretet vére. Sokszor jobban bizonyítja szeretetünket, mint maga a piros vér. Az ember ugyanis sokszor halálba rohan és vérét ontja pusztá kötelesség-érzetből, de sohasem sír, hacsak nem szeretetből. És ez a szeretet nem kövült meg sem az Eucharishtiában, sem az égben...

Beszélgetés az Úrral. Tárgya legyen ennek az eleven hitnek, reménynek és szeretetnek élénk felindítása. Kiáltom Mártával: „Uram! én hiszem, hogy te vagy a Krisztus, az Isten Fia, aki a világra jön.”¹⁹ És ezért a hitért kész vagyok életemet is odaadni. Boldog volnék, ha irántad való hűségemet, szeretetemet akár véremmel igazolhatnám.

Erősíts meg engem Uram! hogy ez az elhatározásom ne csak frázis, hanem megbízható igazság legyen. Hogy pedig annak valódiságát bizonyítsam, és hozzád, ki már a kereszttúra készülsz, csatlakozzam, ma a körülményeimhez mért apróbb önmegtagadásaimmal akarom hűségemet irántad kimutatni...

¹ V. ö. Jn. 11, 1—56. — ² Jn. 11, 11. — ³ U. o. 21. — ⁴ U. o. 32. — ⁵ U. o. 34—35. — ⁶ U. o. 39. — ⁷ U. o. 43. — ⁸ Jn. 11, 25. — ⁹ Lk. 7, 14. — ¹⁰ Lk. 8, 52. — ¹¹ V. ö. Jn. 11, 11. — ¹² Jel. k. 14, 13. — ¹³ Fil. 1, 23. — ¹⁴ Jn. 11, 25. — ¹⁵ Jn. 11, 42. — ¹⁶ V. ö. Róm. 12, 15. — ¹⁷ Jn. 11, 27.

XLIV

A BETÁNAI VACSORA

Első előgyakorlat. Maga az evangéliumi történet: Az Úr Jézus Lázár feltámasztásával óriási fel-tűnést keltett, Sokan hisznek benne. Ellenségei, a főpapok és vénék azonban éppen ezért halálát határozzák el és ki is hirdetik, hogy aki tartózkodási helyéről tud, köteles azt a tanácsnak be-jelenteni. Az Úr egyelőre kitér ellenségei elől. El-vonul Pereába, Jerichó vidékére. De aztán ke-véssel utóbb visszatér Betániába, ahol Lázárt fel-támasztotta. Az utak ekkor már hemzsegek az ünnepekre Jeruzsálembe siető zarándokoktól. Lázár feltámasztásáról szóló hírek, mint futótűz terjednek köztük is. Elgondolhatjuk, mily nagy az izgalom e miatt köztük és mekkora a várakozás. Megmagyarázza ez a virágvasárnapi páratlan lel-kesedést. Az előző szombaton Urunkat és övéit, akik szokás szerint Lázáréknál szállottak meg, a „poklos” Simon ünnepi lakomára hívja.¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet el-gondolása. Az ünnepi vendégség. Az Úr az asztal-főnél foglal helyet, aztán a többiek, köztük a fel-támasztott Lázár is, Márta és Mária s mások fel-szolgálnak.

Harmadik előgyakorlat. Kérek az Úrtól nagylelkűséget az ő szent szolgálatában.

(Jézuson kívül itt még négy személy szerepel, akik generózus lelkek, Urunkért mindenre készek: Simon, a „poklos”, Lázár, Márta és főleg Mária. Velük ellentétben, mint árnyalat ott van Júdás az ő alacsonylelkűségével.)

1. JÉZUS A POKLOS SIMON HÁZÁBAN

Nézzük a személyeket.

a) *Jézus.*

Ott ül Jézus, „a föltámadás és az élet”,² aki életet oszt, kinek-kinek annyit, amennyit az tőle csak elfogadni képes és hajlandó. Egészen mennyei jelenség. Szelleme, lelke az égben, de éppen azért oly kegyes, szelíd és leereszkedő a földdel szemben. Méltósággal teli, de előzékeny, szeretetreméltó mindenkivel. Nézzük csak, figyeljük, hogy milyen mértékletességgel étkezik, mennyire ura önmagának. Mily szerény a szeme, tekintete. Beszéde jó-ságos, de kevés és rövid. Minden szó nála isteni.

b) *Simon.*

Bélpoklosnak nevezik. Talán családi megkülönböztető neve volt, vagy talán azért hívták így, mert az Úr őt ebből a szörnyű betegségből meggyógyította. Farizeus ugyan, de jó szellemű s az Úrnak nagy barátja. Nagy szív, nagy lélek. Örül az Úr dicsőségén, amelyet Lázár feltámasztásával aratott, örül Lázárék szerencsén, boldogságán. Nagy hálalakomával akarja ezt a páratlan eseményt megünnepelni.

Pedig ez a cselekedete nagy veszéllyel és áldozattal jár. Nagyon jól tudta ő, hogy Jé-

zust már halálra keresik s Lázárt is el akarják tenni láb alól. Az Úrnak megajánlott szolgálata tehát becsülete, sőt élete veszélyével jár. De ő minderre nem tekint. Nem is titkolózik. Mindenki tudta, megtudhatta, hogy Simonék házában nagy lakoma van Jézus és Lázár tiszteletére. Ezzel tehát nagy hitet és nagylelkűséget tanúsított.

c) *Lázár.*

Ő is ott van. Ott, ahol az Úr Jézust megtisztelik, dicsőítik és szeretik. Ott van saját élete veszélyével. Hite, főleg szeretete feltámasztása folytán bámulatosan fokozódott, fellángolt. Nem bujkál, nem rejtezkedik. Bemutatja magát és az érdeklődőket felvilágosítja a vele végbement csodáról. Ezt követelte Jézus iránti hálája és szeretete Isten iránt, akinek érdeke, hogy minél többen higgyenek az ő szent Fiában. Ő is tehát mindenre kész, minden kellemetlenséggel, sőt veszéllyel szembeszáll, amely vagyonát, családját és életét fenyegette. Ő is tehát igazi, nagy lélek.

d) *Márta.*

Előkelő, gazdag úrileány. És íme, nem restel felszolgálni az asztalnál, és pedig nem is otthon, hanem idegen háznál. Jézus ezt megérdemli. Az ő hite, szeretete is fitestvére feltámasztása folytán roppantul fokozódott. Mindenre kész Krisztusért, még életének feláldozására is. Ő is tehát generózus, nagy lélek.

2. MÁRIA KENETET ÖNT JÉZUS FEJÉRE

e) *Mária.*

Amikor a nagylelkűségről van szó, akkor neki külön pontot kell az elmélkedésben szen-

telnünk. Szokás volt a zsidóknál a kiváló vendéget kenés által kitüntetni. Ezt a tiszteletadást Mária magának tartja fenn. És ebben a jócselekedetben nem akar csak közönséges lenni. Messze túlmegy a megszokott határokon. Kenetet vásárol, amilyen finomat és értékeset csak kaphat. Nem kímél pénzt és fáradságot. Hiszen Jézusról van szó. Háromszáz dénárt (több mint 200 pengőt) érő, pompás alabástromedénybe zárt nárdusolajat vesz, ami egész kis vagyont jelentett abban az időben. (Bezzeg Júdás hamar kiszámította annak értékét!)

A drága edény nyakát letörte és az értékes illatos folyadékot az Úr fejére öntötte. Pompás megnyilatkozása volt ez annak, hogy „nagyon szeretett”.³ De a hálának is, mert „sok megbocsáttatott neki”.⁴ Keresve-kereste az alkalmat, hogy ezt valamivel viszonzza. Ez a hálás szeretet benne megtérése óta nőttön-nőtt, mind tisztábbá, lelkiebbé, nagylelkűbbé lett. Elárulják ezt a cselekedetét kísérő erények.

1. Ragyog alázatossága. Ő, az előkelő nő, szintén mint nővére, idegen házban szolgál. Sőt Jézus lábaihoz borul s a kenet maradékával Jézusnak lábát is megkeni és azt hajával törölgeti.⁵ Világosan és öntudatosan emlékeztet ezzel az ő szomorú multjára.

2. Fénylik aztán ebben az eseményben Mária hite, minden erény gyökere. Ez a tisztelet, amelyet most tanúsít, több, mint amennyit embernek adni szokás. Igen! Ő hiszi nővérével és vallja, hogy: „Te vagy Krisztus, az Isten Fia.”⁶

„És megtelék a ház a kenet illatával.”⁷

Nemcsak a nárdusolaj terjengő illatával, hanem Mária nagylelkűségének, szeretetének, alázatosságának, egyszerűval erényeinek illatával is. És ez az illat gyönyörűséggel tölté el az egész mennyországot, főleg az édes Megváltónak jóságos, isteni Szívét. Ez viszont fokozta ennek az isteni Szívnek kiváló kegyét és szeretetét eme hajdan oly bűnös asszony iránt, aki azonban nagylelkűségével mindent gazdagon kipótolt és feledtetett.

Az Üdvözítő háláját és elismerését ezért a nagy cselekedetért azzal is kimutatta, hogy ezt az esetet az evangéliumba feljegyeztette, hogy Mária emlékezetére és dicsőségére szolgáljon mindörökre. Egyszerűval Magdolnánál is szóról-szóra valóra vált az, amit később Szent Ignác szabályba iktatott: „Minél szorosabban adja magát valaki Istennek szolgálatára és minél bőkezűbben viselkedik ő szent Felsége iránt, annál jobban tapasztalja majd önmagán az isteni bőkezűséget, s maga is napról-napra alkalmasabb lesz a kegyelmek és lelki adományok befogadására.” (19. szab.)

3. JÚDÁS ZÚGOLÓDIK, DE URUNK MAGDOLNA VÉDELMÉRE KEL

a) Júdás zúgolódik.

Amíg Urunknak nagy örömet okozott ily nehéz időkben az őt szeretőknek nagylelkűsége és ragaszkodása, éppen annyira fájt neki Júdás alacsony gondolkodásmódja. A többi vendég — világiak — nem botránkozik meg Magdolna áldozatkészségén, sőt nagyon épülnek rajta, csak egyik apostol adja jelét elégedetlenségének. Sőt rossz példájával zavarba hozza apos-

toltársainak egyszerűségét is, akik szintén boszszankodva szólalnak fel: „Mirevaló ez a vesztegetés? Mert drágán el lehetett volna ezt adni és árát a szegényeknek adni.”⁸

Nem vették ugyanis észre, hogy ezt a kifogást Júdás csak saját kapzsisága leplezésére emelte. Hiszen neki édeskeveset fájt a feje a szegényekért, hanem csak a saját zsebére gondolt. Ez az apostol, Istenem, milyen kegyelmet kapott az Úrtól, mennyi alkalma volt Jézus mindenhatóságáról s mindentudásáról, szóval istenségéről meggyőződni! De elhült benne a szeretet, a szenvedély pedig felmelegedett és ez kioltotta benne a hitet. Ezzel együtt kihalt belőle minden nagylelkűség is. Kicsinységét Júdás is — mint szokás — álokokkal leplezi. Ha az ember kényelemszeretetből, érzékiségből, haszonlesésből valamit nem akar megadni Istennek, akkor többnyire valami „nagyobb jót” használ ürügyül. Az embereket ugyan tévedésbe lehet ezzel ejteni, de Istent nem lehet megcsalni.

b) Jézus Magdolnát védelmezi.

Mert Isten a nagylelkűekkel magát mindig azonosítja. Így tesz majd egykor az ítéletnapján is.

„Miért háborgatjátok ezt az asszonyt? Hiszen jó dolgot cselekedett velem.”⁹ A szegények miatt aggódtok? Hát én nem vagyok szegény s a legméltóbb szegény? S aztán szent búbanattal még hozzáfűzi: „Testemre öntvén e kenetet, temetésemre cselekedte azt.”¹⁰

c) Júdás.

Ámde Júdás még ezt a szelíd szemrehányást sem tudta elviselni. A szerencsétlenül már csak a szenvedély gondolkodik és akar. Nem lehet vele beszélni, mert elvesztette az Isten

kegyelmét. Sértődötten távozik, hogy elégtételt vegyen s kárpótlást szerezzen magának. De különben is érzi, hogy az ő alacsony lelkületével már nem illik ebbe a nagylelkű társaságba. Neki innen előbb-utóbb amúgy is mennie kell.

Még Jézus Szívének is ilyen szomorú csalódásokat kellett elszenvednie! . . .

Beszélgetés az Úrral. Igérjük meg neki, hogy az ő szolgálatában s az érte hozandó áldozatokban sohasem kicsinyeskedünk. Nagylelkűek leszünk, főleg a saját életreformunk keresztülvitelében. Elvül tűzzük ki: „Mit ne tenne meg az ember az Istenért?”¹¹

Napi feltételem is ez lesz. Nem térek ki a nehézség elől, nem fogom a dolognak könnyebb végét, hanem mindenben azt kérdelem, hogyan lesz kedvesebb az Úr Jézusnak?

¹ V. ö. Mk. 14. — ² Jn. 11, 25. — ³ Lk. 7, 47. —
⁴ U. o. — ⁵ Jn. 12, 3. — ⁶ Jn. 11, 27. — ⁷ Jn. 12, 3.
— ⁸ Mt. 26, 8—9. — ⁹ Mt. 26, 10. — ¹⁰ Mt. 26, 12.
— ¹¹ Sire Károly S. J.

XLV

A VIRÁGVASÁRNAPI DIADALÚT.

(Szemlélődés Meschler után)

A „poklos” Simonnál elköltött vacsora utáni napon, vasárnap reggel az Úr nagy ünnepélyességgel lép tanítványai elé és kijelenti előttük, hogy meg akarja tartani ünnepélyes bevonulását Jeruzsálembe s a templomba.

Igy van ez megírva, megjósolva előre. De meg aztán ellenségei mindig azt hajtogatják, hogy a Messiásnak nagy hatalommal és fenséggel kell megérkeznie. Tehát ma nekik oly pompát és dicsőséget akar mutatni, amelyet sem ők, sem atyáik nem láttak, hogy aztán így magukba szálljanak és gondolkodjanak. Erre két tanítványnak megbízást ad, hogy a közeli Betfágéba menve egy szamarat a vemhével hozzanak el számára. Ha valaki szólni találna, mondják egyszerűen, hogy az Úrnak szüksége van rá, és azonnal elbocsátja azokat.

Erre az Üdvözítőnek utasítása szerint berendezkedik az ünnepi menet. Pálmákat lengetve és énekelve indulnak Jeruzsálem felé. Számptalan zarándok csatlakozik hozzájuk és tömegesen jönnek Jeruzsálem felől is eléjük, nem kímélve a kertek pálmáit. Mint két tenger-

áradat olvadnak egybe és egymás lelkesedését növelik. Mindenütt hozsanna-kiáltások s lelkesült üdvözlő kitörések: „Hozsanna Dávid Fiának! Áldott, ki az Úr nevében jő!”¹

Mindenki érzi, hogy végre érkezett a sok ezer év óta várt nap, a Messiás megérkeztének ünnepe. A lelkesedés határt nem ismer. Gallyakat és tulajdon ruháikat szórják az Úr hátsának lába elé.

Az ujjongó tömegben csak egyetlenegy a szomorú: az Üdvözítő. Sír és gyászol a lelke. Míg másokat a templom és szent város látása lelkesít, az ő szemében könnyeket fakaszt. Egészen másra emlékezteti, mint a messiási ország hajnalhasadására. Gondolt arra a mérhetetlen sok jóra, kegyelemre, amelyben ez a város Istentől már részesült, s a rettentő hálátlanságra, amellyel mindezt viszonzta. Gondolt aztán arra a rettentő istenítéletre, amely e miatt majd eléri. „Vajha te is megismerted volna legalább ezen a te napodon, amik békességedre szolgálnak, most pedig el vannak rejtve szemeid előtt! Mert rád jönnek a napok, és körülvesznek ellenségeid sáncokkal, bekerítenek és megszorogatnak téged mindenfelől és földre tipornak téged és gyermekeidet, kik benned vannak, és nem hagynak benned követ kövön, mivel nem ismerted meg látogatásod idejét.”²

Az Úr látja már lelki szemével ezeket a nagyszerű építményeket, mint füstös romhalmazt, ezeket a kedves gyermekeket, akik körül ugrándoznak, mint szerte fekvő, megcsonkított hullákat, vagy amint keresztrefeszítve gyötrődnek köröskörül a városon kívül. Innen, az Olajfák hegyének lejtőjéről, ahol éppen haladnak, látja azt a másik „messiást”, Titust, aki

az ostromot vezényli, a faltörő kosokat irányítja az erődítmények, tornyok ledöntésére. Látja azt a végnélküli testi-lelki nyomort, amely mindezt kíséri és követi. De erről a mélységes bánatról a lelkesült tömeg mit sem tud, mit sem sejt, hanem csak egyre hangoztatja, kiáltozza a hozsánnát.

A tömérdek nép közé azonban az ellenség is belevegyül. Majdnem megemészti az irigység és féltékenység. Az Úrhoz és a tanítványokhoz fordulnak és megtiltják nekik ezt a „tüntetést”. „Intsétek le a tömeget, szólnak hozzájuk, mert különben ti lesztek a felelősek mindenért.” Ezek azonban oda sem hederítenek, hanem csak annyit felel nekik Jézus valamennyi nevében: „Mondom nektek, hogy ha ezek hallgatnak, a kövek fognak kiáltani.”³

Mikor pedig a városba érnek, a menet még pompásabbá fejlődik, a lelkesedés pedig mindinkább fokozódik. A háts lába most már csak puha szőnyegen lépdél, a hozsánna-kiáltástól pedig szinte reszket a levegő és visszhangzanak az ősi templom komor falai.

Az Üdvözítő pedig közben tovább fonja nagyon komoly gondolatait. Őt nem teszi mindez elkapatottá. Hiszen nagyon jól tudja, hogy nem telik bele öt nap és ő már ugyanezeket az utcákat mérhetetlen gyalázattal tetézve, véres lábnyomokkal járja majd meg, fel a Golgotára. Lám, ilyen az emberi dicsőség, ilyen hiúságos, csalfa és mulandó!...

Mikor pedig az Úr a templom kapuja elé ér, leszáll hátsáról, tanítványaival és az őket kísérő rengeteg embertömeggel megtartja bevonulását az ő Atyja házába. Sok bénát, vakot és sántát hoznak ekkor eléje, akiket

nyomban készségesen meggyógyít. Ez aztán a lelkesedést a tetőfokára emelte. Maguk a templomi gyermekek is eléje sietnek s a korális énekekből messiási helyeket kezdenek énekelni. De ez már több volt, mint amennyit a papi fejedelmek elbírtak. Merészen és arcátlanul lépnek az Úr elé és így szólnak: „Hallod, mit beszélnek ezek? Jézus pedig felel: Igen. Sohasem olvastátok-e, hogy a kisdedek és csecsemők szájából készítettél dicséretet?”⁴ Aztán szánva vakságukat elfordult tőlük. Tanított. De estére visszatért Betániába, tudva, hogy a városban élete nincs többé biztonságban... pedig „még nem jött el az ő órája”.⁵

Ezzel a szemlélődéssel kapcsolatban megfontolás tárgyává tehetjük az Úr Jézus szenvedéseit az ő nyilvános pályáján, amely immár rohamosan közeledik a végső állomáshoz.

I

a) Legnagyobb szenvedése nyilvános életének kétségkívül a viszonylagos eredménytelenség volt. Mennyit dolgozott és fáradt!... A legjobb szándék vezette mindenben. Gyönyörűen beszélt, csodákkal is támogatta szavait. És mi volt az eredmény? Minden hajótörést szenvedett az emberek értelmetlenségén és gonoszságán. Ez bizony nagyon elevenbevágó fájdalom.

b) Aztán a sok ellenségeskedés, amellyel találkozott! Mindent rosszra magyaráztak nála, mindenben kifogásolnivalót találtak. Mikor szépen prédikál, azon rágódnak, hogy nem tanult semmit... mikor jót tesz a néppel, akkor szerintük félre akarja azt vezetni. Mikor el-

fogadja az előkelők meghívását is, akkor eszem-iszom, borivó ember.

Mikor csodákat művel, akkor az ördöggel cimborál és ez segíti a jelek művelésében. Mikor azt állítja magáról, hogy Isten fia, akkor káromkodik.

Mindenütt nyomában vannak, kémlelik, hogy valamin rajtakapják és vádat kovácsolhassanak ellene. A legnagyobb gorombaságokat vágják szemébe. Végre sikerül őt a nép és hatóságok előtt rossz hírbe hozni. Már fél tőle mindenki, visszahúzódnak tőle. Az ellenszenv és keserűség halálos gyűlöletté fajul, amely őt végre a keresztfára juttatja.

II

Hogyan viseli Jézus mindezt?

a) *Türelemmel.* Nem kér tüzet ellenségeire, mint hajdan Illés, nem akarja otthagyni hivatását, mint Mózes, vagy Jónás.

b) *Nagylelkűséggel.* Folytatja a tanítást, jötevést és csodákat. Sőt a szükséges feddést és dorgálást is, jóllehet tudja, hogy ezért életével lakol.

c) *Ellenségeit a legnagyobb szelídséggel és kimélettel kezeli.* Bármily rossz szándékkal kérdik is, megfelel, sőt azon van, hogy ilyenkor is valami jóra tanítson.

Tehát ezt a példát kell nekem is követnem.

Miért? Mert hiába, ez már nincs másképp a világon!

Lelkeket nemcsak tanítással, hanem elsősorban áldozatos szenvedéssel lehet megmenteni. Jól van ez így! Így tudjuk legjobban igazolni,

hogy mi nem magunkat, hanem egyedül Istent keressük.

Ha mindig minden jól menne, milyen közeli volna a veszély a hiúságra, a túlságos önbizalomra és a jó Isten elfeledésére!

Még aztán milyen vigaszforrás az reánk, hogy Isten országáért nemcsak dolgozhatunk, hanem valamit szenvedhetünk is.

A fődolog Isten előtt amúgyis a mi egyéni tökéletességünk. És erre nézve talán így a jobb.

Egyébként is elég legyen az a tudat, hogy ezeket a szenvedéseket maga az Úr Jézus is felvette életprogramjába. Márpedig, ha nekünk jobban menne a dolgunk, mint neki, ezt igazán restelnünk kellene.

Beszélgetés az Úrral. Kérjük tőle, tanítson meg bennünket a világ hiú dicsőségét kevésbe venni vagy legfeljebb azt is Istennek nagyobb dicsőségére kihasználni. Adjon aztán erőt, hogy elviseljük, ha a megnemértés vagy üldözés legszentebb terveinket és minden munkánkat elgáncsolja és ha a sikertelenség kínos keresztje nehezedik vállunkra.

Még is ígérem neki, hogy a küszöbön álló nagybőjtben szorgalmasan járom majd a kereszt iskoláját.

Felteszem magamban, hogy ma, mikor a világ tobzódik és élvez, én kissé visszavonultabb és komolyabb leszek, mint az én jó Mesterem volt az ujjongó tömeg közt, és igyekszem megsíratni a lelkek vesztét, pusztulását. Gyakran térek a magányba, hogy az én Uram eucharisztikus trónja előtt az ő fájó, jóságos Szent Szívét megengeszteljem.

¹ Mt. 21, 9. — ² Lk. 19, 12—44. — ³ Lk. 19, 40.
— ⁴ Mt. 21, 16. — ⁵ Jn. 7, 30.

Az elmélkedések folytatása szerzőnek „A kereszt iskolája” című kötetében található. (Korda kiadása.)

TARTALOMJEGYZÉK

Vízkereszt utáni 1. hét

Vasárnap.	
Az Úr Jézus bemutatása a templomban I. . .	5
Hétfő.	
Az Úr Jézus bemutatása a templomban II. . .	12
Kedd.	
Az Úr Jézus bemutatása a templomban III. . .	18
Szerda.	
Az Úr Jézus bemutatása a templomban IV. . .	25
Csütörtök.	
Az Úr Jézus bemutatása a templomban V. . .	32
Péntek.	
Az Úr Jézus bemutatása a templomban VI. . .	38
Szombat.	
Az Úr Jézus bemutatása a templomban VII. . .	44

Vízkereszt utáni 2. hét

Vasárnap.	
Az Egyiptomba való futás és hazatérés I. . .	50
Hétfő.	
Az Egyiptomba való futás és hazatérés II. . .	56
Kedd.	
Az Egyiptomba való futás és hazatérés III. . .	61
Szerda. Az aprószentek	67

Csütörtök. Jézus názáreti élete I.	73
Péntek. Jézus názáreti élete II.	80
Szombat. Jézus názáreti élete III.	87

Vízkereszt utáni 3. hét

Vasárnap. Jézus názáreti élete IV.	93
Hétfő. Jézus názáreti élete V.	100
Kedd. Jézus názáreti élete VI.	106
Szerda. Jézus názáreti élete VII.	114
Csütörtök. Jézus názáreti élete VIII.	120
Péntek. Jézus názáreti élete IX.	126
Szombat.	
A tizenkétéves Jézus a templomban I.	133

Vízkereszt utáni 4. hét

Vasárnap.	
A tizenkétéves Jézus a templomban II.	139
Hétfő.	
A tizenkétéves Jézus a templomban III.	145
Kedd.	
A tizenkétéves Jézus a templomban IV.	151
Szerda.	
Jézus elbúcsúzik édesanyjától	157
Csütörtök.	
Jézus Jánoshoz megy, hogy az megkeresztelje	163
Péntek.	
Ami Jézus megkeresztelkedése után történt	171
Szombat.	
Jézus bőjtől és kísértést szenved I.	178
Hetvened vasárnap.	
Jézus bőjtől és kísértést szenved II.	184

Hetvened vasárnap utáni hét

Hétfő. Az apostolok meghívása I.	190
Kedd. Az apostolok meghívása II.	196
Szerda. Az apostolok meghívása III.	202
Csütörtök. A kánai menyegző	208
Péntek.	
Jézus kiűzi a templomból az árusokat	214
Szombat. A csodálatos halfogás	220
Hatvanad vasárnap.	
A tengeri vihar	227

Hatvanad vasárnap utáni hét

Hétfő. A csodálatos kenyérszaporítás	233
Kedd. Jézus jár a tengeren	240
Szerda. A tengeri csodák	245
Csütörtök. Magdolna megtérése I.	251
Péntek. Magdolna megtérése II.	258
Szombat. Urunk színeváltozása	266
Ötvened vasárnap. Lázár feltámasztása	273

Ötvened vasárnap utáni hét

Hétfő. A betániai vacsora	280
Kedd. A virágvasárnapi diadalút	287

E KÖNYV SZERZŐJÉNEK MŰVEI:

1. Ne mentegesd magad. (A gyakori szent-áldozásról.)
2. A Negyedik parancs (szlovákul is). (2. kiadás.)
3. Az isteni Gondviselés (szlovákul is).
4. Ima és Gondviselés.
5. Lehet-e keresztény ember szoc. demokrata?
6. Az Első parancs (2. kiadás).
7. A Második parancs (2. kiadás).
8. A Harmadik parancs (2. kiadás).
9. A Negyedik parancs (más, mint fent). (2. kiadás.)
10. Az Ötödik parancs.
11. A Hatodik és Kilencedik parancs (2. kiadás).
12. A Hetedik és Tizedik parancs. (2. kiadás.)
13. A Nyolcadik parancs.
14. Az Anyaszentegyház öt parancsa.
15. Az isteni erények I. (A hit és remény.)
16. Az isteni erények II. (A szeretet.)
17. Az isteni malaszt.
18. A keresztség.

19. A bérmlás.
20. Az Oltáriszentség.
21. A penitenciatartás.
22. Az utolsó kenet.
23. Az egyházi rend.
24. A házasság.
25. A keresztény házasság, különös tekintettel az 1918-ban életbelépett egyházjogra.
26. Jegyesoktatás.
27. A római index.
28. Ima és hivatás (Lintelo után). (2. kiadás.)
29. Jézus Szíve tisztelete (30 elmélkedés). (2. kiadás.) (Lengyelül is.)
30. A boldogság útja.
31. Általános és részletes lelkiismeretvizsgálás. (3. kiadás.)
32. A jó Isten kórháza (németül is). (3. kiadás.)
33. Elmélkedések a Székesfehérvári egyházmegyei zsinaton. (Elfogyott.)
34. Szentlélek-novéna.
35. P. Bernhard S. J. élete.
36. A sziklán épült kincsház.
37. Leányhivatások.
38. Aszkétika.
39. Nagyígéret.
40. Leánybarátkozások.
41. Családfelajánlás.
42. A kis titok.
43. Farkasok között.
44. Boldogasszony Anyánk.
45. Szeressétek egymást. (2. kiadás.)
46. Szent bilincsek.

47. Ferrero Benigna Consolata nővér élete.
48. Hogyan lettem én katolikus.
49. Kövess engem.
50. A nagy Szentség szolgálatában.
51. Isten kezében.
52. A jó Isten.
53. Pütkösdí ajándék.
54. Censuris irretiti (Manuscripti instar; képekkel). Csak a szerzőnél kapható.
55. Misztika.
56. Legyetek tökéletesek.
57. A kereszt iskolája.
58. Rejtett gyémánt.
59. A kereszt diadala.
60. Harmatozzatok egek.

Beszerezhetők:

**Korda R.-t. könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth K.-tér 3.**

